Esther FREUD

Casa de la malul mării

„Universul pe care-l descrie Esther Freud este incredibil de vast şi de bogat: de la dragostea pasională din vremuri mai vechi la relaţiile liberale din zilele noastre, de la artă şi psihanaliză la dezrădăcinare şi nevoia de a reveni acasă."

(*Publishers Weekly*)

POLIROM

Romance

Esther Freud, fiica pictorului Lucien Freud şi strănepoata lui Sigmund Freud, creatorul psihanalizei, ne oferă în *Casa de la malul mării* o tulburătoare meditaţie asupra timpului şi efectelor pe care acesta, împreună cu evenimentele dramatice pe care le aduce cu sine, le produce în curgerea destinelor a două generaţii.

„*Casa de la malul mării* este un roman despre secrete bine ascunse şi istorii îngropate. Cu delicateţe, curaj şi talent, Esther Freud descrie povara singurătăţii, puterea iubirii şi farmecul dureros al artei."

The Observer

EDITURA POLIROM

ISBN 978-973-46-1265-9

www.polirom.ro

Foto copertă: © Thomas Hansson/Dreamstime.com, © Braendan Yong/Dreamstime.com

Esther FREUD

Casa de la malul mării

Traducere din limba engleză
de Mihaela Doagă

POLIROM
2008

Esther Freud, *The Sea House*

Copyright © Esther Freud, 2003
All rights reserved

© 2008 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37;
P.O. BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

FREUD, ESTHER

Casa de la malul mării / Esther Freud;
trad. de Mihaela Doagă. – Iaşi: Polirom, 2008

ISBN 978-973-46-1265-9

I. Doagă, Mihaela (trad.)

821.111-31=135.1

Printed in ROMANIA

Esther Freud, fiica pictorului Lucien Freud și strănepoata lui Sigmund Freud, s-a născut în 1963 la Londra. A făcut studii de actorie și a jucat în numeroase producții de teatru și televiziune. Împreună cu actrița și romanciera Kitty Aldridge, a înființat Norfolk Broads, o companie de teatru feminin, dar a renunțat la o carieră în domeniu după apariția primului său roman, *Hideous Kinky* (1991), nominalizat la premiul John Llewellyn Rhys și transformat într-un film având-o ca protagonistă pe Kate Winslet. A mai publicat *Peerless Flats* (1993), *Gaglow* (1997, nominalizat la premiul pentru literatură al revistei *Jewish Quarterly*), *The Wild* (2000) și *Love Falls* (2007), romane traduse în treisprezece limbi. În 1993 a figurat pe lista Granta a celor mai buni tineri romancieri britanici.

Casa de la malul mării (2003) este povestea unui sătuc numit Steerborough, aflat pe malul mării și înconjurat de mlaștini. Este povestea unei generații care retrăiește destinul celei care a precedat-o, a unui peisaj modelat de cei care își duc viața în mijlocul său și pe care, la rândul lui, îi modelează și îi transformă. Acest decor de un lirism sumbru este fundalul perfect pentru o poveste de dragoste cu parfum de vremuri vechi: arhitectul Klaus Lehmann și-a iubit soția cu o ardoare care a rămas neschimbată de-a lungul timpului, în ciuda lungilor perioade de despărțire. După moartea lui, o tânără femeie, Lily, vine la Steerborough pentru a face cercetări asupra vieții și operei lui Lehmann. Descoperind scrisorile adresate de acesta soției lui, Lily, singură în casa de la malul mării, devine conștientă de faptul că în viața ei există un gol pe care cu greu va reuși să-l umple.

Tatălui meu, Lucien

1

Casa lui Gertrude era trandafirie. Acea nuanță de trandafiriu-deschis, asemenea pietrelor de pavaj, care reușea să răspândească un aer masculin și care, de aproape, părea dens și întunecat. Max așteptă o clipă înainte de a bate la ușă, întrebându-se cine adăugase hidoșenia de verandă cu acoperiș plat, când o siluetă apăru dincolo de geamul marmorat.

— Intră, INTRĂ.

Gertrude vorbea prea tare, incapabilă să accepte faptul că Max nu auzea, și el rămase țintuit în prag, urmărind mișcările exagerate ale buzelor ei.

Max Meyer venise la Steerborough pentru a încerca să picteze Marsh End. Era o invitație izvorâtă din milă, o ultimă dorință, probabil, a surorii sale, Kaethe, dar, chiar și-așa, era recunoscător pentru că fusese invitat, îi era recunoscător lui Gertrude pentru că își amintise de el și îl chemase. *Dragă Max*, îi scrisese ea, *știu cât de dureroasă trebuie să fie pierderea suferită, cât de mult îți lipsește Kaethe și ne lipsește nouă, tuturor, dar ai fi dispus să vii în vizită să îmi pictezi casa ? O să fiu toată vara aici. Dacă tu consideri că ai putea, te rog, dă-mi de știre și o să te lămuresc cu trenurile.* Scrisoarea era din data de 29 mai și, spre surprinderea lui, într-o săptămână își

strânsese vopselele şi pensulele, o pânză şi câteva haine şi era în drum spre gara din Liverpool Street, ca să ia primul dintre cele trei trenuri pe care trebuia să le schimbe.

Gertrude Jilks era specializată în psihanaliză infantilă şi nu avea propriii ei copii, dar lângă ea, în prag, stătea un băieţel cu un păr blond spălăcit. Gertrude nu-l prezentă, iar el stătea acolo, cu ochii în pământ, bălăbănindu-şi picioarele în pantofi.

— INTRĂ, repetă Gertrude, şi Max îşi aminti, cu inima strânsă, că nu-l simpatiza.

— Da, sigur, mulţumesc.

Îşi lăsă capul în pământ şi intrară împreună în camera principală, un salon cu uşi de sticlă deschise care dădeau spre pajişte şi cu mobilă de culoare închisă, învăluită în penumbră după lumina puternică a soarelui. Max traversă parchetul de lemn şi ieşi în grădină. Pajiştea era întinsă şi bogată, cu poteci care se răsfirau până la un copac înalt, un pin cu nisip în jurul rădăcinilor, şi, în timp ce se îndrepta spre el, fără a-şi fi lăsat din mână geanta, Max îşi imaginâ că dincolo de creasta de gard viu era un povârniş pietros care cobora spre mare.

— Da, zise el, o să pictez casa, cu siguranţă casa văzută din spate.

Într-un perete era cuibărită o bancă şi ferestrele de la etaj erau deschise spre cer.

— Aceasta este casa.

Gertrude venise după el.

— Alf, spuse ea, întorcându-se, eşti liber să pleci.

Alf avea şapte ani. Era singurul copil al menajerei ei şi Gertrude îi plătea lecţiile de pian. El nu-şi dorea lecţii de pian, dar părea nepotrivit să-i dea

pur și simplu bani, așa că, în fiecare sâmbătă, la două și jumătate, se ducea la domnișoara Cheese pentru lecție și apoi se întorcea la ea să-i dea raportul. Nu, nu înregistrase nici un progres, îi explică ea lui Max, dar nu puteau decât să continue.

— Înțeleg, încuviință Max, deși nu era sigur că înțelege, iar Gertrude îi luă geanta și îl conduse în camera lui.

Toată viața Max visase case. N-avea nevoie de un psihanalist, nici măcar de unul specializat în psihanaliză infantilă, ca să-i explice motivul. Dar chiar și înainte de plecarea din Germania, care era de așteptat că-l tulburase, obișnuia să-și viseze casa. Făcuse o hartă a casei sale, Heiderose, când avea zece ani – grădina, parcul, pădurea mare și crângul, câmpurile, râul și drumul. Acea hartă fusese unul dintre puținele lucruri pe care le luase cu el la plecare. Harta și o masă greoaie de lemn pe care o cioplise chiar el dintr-unul din copacii de pe domeniu. Nici acum nu știa de ce luase masa, dat fiind că fusese convins c-o să se întoarcă, dar își ferecase corespondența de-o viață într-unul din sertarele sale încăpătoare și o trimisese înaintea lui în Anglia. Max mai avea masa, scrisorile în sertarul lor, dar nu și harta, și își dădu seama că ar fi fost în stare să se așeze și să o deseneze din memorie, cu ochii închiși, chiar și acum, în 1953.

Case, pereți, sate și drumuri. De la începutul bolii lui Kaethe, îl năpădiseră visele. Călătorea – întotdeauna la volanul unei mașini impunătoare –, lua o curbă și dădea peste un loc ascuns. Uneori era un pâlc de case pe un deal, cu poteci care coborau

spre mare. Sau făcea un ocol, ieşea la drum deschis şi dădea peste garduri albe, o piaţă într-un sat care apăruse ca din senin. Dar ceea ce nu găsea niciodată era casa adevărată la care visa în timpul zilei. Era întotdeauna chiar după colţ, ascunsă vederii lui, şi uneori căutarea lui era ca un tunel care îl purta spre un petic oval de cer. Acum visa casa lui Gertrude, cu pajiştea sa întinsă şi bogată şi pinul atât de drept şi de firav, stând de strajă deasupra mării. O să înceapă cu el, se gândi, era destul de subţire pentru a putea sta chiar în centrul tabloului, fără să acopere fundalul.

2

Cineva fotografia din stradă căsuţa lui Lily. Drumul era atât de îngust în acel colţ al parcului încât bărbatul se retrăsese pe iarbă şi stătea ghemuit, încercând să încadreze casa. Lily închiriase căsuţa printr-o agenţie, şi femeia de acolo îi dăduse o hartă desenată de mână şi o cheie. Harta era simplă: un drum lung, îngust, care mergea în paralel cu un râu până ajungea la mare şi apoi făcea un cot, într-un triunghi de verdeaţă.

— Aceasta este Fern Cottage? întrebă ea ca să se asigure, şi fotograful se uită la planul său cu satul, întorcându-l cu capul în jos ca să vadă numele.

Lily presupuse că făcea fotografii pentru agenţie, astfel ca, pe viitor, oamenii să poată vedea cum arată casa pe dinafară.

— Da, strigă el, asta e, şi apoi, când tocmai vârâse cheia în broască, Lily auzi zumzăitul obiectivului şi se întoarse spre el, uimită, în timp ce el făcu trei poze fulger cu ea în faţa casei.

— Ştiu că a mea ar avea nevoie de un strat de vopsea, îi strigă o doamnă în vârstă îmbrăcată în capot, de peste drum. Dar nu vreau să rămân mai prejos.

Fotograful zâmbi.

— Nu-ţi face grji, Ethel, tu eşti următoarea.

Ethel rămase cu privirea îndreptată spre el. Avea o faţă rotundă cu gropiţe în obraji şi în bărbie şi părul alb şi cârlionţat, care-i încununa capul ca o aură. Îşi lăsă mâinile pe stinghiile de la poartă, cu o expresie atentă, în timp ce aparatul se plimba de-a lungul casei ei, cu pereţii cojiţi, cu tocurile de la ferestre din care ieşeau aşchii.

— N-ai vrea să-mi zâmbeşti? o întrebă fotograful, şi ea îşi lăsă capul într-o parte şi zâmbi larg.

Căsuţa lui Lily era împodobită cu toate nuanţele de cafeniu. Mochetă cafenie, pereţi cafeniu-deschis, o canapea şi două scaune în dungi maronii şi gălbui. Până şi draperiile aveau un model cu mănunchiuri de flori castanii şi crem. Avea şi o grădină, împărţită între casa ei şi cea alăturată, unde un copac mare îşi răsfira coroana deasupra pajiştii. Cineva întinsese rufe la uscat pe sârmă. Un prosop şi două perechi de ciorapi pentru copii, una galbenă, una roz. Sus era un dormitor mare, cu o fereastră care dădea spre pajişte şi de-acolo, la orizont, nefiresc de sus, ca într-un desen de copil, se întrezărea o fâşie albastră de mare. Lily se sprijini de pervaz şi îşi lăsă privirea să zăbovească asupra liniei firave ce despărţea pământul de mare. Toată tensiunea acumulată de-a lungul drumului i se scurse din corp şi încercă să nu se gândească la ce avea de făcut. Erau două paturi de o persoană, ale căror margini aproape c-o atingeau, cu lenjeria întinsă peste un teanc de pături şi, pentru o clipă doar, Lily se întinse pe pat, simţind lâna aspră în timp ce se strecura sub pătură, şi penele din pernă care îi gâdilau urechea.

Fu trezită de un strigăt ascuţit şi de bufnitura pe care o face un obiect izbit de perete. Tresări, neştiind unde se află.

— Nu!

Era o voce de bărbat, joasă şi ameninţătoare.

— Las-o!

Şi apoi dulapul din alcov se cutremură şi Lily auzi un zgomot înăbuşit de paşi la parter. Se repezi la fereastră, aşteptându-se să vadă o încăierare la uşa de la intrare, dar nu era nimeni acolo, în afară de două fete singure, care se legănau atârnate de barele toboganului.

Lily îşi înşiră materialele pe măsuţa pătrată din camera de zi, acoperită cu o muşama. Îşi lăsă mâinile să zăbovească pe textura ei lipicioasă, pe plasticul rece al tăbliei cu pătrăţele de şah, întrebându-se ce ar face Nick dacă ar fi în această cameră. Oare ar putea să se simtă atât de în largul lui, să se gândească la arhitectură, înconjurat fiind de atâta cafeniu? Şi apoi îşi aminti că îi promisese c-o să-l sune, să-i spună c-a ajuns cu bine în Steerborough. Mai întâi îşi scoase computerul din maşină, îşi aranjă hârtiile şi cărţile în jurul lui şi, scotocind într-o pungă prăfuită de cumpărături, pescui un mănunchi din scrisorile lui Lehmann şi le puse pe masă într-un teanc îngălbenit de vreme. Scrisori de la arhitectul Klaus Lehmann, scrise de-a lungul unui răstimp de douăzeci de ani şi adunate de soţia lui. Unde sunt scrisorile *ei*? se întrebă Lily şi ieşi să caute un telefon public.

În cabina telefonică, încă roşie şi, probabil, protejată, era un mesaj lăsat sub o piatră. *Sunaţi la 999. Aşteptaţi lângă zid...* Scrisul era grăbit, urca şi cobora,

dar, după primul rând, pantele deveneau mai abrupte și scrisul lăsa loc unei cascade de valuri. Își făcu de lucru cu peticul de hârtie, așteptând ca Nick să-i răspundă.

— Știți ce-aveți de făcut, intră abrupt robotul lui, dar, în loc să vorbească, ea apăsă pe buton și, cu un păcănit mulțumitor, îl întrerupse.

Lily rămase mult timp în cabină, cu nasul lipit de geam. Știa că fusese o greșeală să nu-i lase un mesaj și acum nu mai avea fise. Împinse ușa greoaie și ieși în parc. Marea pândea învolburată, dincolo de linia orizontului, chemând-o cu un vuiet magnetic. E prima zi, își zise. Trebuie să mă orientez – și porni de-a lungul unei poteci pline de gropi. Sub rugii care-o mărgineau, curgea agale un râu domol, peste care trecea un pod de lemn, și apoi poteca urca printre dune albe. Lily mergea printre ierburile ascuțite, simțind cum i se cufundă picioarele în nisip. Cu cât se apropia mai mult, cu atât era mai atrasă de destinația ei, astfel încât în momentul când urcă, opintindu-se, ultimul banc de nisip, inima îi bătea să-i sară din piept. Și iat-o. Vastă, albastră și netulburată, întinzându-se până la capătul lumii. Vântul îi vâjia în urechi, suflându-i pale de aer curat în ochi și în nări. Rafalele împroșcau rotocoale de nisip și Lily își strânse haina în jurul ei și o luă la fugă spre țărm. Aici era mai liniște și se ghemui ca să se adăpostească de vânt, căutând prin nisipul ud pietre și mici scoici transparente care îi alunecau printre degete ca niște ghemotoace de vată. Lily merse de-a lungul plajei până când ajunse la gura întunecată a unui estuar. În ce moment apa proaspătă devine sare? se întrebă ea, cu privirea ațintită asupra unei bărci

solide cu motor care revenea pufăind la țărm, și o luă pe o cărare ce trecea pe deasupra râului, mergând întruna, până când satul rămase în urmă.

Când se întoarse, era prea târziu ca să se apuce de lucru. Casa era rece și întunecoasă și abajururile cafenii lăsau să transpară o lumină mohorâtă. Ieși în grădiniță să caute magazia de cărbune de la Fern Cottage. Tocmai începuseră să cadă primii stropi de ploaie și ea se uită la ferestrele luminate ale casei vecine și se întrebă dacă știau că rufele le rămăseseră pe sârmă. Când Lily ridică ușița de cositor a magaziei, cărbunii dădură pe-afară, împrăștiindu-se în jurul picioarelor ei. Ea îngenunche și îi azvârli în găleată, pipăind după bulgării negri pe întuneric. Căsuța era extrem de bine aprovizionată pentru un loc așa de mic. În debaraua de sub scară – al cărei conținut era afișat pe o listă – se găseau ziare pentru aprins focul, o grămăjoară de lemne și chiar o cutie de chibrituri pentru chiriașii de la oraș, care ar fi venit nepregătiți. Lily ținu o bucată de hârtie deasupra vâlvătăii și așteptă să se aprindă. Era deja mai cald, își zise, clătinându-se pe călcâie, obosită de faptul că schimbase aerul, și apoi, cu un sfârâit, hârtia luă foc, sărindu-i din mână și învârtindu-se prin încăpere. Ea o izbi cu vătraiul, împingând-o la loc în cămin, dar, chiar și după ce o stinse, funigeii continuară să se rotească în aer.

Lily se cuibări pe canapea, cu privirea ațintită asupra teancului de scrisori pe care le aranjase cu atâta optimism. În cele din urmă, o copleși un sentiment de vinovăție, așa că se duse și luă prima scrisoare din teanc și, revenind cu ea la culcușul ei

de lângă foc, o scoase din plic. Plicul era subțire și acoperit de praf, dar înăuntru era căptușit cu o foiță violet, fină ca mătasea. Această pată de culoare o trezi puțin din letargie, așa că se ridică în capul oaselor și începu să citească.

Meine Liebe... Scrisorile erau în germană. Știuse asta, dar tot avu un șoc. *Draga mea, dragostea mea?* Se uită la sfârșitul scrisorii. *Al tău, pe veci, L.*

Primise aceste scrisori de la o rudă a lui Klaus Lehmann care locuia în North London[1], într-un apartament din Belsize Park. Avusese ideea inspirată să se uite în cartea de telefon și dăduse peste această persoană după numai două telefoane.

— Sunteți sigur că n-ați prefera să fac copii după ele? a întrebat Lily, când el i-a oferit scrisorile, legate laolaltă, într-o pungă veche de plastic.

Dar bărbatul a deschis pur și simplu punga și i-a studiat conținutul.

— Nu, a zis, uitați-vă la ele. N-ar interesa probabil pe nimeni altcineva. Și, dacă...

— Da? a insistat Lily.

— Le-ați putea dona Asociației Arhitecților. Asta e.

Se pregătea să închidă ușa.

— Mulțumesc.

Voia să-l mai tragă de limbă.

— Și l-ați cunoscut? Vreau să spun...

Socotea pe degete, era destul de în vârstă – greu de spus – pentru a fi fiul lui Klaus Lehmann?

— Bănuiesc că puteți citi în germană? a întrebat-o el în loc de răspuns.

— Da. Pot.

---

1. Cartier londonez situat la nord de Tamisa.

— Bun.

Şi, înclinând din cap, a închis uşa.

În interiorul acestei scrisori, datând din 1931, era împăturită o schiţă a unei camere dreptunghiulare. *Sunt aici, în Frankfurt, aşteptând să fie aprobat proiectul, şi, ca întotdeauna, se întârzie.* Scrisul lui Lehmann era frumos şi curgător, buclele de la „K"-uri şi „L"-uri – abia schiţate în nerăbdarea cu care aşternuse cuvintele pe hârtie. *Ştii tu, dragostea mea, cât timp din căsnicia noastră s-ar putea să fim despărţiţi? Deşi, desigur, pe măsură ce îmi construiesc o reputaţie, voi putea să le cer să îmi ofere o locuinţă pentru soţia mea. Dar există un avantaj. Am văzut nişte pantofi adorabili şi mai ieftini decât ai putea găsi vreodată acasă. Să ţi-i cumpăr? Sper c-o să spui da, pentru că am reţinut deja două perechi numărul tău. Scrie-mi degrabă şi spune-mi că ar trebui să-i iau.*

Lily se trezi zâmbind. Lehmann, cu liniile sale ascuţite şi machetele sale, neavând altceva în minte decât pantofi. *Camera asta n-are nimic interesant,* continua el. *Cu excepţia faptului că există o noptieră goală pe care pot pune fotografia ta. Aşadar, ce se poate vedea de acolo de unde stai? Un pat de lemn, nu foarte comod, un scaun neobişnuit de hidos şi o fereastră mare cu ochiuri de geam micuţe.* Lily se strecură de pe canapea pe podea şi se întinse, învăluită pe jumătate în dogoarea focului. *Oh, de-ai fi cu adevărat aici, îngerul meu, dar atunci te-ai plictisi şi eu m-aş simţi şi mai rău decât mă simt deja. Scrii din ce în ce mai frumos, ştiai?*

Lily tresări. Uitase să-l sune pe Nick. Căută prin toate buzunarele, sperând să dea de nişte mărunţiş, dar în loc de asta găsi peticul de hârtie din cabina

telefonică. *Sunați la 999. Așteptați lângă zid.* Lily îl privi fix, încercând să-și dea seama dacă avea vreun sens ascuns, dar, din nou, nu era decât dezintegrarea unor linii înlănțuite. Trase draperia și își lipi mâna de geam. Afară era întuneric beznă, fără măcar un felinar pe stradă, doar reflexia roșie a stâlpului de la cabina telefonică, strălucind ca Steaua Polară. O să aștept până dimineață, hotărî ea și urcă să facă patul.

3

— Ai de gând să te apuci curând? întrebă Gertrude la micul dejun, după o săptămână, timp în care Max nu făcuse nimic altceva decât să se plimbe şi să măsoare cu pasul distanţa de la uşile de sticlă la copac.

— Da, zise el, da.

Şi apoi, ridicând privirea, întrebă:

— E grabă mare?

Chiar voia să se apuce, dar în fiecare dimineaţă se trezea într-o stare de agitaţie şi nu-şi găsea liniştea decât uitându-se la aproape fiecare casă din Steerborough. Nu putea să se uite făţiş la ele, aşa că trebuia să se prefacă a fi pur şi simplu în trecere pe-acolo. Ceea ce-l făcea să le dea târcoale ca o iscoadă, hotărî el, era păcatul invidiei. Aşa că în fiecare dimineaţă pornea cu vreo treabă şi, după ce se învârtea pe drumul principal, o cotea, atras de coşul vreunei case, întrezărit printre copaci. Dar adevărul era că se temea să se apuce de lucru. Trecuse atât de mult de când pictase ultima dată ceva! Iar reputaţia sa de amator care promite se baza pe o perioadă intensă care se încheiase cu aproape cincisprezece ani în urmă. Existase un portret reuşit al lui Kaethe, care fusese expus în holul casei lor din Londra, ca să-l

poată vedea toată lumea, şi musafirii se opreau să comenteze asupra lui, cuprinşi de uimire, mai degrabă decât de admiraţie, intuia el. Existaseră şi alte portrete, ale Helgăi, mai ales, în perioada logodnei lor, dar, cu cât încerca mai mult s-o picteze, cu atât mai greu îi era să prindă conturul chipului ei, astfel încât, la ultima sa încercare, rămăsese cu o bancă, o ramură de liliac şi doar umbra părului ei.

Max întinse o coală de hârtie pe masa ovală a lui Gertrude şi începu să schiţeze toate casele pe care le văzuse. Începu cu preferata lui, o căsuţă lungă, cu acoperişul roşu, aflată lângă pajişte, şi porni să străbată în gând satul dintr-un colţ în altul, desenând casele pe măsură ce şi le amintea – biserica, salonul de evenimente – şi apoi îşi aminti de o clădire stranie, şuie, un experiment din lemn şi sticlă la colţul lui Mill Lane. Ce e chestia asta? voise s-o întrebe pe Gertrude, dar se obişnuise atât de mult cu tăcerea încât cuvintele îi pieriră pe buze. În schimb, desenă o versiune în miniatură a casei. O uşă cu arcadă, ferestre duble şi un acoperiş în formă de turlă cu o terasă pe-o parte. Terasa era înconjurată de un grilaj alb şi Max şi-i imagină pe proprietari cocoţaţi acolo noaptea, ascultând sunetul mării.

Fără a lăsa creionul din mână, ieşi.

— Te gândeai să foloseşti acuarele?

Gertrude era întinsă într-un şezlong, citind o broşură despre fobiile persoanelor foarte tinere. Max îşi închipui că visa să-l analizeze, să dea un diagnostic asupra motivului pentru care nu era în stare să înceapă.

— Nu, zise el, uleiuri.

Întregul peisaj era deja o acuarelă, fără să mai fie nevoie ca el s-o transpună pe pânză. Se întrebă dacă

această coastă din extremitatea estică a Angliei putea fi pictată în ulei şi, în caz că se încerca asta, se putea reda oare imensa transparenţă a cerului? Chiar şi într-o zi înnorată, cerul era atât de înalt încât, undeva, o rază de soare reuşea de obicei să se strecoare printre nori şi să arunce o fâşie de lumină deasupra pământului. Îi dădea ierbii o nuanţă ireală de verde, iar bălţilor ceva din albastrul Alpilor, şi îi amintea lui Max de studiile pe care le făcuse după tavanele bisericilor italiene, de heruvimii dolofani, de strălucirea abia întrezărită a degetelor lui Dumnezeu.

Max se îndepărtă de Gertrude şi studie scena – casa, şezlongul, pătura de pe genunchii ei. Îl cuprinse o spaimă subită şi trebui să se rezeme de copac.

— Gertrude – cuvintele, mai multe decât folosea de obicei, îi răsunară surd în minte –, a fost ideea lui Kaethe să mă inviţi aici?

Gertrude îl privi o clipă. Desigur. Desigur că fusese ideea lui Kaethe, ea o rugase să-i promită asta chiar înainte de a muri.

— Nu, zise ea, sperând că îl va ajuta răspunsul său.

Zâmbi.

— Eu am pus totul la cale.

După trei zile, Max se hotărî să plece acasă. Avea nevoie de materiale, zise, materiale pe care nu le avea la el. Fu aproape o uşurare să se urce în trenuleţul care pleca din Steerborough, să nu mai trebuiască să privească şi să caute şi, în sfârşit, să se poată relaxa. Trenul trecu huruind peste un izlaz, traversă hurducăindu-se podul de peste râu. Uneori, vederea era blocată de desişuri de grozamă şi alteori, dincolo de mlaştini, se vedea marea. Pretutindeni se simţea

o dulceață, o aromă grețoasă de miere, căreia nu reușea să-i afle sursa. Lăsă fereastra în jos și se aplecă în afară. La fereastra alăturată se vedea un cap, cu părul blond strălucitor, aplecat periculos de mult.

— Salutare, Alf! strigă Max.

Văzu că părul băiatului îi era lipit de cap și nici măcar curentul creat de mișcarea trenului nu reușea să i-l desprindă.

— Ei, dar încotro ai plecat? strigă, însă tocmai atunci trenul începu să încetinească.

Nu se vedea nici o stație, dar, cu toate astea, trenul se opri. Alf se aplecă aproape cu totul și Max, privind în direcția în care se uita și băiatul, îl văzu pe mecanic coborând din tren. Se îndreptă spre un pâlc de arbuști și, după ce dispăru câteva clipe, se întoarse cu un iepuraș gri-cafeniu pe care-l ținea de urechi. Iepurele se agita fără convingere, de parcă ar fi știut că nu mai exista nici o speranță. La puțin timp după aceea, trenul porni din nou și, în timp ce pufăia agale, Max se gândi la animal, stingându-se, cu ochii încețoșați, măriți de spaimă.

Alf se așeză în fața lui acum, bătând din picior. Avea o geantă cu partituri într-o mână și genunchii lui arătau de parcă fuseseră curățați cu peria. Alf nu se mișcă atunci când trenul opri la Great Wraxham, nici măcar atunci când cineva deschise ușa de la vagonul lor și o femeie înaltă și uscată întinse o mână înăuntru ca să-l ademenească.

— Vino, zise ea, sau o să întârziem la recital.

Și îl trase în sus, cu o strânsoare de fier.

Max merse până la Ipswich și de-acolo luă trenul spre Londra. Trase adânc aer în piept atunci când fură înconjurați de uscat, lăsând în urmă marea, cu

mulțimea de vase cuibărite în estuar, cu pânzele ca niște batiste albe, o *armada* în miniatură, pregătită de atac, și se gândi la gara din Liverpool Street și la mirosul sufocant care te izbește la sosirea în Londra și cu care te obișnuiești într-un minut și jumătate.

Max se opri în holul îngust al casei sale, uitându-se lung la portretul surorii lui, alungit, impunător, agățat prea sus deasupra spiralei pe care o făceau scările. Uitase cum avea să fie să se întoarcă într-o casă din care Kaethe lipsea, unde totul rămăsese neatins de când el plecase. Nu era nimeni care să-i spună să se pieptene, să-și îndrepte sprâncenele rebele, să-și cumpere șireturi noi la pantofi. Se așeză pe treapta de jos și se întrebă dacă avea dreptul să se afle acolo, dacă exista ceva în casa asta care să nu fi fost aranjat de ea, și apoi își aminti de masa lui și urcă la etaj, în camera de oaspeți. Era din lemn de stejar, cu textură și lăcuit și, când deschise sertarul, își văzu scrisorile, legate cu o panglică roșie, lată.

Avea treizeci și șapte de scrisori neprețuite care-i fuseseră adresate de artistul Cuthbert Henry. Trebuise să plătească pentru ele, ce-i drept, dar de-a lungul anilor în care corespondaseră se născuse o prietenie care nu intra în preț. Fusese o idee de-a tatălui său, după ce vizitase o expoziție cu lucrări de Henry în 1927, ca, în locul unei educații artistice formale, Max să își trimită lucrările la Londra, iar în schimbul unei remunerații Henry să-i dea îndrumări prețioase despre ce retușuri le-ar putea aduce. Max trimise, silitor, trei desene, crochiuri în creion și în peniță, cu precădere vederi de la ferestrele casei lui și, împreună cu acestea, o listă de întrebări. Interminabile,

își dădu seama acum. Își revărsase toate îndoielile, toate neliniștile, temerile nejustificat de optimiste și așteptase răspunsul cu cele mai mari speranțe.

Henry era un profesor sever. *Nu*, remarca el adesea, sau, ceva mai rar, *Bunicele*. Și o dată, exasperat, *Cum aș putea să comentez asupra a ceva ce nu se poate vedea ?* Îi trimise hârtie de calitate și îl dojeni pe Max pentru că folosea materiale inferioare în lucrări care, în cele din urmă, s-ar fi putut dovedi bune. *Puțin surd ?* răspunse el când Max i se confesă. *Ce te face să crezi că ai nevoie de auz ca să pictezi ?*

Scrisorile erau aranjate în ordine cronologică și acum dezlegă panglica veche și o ridică pe prima din teanc.

Dragă Meyer,

Nu poți înțelege lucrurile decât desenându-le. Dacă renunți la a desena un lucru pentru că nu-l înțelegi, atunci nu-l vei înțelege nicicând. Și dacă aștepți până când poți desena fără cusur, atunci va trebui să aștepți toată viața.

Max zâmbi, recunoscând tonul sever. Își dori să mai fi avut schițele, spre a putea vedea la ce se referea acest cusur, dar rămăseseră la Heiderose, lăsate să putrezească în vechiul dulap din camera unde copilărise.

Ai întotdeauna ceva nou de învățat. Probabil că știi ce a spus un mare artist la vârsta de optzeci de ani : „Tot ce-am făcut până la treizeci de ani n-a valorat nimic, la vârsta de șaizeci am început să înțeleg formele plantelor și animalelor, acum, la optzeci, învăț cu adevărat să desenez și, la nouăzeci, voi desena bine. Dacă apuc să împlinesc o sută de ani, fiecare linie și fiecare punct vor avea un înțeles".

Max se sprijini greoi pe călcâie. Se simţea deja bătrân şi n-avea decât patruzeci şi doi de ani. Răsfoi celelalte scrisori, pipăind poveţele pe care le conţineau de parcă ar fi fost scrise în Braille, alegând câte una şi punând-o deoparte. Prin mâini îi trecură imagini ale tatălui său, atât de încântat că găsise o modalitate să-şi ţină bietul fiu surd acasă. Fiecare scrisoare, fiecare apreciere din partea lui Henry erau încă un motiv pentru care nu va trebui niciodată să umble aiurea. Putea să rămână toată viaţa la Heiderose ca pictor amator. Max trase mai mult sertarul şi pipăi până în spate. Simţise un licăr subit de speranţă că harta lui din copilărie ar putea să fie încă acolo. Harta lui şi tabloul de Renoir pe care tatăl lui îl pusese la păstrare pentru el, sub muchia mesei. Dar degetele lui nu dădură decât de lemnul mesei, de cele patru colţuri desăvârşite, unite şi îmbinate cu precizie, răbdare şi cu îndemânarea învăţată de la tatăl lui.

4

Lily dormi până târziu în dimineaţa următoare şi, când se trezi, camera era scăldată în lumina soarelui. De îndată ce se întinse, îşi aminti de Nick şi de cât de îngrijorat trebuia să fie că nu-l sunase. Îşi trase repede hainele pe ea şi fugi glonţ la cabina telefonică. Primul lucru pe care-l observă, chiar în timp ce forma numărul, fu că biletul fusese înlocuit de un altul. Era un petic identic de hârtie albă, dictando, rupt la fel de neregulat. Lily se uită lung la el, încercând să-l desluşească, dar tocmai atunci Nick răspunse.

— Îmi pare foarte rău, se bâlbâi ea, temându-se cumva că avea să fie dojenită, dar el era ocupat, lucrând deja la biroul lui.

— Plouă pe-acolo? întrebă el şi Lily şi-l imaginä lăsându-şi scaunul pe spate. Aici plouă cu găleata.

— E ca-n rai – Lily simţi un val de entuziasm –, simplul fapt că mă aflu în satul lui. Ştii, al lui Lehmann, satul în care...

Dar în acel moment cineva îl sună pe altă linie şi el se concentră pe celălalt apel, fără să-i închidă:

— Da, dar nu înţelegeţi, acele plăcuţe nu vor rezista afară. Da, ştiu că arată drăguţ, dar, dacă dă un ger, vor începe să crape...

Lily privi cum i se împuținau banii de pe cartelă.

— Scuze, spuse el, când reveni în sfârșit.

— E minunat aici, e-atâta cer. Mi-aș dori...

Acum secretara lui vorbea cu el, și apoi Nick începu să râdă când de fapt, se gândi Lily, ar fi trebuit să fie iritat.

— Spune-le să...

— Ar fi mai bine să închid, îl întrerupse ea cu răceală.

Nick încercă s-o rețină, dar era prea târziu.

— A fost bine pe autostradă?

— Poftim? Oh, da... Uite, te sun altă dată.

Și, deși știa că se poartă ca un copil, închise.

Trebuie să fi plouat toată noaptea. Totul mirosea a pământ reavăn și, chiar când era gata să intre în căsuță, Lily se trezi cotind pe o potecă. Era un drum neasfaltat care ducea la râu, mărginit de garduri vii încărcate de rouă, care strălucea ca niște diamante pe crengi, și de pânze de păianjen la fel de rezistente ca mătasea, care prindeau broboanele de apă în căușul lor.

Dacă o țin tot înainte, își zise, privind cum se răsfrângeau razele soarelui în bălțoace, s-ar putea chiar să dau peste casa lui Lehmann. N-avea nici cea mai vagă idee, nici o indicație, dar își închipuia că era probabil o capodoperă modernă, cu panouri înclinate de sticlă țâșnind spre cer.

Poteca era plină de noroi acum, răsfirându-se pe două drumeaguri în pantă acoperite de bălți, mărginite de-o parte și de alta de un povârniș de iarbă. Lily merse agale înainte, la vale, până când văzu estuarul, întins și parcă luat în stăpânire de cer. Erau bărci

amarate în dreptul unui şir de pontoane de lemn, de-a lungul căruia erau indicatoare care te avertizau că, dacă o iei pe-acolo, o faci pe riscul tău. Lily privi în lungul râului, întrebându-se dacă să sară pe depunerile de mâl sau nu şi apoi, întorcându-se pe jumătate, dădu cu ochii de o casă, înghesuită în cotul pe care-l făcea drumul. Era o casă de cărămidă, înaltă şi îngustă, cu câte o fereastră lungă de-o parte şi de alta a uşii de la intrare. Dinaintea ei se întindea, ca un gărduleţ de grădină, un şir de saci de nisip aşezaţi grămadă, ca nişte purceluşi, până la o înălţime de aproape un metru. Lily trecu pe lângă casă, aruncând o privire spre ferestrele înalte şi luminoase, şi apoi, descoperind că drumul se înfunda, făcu cale întoarsă. Nu erau perdele la ferestre şi acestea îi reflectară propriul chip. Dar observă, înainte ca buna-cuviinţă s-o oblige să-şi întoarcă privirea, o linie trasă cu creta între fereastră şi uşă. Linia era la oarecare înălţime, chiar deasupra clanţei, şi acolo era scrijelit anul, 1953.

Chiar atunci auzi bătaia gravă a ceasului din turnul bisericii. Se opri să asculte, numărând pescăruşii aşezaţi pe un şir de stâlpi de lemn, şi, la ultima bătaie, ca şi cum ar fi fost înţeleşi, aceştia ţâşniră cu toţii în aer şi, încolonaţi, dispărură în zare. Bătăile ceasului îi reamintiră că ar trebui să se întoarcă acasă. Să intre şi să se aşeze la masă. Să se apuce de lucru. Dacă nu se apuca în curând, n-avea să-şi termine proiectul până la sfârşitul semestrului. Ar trebui să ia notiţe asupra modului în care folosea Lehmann spaţiul şi lumina. Să-i citească scrisorile şi să găsească indicii referitoare la evoluţia creaţiei sale.

Inițial, optase pentru Lehmann pentru că, în seara primei lor întâlniri, Nick o dusese să admire o clădire de-a lui din North London, un bloc avariat din granit și sticlă. Lily îl conducea acasă cu mașina de la o petrecere și el o convinsese să facă un ocol, luând-o prin surprindere prin atitudinea lui încrezătoare și prin modul în care îi pusese mâna pe umăr, ca și cum ar fi vrut s-o facă s-o ia la dreapta. O rugase să oprească pentru o clipă ca să poată admira balcoanele, linia ondulată a ferestrelor, sclipirea metalului care contrasta cu lambriurile de lemn. Coborâseră amândoi și stăteau într-o ploaie ușoară, când, parcă la ordinul personal al lui Nick, se aprinse fiecare lumină de la fiecare fereastră. Da, înțelese ea atunci, era frumoasă, o clădire pe care o disprețuise până atunci, văzând-o ca pe o ciupercă cenușie și uriașă, planând deasupra unui lac de ciment, dar lui Nick i se păru destul lucru că ea o observase.

— Te-ar mira să știi, zise el, câți oameni au ochi și nu văd.

Parcă pentru a-i recompensa simțul de observație, faptul că remarcase lucrurile pe care el le iubea, o trăsese înspre el și o sărutase cu infinită blândețe pe buze.

Draga mea Elsa... Lily își lăsă degetele să alunece pe hârtia care nu mai fusese atinsă, își închipui ea, din 1931. *Aici, în Palestina, primul meu loc de muncă este în apropiere de plajă, printre ruinele unui oraș străvechi. Fiindcă m-ai întrebat despre asta, o să-ți explic cum am putea să trăim aici. Pe malul mării sau în munți sau în valea Iordanului, la sute de metri sub nivelul mării, într-o zonă cu climă tropicală.*

Dar cred că într-o zi vom putea trăi înconjuraţi de fermieri sau în cadrul unei comunităţi religioase. Servitorii ar putea să fie evrei, creştini sau arabi, deşi cel mai probabil ultima categorie. Cât priveşte prietenele pe care vrei să le aduci, asta înseamnă că trebuie să le iau şi pe ele în căsătorie? Şi ăsta e motivul pentru care m-ai întrebat despre poligamie? Şi cine sunt ele şi câte? Ştii că eu pledez pentru o mulţime de copii şi mai multe soţii, numai că asta nu prea se mai obişnuieşte din vremea patriarhilor. Dar, serios vorbind, sper că vom duce o viaţă atât de simplă şi primitoare încât va fi întotdeauna loc pentru mai mulţi oaspeţi.

Lily se opri o clipă din citit ca să se uite după Ethel, care ieşea agale pe poartă şi apoi de-a lungul străduţei. Avea capotul strâns înfăşurat în jurul trupului şi, înclinând politicos din cap în direcţia celor pe care-i zărea, o porni de-a lungul pajiştii.

Dar, draga mea, ai vrea să te mai uiţi o dată la acele pasaje din scrisoarea mea care îţi sună străin şi să-mi ceri să ţi le explic? Ar fi un lucru foarte trist să descoperim că vom vorbi toată viaţa două limbi diferite, care să rămână de neînţeles pentru celălalt. Nu cred că limbile noastre sunt chiar atât de deosebite. Închipuie-ţi că suntem căsătoriţi – şi vom fi ÎN CURÂND –, şi atunci, pentru că ăsta e lucrul care te îngrijorează, crezi sincer că faptul de a-mi deveni soţie te va face să scazi în ochii mei şi că eu aş putea cumva să devin altul? Există o singură primejdie, şi anume că s-ar putea să te iubesc prea mult.

Lily îndoi scrisoarea la loc. Dacă nu s-ar fi inventat niciodată telefonul. Ar fi putut să-i scrie lui Nick de când ajunsese, păstrând în minte imaginea pe care

prefera s-o aibă despre el, fără ca aceasta să fie spulberată de tonul lui. El ar fi putut să-i trimită răspuns prin următorul curier, povestindu-i amănunte despre cum decursese ziua lui de lucru, rugând-o să nu stea prea mult departe de el, şi ea n-ar fi ştiut niciodată că se lăsase întrerupt de nenumărate ori de întrebări despre plăcuţe de ceramică.

5

— Te-ai întors deja?

Gertrude nu părea nemulţumită să-l vadă, era doar puţin surprinsă.

— Probabil că eşti obosit după ce ai bătut atâta drum într-o singură zi.

Îi zâmbi lui Max spre a-i arăta că nu era supărată şi se duse la bucătărie să vadă dacă mai era ceva de mâncare care putea fi încălzit.

— Ai luat lucrurile de care aveai nevoie? strigă din bucătărie, stârnind rotocoale palide în timp ce amesteca în supa de ţelină, dar apoi îşi aminti că el trebuia să-i vadă buzele mişcându-se spre a o putea înţelege, aşa că ieşi şi rămase în prag.

Max avea o servietă subţire care se prea poate să fi conţinut vopsele şi, în timp ce ea îl privea, o deschise cu grijă şi îi studie conţinutul.

— Să-ţi aduc pâine? întrebă Gertrude în schimb şi Max tresări, înfiorat parcă de vibraţiile vocii ei. Sâmbăta asta – Gertrude se aşeză în faţa lui la masă –, şi sper că o să mai fii aici atunci, am invitat câteva persoane să ia cina cu noi.

— Oh?

Max simţi un fior de panică în stomac.

— S-ar putea chiar să-i cunoşti, zâmbi Gertrude.

Sorbind din supă, Max simți gustul consistent al substanței de lustruit argintăria.

— E foarte puțin probabil, de-abia dacă...

— Klaus Lehmann, arhitectul? îl întrerupse Gertrude. M-am gândit că e posibil să vă fi întâlnit la Hamburg... înainte... că e posibil să vă fi învârtit în aceleași cercuri.

— Am auzit de el, desigur...

— Ei bine, au o casă aici. Are o soție foarte atrăgătoare – mă rog, se spune că a fost o mare frumusețe, deși acum trebuie să aibă vreo patruzeci de ani.

Gertrude scutură din deget.

— Dar nu care cumva să vorbiți în germană, promite-mi, altfel o să mă simt lăsată pe dinafară.

— Desigur.

Max rase ultima lingură, strâmbându-se în timp ce încerca să nu-i simtă pe limbă lustrul.

— Foarte mulțumesc.

Oare ea nu observase? Nu mai vorbise nici boabă de germană din 1941. Se duse cu castronul la bucătărie și îl spălă minuțios.

— Așadar, ai tot ce-ți trebuie acum?

Nu era vorba c-ar fi deranjat-o prezența lui Max în casa ei, dar era ceva surprinzător pentru ea să se afle atât de aproape de-o altă persoană, obișnuită fiind să-și petreacă majoritatea timpului de una singură.

— Da.

Max speră că spunea adevărul.

— Nu mai e nimic de care să am nevoie de la Londra.

De îndată ce ajunse în camera lui, Max își strecură mâna în servieta de piele și scoase scrisorile, desfăcute din plicuri, cu paginile despăturite.

Cusurul desenului este cel dintotdeauna. Seamănă prea mult cu o hartă, mai degrabă decât cu un scaun concret într-o cameră concretă, cu o găleată concretă de cărbuni. Există doar două tipuri de desenatori: cei lipsiți de talent, care nu au nimic de spus, și cei talentați, care au ceva de spus. Spune ceva și creează lucrurile.

Max adormi și începu pe dată să viseze case. Un sat întreg, cu toate camerele de zi în aer liber. Mesele, scaunele, găleţile de cărbuni, oamenii care curăţau cartofi sau spălau rufe. Bărbaţi şi femei care, lipsiţi de paravanele oferite de pereţi, jucau cărţi, găteau şi munceau, vorbeau cu cei care treceau pe lângă ei. Şi ceea ce îl întrista cel mai mult la acest sat era faptul că se afla chiar peste drum. Era în Londra, vizavi de casa lui şi a lui Kaethe, şi, dacă ar fi ştiut, oh, de-ar fi ştiut despre existenţa lui, n-ar fi trebuit să trăiască singur în ultimele şase luni.

Gertrude voia să-şi surprindă oaspeţii oferindu-le mâncare de pe continent. Merse cu bicicleta până la Eastonknoll şi o lăsă în faţa bibliotecii. Îşi făcea griji că, de la război încoace, orice carte care făcea referire la inamic va fi fost eliminată din fondul bibliotecii, dar exista una, roşu-închis, de format mare, care probabil că le scăpase. Se numea *Das Beste aus aller Welt.* Presupuse că asta însemna că acest tip de mâncare, mâncarea germană, era Cea mai Bună din Lume şi apoi, realizând cât de adânc înrădăcinate erau prejudecăţile ei, acceptă că era foarte posibil să fi fost o colecţie a celor mai bune reţete din lume. O răsfoi, inspirând mirosul umed de mucegai care se desprindea din fiecare pagină.

În timpul războiului, lucrând alături de Kaethe, prinsese puţină germană, dar nu îndeajuns, se dovedi acum, cât să poată găti un fel de mâncare. Cartofi, asta înţelegea, la tot pasul, şi pui, dar nici una dintre fineţurile care, spera ea, asezonau ansamblul.

În cele din urmă, se dădu bătută şi o strecură la loc şi, în momentul acela, îi căzu în mână o cărticică verde. Aceasta era în engleză, dar conţinea reţete din Cehoslovacia, Germania şi Polonia. Cartea se deschise la o secţiune dedicată gulaşului, cu o reţetă de-o parte şi de alta, şi Gertrude îşi spuse, nu pentru prima oară, că în acest orăşel numit Eastonknoll puteai într-adevăr să găseşti orice. Gulaş. Cuvântul în sine era menit să dea întregii seri un aer exotic. Când luase masa la familia Lehmann, se servise ţipar afumat de Lehmann însuşi în bucătăria de vară şi apoi nişte orez, care era delicios, dar cu un gust aproape imposibil de definit. *Risotto*, îi spusese Elsa, însă era cu neputinţă să citească dincolo de masca de nepătruns a frumuseţii Elsei Lehmann dacă această savuroasă budincă de orez era sau nu în cinstea ei.

Gertrude se apucă de gătit din timp. Prima dintre cele două reţete era una poloneză, cu o lungă listă de ingrediente, care includea varză acră şi votcă, iar a doua era una ungurească, ce nu avea nimic ieşit de comun, în afară de boiaua de ardei presărată peste carne. Dar, chiar şi aşa, operaţiunea de a găsi boia durase aproape o zi întreagă şi, după ce o găsise în bucătăria unei văduve de război, ştiu că era cazul să se apuce de treabă. În timp ce călea carnea, citi nota cu asterisc din josul paginii. „Cuvântul *gulaş* înseamnă ·păstor· şi metoda de gătit este ideală atunci când trebuie să ai grijă de vite sau de oi."

— Hmm, zâmbi Gertrude. Eu voi înlocui vitele cu budinca.

Şi, nedorind să dea impresia că îşi privea oaspeţii de sus, oferindu-le doar mâncăruri străine, făcu un tort de mere, care se putea servi cu lapte în loc de frişcă.

Max întinse o coală de hârtie pe masă şi închise ochii să vadă dacă reuşea să-şi amintească toate casele de pe singura stradă din Steerborough. Era casa veche şi strâmbă, cu bârnele înclinate, şi căsuţa cu acoperişul de muşchi, cuibărită alături de un şir de case din piatră şi cărămidă, ale căror uşi cu arcade dădeau spre grădinile din spate. Max făcu o schiţă a ceainăriei, cu acoperişul jos şi roşu, aplecat deasupra ferestrelor cu lucarne ca un tort de culoarea coacăzelor, şi ferestruica de la mansardă iţindu-se de sub streşini. Tresări, auzind un bocănit lângă piciorul lui, şi Alf apăru de sub masă, strecurându-şi trupul firav pe un scaun.

— Tu unde stai, Alf?

Băiatul studie harta de pe masă. Îşi lăsă degetul să alunece de-a lungul străzii, pe lângă pajişte, înconjurând estuarul şi întorcându-se prin dreptul mlaştinilor. Max îşi aminti un pâlc de case de lemn, văruite şi aşezate pe piloni. Degetul lui Alf reveni înspre râu, oprindu-se pe malul de unde pleca bacul. Max ştia de la Gertrude că înainte de război existase un bac care transporta de toate. Încă se mai afla acolo un panou cu preţurile, descifrabile dacă te uitai de-aproape. *Pentru fiecare oaie, miel, capră, porc – 2 p.* Dar locuitorii din Steerborough, ca şi cei din Eastonknoll, au fost convinşi că bacul le-ar putea

fi de folos nemţilor, aşa că a fost scos şi demontat în primele săptămâni după începutul războiului, şi acum, aşa cum se obişnuia în secolul trecut, ca şi în cel de dinainte, exista un luntraş într-o bărcuţă de lemn, care aştepta să te treacă râul. Se lăsa purtat vertiginos de curent până la un punct situat la jumătatea distanţei dintre maluri şi apoi, cu ajutorul unei vâsle, lăsa râul să readucă barca pe direcţia bună. Alf îşi linse degetul şi îl plimbă încă o dată pe pagină, spre a-i arăta, îşi închipui Max, cum se mutase familia sa.

— Mai întâi aţi stat pe malul râului? întrebă el şi Alf încuviinţă. Şi apoi?

Alf indică un punct într-o adâncitură minusculă, în ultima fâşie de verdeaţă de pe buza mării.

Max îşi îngustă ochii ca s-o poată vedea.

— V-aţi mutat aici?

Noua casă era aşezată, în mod inspirat, chiar sub cârciumă. Dacă voiai, puteai să ieşi clătinându-te pe uşă şi să te rostogoleşti în propria locuinţă.

Uşa se deschise şi intră mama lui Alf, cu un teanc de lenjerie.

Simţindu-se vinovat pentru ce-i trecuse prin cap, Max se întoarse spre ea.

— Alf tocmai îmi arăta unde locuiţi.

Doamna Wynwell păru surprinsă.

— Da, zise. Harry al meu a zis c-ar fi mai bine să ne mutăm dacă nu vrem să ne ia marea pe sus, aşa că am mutat casa, cu bârne şi cărămizi cu tot, dar apoi, mă rog, l-am pierdut.

Colţurile gurii i se lăsară în jos şi ea îşi ridică bărbia, ca şi cum ar fi vrut să-şi stăpânească lacrimile.

— Un val i-a răsturnat barca.

Urmă un răstimp de tăcere în care se uitară cu toţii în gol.

— Şi acum – doamna Wynwell clătină din cap –, Alf învaţă să cânte la pian.

— Da.

Max îşi lăsă mâna pe creştetul băiatului şi rămaseră nemişcaţi până când, cuprinsă de un elan subit, doamna Wynwell începu să bată perdelele cu o mătură.

Gertrude puse tortul la cuptor. Gulaşul fierbea la foc mic de o oră şi lichidul începea să capete o nuanţă cafenie, vâscoasă, ca de sirop. Ceapa se topise în tocană şi chiar şi boiaua, deşi destul de veche, răspândea o aromă anume. Doamna Wynwell intră, strâmbând din nas.

— Ce le gătiţi, doamnă J? întrebă şi, când Gertrude descrise reţeta cu bucăţele de carne de vită şi ceapă, cu o lingură de boia amestecată în sos, pe chipul ei se aşternu o expresie alarmată şi ochii părură a i se retrage spre tâmple.

— Dar sunt evrei cu toţii, n-or să vrea să mănânce carne!

— De ce Dumnezeu n-ar mânca?

Gertrude se înroşi de indignare. Se îndreptă spre uşile de sticlă şi privi la scena de afară. Max înjghebase un soi de banc de lucru, cu două scaune şi o fâşie de furnir, şi întindea o pânză pe un cadru de lemn de culoare deschisă. Tăiase şi bocănise şi măsurase toată după-amiaza. Aşadar, îşi zise ea, probabil că e în sfârşit gata să înceapă.

— Ei bine...

Doamna Wynwell părea sigură de ea.

— Nu au voie să omoare nici o făptură vie. De-asta n-au opus nici un fel de rezistență... știți, în timpul războiului.

— Nu! se întoarse Gertrude brusc. Nu-i deloc așa. Te gândești la hinduși sau la jainiști.

Își dădu seama că țipa.

— Și ce-ar fi putut să facă? Ai fost la cinema. Ai văzut buletinele de știri. Rânduri întregi de oameni, numai piele și os.

— Oh, doamnă J, îmi pare rău. Am vrut doar să vă fiu de ajutor.

Și, cu un gest scurt, puțin ofensată, ieși să lustruiască geamul de la intrare.

Gertrude tremura, având întipărită în minte imaginea acelor siluete îmbrăcate în haine vărgate, și se întrebă dacă Hitler ceruse sfatul vreunui psiholog sau intuise pur și simplu că, dacă îmbraci o persoană în pijamale, o readuci la stadiul de copil și ai astfel o dublă putere asupra ei.

6

Dragă Nick, îi scrise Lily, *mă tem că singurul telefon public din sat nu mai merge.* Își mușcă buza, simțindu-se vinovată, și întoarse vederea cu fața în sus, spre a studia imaginea artificială. Apus de soare pe coasta Suffolkului. Probabil că poza fusese făcută de pe un vas. Marea, țărmul, cerul, scăldate toate într-o lumină ca de aur topit. Spera că-i va aduce un zâmbet pe buze sau că-l va impulsiona chiar să vină cu mașina până acolo. *Muncesc din greu, fac progrese*, îi scrise. *Foarte liniștit și tihnit aici. Vârsta medie – 82 de ani. Nuanța predominantă – bej.* Nu știa de ce-i spune aceste lucruri, dacă voia să-l atragă aici. Nick detesta orice lucru monoton. Îi dădea senzația că viața trece pe lângă el. Și-l imagină în ceainăria din Steerborough, unde bătrânele depășeau numărul bărbaților în proporție de trei la unu. *Am putea să închiriem biciclete* – se simți deodată cuprinsă de optimism – *și să facem un tur arhitectonic Lehmann. O să-mi scrii? Cu drag, Lily, XX.*

Se uită pe fereastră, neștiind dacă să se aventureze sau nu în Eastonknoll fără haină, când văzu două capete care se iteau în dreptul pervazului. Se

apropie pe vârfuri şi se uită afară. Cele două fete de vizavi erau ghemuite în grădina din faţa casei ei.

— Salutare.

Bătu în geam. Ele nu-şi ridicară privirea. Aliniau un şir de pietricele, aşezându-le pe post de santinele pe zidul jos. În timp ce le privea, fata mai mare luă o piatră mare şi încercă să o strecoare printre baricade. Lily privi creştetele lor aplecate, cărările roşcovane, codiţele pline de praf prinse cu elastice.

— Salutare, repetă ea, deschizând o fereastră, şi două perechi de ochi de culoare albastru-deschis se ridicară spre ea. Nu vreţi un biscuit?

Lily avusese de gând să le dea biscuiţii pe fereastră, dar, în timp ce scotocea prin coşul de pâine, uşa din spatele ei se deschise şi fetele năvăliră înăuntru. Stăteau tăcute în spatele ei, aşteptând, şi când scoase pachetul ei de biscuiţi digestivi cu ciocolată, pe jumătate gol, luară câte unul, cu un aer serios, şi, fără un cuvânt, se duseră în camera de zi şi se aşezară.

Lily se uită la ceas. Era aproape douăsprezece şi, dacă voia să meargă la Eastonknoll, ultima barcă înainte de prânz era probabil pe punctul să plece. Luă şi ea un biscuit şi rămase în prag, uitându-se la ele cum mâncau.

— Vă place să staţi aici? le întrebă şi, încă molfăindu-şi biscuiţii, amândouă fetele încuviinţară.

— Da, bălmăjiră, cu gura plină, şi apoi, în tăcerea care se lăsă, toate trei priviră pelicula subţire de firimituri care se aşternu pe podea.

Lily făcu o nouă încercare.

— Ei, dar câţi ani aveţi voi două?

Cea mai mare înghiţi ultimul dumicat.

— Eu am şapte ani. Eu sunt Em – arătă înspre ea –, iar Arrie are cinci.

Arrie se uită ţintă la Lily şi, în mod neaşteptat, zâmbi. Avea o feţişoară în formă de inimă şi o conformaţie rotunjoară, care te făcea să-ţi doreşti s-o iei în braţe. Dar în clipa aceea stătea nemişcată ca un măgăruş, în timp ce picioarele i se bălăbăneau hotărât pe scaun.

— Tocmai mă pregăteam să iau barca, spuse Lily după ce se priviră câteva minute în tăcere.

Îşi luă haina şi singura cheie masivă de la căsuţă şi, văzând-o că aşteaptă, ele ieşiră în şir indian. Lily încuie cu grijă şi apoi, zâmbind, se îndreptă spre gura râului. Dar fetele se ţineau după ea. Lily se întoarse şi zâmbi din nou, cu un aer mai hotărât de data aceasta, schiţând un gest de rămas-bun, dar, când porni din nou, continuă să le audă paşii în urma ei, aşa că încetini puţin, acceptându-le prezenţa, şi merseră toate trei una lângă alta. Era douăsprezece şi zece şi, de pe chei, o văzură pe fata de la bac, care tocmai îşi lega barca pe malul celălalt. Lily îi făcu cu mâna, în caz că aceasta ar fi considerat că merită să mai facă o ultimă traversare pentru treizeci de penny, dar ea îi răspunse doar la salut, încălecă pe bicicletă şi plecă să ia prânzul. Lily rămase cu privirea aţintită spre Eastonknoll, cu farul alb şi strălucitor ca într-o ilustraţie, cu casele răsfirate inegal pe coasta dealului. Desigur că puteai să ajungi şi pe uscat şi Lily mersese acolo cu maşina a doua zi după ce se instalase, ca să ia provizii, dar estuarul te obliga să faci un ocol de cel puţin şase kilometri înainte de a ajunge la un teren destul de solid spre a putea traversa direct. I se părea cumva nefiresc să

se urce în maşină şi să facă un drum zgomotos de patruzeci de minute, când oraşul era la doi paşi, pe malul opus.

— Există un pod.

Em o trăgea de haină, arătând undeva în amonte.

Lily îşi feri ochii de lumina soarelui. Nu vedea nimic înainte, în afară de o întindere de apă lină, care făcea un cot paralel cu linia orizontului, undeva în dreapta ei.

— Ei bine, ne vedem mai târziu, cred, zise şi porni de-a lungul râului, ocolind pontoanele putrede.

Când se uită în urmă, descoperi că nu se mai ţineau după ea. În schimb, erau aplecate deasupra gurii portului, pescuind mătasea-broaştei cu nuiele lungi.

De-a lungul râului erau amarate vase, unele în paragină, altele noi şi strălucitoare, şi toate cu fungile fluturând în bătaia vântului. Era ca şi cum te-ai fi plimbat printr-o lume înţesată de clopoţei de vânt, fiecare puţintel mai strident decât cel dinainte. Lumina se revărsa în valuri de-a lungul apei, dându-i o strălucire azurie, aruncând sclipiri fugare pe suprafaţa bălţilor din mlaştina de pe celălalt mal, orbind vacile care păşteau. Lily păşea cu ochii pe jumătate închişi, simţind sub picioare terenul denivelat, până când râul făcu un cot şi îi apăru dinainte podul promis. Se contura ca o siluetă întunecată în zare şi, urcând înspre el, Lily încercă să-şi închipuie vremurile în care şinele sale se clătinau sub greutatea locomotivelor cu abur. Întreg podul scârţâia sub paşii ei şi, la fiecare pas, un stol de pescăruşi se înălţa spre cer. Chiar deasupra ei, pe izlaz, se întrezărea silueta sumbră şi apăsătoare a turnului de apă. Avea picioare

lungi de granit, ca o creatură din vremuri imemoriale, şi un burdihan sferic în care era păstrată apa. În faţa unuia dintre picioare era o uşiţă şi, trecând pe dinaintea ei, Lily se întrebă dacă, în caz că ar fi deschis-o, ar fi ţâşnit apă.

Sâmbătă era zi de târg în Eastonknoll. În jurul monumentului înălţat în amintirea victimelor războiului fuseseră instalate tarabe, aşezate spate în spate, sprijinite pe piatra de pavaj. Mărfurile oferite includeau cârpe de vase, mănuşi de cauciuc şi cărucioare încărcate cu plante ciudat de dizgraţioase. Sporul-casei cu frunze groase şi poroase, gălbenele pitice, ciclame cu boboci violet, gata să înflorească. Lily dădu ocol tarabelor de câteva ori şi, în cele din urmă, cumpără nişte detergent de vase, la jumătate din preţul afişat. Ţinând strâns în mână punga cafenie de hârtie, privea lung la ferestrele ceainăriilor, unde se servea prânzul şi unde toţi clienţii erau bătrâni şi taciturni. O neliniştea gândul că avea să devină, la rândul ei, o persoană tăcută, care lua masa singură, aşa că, în loc de asta, o porni agale spre plajă. Acolo era un pavilion unde se serveau sendvişuri şi ceai, în atmosfera rafinată a unui hotel de lux. Ceaiul servit într-un ceainic de porţelan, cu o cănuţă pentru lapte şi încă una pentru apă fierbinte. Sendvişurile tăiate triunghiular şi ornate cu frunze de creson. Pe masa albă de plastic se afla chiar şi o vază micuţă, din care se ieşea un buchieţel de flori de câmp. Lily stătu înfăşurată în haină, în timp ce valurile se izbeau de ţărm, privind cum soarele îşi croia drum printr-un nor. Era singura persoană care mânca pe malul mării, deşi pensionarii mai temerari se plimbau de-a lungul plajei.

Dragă Nick... Scoase vederea şi o reciti. Se gândise să cumpere un plic ca să păstreze taina a ceea ce conţinea, dar în locul ăsta nu exista pic de intimitate. *Vârsta medie aici – 82 de ani. Culoarea predominantă – bej.* Scrise adresa, adăugă un sărut şi îi puse timbrul.

Lily avu grijă să ajungă la barcă înainte de ora patru, când nu mai circula. Se urcă şi ocupă un loc, aşteptând în timp ce un cuplu nordic, cu două biciclete şi un copil, se aşeză lângă ea. Fata începu să vâslească. Avea mâini puternice şi osoase, dar chipul de sub pălărie era tânăr, cu pielea netedă. Vâsli împotriva curentului până la jumătatea râului, şi apoi, estimând cu precizie unghiul potrivit, îşi trase vâslele şi lăsă barca să îi poarte în direcţia potrivită. Barca se opri cu o bufnitură la cheiul de la Steerborough, făcând să i se închidă cartea pe care o ţinea în poală, şi soţii, care îşi ţineau strâns bicicletele, aclamară cu entuziasm.

Acasă, îşi zise Lily, în timp ce descuia uşa căsuţei şi, trântindu-se pe canapeaua cafenie, râse când îşi dădu seama cât de repede se adaptase.

7

Rama lui Max era gata. Se întrebă, aşa cum făcuse în nenumărate ocazii, dacă procesul de croire a ramei nu era oare partea care-i plăcea cel mai mult din toată treaba. Singurul lucru pe care ştia că îl făcea cum se cuvine. Dar apoi însuşi faptul că terminase rama, prinzând cu pricepere pânza pe spatele ei, îl obliga să se înhame la următoarea etapă, desenul, prima tuşă de culoare. Avusese în minte dimensiunile poliţei de deasupra şemineului lui Gertrude când tăiase stinghiile. Ştia că asta nu era deloc abordarea potrivită, că picturile nu erau decoraţiuni interioare, că Henry ar fi fost revoltat la culme, dar, cu toate acestea, Gertrude era cea care-i oferea casă şi masă, care îl ajutase să depăşească amintirea morţii lui Kaethe şi dorea, pe cât putea, să-şi exprime recunoştinţa. Transportă cu grijă rama în casă şi o întoarse cu faţa la perete.

Când se îndreptă de mijloc, dădu cu ochii de Gertrude.

— Max, zise ea, şi abia atunci el observă că în casă plutea o aromă ameţitoare de mâncare, şi masa, eliberată de planşe, era acoperită cu o pânză brodată.

Pe masă erau şervete care se răsfirau din inele de lemn şi pe fiecare inel era o etichetă albă cu numele. Elsa, Max, Gertrude, Klaus.

— Ai uitat că soţii Lehmann vor fi aici la şapte? îl întrebă Gertrude.

Max se dădu încet înapoi.

— Mă duc să caut nişte flori, strigă şi ieşi în fugă în grădină, apoi se strecură pe portiţa laterală.

Max mergea zorit, luând-o pe drumul care ducea spre biserică, temându-se că o conversaţie măruntă ar putea să scoată la lumină trecutul. Mergea cu paşi apăsaţi, vrând parcă să alunge întrebările pe care le-ar fi putut pune ei, şi încercă să-şi amintească ce ştia despre familia Lehmann, în ce condiţii plecaseră, când şi care membri ai familiei reuşiseră să scape. Şi de ce tocmai aici? Dar apoi ajunse dinaintea privelişti lui preferate. Era o potecă între două case, ţesută în întregime din nuanţe de verde şi albastru. Nu o observase la început, dat fiind că se concentrase cu atâta încăpăţânare asupra clădirilor, dar apoi, într-o bună zi, se întâmplase să-şi întoarcă pentru o clipă privirea şi dinainte îi stătea o fâşie subţire de lumină. Uneori, Max îi arunca o privire pe furiş, muşcând din ea, luând culorile ca pe nişte merinde în drumul lui. Dar astăzi se opri în pragul aleii. Pământul era plin de noroi, câmpurile scânteiau după ploaie. Max se uită la pantofii lui de piele moale şi, ştiind că era o prostie, păşi pe potecă. Drumul era îngust, mărginit de proprietăţi particulare, o grădină somptuoasă şi un teren de tenis, cu gardul de sârmă, măturat impecabil. Gardurile vii aruncau umbre întunecate, dar dinainte i se deschideau fâşii suprapuse de albastru şi verde.

Se întoarse târziu.

— Îmi cer mii de scuze.

Max stătea în prag, cu pantalonii uzi, desculţ. Se uită spre masă, la locul lui liber, la ceilalţi oaspeţi deja aşezaţi.

— Am fost reţinut.

— E în regulă.

Gertrude ţinea în mână un prosop de bucătărie, încercând să aşeze o cratiţă pe o placă de faianţă.

— Ţi-i prezint pe Klaus Lehmann şi soţia sa, Elsa. El este Max. Max Meyer.

Klaus îl salută înclinând din cap, un bărbat scund, chipeş, îngrijit, dar Elsa se ridică să-l întâmpine.

— Bună ziua.

Îi strânse mâna şi apoi, privind înspre pantalonii lui, plini de noroi până la genunchi, întrebă:

— Aţi avut o plimbare plăcută?

Mâna ei era uşoară ca un fulg şi o şuviţă îi cădea peste faţă. Max se înroşi. Era de o frumuseţe atât de ameţitoare încât îl ţintui locului. Rămase holbându-se la ea fără să vrea şi pentru o clipă crezu că amuţise. Simţea privirile celorlalţi aţintite asupra lui, văzu întipărindu-se un zâmbet pe buzele Elsei şi apoi în minte i se declanşă un resort.

— Ar trebui să urc să mă schimb, zise, uşurat, rostind cuvintele cât mai răspicat cu putinţă, şi, păşind ca un cocostârc, îşi croi drum spre scară.

Oare Gertrude avea să le spună, se întrebă Max în timp ce-şi scotea hainele ude, avea să le spună că avea... o dizabilitate sau avea să-i lase să descopere singuri?

Max se aşeză la locul lui în capul mesei. Stătea faţă în faţă cu Elsa, dar pe lung, aşa că, deşi era în

fața lui, se găsea cel mai departe de el. Chiar dacă întindea mâna spre ea, și ea spre el, degetele lor nu s-ar fi atins niciodată. Aceste gânduri erau atât de neobișnuite pentru Max încât îi luă câteva clipe până să-și dea seama că ar trebui să le alunge.

Gertrude servi gulașul și, în timp ce înghițea dumicat după dumicat, Max încercă să n-o scape din ochi pe Elsa, încercă să îi urmărească mișcarea buzelor, în caz că i s-ar fi adresat. Însă numai privind-o, observând lumina din ochii ei, de un albastru ca al stânjeneilor înfloriți, se simțea incapabil să scoată o vorbă.

— Așadar, Max, Max...

Gertrude îi vorbea, încercând să-i atragă atenția.

— Tocmai îi povesteam lui Klaus despre tablou, despre cât timp ai meditat asupra lui și că... – îl îndemna să continue în locul ei – că ești gata să începi.

Lehmann zâmbi cu un aer înțelegător. Ca de la un artist la altul, deși de bună seamă știa că Max nu avea aceeași pregătire ca el.

— Da, încuviință Max în sfârșit, punând prea multă emfază în acest cuvânt. Cel puțin sper că sunt.

Dar Klaus, care începu să prezinte în amănunt o nouă bibliotecă al cărui proiect tocmai îl terminase, îl scuti de nevoia de a adăuga ceva. Dacă ar putea obține acest contract, ar avea șansa să-și dovedească din nou talentul, să-și refacă reputația din vremurile apuse.

— Când mi-am întâlnit prima dată soțul, le zise Elsa, era deja cunoscut. O stea strălucitoare, pentru mine, cel puțin.

Îi zâmbi lui Klaus.

— Aveam, ce-i drept, doar şaptesprezece ani.

— Şi acum nu mai crezi asta? întrebă Klaus, fără a clipi măcar.

— Ba cred şi acum.

Îi strânse mâna.

— După douăzeci şi doi de ani.

Max îl urmări pe Klaus în timp ce vorbea, citi cuvintele pe care le schiţau buzele lui, deformate atunci când mesteca, pocite de accentul lui, pierdute atunci când Max se apleca spre propria farfurie. La sfârşitul mesei, în minte i se închegase imaginea puţin probabilă a unei piscine suspendate printre candelabre, cu rafturi de cărţi care pluteau, clătinându-se, deasupra podelei. Imaginea îi stârni un zâmbet şi, observând o sclipire în ochii lui de obicei întunecaţi, Gertrude îşi zise că ar fi trebuit să invite mai demult oaspeţi la cină.

După cină se aşezară lângă fereastra deschisă, în timp ce în şemineu ardea focul, şi priviră musculiţele care ieşeau roiuri-roiuri din umbra nopţii.

— Aşadar, drumurile voastre nu s-au întâlnit niciodată până acum? nu rezistă Gertrude să nu întrebe, deşi Max îi spusese deja că nu se mai întâlniseră.

— Ba da, se aplecă Elsa înspre el. Cred că familia ta a avut o casă de vară nu departe de a noastră. Nu cred că mă mai ţii minte.

Îl privi, şi ochii ei strălucitori aveau cearcăne.

— Dar eu te ţin minte.

— Hiddensee? întrebă Max, aproape şoptit.

La Hiddensee se gândise în decursul plimbării.

— Mergeam acolo în fiecare vară, de la vârsta de trei ani, şi îmi amintesc în mod deosebit de tine...

Se lăsase o liniște de parcă aceasta era o conversație intimă, și ceilalți erau prinși în mijlocul ei fără să vrea.

— Pentru că erai întotdeauna singur.

— Elsa... încercă s-o întrerupă Klaus.

— Și apoi, într-o vară, erai cu o fată, o fată în rochie verde, și te-am văzut... – Elsa râse – te-am văzut sărutând-o într-una din cabinele de pe plajă.

— Elsa... Klaus se ridică în picioare. Cred că ar cam fi timpul să plecăm.

— A fost prima dată – zise Elsa, privind spre soțul ei – când am descoperit dragostea.

— Nu știu ce să zic, își încrucișă Klaus brațele. Speram că acea primă dată mi-a fost rezervată mie.

Râseră cu toții, dar Max simți răceala disimulată de privirea fulgerătoare pe care i-o aruncă celălalt.

— Da.

Max conștientiză nota formală a limbajului lor: se serveau de limba străină ca și cum ar fi fost un fel de cod.

— În vara aceea m-am logodit.

— Și acum...

Elsa se apleca spre el.

— Soția ta? A...?

— N-am ajuns să ne căsătorim.

Își dorea să adauge ceva mai blând, să-i alunge dezamăgirea, dar nu mai era nimic de spus.

— Îmi pare rău, zise Elsa, privindu-l. Nu te-am jignit, sper?

Se apleca spre scaunul lui, atingându-i degetele cu vârfurile degetelor ei.

— Nu.

Helga. Îi rosti numele pentru sine.

— Nu. Nu sunt jignit deloc.

Desigur că o umbră nu are o formă în sine. Nu mă refer la umbra aruncată asupra unei suprafeţe plane, ci la umbra care arată suprafaţa umbrită a unui obiect solid. Max citea cuprins de înfrigurare. Oh, de-ar putea, îşi zise, de-ar putea să-i scrie lui Henry acum. *Nu uita,* îi spusese, *întregul obiect are o formă care trebuie desenată, nu doar umbra.*

În noaptea aceea, Max a rătăcit prin încăperile de la Heiderose. A trecut prin pereţi, pe urmele acordurilor de pian, ajungând în camera albastră cu masa ovală, cu ferestrele înalte care dădeau spre terasa unde obişnuia să stea mama lui. Sus, urca pe scări, trecând de baia cu boilerul mare şi clocotitor, care se căznea şi scârţâia şi îl trezea în miez de noapte, trecând de camera lui Kaethe, atât de ordonată, cu patul înalt fără o cută, cu cearşafurile albe îndoite cu grijă sub cuvertură. Lumina se revărsa pe fereastră, scăldându-i biroul, iar el îşi scoase carnetul de schiţe şi îl deschise spre a-i arăta ce desenase. Kaethe, o strigă, şi apoi, încă visând, îşi aminti că ea fusese cea care-l convinsese să renunţe.

— Îţi face prea mult rău, zisese şi la sosirea în Anglia îi găsise un post de contabil.

Fusese întotdeauna bun la calcule, degetele i se mişcau sprintene pe pagină şi, ca şi pictura, îi zisese ea, n-ai nevoie de auz ca să faci adunări şi scăderi.

8

Lily fu trezită de un zgomot de sticlă spartă. Rămase nemișcată, cu ochii deschiși, simțind că-i sare inima din piept, și încercă să-și amintească dacă încuiase ușa. Nu se mai auzea nimic. Doar zgomotul propriei respirații, și aștepta, paralizată de groază, să o atace cineva dintr-un colț al camerei. Nu îndrăzni să se ridice în capul oaselor sau să-și miște capul și apoi, chiar când simțea că nu mai suportă tensiunea, se auziră voci răstite și un țipăt. Lily sări din pat. Se învârti pe loc, neștiind ce să facă, și apoi se auzi o bufnitură în perete, ca și cum ar fi fost izbit cu ceva greu.

— Nu vreau să aud!

Era vocea ascuțită a femeii, și, peste ea, vocea bărbatului, un mârâit de furie.

— Ți-am zis! Te-am avertizat...

Instinctiv Lily își acoperi fața și, chiar atunci, se auzi din nou acel țipăt, o altă bufnitură, și apoi sunetul care-ți încrețea carnea pe tine făcut de o persoană care se rostogolește pe scări. Lily coborî în fugă propria scară abruptă și se opri în bucătăria întunecată, de unde văzu o siluetă învăluită în lumină albă care trecu prin dreptul ferestrei, cu capul plecat, dispărând în noapte. Poarta se deschise

cu un scârțâit, apoi se închise la loc și auzi un zgomot de motor.

Lily rămase încremenită, simțind că-i îngheață picioarele, incapabilă să hotărască ce-ar trebui să facă. Fetițele erau încă acolo, înăuntru, și Lily și le închipui, întinse pe pat, cu ochii larg deschiși, amuțite de spaimă.

Foarte încet, Lily deschise ușa casei ei. Noaptea era luminată de o puzderie de stele, în pâlcuri dense, orbitoare, care păreau să se reverse spre pământ. Simți o pală de vânt și atunci își dădu seama că era înconjurată de sunete. Din spatele casei, de dincolo de pajiște și pe deasupra dunelor de nisip, se auzea vuietul mării. Lily uită de ce ieșise. Deschise portița laterală și păși pe potecă. Zgomotul se auzea mai tare acum. În valuri. Oare acest sunet se auzea constant și ea era pur și simplu prea ocupată ca să-l audă în timpul zilei? Dacă n-ai fi știut ce e, ai fi putut crede că e o autostradă, pe care gonesc camioane, dar, în timp ce asculta, aproape că vedea valurile spărgându-se de țărm. Lily își întoarse privirea spre căsuța ei și văzu o siluetă luminată la fereastra casei vecine. Era bărbatul, sprijinit de geam, și apoi, într-o clipă, lumina se stinse și el dispăru. Tremurând, se întoarse și se grăbi să intre în casă. Trânti ușa, fără să vrea, și ascultă o clipă. Nu. Nu se auzea nimic. Liniște. Nici un strigăt sau scâncet, și apoi se întrebă dacă era posibil ca fetițele să fi dormit neîntoarse cât durase cearta.

În dimineața următoare îl văzu. Stătea în curte, tăind cu fierăstrăul o scândură sprijinită pe două scaune. Până atunci Lily îi văzuse doar pe copii și,

o dată sau de două ori, umărul femeii, în timp ce punea rufe pe sârmă la uscat. Dar iată-l şi pe tată, văzut din profil, purtând un pulover vechi şi o căciulă de lână. Se aplecă să-l vadă şi, chiar când îşi lipi faţa de fereastră, el despică scândura şi se întoarse să prindă jumătatea mai scurtă, înainte să cadă. Lily se trase înapoi. Îşi luă ceaiul şi trecu în camera de zi, la masa pe care îşi întinsese materialele. Alese o scrisoare şi se apucă să citească, traducând cuvintele din germană în engleză, pe măsură ce le deslușea, lăsându-se purtată de ritmul unei limbi care nu era a ei.

În trenul rece, întunecat, îi scria Klaus Elsei în 1932, *am început să mă tem că nu ţi-am arătat îndeajuns de multă dragoste. Dar ce pot să fac dacă tu ai devenit cea plină de iubire şi eu a trebuit doar să-mi deschid braţele şi să primesc? Azi-dimineaţă la 1.30 eram încă întins în cuşeta mea, gândindu-mă la tine şi încercând să adorm. Oare zilele de la Hiddensee n-au fost la fel de frumoase ca amintirea noastră despre ele? Şi câte astfel de zile vor mai fi până să îmbătrânim?*

Lily îl auzea încă pe bărbat tăind cu fierăstrăul. Dacă îşi întorcea privirea şi se uita pe fereastra de la bucătărie, îi vedea umărul, împingând înainte şi înapoi.

Draga mea, mă bucur că fulgul pe care ţi l-am trimis te-a făcut fericită. Ani de zile a fost fulgul meu preferat şi am considerat că este un semn bun când mi-a poposit, plutind, pe pagină. O să râzi de mine dacă te ispitesc cu o altă pereche de pantofi? Negri. Rotunzi, foarte drăgălaşi şi bine croiţi. Mai au o singură pereche numărul 37. Şi cizme înalte asemănătoare!

Îți aud deja râsul. Oare dorința mea de a-ți cumpăra pantofi e atât de nostimă? Dar cred sincer că nu vom mai putea să luăm lucruri la fel de drăguțe în anii care vor urma. Draga mea, până la întoarcerea mea, nu lăsa pe nimeni să-mi ia locul.

Chiar atunci Lily văzu poștașul trecând prin fața ferestrei și, cu inima galopând, sări de pe scaun și se repezi la ușa laterală. Dacă Nick nu-i răspundea curând, va trebui să-l sune, să-i spună că telefonul fusese reparat, dar, totuși, ar fi putut să mai reziste o zi. Poștașul ezită o clipă și apoi se opri. Lily văzu cum scoate un plic din geantă, dar, în loc să se întoarcă spre ea, poștașul împinse poarta casei de vizavi. Într-o secundă se deschise ușa și apăru Ethel. Luă plicul și, cu un zâmbet larg, îl desfăcu cu degetul mare. Lily rămase locului, privind cum chipul i se încrunta și i se lumina pe măsură ce citea scrisoarea.

— 'Neața.

Ethel o văzuse și, roșind, Lily o salută, „'neața", și se strecură la loc în casă.

Următoarea scrisoare a lui Lehmann era din Dahlem.

N-am îndrăznit niciodată să sper că voi primi o scrisoare de la tine chiar și într-o zi de duminică. Dar nu mai poate exista nici o îndoială legată de cine e persoana care iubește cel mai mult acum. Și cine plănuiește să ne dăruiască amândurora un copil? În timp ce muncesc aici, aud în fiecare dimineață la 7.30 dangătul clopotelor și, în starea mea de semitrezie, mi se pare că spun Elle, Elle. Ellie, Elle. Așa că mă trezesc cu gândul la tine și tânjind după prezența ta, El a mea.

L, xx

Lily lăsă stiloul din mână și ieși. Începuse să considere pajiștea propria ei grădină, poposind în mijlocul ei și privind în sus spre cer. Se uită nemulțumită spre telefonul public, ca și cum ar fi fost cu adevărat stricat, și apoi, simțind căldura soarelui pe față, se întinse în iarbă. Pe cer erau cinci nori albi, pufoși ca lâna, care se deșirau și se întindeau, pentru a se uni din nou în adierea brizei. Lily își lăsă trupul să se lipească de pământ, capul, picioarele, călcâiele, și apoi închise ochii și ascultă sunetul mării. Nu mai vuia acum. O auzea, murmurând încet, lin și ritmic, ca zumzetul prelung al unei albine.

— Te simți bine?

Cineva stătea în picioare lângă ea, aruncând o umbră răcoroasă peste chipul ei. Lily deschise ochii și tresări. Era bărbatul de alături, care privea în jos spre ea, în timp ce smocuri de păr roșcovan i se iteau de sub căciulă.

— Bun, încuviință el, în timp ce Lily se ridica în capul oaselor, am zis să mă asigur, și o porni de-a lungul pajiștii, urmat de o pisică vărgată. Psst, se întoarse el spre pisică, și aceasta se grăbi să-l prindă, cu coada în sus, pășind cu grijă de parcă ar fi mers pe smoală încinsă.

Lily îi întoarse spatele, stânjenită, sperând că nu observase expresia de teamă de pe chipul ei și, în zare, pășind pe pod, zări o siluetă în capot alb, care se îndrepta spre plajă. Lily porni pe urmele ei, ușurată că avea o țintă. Pe cărare, de-a lungul râului, trecând podul de lemn și urcând bancurile de nisip, înaintând greoi, cățărându-se, până ajunse la plaja întinsă, scăldată de mare. Și iat-o pe Ethel, pe marginea apei, pășind pe linia ca de melasă unde

nisipul ud se întâlnește cu cel uscat. Își scoase sandalele, așezându-le cu grijă într-un loc ferit, și se dezbrăcă de halatul alb, flaușat, lăsând să se vadă un costum de baie cu buret, cu petale portocalii expandate în dreptul șoldurilor. Lily se apropie de ea și se așeză pe nisip. Adia o briză răcoroasă de-a lungul plajei și valurile, deși mici, erau tivite cu spumă. Ethel rămase o clipă în locul unde apa îi înconjura gleznele și apoi înaintă până când apa îi ajunse în dreptul coapselor. Acesta era momentul de cumpănă, punctul în care tot trupul îți tremura, tânjind după izbăvire, dar Ethel se cufundă în apă și începu să înoate, cu energie și grație. Înotă în direcția orizontului până când nu se mai zărea decât un punct alb, învolburat, și apoi, ajungând la țintă, se întoarse. Se întoarse scăldată în lumina soarelui și-i făcu cu mâna. Lily sări în picioare și îi răspunse la salut. Și apoi rămase în picioare privind-o pe Ethel care se lăsa purtată spre țărm. Înota mai degajat acum, ca și cum ce fusese mai greu trecuse. Lăsa valurile să o învăluie, împroșcând cu stropi și udându-i părul la vârfuri. În curând ieșea din apa puțin adâncă.

— Bună dimineața, strigă, scuturând în jur fire de nisip și scoici și stropi strălucitori.

— Înotați în fiecare zi? o întrebă Lily în timp ce Esther își trăgea halatul pe ea.

— Dacă pot. Înot aproape în fiecare zi de când ne-am mutat aici. Mă ajută să mă mențin tânără. Intri și tu în apă?

— N-am costum de baie.

Aruncară amândouă o privire de-a lungul plajei pustii și zâmbiră.

— Ei bine, ar fi cazul să mă întorc.

Ethel făcu stânga împrejur şi, strângându-şi halatul în jurul trupului, începu să urce anevoie coasta acoperită de nisip şi apoi o luă în jos.

Avea să intre în apă, desigur. S-ar putea chiar să se strecoare goală-goluţă. Dar, în timp ce-şi scotea bluza, se gândi la şirul de pescari pe care-i văzuse la un moment dat. Cu impermeabile verzi şi cizme de cauciuc aidoma, o miniarmată de corturi circulare. Ce se întâmpla dacă apăreau pe deal de îndată ce se întorcea cu spatele şi apoi, chiar când să iasă goală din apă, aveau să stea de strajă ca un batalion de execuţie în corturi verzi, gata s-o întâmpine cu urale? Îşi scoase încet blugii, gândindu-se ce noroc că îşi luase un slip şi un sutien cât de cât asortate, şi apoi, cu un deget, încercă apa. Era atât de rece încât te ardea la atingere. Încercă şi cu celălalt picior.

— Doamne, Dumnezeule!

Apa îi cuprinse piciorul, înfigându-i ace de gheaţă până la os. Lily se dădu repede înapoi. De-ar fi putut să plonjeze direct, să termine cu asta aruncându-se dintr-odată, doar că apa era prea mică. Va trebui să înainteze cam jumătate de milă ca apa să-i ajungă măcar până la brâu. Încercă din nou, căutând vreun locşor cu apă mai caldă, şi apoi, ştiind că n-avea de ales, păşi în apă.

— Oh, Doamne, oh, Doamne, oh, Doamne, murmură încercând să nu ţipe, şi îşi spuse că, dacă apa asta rece ca gheaţa nu îi venise de hac unei femei de optzeci de ani, atunci cel mai probabil va supravieţui şi ea.

Apa îi venea până la genunchi acum. Inspiră adânc şi se uită în jur. Nu era nimeni şi nu se zărea nimic cât vedea cu ochii.

— Bun.

Şi, făcând stânga împrejur, ieşi în grabă din apă. Simţea că o furnică picioarele de la genunchi în jos şi văzu că i se înroşiseră ca racul. Ar fi trebuit să mă arunc pur şi simplu, îşi zise, în timp ce se îmbrăca. Mâine, îşi promise, sau poimâine, şi o luă pe drumul ocolit, de-a lungul plajei, trecând de singura casă pe piloni, aşezată pe o porţiune plană, de unde se curăţase pietrişul, urcând coama dealului şi trecând prin faţa cârciumii. Ethel şi-ar fi dat seama dintr-o privire cât de laşă fusese şi îşi închipui cum s-ar simţi dacă tot corpul i-ar fi la fel de înviorat ca picioarele. Grăbi pasul când se apropie de colţul aleii şi, iute, se strecură în casă pe uşa laterală.

9

— Te încurc? întrebă Gertrude când, spre încântarea ei, îl găsi pe Max la şevalet, schiţând contururile casei.

— Da, răspunse Max şi, apoi îşi dădu seama că, desigur, o jignise.

— Nici o problemă.

Gertrude ţinea cartea într-o mână şi cu cealaltă apucase şezlongul, trăgându-l după ea spre capătul peluzei.

— Mă mut.

Max vru să-i explice câtă stânjeneală îi provoca silueta umană, faptul că, dacă ea se afla acolo, dacă o întrezărea fie şi cu coada ochiului, s-ar simţi obligat s-o includă în tablou.

— Sincer, chiar nu-i nici o problemă, zise ea, după ce reuşiră, trăgând împreună, cu mare greutate, să mute singurul scaun, care mai era şi şubred pe deasupra.

— Bănuiesc că aş fi putut să lucrez şi cu tine în preajmă.

Max răsuflă uşurat acum că n-o mai vedea, dar Gertrude îşi ridică brusc privirea din carte.

— Am zis că nu-i nici o problemă.

Max trasa prima schiţă cu un creion moale şi gros. Farmecul casei, îşi dădu el seama, nu consta

în trăsăturile în sine, ci în modul cum se încadra în peisaj. Textura pajiștii, pământul străvechi, felul în care banca își găsea locul firesc, cuibărită în perete. Casa era aproape pătrată și el o porni într-o parte, înspre colțul casei, ca s-o poată vedea din lateral.

Gertrude ridică ochii din carte. Unde se ducea oare? Îl văzu furișându-se, lăsând în urmă pânza. Trase adânc aer în piept și își încovoie umerii. Aveau toată vara la dispoziție. Ce mai conta? Dacă el voia să-și aline suferința plecând la plimbare, cine era ea să nu-l înțeleagă?

Max studia geamul cu textură al verandei. Îi era limpede acum. Lehmann trebuie s-o fi construit. Distrusese vechea formă a casei cu viziunea și formele lui. Ei bine, Max avea să facă o schiță, ca să-i dovedească printr-un desen cât de ridicol arăta. Intră să ia o coală de hârtie. Epuizase toate colile cu care venise, le epuizase trasând hărți ale Steerboroughului. Se uită de jur împrejur prin camera de zi. De bună seamă Gertrude trebuia să aibă niște hârtie dosită pe undeva și, nevoind s-o deranjeze, deschise biroul din lemn de nuc, se uită prin compartimente și sertare, dar nu găsi nimic altceva decât un coșuleț cu unelte de cusut și câteva pliculețe de sare și zahăr. În compartimentele secreterului ei cu capac nu era decât hârtie de scris, coli prea mici și delicate spre a-i folosi la ceva, și până și în cămară, pe care o deschise în disperare de cauză, nu găsi decât borcane cu murături și dulceață. Fiindcă nu putea să se oprească din căutat, trase de o ușiță de sub scară și de-acolo, ca și cum l-ar fi așteptat, căzu un sul de hârtie, care i se rostogoli la picioare. Era hârtie de tapet, prăfuită pe margini, îngălbenită pe dinafară, dar era tare și

simplă şi numai bună. Luă o scândură pe care s-o sprijine şi se grăbi să iasă. Dar, fără foarfecă sau cuţit cu care s-o taie, alese pur şi simplu prima porţiune curată şi lăsă restul sulului să se desfăşoare pe marginea scândurii, revărsându-i-se peste genunchi şi apoi pe pământ. Schiţă în grabă faţada veche a casei. O desenă cu uşurinţă, ca un băiat care tocmai a scăpat de şcoală, savurând fiecare mişcare a creionului. Spune ceva. Se gândi la Henry şi zâmbi la gândul că, pentru prima dată, chiar avea ceva de spus.

Max era atât de încântat de propriul desen încât se furişă înapoi în grădina din spate, evitând dinadins privirea lui Gertrude, care era concentrată în continuare asupra cărţii. Cu multă grijă, îşi luă cutia de vopsele. Alese un mănunchi de pensule, paleta şi o sticlă şi, lăsând doar pânza de pe şevalet şi trusa de uleiuri, se întoarse, pe vârfuri, la faţadă. Fiecare cărămidă sau impresia transmisă de fiecare cărămidă, fiecare ţiglă roşie, fiecare frunză de iederă agăţată de zid – avea să le includă pe toate. Lucră pe durata prânzului, toată după-amiaza, până când nu mai avea nimic de adăugat decât veranda fragilă cu acoperiş plat. O ataşă clădirii, la fel de stingheră ca atunci când fusese construită de-adevăratelea, şi, dându-şi seama deodată că se întuneca, îşi duse desenul, încă prins în sul, în casă şi, urcând scările, îl aşeză pe podea, lângă pat.

Aceasta aduce prea mult cu lucrarea unui om obosit şi plictisit. Ştia pe de rost scrisorile de la Henry. *Spui că a durat patru ore? Ar fi fost mai bine să faci patru desene mai mici, fără să te osteneşti atâta.* Dar faţada casei lui Gertrude n-avea nimic plictisitor. Se întinse pe pat, de unde putea vedea

foarte limpede desenul, întins pe podea, încă strălucind în lumină, și, uimit de propria sa energie, se cufundă într-un somn fără vise.

Gertrude pregătea cina când începu furtuna pe mare. Se pregătea să închidă ferestrele și atunci observă șevaletul lui Max, încă desfășurat, cu pânza întoarsă promițător cu fața spre casă.

— Max! strigă, știind că n-o s-o audă, așa că, în loc să aștepte, alergă prin ploaia înghețată ca să aducă tabloul înăuntru.

Max coborî, căscând, tocmai când cerul fu brăzdat de un fulger, care lumină grădina, creanga cea mai înaltă a copacului și pe Gertrude, care se lupta cu ploaia.

— Lasă-mă pe mine, te rog.

Max ieși în grabă pe ușa de sticlă și, împreună, desfăcură pânza. Se auzi un ropot de tunet și apoi cerul fu despicat de o nouă repriză de fulgere. Gertrude icni și, pentru o clipă, se priviră cu ochii măriți de groază.

— Intră în casă! strigă Gertrude și Max întoarse pânza spre el și intră împleticindu-se.

Gertrude se chinuia să închidă ușile, trăgându-le din calea furtunii, zăvorându-le în grabă. Max aruncă un ochi la schița lui, stânjenit de petele și liniile moi pentru care își puseseră viața în pericol. O întoarse rapid cu fața la perete.

— E o furtună pe cinste și e chiar deasupra noastră.

Gertrude se îndreptă spre fereastră în timp ce se auzi un nou ropot de tunet. Și, simțind că o dezamăgise, Max veni lângă ea și rămaseră acolo, privind la crengile care se zbăteau, de fiecare dată când fulgera.

Dar furtuna trecea acum, fulgerele erau din ce în ce mai rare şi, dinaintea lor, norii negri se risipeau înspre mare. Gertrude se întoarse de la fereastră oftând şi, când propuse să ia cina, Max încuviinţă, cu o foame de lup, luându-i prosopul de bucătărie din mână, insistând s-o ajute, astfel că sfârşiră prin a se ciocni în camera neîncăpătoare.

Pe masă se afla o mică vază de artizanat cu flori. Max întinse mâna spre ele, cuprinzând pântecul de ceramică al vasului.

— De la doamna Lehmann – zise Gertrude, arătând spre flori –, le-a adus azi după-amiază.

Max îşi retrase mâna. Cum de n-o văzuse? Stătuse toată ziua în faţa uşii de la intrare. Studie florile, spre a-şi ascunde stânjeneala. Un mac roşu-aprins, cu petalele tremurânde, cu tija firavă şi unduitoare. Era cuibărit într-o tulpină de porumb. Max îşi aminti cum obişnuia să smulgă ştiuleţii necopţi, să desfacă frunzele de un verde crud şi să le sugă miezul, seva dinăuntru, ca jirul, dulce ca laptele.

— Da, citeam despre puterea murdăriei, despre faptul că unii copii o folosesc ca pe o armă, spunea Gertrude, şi apoi mi-am ridicat privirea şi o văd pe Elsa Lehmann intrând graţios pe portiţa gardului viu. Fusese la plimbare prin mlaştină, a zis, şi s-a gândit să treacă pe-aici.

— Nu credeam că poţi să culegi maci fără să se scuture.

Max întinse un deget ca să atingă puful moale de pe tulpină şi, chiar atunci, de parcă l-ar fi ascultat, o petală umedă, fragilă, i se scutură în palmă.

Mâncară în tăcere. Din când în când, Max se uita la Gertrude, întrebându-se dacă şi ea îşi făcea griji

că Elsa ar fi putut fi prinsă de furtună. Poate că tocmai atunci stătea într-un loc izolat, tremurând, prea înghețată de frig ca să se poată întoarce acasă.

Dar Gertrude se gândea la Alf. Ar fi fost mai eficient, se întreba, dacă, în locul lecțiilor de pian, i-ar fi oferit ajutorul ei ca psihanalist?

Primul lucru pe care îl văzu Max când se trezi în dimineața următoare fu propriul desen, desfășurat pe podea lângă pat. Nu mai era atât de reușit pe cât și-l amintea, strălucirea dispăruse, și, brusc, îl copleși imaginea tatălui său. Se simți atât de demoralizat încât trebui să se lase pe podea. Trebuia să continue să se miște, altfel avea să se scufunde, și nu era sigur că avea să se mai ridice. Încet-încet, se târî până la peretele opus. Servieta cu scrisorile lui Henry era sprijinită de perete. Întinse mâna spre ea și o strânse în brațe, inspirând mirosul de piele, lipindu-și fața de ea, mușcând marginile moi.

Da, citi, când în sfârșit găsi energia să scoată o scrisoare din servietă. *Mult, mult mai bine. Ține-o tot așa și nimic nu te va putea opri.* Pe unde o fi fost acel desen acum? se întrebă. *Meyer...* Henry devenise sever. *E o prostie să ceri sfatul altora despre cum trebuie făcute lucrurile. Cum se modelează pământul? Și în ce direcție crește iarba? Ceea ce vreau este soluția TA la aceste probleme.*

Să mă întind undeva, își zise Max, și să nu mă mai ridic niciodată, dar se târî spre fereastră și, agățându-se de pervaz, deschise geamul și se aplecă în afară. Era o zi blândă. O dimineață cu lumină gălbuie, tivită cu albastru. Furtuna alungase ceva și, pentru o clipă doar, se simți mai ușor, purificat, în

stare să uite. Se îmbrăcă repede, înainte să-l cuprindă iar dezamăgirea. Făcu sul desenul şi, fără a mai sta să bea o ceaşcă din ceaiul cafeniu al lui Gertrude, îşi luă acuarelele şi o porni pe cărare.

Mergea hotărât în direcţia bisericii, trecând prin faţa casei strâmbe, pe lângă vechea fermă şi cutia poştală cu sigiliul regal roşu. Merse până când ajunse în faţa ultimei case din sat. Avea o verandă decupată vopsită în alb şi trei ferestre înclinate la nivelul acoperişului. Grădiniţa pătrată era îngrădită şi, dincolo de ea, nu mai era decât un câmp cu buruieni cât vedeai cu ochii. Max se aşeză pe ciotul rămas din vechiul stâlp al porţii, căruia, dintr-o pornire patriotică, i se scosese partea de metal spre a fi folosită în război. Desfăşură coala de hârtie, lăsând să se vadă casa lui Gertrude şi, chiar lângă ea, un spaţiu liber, alb şi aşteptând să fie desenat. Heath View. Casa, cu lemnul vopsit în nuanţa cea mai deschisă de verde, cu ferestrele ca nişte seminţe, cu cărămizile tivite cu trandafiriu, îl ducea cu gândul la mere. Max tocmai o studia mai de aproape pentru a afla adevărata nuanţă a lemnului, când o femeie ieşi din casă. Rămase nehotărâtă pe alee, uitându-se lung la el, cu suspiciune, şi apoi, întorcându-i spatele, încuie uşa de la intrare.

10

Lily mușcă, bucuroasă la culme, din felia de pâine prăjită și, îndoind scrisoarea lui Nick și punând-o în buzunar, traversă grăbită pajiștea. Reușise. Îl făcuse să scrie, și nu o simplă scrisoare, ci o scrisoare de dragoste.

Pentru Dumnezeu, Lily, începea. *De bună seamă, trebuie să mai existe și alt telefon public pe undeva, nu? Sau dă-mi numărul, nu vrei? Și te sun eu ca să mă plâng. Scuze că o țin tot așa* – scrisul devenea mai mărunt și mai ilizibil cu fiecare rând –, *dar de ce ești tu singura persoană din lume care nu are mobil? Mi-e dor de tine, asta-i tot... E o agitație infernală la serviciu, dar n-am de gând să-ți mai spun nimic până când nu te urci pe bicicletă sau pe catâr sau pe ce mijloc de transport folosești acolo și ajungi la telefonul public. Vreau să-ți aud vocea.*

În timp ce forma numărul, Lily pescuia mărunțiș din portofel. Monede de 10 penny, de 20, două de 50 și o liră. Le așeză în teancuri lângă pietricică și bilețelul omniprezent. *Sunați la 999. Așteptați lângă zid...* Lily se uită la hârtia decolorată, cu textura roasă deja de soare și umezeală, și tocmai se apleca înspre ea, studiindu-i suprafața crestată, când fu întreruptă de robotul lui Nick. „Știți ce-aveți de făcut."

Întotdeauna o deconcerta bruscheţea tonului său, ca şi cum ultimul lucru pe care şi l-ar fi dorit Nick era un nou apel.

— Eu sunt.

Şovăi auzindu-şi propria voce şi îşi dădu seama că trecuseră câteva zile de când spusese ultima dată o vorbă.

— Ascultă, mersi pentru scrisoare. Oh, Doamne, încerc să te sun la serviciu.

Dar Nick nu era la serviciu.

— E plecat... Lily?

— Da.

— Oh, e... Stai puţin.

Îl auzi pe asistentul lui, Tim, umplând ibricul, auzea sunetul apei care se izbea de metal.

— Da, a plecat la Paris să verifice...

Începu să sune alt telefon şi Tim probabil că îşi vărsă apă pe mână.

— Oh, la naiba!

— E în regulă, strigă Lily ca să acopere zgomotul. I-am lăsat un mesaj pe mobil, adăugă şi, dezumflată, lăsă receptorul din mână.

Lily îşi răsturnă mărunţişul la loc în portofel. Luă în mână pietricica. Era rotundă şi tocită, cu striaţii ca de fildeş şi aur, cu cercuri colorate şi cu marginile pălite, de parcă ar fi avut un milion de ani. Lily o răsuci în palmă şi, fără să ştie de ce, o strecură în buzunar, lăsând o monedă de doi penny în loc.

O luă pe drumul ocolit până la magazin. Mergea cu paşi mari, trăgând adânc aerul în piept, mirosul de iarbă moale, mireasma de miere răspândită de un strat de flori albe şi apoi, la colţul unei alei, o aromă puternică de coacăze o făcu să se oprească.

O ducea cu gândul la Londra, mirosul naturii, nelalocul lui pe o stradă de oraş. Praf şi umezeală şi urină de pisică şi parfumul tare de sevă al tulpinilor de flori. Lily rupse o frunză verde-închis şi o strânse între degetul mare şi arătător. Nervurile erau roşii ca rubarba, sucul era amar, cu o aromă ca de fruct. Existase o plantă de soiul ăsta la colţul străzii unde copilărise ea. Zăbovise adesea lângă ea ca să-şi termine dulciurile, inspirând mirosul acrişor care o năpădea în valuri, în timp ce o aştepta pe maică-sa să se întoarcă de la muncă. Lily desfăcu frunza şi, înfăşurând-o cu grijă în jurul pietricelei, o vârî în buzunarul de la blugi.

Stoffer's, magazinul din sat, era aprovizionat cu tot ce ţi-ai fi putut dori vreodată. Pe lângă fructe, legume, brânzeturi, pâine, conserve şi semipreparate, aveau mingi de plajă, plase de pescuit, găleţi şi lopeţi. Exista un raft întreg cu biscuiţi şi, chiar vizavi de tejghea, ca să poată fi văzute şi de un copil de doi-trei ani, o mulţime de dulciuri asortate. Doi copii erau ghemuiţi deasupra lor, cu cleştişori de plastic, şi, lăsând uşa să se închidă în urma ei, le recunoscu pe Em şi Arrie, care strângeau în mână pungi de cumpărături minuscule. Doamna Stoffer era aplecată deasupra tejghelei, cu ochii pe ele, şi, zărind-o pe Lily, îi aruncă o privire plină de nelinişte.

Lily se concentră asupra vederilor. Prezentau punctele de atracţie a cel puţin cinci sate şi orăşele din zonă. Porturi, castele, apusuri de soare, ruinele unei biserici. Şi apoi, pe un stand special, o colecţie de „artişti locali". Lily studie fiecare scenă fadă şi decolorată. Plaja părăsită, plaja cu vâslaşi în timpul refluxului. Erau acuarele care înfăţişau bacul, când

era şi când nu era coadă, şi un tablou cu casa de lemn pe piloni, înconjurată din trei părţi de apă, acolo unde estuarul întâlnea marea. Fiecare imagine era acoperită, în proporţie de patru cincimi, de cer. Din cauza asta, pământul părea lipsit de importanţă, ca şi cum n-ar fi putut să ţină pasul. Dacă ar picta această scenă, ea ar picta doar cerul şi zâmbi, imaginându-se deodată, îmbrăcată sobru, cu sendvişuri şi un şevalet fixat în nisip. În locul acuarelelor alese o fotografie a farului de la Eastonknoll, cu donjonul ca un gărduleţ de glazură albă şi domul ca un moţ de frişcă.

— Doisprezece penny...

Femeia număra dulciurile în faţa tejghelei, uitându-se chiorâş şi împungând punga de hârtie a lui Arrie.

— Cincisprezece, asta face douăzeci şi şapte de penny.

Em îşi vârî mâna în buzunar. Pe faţă i se întipărise o expresie de îngrijorare în timp ce scotea monedele. Doamna Stoffer ţinea pungile ca şi cum le-ar fi putut lua înapoi, ca şi cum mai fusese în această situaţie deosebit de exasperantă.

— Doisprezece, treisprezece, şaisprezece...

Em număra monedele cu atenţie, în timp ce Arrie stătea lângă ea, cu un aer gânditor şi preocupat.

— Douăzeci şi doi? sugeră, cu o umbră de speranţă, şi, ridicându-şi privirea, Lily o văzu pe doamna Stoffer clătinând din cap.

— E în regulă. Pun eu restul.

Lily împinse vederile spre doamna Stoffer şi trânti o monedă de două lire pe tejghea, ca şi cum ar fi fost o milionară pe care o aştepta o maşină cu şofer.

Se întoarseră împreună pe jos înspre pajişte.

— N-aţi avut şcoală astăzi? le întrebă pe fete şi ele îi explicară că mama lor plecase cu maşina.

— Nu există autobuz, ştii, şi... ei bine, în unele zile, e prea mult de mers pe jos.

— Unde e şcoala?

— E tocmai la Thressingfield, răspunseră fetele şi, întorcându-se înspre drumul principal, arătară undeva în zare. Uneori ne duce domnul Blane cu maşina, dar astăzi nu mergea într-acolo.

— Oh, zise Lily în timp ce mergeau agale prin sat. Bănuiesc c-o să se întoarcă în curând.

Em lăsă capul în pământ şi, cu degete lacome, Arrie îşi strecură o caracatiţă verde, turtită, în gură.

— N-am vrut să spun...

Lily îşi muşcă buza.

— Adică, sunt sigură...

— Oricum, zise Em repede, tata o să ia o maşină nouă.

— Nu nouă-nouă, o corectă Arrie. Dar nouă pentru noi.

Em îi oferi lui Lily una dintre varietăţile ei de dulciuri. Semănau cu jeleurile, dar erau mult mai greu de mestecat. Forme bizare, turtite, vâscoase şi elastice. Pentru o vreme le fu imposibil să vorbească.

Nu era nimeni pe pajişte şi Lily se aşeză într-unul din cele două leagăne, uitându-se la Em, care se înălţa din ce în ce mai sus spre cerul albastru. Arrie ştergea toboganul. Îl ştergea cu fundul, urcându-se cu spatele, frecând fiecare porţiune, până când oţelul strălucea. În sfârşit, declară, toboganul era pregătit, şi, cu o mică plecăciune, îşi dădu drumul cu mare viteză şi ţâşni la celălalt capăt. Ateriză într-o

groapă prăfuită cu rumeguş şi, când se ridică de-acolo, Lily observă că turul colanţilor ei se tocise.

— Face des chestia asta? o întrebă pe Em şi Em zise că asta era treaba ei.

— Eu adun gunoiul şi Arrie şterge toboganul. L-am întrebat pe Alf dacă putem să facem asta şi a zis că da.

— Cine-i Alf?

— Alf??

Em se uită la Lily ca şi cum nu se putea să nu-l ştie.

— Oh, el... el...

Aproape că se dădu peste cap cu leagănul.

— Se ocupă de... lucrează la... e un fel de şef.

Arrie se săturase de dat pe tobogan şi acum se învârtea în faţa lui Lily.

— Vrei să vezi ceva – o întrebă, apropiindu-se – secret?

— Mi-ar plăcea, zise Lily.

— Arrie!

Em opri brusc leagănul, cu o privire furioasă, avertizând-o să se potolească.

— Ce e?

Urmă un moment de tăcere, în care schimbară priviri feroce.

— Oh, vino, atunci, dacă vrei într-adevăr, şi, uitându-se chiorâş la Arrie, Em o luă de mână pe Lily.

Merseră de-a lungul drumului care ducea spre mare, dar, în loc să treacă podul, o cotiră pe o potecă mai îngustă, mărginită de ierburi înalte, ferindu-se de rugii care aruncau laţuri şi le aţineau calea. Poteca şerpuia şi cobora, cu râul într-o parte şi cu un teren mlăştinos şi movilite de iarbă deasă în cealaltă. În cele din urmă ajunseră la mlaştină. Printre tufele de rogoz scânteiau ochiuri de apă şi se vedeau potecuţe bătătorite,

pe care putea merge o singură persoană. Rogozul era cât un stat de om, albit de soarele din vara trecută, și se legăna lin în adierea vântului. Din când în când, ajungeau la o porțiune golașă, unde rogozul fusese tăiat periuță și folosit la acoperișuri. Atunci totul era lin și tăcut până unde începea marea, deși în aceste mlaștini trăiau păsări și șoareci-de-câmp și nutrii, șobolani-de-apă și bâtlani-de-stuf, cu toate că Lily nu auzise nici măcar un sunet deocamdată. La fiecare câțiva metri traversau câte un fir de apă, trecând peste scândurile fixate direct în pământ.

— Unde mergem? întrebă, mirându-se cum poate cineva să știe atât de bine drumul și, chiar atunci, Em se aplecă deasupra unui alt pod.

— Aici e, zise Arrie și în zare apărură ruinele unei mori.

Părea un castel de nisip părăsit, fără acoperiș, cu un colț care se năruia.

— Sst, e bântuită.

Em se întoarse și, la șuieratul ei, două păsări mari, negre, țâșniră din iarba înaltă. Zburară ca fulgerul, drept în față, cu picioarele strânse sub ele, și poposiră pe râu, pe doi pari. Își desfăcură aripile, cu voluptate, și le ținură întinse, asemenea unor lilieci, de parcă ar fi stat să se usuce. Lily le privi și simți că o priveau și ele.

— Vino, o strigară Em și Arrie, și ea se întoarse și fugi după ele până la moară.

— Nu veniți aici singure, nu-i așa? strigă Lily, dar ele nu-și întoarseră privirea.

Din pragul morii, câteva trepte coborau într-o baltă stătută, pe suprafața căreia pluteau câteva bețe și un pantof roșu cu toc.

Se uitară înăuntru.

— Alo, lo, lo, lo...

Em își lăsă vocea să reverbereze între pereții clădirii și toate trei își ridicară privirea spre conul din cărămidă în pantă, spre peticul de cer palid.

— Cine zice că e bântuită? întrebă Lily și chiar atunci se lăsă o umbră deasupra lor, stârnindu-le fiori.

Arrie se agăță de brațul ei.

— Nu-i nimic, zise Em, e doar un nor, dar o prinse pe Lily de celălalt braț.

Ocoliră moara și se așezară pe un bloc de granit incrustat cu scoici. Rămaseră acolo în tăcere, așteptând să iasă iar soarele. Amândouă fetele stăteau cu fața întoarsă spre cer, ca și cum viața lor depindea de asta, în timp ce Lily privea de-a lungul coastei. După prima cotitură, era un pâlc de case și o mulțime de bărci trase pe țărm și, imediat dincolo, un dom uriaș, care scăpăra ca argintul.

— Ce e acolo? o întrebă pe Em, dar Em continua să privească spre cer.

— Acolo e serviciul lui tati, îi zise Arrie.

— Acolo era.

Em își întoarse privirea dintr-acolo.

— Nu mai e. E o centrală cu energie nucleară. Fac energie.

— Nu.

Arrie era tulburată.

— Fac rulouri cu șuncă.

— Oh, da, încuviință Em, cu un aer serios. Și rulouri cu șuncă.

Când se întoarseră în sfârșit pe pajiște, era trecut de prânz și prima persoană pe care o văzură, așteptând

lângă tobogan, fu tatăl lui Em şi al lui Arrie. Fetele schimbară repede o privire, şi Arrie îşi puse mâna la gură.

— Nici măcar n-am apucat să-ţi arătăm secretul!

Dar Lily se grăbea în direcţia lui.

— Îmi pare rău, strigă. E vina mea. Au fost cu mine.

Expresia ochilor lui era încordată, obosită de atâta căutare.

— Nu-i nimic, zise. M-am gândit că n-au păţit nimic.

Arrie se furişă lângă el, răsucindu-şi trupuşorul pentru ca el s-o mângâie, şi Em îşi sprijini capul de braţul lui.

— Eu sunt Lily, n-am făcut prezentările, de fapt... locuiesc cu chirie alături...

Lăsă propoziţia suspendată, cu toate implicaţiile pe care le sugera. Pereţii subţiri, bufnitura de pe scări.

— Grae, zise el, înclinând din cap, închizându-şi pe jumătate ochii, în care plutea o umbră aproape imperceptibilă de zâmbet, şi, lăsându-şi mâna în jos, o ciufuli pe Arrie.

11

— Deci, cum a mers lecţia? îl întrebă Gertrude pe Alf. Ce mai face domnişoara Cheese?

Alf rămase tăcut în faţa ei.

— Tot n-ai făcut nici un progres? insistă şi atunci, spre surprinderea ei, el ridică mâinile şi îşi lăsă degetele să fluture, să alunece peste o claviatură imaginară.

Galopă pe clapele de fildeş, în sus şi în jos, revenind într-un crescendo abrupt de sunete. Gertrude aproape că putea auzi notele înalte, cu sunetul lor subţire ca de clopoţei, şi apoi ropotul de tunet când el atacă în forţă celălalt capăt al claviaturii. Fu atât de uluită încât se lăsă prea tare peste şezlong, dezechilibrându-l, astfel că toate cărţile se împrăştiară în iarbă.

— Ei bine, eu... e minunat.

Începu să aplaude. Era primul semn de vioiciune pe care-l vedea la el de când fusese furtuna.

— Vino şi stai jos.

Bătu cu palma locul unde fuseseră cărţile.

— Aşadar, au început să-ţi placă lecţiile?

Alf se aşeză sfios lângă ea.

— Mă bucur foarte mult.

Se uită la el, cu părul lui alb ca laptele, atât de deschis încât strălucea, şi se gândi la băieţelul de care avusese grijă la adăpostul pentru copii din timpul războiului, băiatul a cărui mamă spusese că n-avea să vină niciodată să-l vadă dacă plângea.

— Nu trebuie să plâng, nu trebuie să plâng, repetase el, agăţându-se de un colţ de pătură, nu trebuie să plâng, până când, încet-încet în săptămânile şi lunile următoare, această instrucţiune se întipărise atât de adânc în fiinţa lui încât nu-i mai rămăsese decât o umbră de zâmbet timid.

— Alf?

Îi puse mâna pe braţ, dar el n-avea stare, de-abia aştepta să plece.

— Du-te, atunci.

Alf sări în picioare. Porni ţopăind spre capătul grădinii, se strecură prin gardul viu şi dispăru.

Gertrude se întoarse la cartea pe care-o citea. Era despre coşmarurile copiilor, despre teama lor de întuneric şi despre cum unui băiat i se spusese că o să-l ia baubaul dacă se mai pipăie în pat. Dar lucrul pe care nimeni nu părea să-l înţeleagă despre băiat şi motivul pentru care continua să se teamă era că baubaul era deja acolo, în imaginaţia lui, aşa că putea la fel de bine să-şi vadă de treabă.

Era foarte cald. Prea cald pentru începutul lui iunie. Gertrude făcu un efort să se ridice şi intră în casă, simţind un fior în acel moment de semiorbire, când păşi înăuntru venind de-afară de la soare. Se îndreptă pe pipăite spre bucătărie şi, dând drumul la apă ca să se răcorească, se uită cu coada ochiului la pânza lui Max, întoarsă în continuare cu faţa la perete. Trecuse o săptămână de când fusese început

tabloul şi tot atâta de când fusese abandonat. Acum oaspetele ei se furişa din casă înainte de micul dejun şi nu se întorcea decât seara târziu. Dacă voia să stea de vorbă cu el, trebuia să se plimbe prin sat, să se uite după colţuri, să bată potecile, până când îl găsea, aşezat pe un scaun vechi de grajd, înfăşurat într-un halat pătat de vopsea. Începuse să poarte o pălărie de fetru, veche şi cafenie şi cu calota găurită şi stătea acolo, indiferent la reacţii, înconjurat de sulul de hârtie de tapet, vopsele şi pensule, palete şi vase. Pictase cinci case până acum şi se apucase de a şasea. Erau pictate minuţios, redând fiecare nuanţă a cărămizilor de argilă roşiatică, acoperişurile de olane sau de stuf, grădinile şi copacii. Câte clădiri erau în sat? se întrebă Gertrude şi, începând să socotească, îşi dădu seama că el avea să stea acolo până la primăvară.

— Când voi muri, îi zisese Kaethe, încercând să zâmbească, de parcă ar fi fost o situaţie ipotetică, o conversaţie liberă între prietene, îmi fac griji că Max va fi – încercase să respire, dar se auzise doar un gâjâit –, că va fi pierdut.

Gertrude îi strânsese mâna într-a ei.

— Sunt sigură că...

Dar Gertrude habar n-avea ce urma să i se întâmple lui Max. În toţi anii cât ea şi Kaethe fuseseră prietene, el rămăsese întotdeauna distant. Faţă de ea. Faţă de oricine. Îşi folosise defectul auditiv, era sigură de asta, ca să se izoleze.

— Lui Max îi place să facă diverse lucruri pentru alţii, continuase Kaethe. Obişnuia să picteze toată ziua şi jumătate din noapte pentru că asta îi făcea plăcere tatei şi apoi, când a venit în Anglia, a renunţat, doar

de dragul meu, de fapt. Dacă nu-l roagă nimeni să facă nimic, mă tem că va fi...

Vocea îi pierise şi Kaethe îşi ascunsese faţa.

— O să-l invit la ţară, zâmbise Gertrude. O să-l rog să-mi picteze casa.

— Da, încuviinţase Kaethe, lăsându-i mâna, epuizată. Asta e. Atunci poate să facă un lucru pentru tine.

Dar Kaethe se înşelase în privinţa fratelui ei. Nimeni nu-l rugase pe Max să picteze tot satul Steerborough. Nimeni nu înţelegea nici măcar ce căuta acolo, încurcând circulaţia pe singura stradă din sat, uitându-se îndelung la ferestre, studiind frizele, alegând ce casă sau căsuţă avea să urmeze. Pictase pisica lui Molly Cross, ademenind-o cu resturi, aruncându-i firimituri de prăjitură ca s-o facă să stea locului, şi apoi, în ultima clipă, o colorase cu roşu în loc de negru, spre a crea un contrast mai puternic cu gardul viu. Pictase maidanul din spatele casei familiei Woollard, singurul loc ce făcea satul de ruşine, o adunătură de găini, arcuri de pat şi biciclete vechi, care rugineau printre urzici de un metru. Era până şi afişul doamnei Stoffer, cu adaptarea ei la *A douăsprezecea noapte*, atârnat în faţa magazinului, şi, cu litere minuscule, pictase ora, data şi faptul că doamna Stoffer îşi atribuise rolul deloc potrivit al Oliviei.

Gertrude îşi aruncă apă pe faţă. Oare o deranja faptul că oaspetele ei stătuse mai mult decât ar fi fost de dorit? Sau faptul că nu era niciodată acolo? Rămase neclintită, testându-şi reacţiile, ascultându-şi respiraţia şi pulsul. Se privi în oglindă şi un zâmbet îi îmblânzi chipul. Da, exact cum bănuia. N-o deranja prezenţa lui, era pur şi simplu enervant să aibă de-a

face cu cineva care avea atât de puţină nevoie de ajutorul ei.

În noaptea aceea Max visă că făcea măsurători. Măsura domeniul de la Heiderose, notând cifrele pe un petic de hârtie care era în permanenţă suflat de vânt şi apoi, tocmai când terminase şi îşi vâra în buzunar însemnările, se trezi înconjurat de o familie care se înghesuia să intre pe uşa casei lui. Mama, masivă şi înfoiată, şi patru copii cu părul de culoarea câlţilor. Tatăl stătea lângă o maşină, descărcând cutii.

— Eu doar făceam măsurători, îi anunţă Max, dar nimeni nu-l văzu, nimeni nu observă că era acolo.

Max coborî târziu la micul dejun. Se simţea copleşit de oboseală, neputând să-şi stăpânească tremuratul mâinii în care ţinea scrisoarea de la Henry.

— E ziua ta liberă? îl întrebă Gertrude şi se aşeză, turnându-şi nişte ceai.

— Da, zise Max, de parcă tocmai i-ar fi venit ideea. Cred că s-ar putea să fie.

Lăsă scrisoarea din mână, lângă farfurie.

— Veşti importante? întrebă ea şi, cu un aer foarte solemn, Max desfăcu prima pagină şi i-o întinse.

Pare de prisos, începea scrisoarea, *fiindcă problema trebuie să se fi pus de mai mult de-o sută de ori, dar, după părerea mea, Arta se defineşte pur şi simplu ca fiind modul în care sunt primite şi asimilate impresiile din lumea exterioară.* Gertrude se uită în sus, căutând privirea lui Max, dar el se întorsese cu spatele. *Desigur că e interesant să te întrebi dacă anumiţi artişti aleg modalitatea de expresie potrivită. Sau prin ce dar sau concurs de împrejurări, cineva a ajuns să aleagă o anumită formă de expresie*

artistică. Dar, după părerea mea, ceea ce contează e să perseverezi. Bănuiesc că, dacă nu înoți o bună bucată de vreme, vei descoperi că mușchii ți s-au anchilozat. Și dacă te lași de desen o vreme, capul, mâna, ochiul își pierd exercițiul. Și dacă te lași prea mult timp s-ar putea să descoperi că nu te mai poți apuca din nou. Dar, cu toate acestea, cunosc un om care obișnuia să deseneze, nu foarte bine, dar interesant, și care apoi a fost plecat șase sau șapte ani la o fermă din America de Sud și, la întoarcere, s-a apucat din nou de desen. Bănuiesc că nu se putea abține.

Cuthbert Henry, citi ea.

— Da, am vizitat odată o expoziție de-a lui. Mai...?

Dar Max îi arătă data. *15 mai 1938.*

— Înțeleg...

1938 era de cealaltă parte a istoriei. Într-o epocă în care puteai să crezi că oamenii, cufundați în tăcere, erau cel puțin încă vii.

— Așadar, în ce stare îți sunt mușchii? Ți-ai pierdut exercițiul?

— Da.

El netezi scrisoarea cu atâta grijă încât tot chipul păru să i se lumineze.

— Am fost plecat foarte mulți ani în America de Sud.

Invitația era ornată cu o bordură de violete, cuvintele erau caligrafiate cu atâta eleganță încât păreau o dantelărie.

— Știu că e cam pe nepusă masă, rosti Klaus Lehmann din prag, dar în caz că n-aveți alte planuri?

— Nu, spuse Gertrude, ne-ar face plăcere.

— În cazul ăsta, vă aşteptăm mâine?

Şi o salută, înclinând din cap, apoi făcu cale întoarsă pe alee.

Gertrude studie invitaţia. O femeie care avea prea mult timp liber, îşi zise, şi aşeză felicitarea la loc de cinste, lângă ceas.

Gertrude aştepta să vadă dacă Max avea s-o observe. El se întoarse la şapte, chiar când începea să apună soarele, aruncând umbre prelungi peste pajiştea alburie.

— Ai avut o zi bună? îl întrebă şi, părând să n-o audă, el lăsă din mână sulul, geanta cu vopsele şi se îndreptă spre raftul de deasupra şemineului de parcă-l trăgea aţa într-acolo.

Doamna Elsa Lehmann îi roagă pe Max şi Gertrude s-o onoreze cu prezenţa la un prânz în grădină.

Max se întoarse. Expresia lui era întrebătoare şi ei îi trecu prin minte că avea de gând să-i ceară voie să meargă.

— Am acceptat deja, zise Gertrude. Sper că nu te deranjează.

— Da.

Max clătină din cap.

— Adică nu.

El râse din cauza confuziei pe care o făcuse. Nu. Nu-l deranja.

Soţii Lehmann locuiau în casa şuie colţ cu Mill Lane. Era clădirea din lemn şi sticlă în faţa căreia se minunase Max în ziua sosirii sale, cu o latură abruptă, lemn de culoare închisă şi geamuri mate. Dedesubtul pantei, ca pe un platou, se întindea terasa, cu balustrada albă, şi acolo, privind peisajul,

stătea Elsa, cu o pălărie pe care o ţinea cu mâna. Când îi văzu, îşi scoase pălăria şi îi salută, şi apoi, aproape la fel de brusc, se făcu nevăzută. Reapăru în pragul portiţei laterale şi, luându-l pe Max de mână, îl conduse cu un aer victorios în grădină, unde era aşezată masa de prânz, sub un triunghi de copaci. În jurul fiecărui bileţel pe care le erau scrise numele erau împletite flori, în mijlocul mesei se afla un bol în care pluteau petale şi, întorcându-se spre ea, Max ghici după mişcarea pe care o schiţau buzele ei că se pregătea să vorbească în germană.

— Bună ziua, bun-venit!

Klaus tocmai ieşea din casă şi chipul Elsei redeveni imobil, iar cuvintele îi pieriră pe buze.

— Nu vrei să vii să faci turul casei?

Klaus îşi lăsă mâna pe braţul lui Max şi Elsa încuviinţă printr-un gest.

— *Bitte*[1], şopti ea în timp ce Klaus îl conducea în direcţia casei.

Casa nu mirosea exact ca Heiderose, dar răspândea totuşi un miros familiar. Foloseau acelaşi ulei pentru curăţarea mobilei, oare asta să fi fost ceea ce îi dădea acestei case mirosul specific fiecărui cămin german? Rămase ţintuit locului o clipă, până când îşi dădu seama că gazda aştepta ca el să spună ceva.

— Da, da, cu totul deosebit, spuse, trezindu-se ca dintr-un vis şi îşi urmă gazda pe scara de lemn, printre treptele căreia se strecurau raze de lumină.

La etaj, văzu un dormitor, cu un covor alb întins pe parchetul auriu din lemn de esenţă tare şi apoi

1. *Te rog* (în lb. germ. în orig.).

ieşiră pe terasă, de unde, exact cum bănuise, se vedea o fâşie albastră de mare.

— Hiddensee, se aplecă Gertrude spre Max. Era cumva o insulă? Acest loc în care tu şi Elsa... nu v-aţi întâlnit niciodată?

Max încuviinţă şi, spre a revedea mai limpede locul, închise ochii. Hiddensee. Insula lui ca un căluţ de mare, cu coada îngustă şi capul închipuit de o creastă de stâncă.

— Vitte.

Elsa rosti cuvântul şi el îşi dădu seama că rămăsese prea mult cu ochii închişi.

— Sunt aproape sigură că ştiu casa.

Se întoarseră cu toţii spre Elsa, care îşi muşca buza. Chipul ei era o oglindă, ochii – o hartă, şi Max rămase încordat, aşteptând ca ea să parcurgă strada cea mai lungă şi să ajungă în faţa casei lui.

— Era lângă brutărie? întrebă ea şi, întinzând mâinile ca un medium, continuă: În faţă creştea un păr, un păr uriaş.

Max închise ochii din nou, lăsând să-i apară în minte imaginea casei, şi o simţea pe Elsa, vizavi de el, ca şi cum ar fi fost amândoi membrii unei frăţii secrete.

— Are dreptate? Exista un păr?

Gertrude părea nerăbdătoare.

— În faţă la Vitte?

— Nu, nu, interveni Klaus. Vitte era numele satului. Casele de acolo nu aveau nume. Nu-i aşa, draga mea El?

— Doar semne, declară Max răspicat. Fiecare pescar avea un semn distinctiv, pe care îl grava pe perete.

Max desenă un X cu degetul pe faţa de masă. Trasă o linie deasupra lui şi adăugă o codiţă la unul din picioruşe. Urma lăsată dăinui pentru o secundă şi apoi dispăru. Klaus scoase din buzunar o agendă şi un stilou şi i le întinse lui Max.

— Dă-i drumul, zise. Tu eşti artistul.

Stiloul era uşor, cerneala neagră curgea lin ca vinul. Semnele se înşirară. X-uri şi Z-uri cu bifurcaţii şi limbi şi acoperişuri, A-uri şi R-uri cu bucle şi spirale. Exista un semn care semăna cu un fulger şi unul cu un cal. Studiase la un moment dat toate semnele caselor din Vitte şi acum, spre surprinderea lui, îi năvăleau cu toate în minte.

— Ai zice – le examină Gertrude – că e mai uşor să înveţi să scrii şi să citeşti.

Cu multă grijă, Max desenă un A turtit, cu ceea ce părea un braţ de spânzurătoare.

— Aceasta era casa noastră. Aparţinea unei familii de pescari pe nume Gau.

Helga, îşi zise, dar nu-i rosti numele.

— Şi da – se uită la Elsa –, stăteam lângă brutărie.

Îi răsări în minte o imagine cu guvernanta lui ducând în braţe o cutie înaltă de tort.

— Împărţeam casa. Jumătate era a familiei Gau, iar noi locuiam în jumătatea mai luminoasă, despărţiţi de o uşă.

— Nu te-ai întrebat, se interesă Elsa, dacă s-or fi mutat în camerele voastre după ce aţi plecat?

— Elsa!

Klaus o fixă cu privirea. Iar Gertrude râse.

— Cel mai ciudat e – zise Max clătinând din cap – că nu m-am gândit nici măcar o dată la asta până acum.

— Ei bine, sugeră Gertrude, poate că asta a fost înţelegerea. Poate că pur şi simplu închiriau acele camere pe perioada verii.

— Noi am considerat-o întotdeauna ca fiind a noastră...

Dar Max nu-şi închipuise niciodată acest lucru. Şi părinţii săi nu se sacrificaseră ca s-o păstreze pentru eventualitatea întoarcerii lui.

— Dar tu, Elsa? întrebă Gertrude. Casa ta era pe-aproape?

— Între dealurile de la Kloster locuiau naziştii, răspunse Klaus în locul ei. Iar în sud erau nudişti. Vitte era singurul loc unde putea locui o familie drăguţă şi cu gusturi artistice ca a Elsei.

— Nudişti?

Gertrude era uimită.

— Asta nu ne împiedica să mergem acolo, o întrerupse Max. Dar chiar şi aşa...

— Ei bine...

Gertrude clătină din cap.

— Prin comparaţie, Steerborough trebuie să pară destul de plicticos.

— Nu. Deloc.

Max se întrebă dacă Elsa văzuse căruţa cu bărbaţi beţi, care traversaseră satul cu emblemele lor strălucitoare. Maică-sa juca Boccia[1] cu două prietene şi el desena, încercând să surprindă umbrele mingilor grele, care se izbeau de pământ. Freca suprafaţa colii cu creionul, spre a reda vârtejurile de praf. Şi apoi căruţa se oprise şi bărbaţii se aplecau peste margine.

---

1. Joc asemănător jocului de *boules*, care constă în aruncarea unor mingi cât mai aproape de o minge-ţintă.

— Băiatul ăla – păreau gata să cadă din căruţă în timp ce arătau în direcţia lui –, băiatul ăla cam arată a evreu.

Max se întorsese spre maică-sa şi o văzuse îmbujorându-se.

— Era o lume idilică, îi spunea Klaus lui Gertrude. Nu existau maşini. Doar cai, biciclete şi bărci.

— Îţi aminteşti de oamenii care căutau întotdeauna chihlimbar pe plajă? râdea Elsa acum. Şi apoi poetul Ringelnatz a pus un anunţ, „Chihlimbar. Pierdut pe plajă. Rog returnaţi-l lui Ringelnatz".

— Da, zâmbi Max. Da.

— Şi de două ori pe zi trecea feribotul.

I se adresa doar lui.

— Era *Swanti* şi era *Caprivi*.

Elsa le rosti numele cu atâta emoţie, de parcă ar fi fost nişte prieteni de mult pierduţi.

— *Swanti* şi *Caprivi*, repetă Max, amintindu-şi cum aştepta în port, să vadă care dintre ele apare.

— Aveam de gând să ne construim o casă acolo când ne-am căsătorit, zise Klaus. Am ales chiar şi locul şi am făcut planul.

Se lăsă tăcerea şi toţi patru rămaseră cu privirea în farfurie.

— Dar cine are nevoie de Hiddensee când putem să fim aici? Doar pentru asta, putem să ne simţim recunoscători. Mulţumim, Adolf, pentru că ne-ai obligat să ne refugiem la Steerborough, unde marea e nespus mai răcoritoare şi verile pline de... să îndrăznesc să spun suspans?

Klaus ridică paharul.

— *Herr* Hitler, mulţumim încă o dată.

Max se uită lung la el.

— Ce-ați zice de o cafea?

Gertrude se ridică, deși nu era de datoria ei să ajute.

Dar Elsa strângea farfuriile.

— Nu, nu, o aduc eu.

Și dispăru în casă.

12

Oriunde se uita acum, Lily dădea cu ochii de Grae. Nemaiavând maşina, presupunea ea, el îşi lua de lucru acasă. Grădina din spate se transformase în atelier. Aici era instalat în permanenţă un banc de lucru şi de şopron erau sprijinite scânduri şi lucrări neterminate. Purta aceeaşi haină în carouri şi acelaşi fes, pe soare sau pe ploaie, şi într-o seară, când ea ieşi să umple găleata de cărbuni, el îi oferi o stivă de lemne pentru foc. Surcele albe care trebuiau puse pe foc. Ploua, începea să se întunece, dar el continua să taie şi să măsoare, fără să se oprească, nici măcar atunci când Em şi Arrie îl strigară, înfometate, din pragul uşii din spate.

Era sărbătoare şi Nick urma să vină cu maşina la ea.

— Bun, zise el, am luat ceva de scris. Cum ies din Londra?

Lily stătea în cabina telefonică şi cântărea pietricica în palmă. Era cafenie şi nu se distingea prin nimic, ca nu cumva să fie înlocuită şi aceasta, probabil, de o monedă de doi penny.

— Isuse, îl auzi pe Nick oftând, nu-mi vine să cred ce-mi faci tu mie...

— Ei bine, spuse Lily, ieşi spre M25... şi o iei spre est... ştii... în sens opus faţă de Heathrow?

— Spre est... nu... spre... Heathrow, mormăia Nick în timp ce nota instrucțiunile ei.

— Și, Nick, îl avertiză ea pe un ton cât mai blând cu putință, ia-ți haine călduroase... și fără... fără pantaloni albi.

— Fără pantaloni albi.

El se opri să noteze sfatul și izbucniră amândoi în râs. Cu un an înainte își petrecuseră o săptămână în Cornwall, în decursul căreia Nick rămăsese foarte repede fără haine. Își luase două tricouri, nici un pulover și o pereche de blugi crem.

— De unde era să știu? protestase Nick. Eu sunt băiat de la oraș. Am trăit toată viața în Shepherd's Bush[1]. Da, da.

Se uitase la ea.

— Și tu ești din West London, dar ai sânge de rătăcitor, aș putea să jur. Probabil că e ceva transmis genetic.

— Așadar...

Lui Lily nu-i venea a crede că urma să vină cu adevărat.

— Ne vedem diseară, atunci. Pe la nouă?

Nick fusese neobișnuit de atent de când se întorsese de la Paris. Îi trimisese chiar și o vedere. Cu Notre Dame, Luvru, Centrul Pompidou și Sena. *Vezi*, îi scrisese, *am putea să facem un tur arhitectonic pe-aici. Am putea merge cu taxiul. Gândește-te la toți banii pe care-i vom economisi dacă nu mai închiriem biciclete.*

— Da, te sun de pe drum... Oh, la naiba... Am uitat, tu n-ai telefon.

---

1. Cartier situat în vestul Londrei.

— Îmi pare rău că te voi lipsi de plăcerea unui apel care să mă anunțe că aproape ai ajuns.

— Obrăznicătură!

— Ne vedem mai târziu, atunci. Ai grijă cum conduci.

Nu prea mai avea bani.

— Lily...

— Da?

Dar ultima fisă căzu cu un sunet surd.

Lily se afla la Stoffer's, întrebându-se ce ar putea să-i facă de mâncare lui Nick. Tot ce i se păruse îmbietor până acum părea deodată necomestibil. Lipii, șuncă, salam și costiță în vid. Aveau prăjitură și tartă cu melasă în folie de aluminiu, o roșie răscoaptă, un mănunchi de conopidă, un sac de ceapă și trei fire de praz. În locul acestora, ea închirie o bicicletă din fața magazinului și o porni înspre Eastonknoll, luând-o pe poteca îngustă care tăia peste râu. Trecea peste izlazuri înconjurate de șanțuri și era mărginită pe alocuri de tufe uriașe, înflorite, de grozamă, de un galben strălucitor. Lily traversă cu zgomot podul Bailey și tăie colțul terenului de golf, ridicându-și privirea spre umbra turnului de apă, având grijă să se ferească de mingile care zburau de colo-colo. Ieși pe izlaz și coborî în trombă spre mare. Pe promenadă bătea un vânt năprasnic, încrețind paltoanele bej ale pensionarilor, ciufulindu-le câinii, obligându-i să se țină strâns de balustradă. Lily își împinse bicicleta pe plajă și luă ceaiul la chioșc, unde scaunele erau așezate stivă, trei câte trei, ca să nu le ia vântul. Stătea ca pe un scaun de bar, fără să atingă pământul cu picioarele,

uitându-se la femeia care trăgea obloanele la căsuță. Deasupra ei, în capul unei scări abrupte, se vedea prova unui vas țâșnind din peretele unei case mari.

— Aș putea la fel de bine să închid.

Femeia îi apăruse dinainte, cu șorțul înfoiat, cu mânecile fluturând, în timp ce strângea mesele.

Lily își urcă bicicleta pe scări, în direcția siluetei de la provă. Nu era, așa cum își închipuise, o sirenă sau o regină, ci o fată elegantă, cu pălărie pe cap și o umbreluță la șold. Să fi fost fata căpitanului sau tânăra soție a proprietarului de vas? Și Lily observă că statuia își pierduse un braț, în urma căruia rămăsese un ciot de ghips alb. Lângă clădire era un catarg înfipt în pământ. Din el țâșneau săgeți, care te îndrumau spre Ramsgate, Zeebrugge, Holland. *Sala de lectură a marinarilor.* Cuvintele erau gravate pe o placă și Lily își dădu seama că locul era un muzeu, deschis publicului, cu uși albe cu boltă, și un cârlig tocit de aramă. Nu era nimeni în sala de lectură și nici prea multe de citit. Doar trei exemplare din *East Anglian Times* și două scaune cafenii. De jur împrejurul camerei erau machete de vase în vitrine de sticlă. Mahone și goelete, cuirasate și iole. Fiecare scândură, fiecare frânghie și velă în miniatură, refăcute minuțios, spălate, vopsite și unse cu ulei. Deasupra vitrinelor erau poze cu marinari și pescari, registre deschise cu datele fiecărei călătorii. Erau liste de nume, Harper, Seal, Child. Harry, Bertie, Mabbs și Mops. Și, în dreptul fiecărui nume, anii de viață. În capătul încăperii era o altă ușă, interzisă publicului, căptușită cu pânză verde. La jumătatea peretelui era o fereastră rotundă, puțin mai mare decât o portocală, și Lily își lipi fața de ea. Spre

surprinderea ei, văzu doi bărbaţi care jucau biliard, un al treilea care citea un ziar şi un altul care stătea degeaba. Se apropie şi mai mult, cercetând încăperea dintr-o parte în alta, şi dădu cu ochii de o cârmă de vas aşezată pe o bancă; apoi simţi cum o bate cineva pe mână.

— E ora închiderii.

Omul avea o pălărie ascuţită, tivită cu şnur albastru, şi purta cizme de cauciuc îndoite la genunchi. Ceasul din spatele lui bătu ora cinci, cu un sunet adânc de gong, care învioră încăperea.

— Mulţumesc.

Lily se uită în jur la fotografiile bărbaţilor, la unelte şi suluri şi lunete, la chipurile osândite ale lui Seal, Harry, Child, înecaţi cu toţii în 1951.

— O să revin când o să am mai mult timp.

Bărbatul o urmări cu privirea până când ieşi şi apoi îl auzi încuind uşa pe dinăuntru.

Era un magazin de delicatese în piaţa mare, unde se vindea parmezan proaspăt, paste negre, iaurt grecesc şi fulgi organici. Lily umplu două pungi şi puse deasupra salata-mielului şi fructe. Se uită prin peretele de sticlă de la Regency Hotel, la bătrânul care moţăia într-o încăpere îmbrăcată în creton şi observă o ofertă de slujbă pentru o chelneriţă. *Se caută urgent. Vă rugăm întrebaţi înăuntru.*

Porni încet spre casă, cu bicicleta, cu câte o pungă de cumpărături agăţată de fiecare parte a ghidonului, ca samarele unui catâr. Vântul se potolise, soarele zăbovea cald şi aproape, şi în fiecare vale te năpădea mirosul greoi de grozamă, dulce ca laptele de cocos. Lily străbătu un şir de coline, ridicându-şi picioarele de pe pedale când ajungea în vârf şi lăsând bicicleta

să coboare singură. Era din nou copil. Încălzită, în siguranţă şi fericită, zburdând şi jucându-se învăluită de adierea brizei, de ciripitul păsărilor şi de parfumul de *Ambre Solaire* de plajă. Şi apoi un bărbat se ivi din spatele gardului viu. Lui Lily îi sări inima din piept. Sângele i se învolbură şi bicicleta se înclină într-o parte, ca şi cum ar fi fost un cal speriat. Bărbatul se opri în mijlocul potecii înguste, o siluetă atât de masivă încât îi bloca drumul. Era prinsă la jumătatea pantei, prea împovărată spre a putea pedala înapoi, prea speriată ca s-o ia înainte. O conservă de pastă de roşii se rostogoli în tufiş şi auzi scrâşnetul spaghetelor care se fărâmau. Bărbatul făcu doi paşi înspre ea. Era înfăşurat în fâşii din saci de plastic, picioarele, corpul, jumătatea de sus a feţei erau învăluite în negru. Se auzea ceva ca un şuierat dinspre picioarele lui şi avea faţa nerasă, ascunsă de barba deasă. Lily se uită în spate. Era pustiu cât vedea cu ochii. Strigătul îi pieri pe buze. Rămâi calmă, îşi zise, rămâi calmă. Bărbatul grăbise pasul. Venea greoi înspre ea, cu corpul încordat, cu ochii congestionaţi, şi, tocmai când să ajungă la ea, o tăie clătinându-se printr-un desiş cu ierburi înalte. Lily răsuflă uşurată. Era posibil ca nici măcar să n-o fi văzut. Când trecu pe lângă ea, privirea lui era fixată într-un alt punct. Lily îşi ridică bicicleta şi îl privi dispărând. Traversa un câmp unde păşteau viţei, de-a lungul unei poteci. Înaintea lui, la orizont, se întrezărea un pâlc de copaci, un indicator alb de lemn unde drumul se despărţea în trei şi, mai departe, abia vizibilă, o căsuţă, cu acoperişul fără ţigle.

Lily își adună cumpărăturile risipite la loc în pungă. Își simțea picioarele moi și brațele grele, dar, pedalând mai departe, se trezi că râdea ușurată.

La ora opt Lily își mută mașina. N-o mai folosise de aproape două săptămâni și îi trebui o clipă până când mâinile și picioarele ei regăsiră pedalele și manetele. Dădu înapoi și o parcă din nou, chiar lângă zid, astfel încât, la sosire, Nick să se poată strecura lângă ea, fără să blocheze aleea. Făcu focul și găsi o pătură veche în carouri pe care s-o arunce peste canapea, pentru a înveseli măcar o parte din tonurile de maro. Din când în când se ducea la ușă și se uita afară, în caz că Nick ar fi hotărât, poate, să-i facă o surpriză și să ajungă mai devreme. Ar putea, își zise, să meargă la telefonul public și să afle pe unde era, dar și-l închipui gonind peste podul Orwell, lăsând vântul în urmă, obligat să vireze într-un șir de camioane în momentul în care se întindea după telefon.

Draga mea El, citi în schimb. Știa deja pe de rost scrisul lui Lehmann, fiecare buclă, liniile îngroșate lăsate de stiloul care alunecase pe hârtie. O amuza gândul la cât avusese de tras cu germana în școală, la cum repetase la infinit regulile de gramatică, femininul, masculinul, neutrul, și cum în cele din urmă i se dovediseră de folos. *Astăzi*, scria Lehmann, *mi-a fost adusă prima scrisoare de la tine în timp ce luam micul dejun și toate lacrimile care mi-ar fi curs pe obraji pentru că ești singură s-au uscat în bătaia soarelui. S-ar părea că ai muncit din greu, draga mea El, și mi-ai povestit atât de frumos lucrul*

ăsta, cu excepția meselor, pe care sper că n-ai uitat să le iei? Azi-noapte n-am putut să dorm și m-am gândit la toate lucrurile pe care voiam să ți le spun. Îți cumperi tot ce-ți trebuie? Și, când sună cineva la ușă, te uiți întotdeauna pe vizor înainte să deschizi și să lași să intre pe oricine ar fi? Nu vrei să pui un lanț la ușă? Notează-ți chiar acum ca să nu uiți. Și, te rog, nu te trezi prea devreme și nu alerga după trenuri. Aș putea să umplu toată pagina cu sfaturi și îndemnuri la prudență. Nu uita, draga mea El, dragostea mea, dulcea mea El, că îmi doresc acest copil la fel de mult ca tine.

P.S. Ai uitat să-mi povestești cum îți petreci serile. ȘI ce ai mâncat!

Lily fu trezită de un bocănit în ușă. Focul se stinsese și, când se ridică, scrisorile și fâșii violet din foița care căptușea plicul se împrăștiară pe podea.

— Vin, strigă și apoi – amintindu-și unde se afla –, intră, intră, e deschis.

Se întoarse, trecându-și mâna prin păr, îndreptându-și hainele.

— Cum a fost? strigă și apoi tresări.

În hol se afla Grae.

— Oh!

Zări ceasul din bucătărie și își văzu chipul în oglinda de dedesubt, roșu și încrețit pe partea pe care dormise. Era zece și jumătate.

— Scuze. Așteptam pe altcineva.

Grae avea un aer stânjenit, cu umerii săi largi puțin cocârjați în holul îngust.

— Îmi cer scuze că te deranjez atât de târziu... numai că... mașina ta... e parcată prea aproape de

poartă şi eu trebuie să aduc nişte lemne, nu chiar acum, dar mâine la prima oră. Am văzut lumina aprinsă... şi... mă rog... m-am gândit că ar fi mai bine decât să bat la şase dimineaţa.

Lily rămase uitându-se la el. Abia acum începea să se trezească. Îi amorţise un picior şi pulsul îi galopa nebuneşte. Unde-i Nick? îşi zise. Nu se poate să fie încă pe drum!

— Desigur. O mut acum.

Ca în transă, dădu maşina înapoi din faţa porţii.

— E destul loc? Aştept pe cineva.

Lily cercetă cu privirea pajiştea învăluită în întuneric.

— Prietenul meu.

Nu voia ca el să creadă că e singură.

— Ar fi mai bine să-l sun.

Dar teama pe care i-ar fi putut-o trezi Grae era biruită de spaima de a înfrunta întunericul, de a intra în cabina telefonică, de a se vedea zăvorâtă în turnul său de lumină, singurul lucru pe care-l puteai distinge în noapte.

— Îmi cer scuze... ar fi... aş putea să dau un telefon?

Uşa din spatele locuinţei lui Grae dădea direct în casă. O bucătărie minusculă, îngrijită şi ordonată, şi o cameră de zi cu o canapea acoperită de o cuvertură cu model.

— E pe pervaz, zise Grae, iar ea se aşeză pe braţul fotoliului şi formă.

Dacă nu răspundea? Îşi imagină telefonul lui Nick smuls din mâinile lui, maşina făcută praf, ţârâitul telefonului răsunând stingher pe drumul întunecat.

— Mda.

Vocea lui Nick era sigură și morocănoasă. Lily se simți atât de furioasă încât ochii i se umplură de lacrimi.

— Unde ești?

— La Londra.

Nick vorbea de parcă nu i s-ar fi putut reproșa nimic.

— Stăteam, așteptam să suni! Ziceai că ajungi aici până la nouă.

— Ascultă, la cinci minute după ce am vorbit a apărut ceva.

Își coborî vocea, ca și cum ar fi vrut s-o ispitească.

— Un proiect incredibil de pasionant. Am încercat chiar să te sun pe numărul blestematului de telefon public, dar... mă rog, eu... cu excepția trimiterii unui porumbel călător... Lily, îmi pare rău. Trebuie să-ți iei un telefon mobil.

Lily stătea fără să spună nimic în camera de zi a lui Grae. În colț era o ladă de portocale încărcată cu jucăriile fetelor. Ursuleți de pluș și păpuși dezbrăcate și un șir de papiote legate strâns.

— Așadar, când vii?

Urmă o pauză la celălalt capăt al firului și se auzi zarva inconfundabilă a unui bar.

— Nu cred că mai pot să ajung acum. E un proiect de anvergură. Dacă ne apucăm imediat și lucrăm la el tot weekendul și toată săptămâna viitoare, poate avem o șansă să obținem contractul.

— Bun...

— Și tu te întorci oricum săptămâna viitoare. Nu-i așa? Lily? Hai, nu fi așa.

Lily simți că Grae o privea din prag. Aștepta ca ea să termine convorbirea, ca să poată să se culce.

— Vorbim mâine despre asta.

Încercă să pară degajată, ca şi cum nu-i păsa.

— Chestia e că... te sun de pe telefonul altcuiva.

— Oh!

Nick părea dezamăgit, ca şi cum abia aştepta motiv de ceartă.

— În regulă. Ne auzim atunci.

— Noapte bună, spuse ea pe un ton vesel, şi reveni în cameră. Mulţumesc foarte mult. Pot să-ţi ofer ceva...

— Nu, nu, e în regulă.

Grae se îndreptă spre uşa din spate şi, fără a mai spune ceva, o deschise ca ea să poată ieşi. Lily rămase în întuneric, sub cerul împovărat de stele, aruncând scântei reci.

— Ticălosul!

O spuse cu voce tare şi simţi lacrimi calde, de dezamăgire, în ochi.

Urmară trei zile nefiresc de calde. Lily îşi luă prosopul şi o geantă cu cărţi şi, imediat după micul dejun, o porni spre plajă. Zăcu pe plajă, lăsându-se scăldată de soare, răsfoind studii fotografice ale clădirilor construite în Europa în perioada interbelică. Privind aceste construcţii, case înalte, joase, cu panouri largi de sticlă, îşi zise că, în ciuda predicţiilor modernişti1or, majoritatea oamenilor continuau să locuiască în şiruri de case înalte şi înguste, aliniate la nesfârşit de-a lungul străzilor oraşelor. Citi scurtele biografii ale fiecăruia dintre colegii lui Lehmann, austrieci şi germani, majoritatea evrei. Urmări traiectoriile care-i purtaseră în Marea Britanie sau America, influenţa pe care o avuseseră acolo

sau data inevitabilă a morții în caz că rămâneseră în țară. Dar, oricât ar fi încercat să se concentreze, plaja îi distrăgea atenția. Trebui să se ridice în capul oaselor ca s-o privească pe Ethel, cu umerii lăsați și acoperiți de pistrui, cu halatul pe ea, o pată albă și veselă pe fundalul oferit de nisip. Exista ceva plin de autoritate în modul cum păși în mare, în momentul în care florile portocalii de pe costumul ei se făcură nevăzute. La scurt timp după aceea, un bărbat veni să-și plimbe calul. Goni cu el pe nisip, strunindu-l din când în când, fără să-l lase să cedeze dorinței instinctive de a înota. Calul era nărăvaș și se ridica pe picioarele din spate, ca și cum ar fi încercat să scape din frâu. În jur de unsprezece, începură să vină femei cu copii mici, târând cărucioare, umbrele, genți încărcate cu biberoane, pături și haine de schimb. Lily le privi pe aceste femei, oscilând între amuzament și deznădejde, în momentul în care un copil o lua la fugă înspre mare sau altul se trântea, plângând, în nisip. Femeile rămâneau țintuite locului, incapabile s-o ia înainte sau înapoi, cu căruciorul încărcat ca un animal de povară împotmolit în nisip. Spre prânz apărură și Em și Arrie. Lily le privi dând ocol plajei. Le plăcea s-o ia prin surprindere, să-i țâșnească în față de după vreo dună, și așteptau momentul în care ea se aștepta cel mai puțin pentru a se furișa să sape un șanț în jurul prosopului ei.

— Ce zic cei de la școală? întrebă în cele din urmă când vilegiaturiștii se retrăseseră și plaja era numai a lor. Nu se supără că nu vă duceți deloc la ore?

Stătea întinsă, calmă și răbdătoare, în timp ce ele o îngropau în nisip. Firele de nisip de sub ea erau umede, cele de deasupra uscate și înțepătoare.

— E vacanța dintre semestre.

Clătinară din cap, uluite de ignoranța ei.

— Și oricum, zise Em, te-am văzut stând la plajă. Ai zis că ai închiriat Fern Cottage ca să poți să lucrezi.

Luă una dintre cărțile lui Lily.

— Care dintre case v-ar plăcea cel mai mult?

Și fetele șoviră nehotărâte, cu respirația tăiată, oftând, mormăind, în timp ce căutau casa de vis.

13

Max aproape că ajunsese la casa Lehmann. Când îl desfăşura, sulul lui acoperea toată podeaua camerei de zi. O întindere de verde şi cărămidă şi ferestre, cu păsări, pisici şi cer. Fu tentat s-o fixeze în piuneze ca o bordură de jur împrejurul camerei, dar, mai mult ca orice, îi plăcea s-o ştie tăinuită, făcută sul sub braţul lui. Ca într-un experiment, luă un stilou negru cu peniţa ascuţită şi făcu un semn minuscul. O codiţă ca o momeală pescărească în miniatură pe uşa de la Marsh End. Ascunse un altul sub streşinile de la Heron House, iar K-ul straniu, răsturnat, semnul familiei Gottschalk, îl lăsă, în taină, pe prispa de la Sole Bay View.

Max se plimba de colo-colo pe cărare. Trecând înainte şi înapoi prin faţa casei Lehmann. Se obişnuise cu acoperişuri de şindrilă, olane, pereţi sablaţi şi firide, şi acum nu ştia de unde să înceapă. Îşi aminti un articol de la începutul anilor '30 despre o casă proiectată de Lehmann. Era într-o suburbie a oraşului Hamburg, fusese comandată de directorul de la Deutsche Bank, şi Max îşi aminti că tatăl lui se entuziasmase în faţa ei şi prezisese că acest tânăr arhitect avea să devină noua stea a Germaniei. Încet, soarele dădu ocol casei. Se strecură peste gardul din

lemn şi îmbrăcă fereastra în culori. Max se aşeză pe scăunelul de pictură şi observă cum lemnul întunecat se îmblânzea, cum culoarea placajului se schimba din arămiu în auriu şi apoi în cenuşiu, astfel că întreaga grădină se reflecta în geam şi frunzele plopului de peste drum jucau în ferestrele înalte. Max închise ochii. Toată ziua îl urmărise mirosul de castraveciori acri, mirosul butoiului care stătea chiar lângă uşa băcăniei din Vitte. Obişnuia să-i adulmece, să se aplece deasupra butoiului cu saramură şi să inspire, şi acum, clătinând din cap, îl auzea pe vânzător stând de vorbă cu maică-sa, spunându-i că nu mai avea lână de culoarea pe care-o voia ea. Putea, spunea el, s-o comande de la Stralsund şi atunci ar fi putut să ajungă, cu vaporul, până la sfârşitul săptămânii.

— Da, zise ea. S-ar putea s-o fac.

Şi apoi simţi în spate mâna puternică a lui Kaethe, împingându-l cu capul în butoi. Dădu cu nasul de castraveciori, gura i se umplu de saramură şi avu o senzaţie acută de durere când îi intră în ureche apa cu oţet. Ţâşni afară, tuşind şi împroşcând cu lichid. Maică-sa îi stătea dinainte, furioasă şi alarmată.

— Max! îl ceartă ea şi apoi o observă pe soră-sa, cu mâinile la spate, cu un aer nevinovat.

— Max, îl dojeni Kaethe cu blândeţe şi apoi scoase o batistă din buzunar şi începu să-l şteargă pe gât.

Max se trezi că gemea, aşezat încă pe scăunel. Clătinându-se, se ridică şi se uită stânjenit în jur şi, în timp ce se urnea din loc, simţi o durere fulgerătoare în ureche. Duse mâna la ea şi descoperi că din timpan i se scurgea un lichid subţire, transparent.

— Gertrude, şopti el, când intră împleticindu-se în casă şi, negăsind-o acasă, udă un prosop de bucătărie cu apă rece şi îl puse la cap.

Părea absurd că urechile puteau să-l doară încă atât de tare. N-ar trebui să mai simtă nimic, ar trebui să îi fie operate şi să i se scoată timpanul, îşi zise, dar chiar atunci auzi o pocnitură şi apoi simţi un curent puternic de aer. Inima îi săltă în piept. Era chiar acolo, un tunel de sunet, dar apoi totul se închise la loc, ca o uşă care se trage, şi fu înconjurat din nou de zumzetul surd şi de ecou, contopite cu o senzaţie de durere.

— Ar fi trebuit să mă chemi, zise Gertrude când se întoarse. Eram la casa parohială, ajutam la pregătirile pentru sărbătoare.

— Nu se poate face nimic.

Max zăcea fără vlagă în fotoliu, tremurând, tânjind după o pătură pe care s-o poată trage pe spate.

Fără să se dea bătută, Gertrude aprinse o lumânare şi, turnând un strop de ulei într-o lingură, o încălzi deasupra flăcării.

— Uiţi, îi zise, aplecându-i capul într-o parte, că am avut grijă de copii toată viaţa, şi îi turnă lichidul în ureche.

— Mulţumesc, şopti Max şi ea încuviinţă scurt şi îi puse mâna pe frunte.

Îi dădea o senzaţie liniştitoare, această mână lată, răcoroasă şi puternică, plină de bătături în palmă.

— Ai temperatură?

Şi, când el încuviinţă, Gertrude se duse să dea drumul la apă rece în baie.

— Hai, intră, îi zise, ţinând uşa de la baie deschisă, şi, când el se împotrivi, scâncind, îl ameninţă că o să-i scoată cu mâna ei hainele ude de transpiraţie.

Spre surprinderea lui, fiorul stârnit de apa rece îi făcu bine. Păru să-l trezească la viață și luă vasul de metal de pe marginea căzii și începu să-și toarne apă în cap. În curând, nu-i mai clănțăneau dinții și fața începu să i se răcorească. Acum nu mai simțea decât urechea care-i zvâcnea, o agonie apăsătoare, cu senzație de rău și care-i lăsa, se gândi el, un gust de cositor.

Gertrude îl ajută să urce scările, întorcându-se spre fereastră atunci când el se așeză în pat.

— Ai nevoie de ceva? întrebă, dar lui Max i se închideau ochii și, cu mâna strecurată între ureche și pernă, îl luă somnul.

Gertrude avusese grijă să nu pronunțe cuvântul „terapie", ci îi prezentase ideea sa doamnei Wynwell mai degrabă ca pe un soi de conversație relaxată.

— A trecut mai mult de un an de când soțul dumitale... – lui Gertrude nu-i plăcea să lase propozițiile neterminate –, de când a murit Harry. Un an, doamnă Wynwell, e mult timp pentru un copil.

— Întotdeauna a fost tăcut, zise doamna Wynwell, și m-am gândit că așa, cu lecțiile de pian cu tot...

Își ridică privirea înspre Gertrude, ca să-i arate că îi era recunoscătoare, dar încă șovăia. Era adevărat, Alf fusese întotdeauna un copil tăcut, care se juca într-un colț în timp ce mama lui muncea, și Gertrude admirase felul în care se învârteau unul în jurul celuilalt, legați de un fir invizibil, dar fără a face caz de asta. Însă, după ce se scufundase barca lui Harry, vocea lui Alf fusese înlocuită de o șoaptă și apoi pierise cu totul.

— După ceai, atunci? insistă Gertrude, zâmbind, cu sprâncenele ridicate, și căzură de acord că putea să vină la ea în fiecare miercuri la șase și jumătate.

Gertrude rearanjă mobila, mutând canapeaua în colţ şi trăgându-şi scaunul puţin mai aproape, ca să poată avea pajiştea sub ochi. Avea o jucărie pentru Alf, un săculeţ pe care-l cususe chiar ea şi în care pusese o minge de cauciuc şi şapte bile. Ştia că nu era prea corect să cumperi încrederea cu daruri, dar, din propria-i experienţă cu copiii la adăpostul din timpul războiului, tricotatul hăinuţelor pentru păpuşi le adusese adesea mai multă alinare decât nenumărate poveţe.

Alf sosi la şase, strecurându-se ca de obicei în hol.

— Vino şi stai jos, îl strigă Gertrude, şi el intră sfios în cameră.

Alf rămase cu ochii în pământ, cu o faţă lungă, dar strălucitoare, ca şi cum tocmai se spălase. Se aşeză, aşa cum i se spusese, pe canapea.

— Aşadar, zise Gertrude în cele din urmă, cum te simţi azi?

Alf o privi, cu ochii limpezi, ca şi cum ar fi studiat fiecare aspect al vieţii lui şi apoi – având poate impresia că-i răspunsese – chipul i se întunecă şi se uită din nou în pământ.

— Ei bine, zâmbi Gertrude, eu am fost foarte ocupată, am ajutat la alegerea darurilor pentru tombola de la serbarea verii.

Nu era nimic ce l-ar fi putut interesa printre acestea, de fapt. O acuarelă cu estuarul, o sticlă de whisky, o alta de rom.

— S-ar putea, zise în schimb, să facem un concurs „Găsiţi coacăzele din plăcintă". Sau am putea să-i legăm la ochi, ce zici, şi să punem una singură?

Alf se uita afară în grădină, muşcându-şi buza, urmărind două coţofene care ciuguleau prin iarbă.

Una-i cu ghinion, două cu noroc, își zise Gertrude, dar, chiar și așa, o trecu un fior când una dintre păsări își luă zborul peste gardul viu. Gertrude așteptă cincisprezece minute și apoi, aplecându-se înspre Alf, îi dădu bilele. Făcuse săculețul dintr-un rest de draperie și o panglică verde împletită pe post de sfoară. Alf îl deschise.

— Vrei să ne jucăm? îi propuse Gertrude, și Alf se dădu jos de pe canapea și răsturnă bilele pe parchet.

Prinse mingea care începuse să se rostogolească și așteptă în timp ce Gertrude dădu fotoliul la o parte. Îi trosniră articulațiile când îngenunche lângă el, simțind c-o înțeapă călcâiul când îl împinse în podea. Alf îi zâmbi larg. Îi căzuseră cei doi dinți din față și ea nici nu știuse. Băiatul aruncă mingea și lovi prima bilă. O aruncă mai sus și atinse două. La trei, trebui să se miște de-a bușilea și mingea i se atinse de mână.

— Ghinion.

Era rândul lui Gertrude. Aruncă mingea, nu prea sus, nu pe o anumită traiectorie, dar lăsându-și timp. La doi, le mătură și își răsuci încheietura ca să prindă mingea. Trei, dar mingea fu aruncată prea sus și se lovi de brățara de la ceas.

— Ahhh, îi scăpă o exclamație de ciudă, dar Alf începuse deja tura lui.

De data asta, era mai atent. Măsurând loviturile, fără a-și lua ochii de la minge.

Lovi trei și prinse mingea la fix în palmă. Patru. Reușise.

— Cinci, șopti Gertrude, și zâmbiră pe măsură ce creștea suspansul, iar el se pregătea, încet și cu grijă, să arunce mingea.

Aceasta sări. El se aruncă și mătură podeaua, dar trebui să-și ia ochii de la minge o fracțiune de secundă pentru a găsi ultima bilă. Mingea căzu, atingându-i în trecere palma.

— Ghinion, exclamă Gertrude, și Alf lăsă bilele din mână.

Gertrude era hotărâtă să se descurce cel puțin la fel de bine ca el. Nu toți copiii erau încântați dacă-i lăsai să câștige. Aranjă bilele cu atenție, răsfirate ca pe niște cofeturi strălucitoare, cu distanța cuvenită între ele. Se uită țintă la ele, cuprinzând tot ansamblul cu privirea, hotărâtă să nu se uite în jos. Dar nu, evaluase greșit, și lovi trei bile în loc de patru, și, deși prinse mingea, trebui, cu regret, s-o lase din mână. Îi auzea respirația lui Alf, simțea căldura pe care o degaja când se ghemui pe podea. Cu mișcări rapide din încheietură, el lovi și își răsuci mâna. Șase, lui Gertrude îi bătea inima mai repede, voia ca el să câștige, și apoi el atinse ultima bilă, înghesuind-o în palmă.

— Da, exclamă el și prinse mingea.

— Bravo, zise ea, și Alf se ridică și își adună cu grijă comoara la loc în săculeț.

Gertrude se ridică și își dezmorți picioarele. Îi înțepenise un umăr de la cât se întinsese după minge.

— N-a fost chiar așa rău, nu? întrebă. Fuga acasă acum și ne vedem săptămâna viitoare la aceeași oră.

Alf o studie precaut, ca și cum era posibil să fie dusă, și apoi, vârându-și săculețul în buzunar, se strecură pe ușă și o luă la picior pe alee.

14

În interiorul următoarei scrisori era împăturit un plan al camerei lui Lehmann. Avea propria sa hârtie de scrisori acum, cu numele și specializarea – *Architekt* – scrise cu litere de-o șchioapă în antet. *Sub fereastră se află o masă și la dreapta mesei sunt instrumentele mele de desen. În mijloc este trusa mea de scris, iar în stânga se află călimara și cutia de argint cu șuvița din părul tău. Va trebui să mă mulțumesc cu compania lor până când mă întorc acasă la tine. Nu fi tristă, nu plânge. Nu-mi vine să-ți spun că te-am avertizat să fii atentă, să nu te grăbești, și n-o s-o spun. Nici măcar în gând. Dar acum odihnește-te și așteaptă și în curând o să mă întorc acasă și o să am grijă de tine. Știu că un copil e ceea ce-ți dorești cel mai mult, dar nu uita că mă ai pe mine.*

Lily scotoci cu nerăbdare după următoarea scrisoare, căutând o ștampilă poștală datând din 1932, din iunie.

Lângă poza ta de pe masa mea se află o garoafă roșie într-o vază îngustă. Întocmai cum le iubești tu, ea îți admiră chipul. Dar pari tristă și fac tot posibilul să aduc o rază de bucurie în ochii tăi minunați. Azi-noapte am stat de veghe și m-am gândit la

planurile noastre legate de Palestina şi la toate greutăţile pe care le presupun drumul şi stabilirea acolo. Trebuie să meditezi la această posibilitate, dragostea mea, pentru că se apropie vremea când va trebui să plecăm spre alte zări.

Lily împături scrisoarea, cu hârtia albă ca laptele, alunecoasă ca mătasea la pipăit, şi, strecurând-o la loc în plic, o duse la nas. Se simţea mirosul dulce-acrişor al tutunului, greu şi uscat, cât pe-aci s-o facă să strănute, şi se întrebă dacă acesta era parfumul lui Lehmann, păstrat ca într-o capsulă, sau, mai degrabă, mirosul debaralei din North London în care le ţinuse celălalt Lehmann, în punga lor de plastic, atâta amar de ani.

Dragă Nick,

Sunt tot aici. M-am gândit doar că, din moment ce ai atât de mult de muncă... Lily molfăia capătul stiloului. Nu-i spusese că închiria Fern Cottage pentru încă o lună. *Pur şi simplu nu ştiu dacă sunt făcută să fiu arhitect.* Nu-şi propusese să scrie asta, dar, de când era aici, nu era sigură că e persoana cea mai potrivită pentru a reamenaja o bucătărie sau a organiza o echipă de constructori care renovau o casă. Oare era îndeajuns de ambiţioasă pentru a crea propriile proiecte, pentru a face ceea ce făcuse Lehmann – să se reinventeze, nu o dată, ci de două ori?

— Atunci? Ce propui?

Îşi imagina expresia feţei lui Nick.

— Să te întorci la viaţa de chelneriţă?

Simţi un val de nelinişte la gândul că, după trei ani de şcoală, tot nu ştia ce ar vrea să facă. *Mi-ar plăcea să fac o casă,* se trezi scriind, *nu doar s-o*

proiectez. Avea să fie o casă înconjurată de pini, cu vedere la mare, o casă care să consume puțin, care să se adapteze și să fie în armonie cu mediul. *Poate că o să mă înscriu la unul dintre cursurile acelea de construcții pentru amatori*... și își aminti că existau pachete complete pe care le puteai comanda din Suedia. Case de lemn cu verandă pe două părți.

Când îl cunoscuse pe Nick, era chelneriță la un restaurant din Covent Garden. Se angajase acolo cu jumătate de normă ca să își suplimenteze bursa de la școala de artă. Dar, treptat, programul ei de lucru se prelungise, se dublase, până când, aproape fără să-și dea seama, restaurantul devenise viața ei. Era ca o familie, mica sa lume de fiecare seară, ierarhia, primele și regulile. O încântau, din momentul în care își lua uniforma pe ea, albul și negrul care îi limitau drastic opțiunile. Îi plăcea să sosească, mergând împotriva curentului, la ora la care restul lumii ieșea de la muncă, și acum, când își amintea toate astea, aproape că putea să atingă husele de in de pe mese, să inspire mirosul coșurilor de trestie și al baghetelor de pâine, să audă bâzâitul aspiratorului minuscul, care aluneca pe fața de masă adunând firimituri.

Dar când l-a întâlnit pe Nick, s-a simțit rușinată.

— Asta îți dorești cu adevărat să faci?

El îi cuprinsese fața în mâini, o privise atât de grav încât ea simți că merita mult mai mult de-atât.

— Nu neapărat, se bâlbâi. Nu toată viața...

Picturile lui Lily erau rezemate de pereți, de jur împrejur. Șerpuiau dintr-un capăt al dormitorului în celălalt, erau aliniate două câte două de-a lungul holului.

— Îmi dai voie?

Nick se îndrepta spre cel mai mare dintre ele, făcând-o pe Lily să tresară alarmată.

— Nu, zise ea, te rog, nu.

Dar Nick o ignoră și întoarse un întreg șir cu fața la el.

— Sunt minunate.

Studia un peisaj palid, în nuanțe de cretă, un spațiu luminos, plin de tihnă.

— Dar... Dacă nu le expui, la nouăzeci și trei de ani vei fi tot chelneriță.

Lily întoarse fiecare tablou cu fața la perete. Nu voia să le arate nimănui. O îngrozea gândul că ar putea să-i fie răpite. La un moment dat, proprietarul ei, care stătea în apartamentul de dedesubt, îi aranjase o expoziție. Îi bătuse la ușă, bucuros la culme, să-i spună că un prieten de-al lui, care avea o cafenea în Highbury, ar fi încântat dacă ar vrea să le expună acolo.

— Ai putea chiar să vinzi câteva, nu se știe niciodată.

Lily rămăsese uitându-se la el. Șocată să se trezească strigând:

— Nu, nu vreau să fac așa ceva!

Oameni care înfulecau spaghete, care își discutau viața amoroasă. Simțise că-i ardea fața.

— Spune-i că nu pot.

Proprietarul șovăise.

— M-am gândit că te-ar tenta publicitatea, ca să nu mai zic de un ban în plus.

Părea dezamăgit.

— În caz că s-ar fi vândut.

Lily ghicise că se gândea cât de mult și-ar fi dorit să-i mărească chiria.

— Vino cu mine.

Nick luase în mână cheile de la maşină.

— Hai să facem o plimbare cu maşina.

Era târziu şi străbăteau lin oraşul întunecat şi pustiu. Se îndreptară spre gara Victoria, luminată de felinarele înşirate de-a lungul zidului palatului, trecură podul la Vauxhall şi o ţinură înainte de-a lungul râului.

— E priveliştea mea preferată din Londra, îi zise Nick în timp ce treceau din nou râul, pe podul Waterloo, întorcându-şi capetele dintr-o parte în alta, dornici să vadă totul.

Luminile de pe celălalt mal, arcadele şi tunelurile podurilor, vasele, clădirile, ferestrele de toate formele, acoperişurile în nuanţe de verde şi auriu.

— Mergi mai încet, îl rugă ea, dar aveau o maşină în spate şi fură obligaţi să intre în tunelul de la viaductul Holborn şi s-o ia în sus spre Bloomsbury. Nick parcă lângă British Museum şi coborâră din maşină, sprijinindu-se pe balustrada din faţa acestuia. Muzeul era luminat, menit să strălucească, precum un oraş egiptean, cu treptele învăluite într-o văpaie portocalie.

— Ţi-ar plăcea să contribui, o întrebă Nick, la crearea a ceva atât de frumos?

Contemplară capetele masive ale leilor, frumuseţea coloanelor şi noul dom de sticlă.

— Ai înnebunit, îi zise ea, iar el răspunse că, atunci când predai un proiect de reamenajare a toaletei cuiva, nu strică să gândeşti la scară monumentală.

O ridică în braţe şi o învârti şi se dezechilibrară amândoi, râzând, clătinându-se de parcă ar fi fost beţi.

Mergând mai încet, își continuară drumul spre centru, de-a lungul străduțelor înguste care legau clădirile vechi de cele noi.

— Când ai urcat ultima dată până în vârf? o întrebă când ieșiră în piața din fața catedralei St. Paul.

— Cu școala?

Își amintea vag vârtejul de siluete, haine și genți, când toți colegii ei urcaseră, pe scara șerpuită, în turla bisericii.

— Și, oricum, credeam că n-ai voie să admiri catedrala St. Paul. Am citit undeva că Wren n-a fost un adevărat arhitect, deși nu văd cum...

— Ai dreptate.

Nick se aplecă spre ea și o sărută pe ureche.

— Dar ceea ce ar trebui să-ți dea elan până în vârf sunt clădirile pe care le poți vedea de acolo. Și oricum, zâmbi el larg, cine-o să știe dacă vrem să admirăm catedrala St. Paul la două dimineața?

— O să urc mâine.

Îl sărută și ea.

— Sau azi.

Și, înflăcărată de pasiunea lui și de faptul că avea încredere în ea, Lily se înscrise la fostul lui colegiu, pentru a urma un curs de arhitectură de trei ani.

La Fern Cottage era un dulap plin de hărți. *Hărți*, te anunța binevoitor, cu litere de neșters, un bilețel lipit pe ușă. Acolo se aflau hărți reprezentând East Anglia, hărți cu potecile din partea locului, hărți tipărite de Ordnance Survey[1], și care datau de mai mult de șaptezeci de ani. Cu atâtea surse de informare, părea ridicol

1. Agenția națională de cartografie a Marii Britanii.

că încă nu găsise casa soților Lehmann. În fiecare zi, își imagina că o să dea peste ea, că o s-o vadă undeva, după colțul vreunei alei, dar în sat nu exista nici o clădire care să nu aibă acoperiș de țiglă sau triunghiular, pereți sablați, etaje dispuse simetric și bârne de lemn. Lily scoase o hartă a Steerboroughului și o întinse pe podea. Casele erau reprezentate prin dreptunghiuri mici, înșirate, în cea mai mare parte, de-a lungul străzii principale a satului. Erau câteva pe care le recunoștea deja. Casa veche în stil olandez lăsată într-o rână, căsuța cu fronton dublu care fusese cândva cârciuma. Fusese mutată cu roaba, cărămidă cu cărămidă, pe noul său loc, lângă magazin.

— Asta era ceva frecvent? o întrebase pe Ethel.

Și Ethel îi povestise despre un hambar reamenajat de pe Kiln Lane care fusese plimbat pe o distanță de doisprezece kilometri. Poate că și casa Lehmann fusese mutată, își zise Lily. Fusese transportată într-un alt sat, cu roaba, ba fusese chiar descoperită și prezentată de vreun student mai inspirat ca tema de succes a unui proiect semestrial. Ar trebui s-o întrebe pe Ethel. Ethel trebuia să știe. Ethel s-ar putea chiar să-și amintească de Lehmann. S-o fi cunoscut pe Elsa și să știe ce i s-a întâmplat în 1953, după moartea lui Lehmann.

Lily împături harta. Exista un drum, Mill Lane, pe care nu se aventurase niciodată, la colțul căruia se punea fundația unei case. „Casa ascunsă," scria pe hartă, dar acum nu mai era nimic acolo, decât noroi și moloz. Mill Lane trecea prin spatele garajului, cotea înspre mare și Lily o evitase pentru că părea atât de recentă, avea un pavaj pietruit, deschis la culoare, de suburbie. Dar pietrișul se dovedi înșelător. Casele

de pe fiecare parte erau vechi, sofisticate, cu pajişti largi, dincolo de porţile din fier forjat, şi dintr-acolo nu răzbătea decât ciripitul păsărelelor. Nu, îşi zise Lily, nu-i nimic aici, dar merse înainte, atrasă de liniştea şi de bucla pe care-o făcea drumul. Aproape de capătul aleii, ascuns într-o parte, se întrezărea colţul unei case. Era veche şi joasă, într-o nuanţă de trandafiriu spre roşu, şi, apropiindu-se, observă că între cele două aripi ale casei era incorporată o verandă în stilul anilor '50.

Lily se sprijini de poartă. Casa părea părăsită, cu draperiile trase, cu veranda pustie şi fără viaţă. Împinse poarta, dar iarba din jurul ei crescuse deasă şi poarta nu se urni. Lily se uită în jur şi, nevăzând pe nimeni, îşi strecură picioarele printre şipcile de lemn şi, căţărându-se pe stâlpul porţii, sări din vârf. Curând, bătea la uşă. Aşteptă să vadă dacă apare vreo umbră dincolo de geamul mat, şi apoi, văzând că nu răspunde nimeni, dădu ocol casei. Inima îi bătea să-i sară din piept, fiecare zgomot îi răsuna asurzitor în urechi, dar trebuia să continue. Grădina era rotundă, un bol verde răsturnat cu partea largă spre cer, cu o pajişte atât de deasă şi ţepoasă încât ar fi fost o gustare tocmai bună pentru o turmă de oi. În centru se afla un copac înalt şi subţire, cu o singură ramură, chiar în vârf, unde doar un leagăn mai lipsea. Lily răsuflă adânc, ceva mai liniştită acum, şi se întoarse să se uite la casă. O bancă, uşi de sticlă, streşini şi bolţi cu vedere spre mare. Ferestrele erau întunecate, uşile de lemn şi sticlă erau zăvorâte. Lily se apropie pe vârfuri şi îşi lipi faţa de geam. Înăuntru totul era în paragină. Mobilă roasă şi covoare jerpelite, neîngrijite şi afectate, se simţea, de umezeală.

Lily merse spre capătul grădinii. Dacă s-ar fi putut strecura prin gardul viu, putea ieşi la mlaştini, pe terenul ierbos, băltit, care dădea spre mare. Se căţără în arbuştii gardului viu şi îşi croi drumul pe pipăite, cu mâinile şi picioarele, căutând un punct slab, o spărtură. Dar crengile erau încurcate, cu spini de păducel, şi Lily fu obligată să se întoarcă prin grădină şi să sară peste poartă. Abia atunci observă maşina. Un Morris vechi, gri, parcat chiar lângă gard. Lily se opri şi îl privi. De bună seamă, l-ar fi observat dacă ar fi fost acolo mai devreme, cu tapiţeria sa în nuanţe de albastru şi cafeniu, cu acoperişul rotund ca un cap pleşuv. Întinse mâna să-l atingă, să vadă dacă mai era cald, dar fu paralizată de senzaţia că era urmărită. Înghiţi în sec, uitându-se înspre casă, dar nu se vedea nici o lumină, nici o umbră. Cu toate acestea, se întoarse şi, cât de repede putu, porni înapoi pe aleea cu pietriş.

Muncesc ca dementul. Merge bine. Ar trebui să aflăm în curând dacă l-am câştigat. Era din nou vineri şi Nick îşi mâzgălise mesajul pe un plic oficial de la colegiu, pe care îl transmisese mai departe. Ar trebui să-l sune. Era o dovadă de încăpăţânare prostească faptul că nu-l sunase până acum, dar, pe de altă parte, dacă într-adevăr muncea din greu, nu prea avea rost să-l întrerupă, decât pentru a-i ura baftă. Da, îşi zise, ar trebui să-l sune, dar când merse la telefonul public, descoperi că era într-adevăr defect. Defect sau blocat. Doar apeluri de urgenţă, anunţa mesajul luminos. *Sunaţi la 999. Aşteptaţi lângă zid...* Biletul era încă acolo. Era ţinut de aceeaşi piatră cenuşie, cu marginile roase şi tocite.

Lily scoase un stilou din buzunar și făcu un semn minuscul, un mic zigzag în colț, și apoi, stânjenită, se uită în jur să se asigure că n-o văzuse nimeni. Încetează, își zise, nu e nimeni acolo! Și, clătinând din cap, întrebându-se dacă nu cumva stătuse prea mult singură, făcu cale întoarsă de-a lungul pajiștii.

— Îmi cer scuze – Grae se învârtea agitat în fața ușii ei –, dar mă întrebam, aș putea... chestia e că Em s-a tăiat la picior. Am încercat să chem un taxi, dar nu găsesc unul liber nici măcar în Waveney.

Lily îl privi. Nu părea genul de om în stare să împingă pe cineva pe scări. Bărbatul îi zâmbi, cu un aer îngrijorat, și chipul lui era chipul lui Arrie, în formă de inimă, într-o nuanță de bronz auriu.

— I-am pus un bandaj, dar încă sângerează și cred că s-ar putea să aibă nevoie de copci sau de o injecție antitetanos.

— Sigur. Stai o clipă.

Lily dădu fuga în casă să-și ia cheile și, la întoarcere, Grae ieșise cu amândouă fetele. O ținea pe Em de mână, conducând-o spre mașină. Fetița avea un picior înfășurat într-un prosop de bucătărie și fața îi era mânjită de lacrimi.

— N-am vrut, scâncea Arrie, și Grae își puse brațul în jurul ei.

— Nu-i nimic, ți-am spus deja, nu e vina ta.

Lily deschise portiera și îi așteptă să se instaleze în spate.

— Ce s-a întâmplat? întrebă în timp ce dădea cu spatele.

— Se jucau lângă moara veche și... Ce s-a întâmplat, Emerald?

— Arrie m-a împins.

— N-am vrut! se tângui Arrie, şi Grae oftă, ca şi cum nu se mai simţea în stare să spună nimic.

— Trebuie să fi fost ceva ascuţit pe-acolo, atâta tot.

Merseră în tăcere pe drumul lung şi drept, trecând printre lanuri de porumb de un verde pal, unduindu-se în bătaia vântului, apoi o luară la dreapta pe lângă un câmp plin de noroi, unde se vedeau nişte porci. Câmpul era presărat cu căsuţe de metal şi porcii stăteau tolăniţi într-o rână în dreptul lor, ca nişte vilegiaturişti fericiţi. Lily coti în jurul gurii pline de mâl a estuarului, întorcând piezişs spre Eastonknoll, traversând podul ca o cocoaşă. De îndată ce ajunseră la marginea oraşului, Grae o îndrumă, lăsară în urmă ceainăriile şi cabana cercetaşilor şi primăria în faţa căreia era un afiş ce anunţa o reuniune a Institutului pentru Femei şi, îndreptându-se spre mare, cotind-o pe străduţe lăturalnice, ajunseră într-un sfârşit în faţa secţiei de chirurgie.

— Bun, zise el, răsuflând vizibil uşurat, şi, fără să întrebe dacă mai aveau nevoie de ea, Lily îi urmă.

Nu era nimeni în sala de aşteptare, iar Grae şi Emerald fură poftiţi să intre pe uşile albe batante.

Isuse, îşi zise Lily, data viitoare când sunt în Londra şi trebuie să ajung la Urgenţe, să ţin minte că-i mai rapid să fac drumul până aici.

Arrie se ghemuise pe podea şi construia un turn din piese de lego, apăsând atât de tare fiecare piesă de plastic încât cercurile din vârf îi lăsau urme în palmă.

Lily îngenunche lângă ea.

— Pot să te ajut?

— N-am împins-o.

Chipul lui Arrie era umflat de plâns.

— M-am prins de ea, atâta tot, şi ea s-a împiedicat.

— E în regulă.

Lily începu să-i întindă piesele colorate.

— Dar cum v-aţi întors?

Arrie îi aruncă o privire bănuitoare.

— A mers într-un picior şi apoi...

Privi iute în jur.

— A dus-o Bob the Bog[1].

— A dus-o?

— În braţe.

Se uitară amândouă la recepţionieră, îngrijită şi elegantă, cu capul aplecat deasupra biroului.

— Cine e Bog the Bod, adică... Bob the...

Arrie începu să râdă.

— E... e prietenul nostru şi al lui Alf.

Şi apoi uşile se deschiseră şi Grae se întoarse, ţinând-o pe Em de mână. Piciorul ei era înfăşurat într-un bandaj gros, bej şi, în comparaţie cu celălalt picior, părea neobişnuit de curat.

— A avut nevoie de copci? întrebă Lily, ridicându-se.

— Superglue, zise Grae, cu un aer neîncrezător. Aş fi putut să fac asta şi acasă. Au strâns marginile şi au închis tăietura, ca la... nu ştiu. Ca la un scaun.

— Îngheţată, şopti Em. Mi-ai promis.

— Da, aşa e.

Grae o lăsă să i se urce în cârcă şi o luară pe jos înspre plajă. Se vedeau oameni tolăniţi în căsuţele lor de plajă, alţii care construiau castele de nisip şi copii cu colace negre uriaşe care pluteau în mare.

---

1. În traducere aproximativă: „Bob, Omul-mlaştinii".

Merseră până la ceainărie și amândouă fetele, profitând de incident, aleseră cornete uriașe cu două batoane de ciocolată.

— Cred că vrem patru din acelea, comandă Grae, aruncându-i o privire lui Lily, cu ochii albaștri îngustați.

Așa că se așezară toți patru pe dig, lingând înghețata, răsucindu-și agale cornetele ca să prindă picăturile. Marea era pustie, calmă și strălucitoare, în reflux, trăgând cu ea nisip, pietre și alge, un nou strat cu fiecare val. Em, părând să-și fi revenit, țopăia într-un picior pe plajă, iar Arrie mergea repezit după ea, cu capul în jos, în căutare de comori. Găsiră o piatră găurită, despre care se crede că aduce noroc, deși lui Lily găurile i se păreau sinistre, ca niște orbite goale.

— Păstrează-mi-o, îi zise Em, punându-i-o în mână și Arrie găsi o bucată de sticlă verde, tocită.

Ar fi putut să fie jad, atât de fină era, cu irizări alburii, și Lily coborî de pe dig și începu să caute și ea. După câte se părea, pe această plajă se găsea chihlimbar, dar ea găsi în schimb o monedă de un penny, o pietricică trandafirie, transparentă când o udai, și o bucată de cremene crăpată, pe una dintre fețele căreia care se distingea, în relief, fosila minusculă a unui căluț de mare. Se întoarse să se uite la Grae. Stătea nemișcat, cu chipul lipsit de expresie, și Lily se întrebă dacă se gândea cumva la cum alunecase Em în apa plină de noroi de la moară.

Fetele făcuseră un castel, cu turnuri și turnulețe și cu un pod mobil întins deasupra unui șanț de apărare, iar bandajul alb al lui Em fusese dat uitării, îngropat în nisip. Grae le strigă. Venise cu o tavă,

încărcată cu sendvișuri cu pâine prăjită, suc de mere și un ceainic uriaș, cafeniu.

— Tată!

Fetele se agățară de el, uimite, dar el le dădu calm la o parte și turnă în cești.

— Lapte și zahăr? o întrebă pe Lily în timp ce amesteca în ceai.

Se sprijiniră de dig și se lăsară mângâiați de razele soarelui care apunea.

— Pare înnorat în Steerborough, zise Lily, punându-și mâna streașină la ochi în timp ce se uita de-a lungul coastei, și Grae îi spuse că zarea era atât de largă încât puteai să-ți alegi vremea și destinația pe care-o doreai.

— Odată, le spuse Arrie, când aveam mașină, am mers până la Lowestoft ca să putem avea un picnic cu soare. Nu-i așa, tati? insistă ea. Când aveam mașină, nu mergeam pe urmele soarelui?

Grae o mângâie pe creștet, absent, dar nu-i răspunse. Lily simți c-o trece un fior. Soarele apunea roșiatic în spatele farului, răspândindu-și căldura firavă doar până la țărm. Plaja era brăzdată de umbre, pietrele strălucitoare păleau, și, ca la un semnal, se ridicară și se întoarseră la mașină.

Lily avea nisip în păr, iar mâinile și picioarele îi erau acoperite de o peliculă de sare. Avea mâinile uscate și degetele fine, ca de praf, îi alunecau pe volan. Odată ajunsă acasă, își zise, avea să se trântească într-o cadă cu apă fierbinte, să-și curețe praful din păr, dar, când cotiră pe stradă, pe locul ei era parcată o altă mașină.

— Ce tupeu, zise Lily, încântată de ideea că acel spațiu era al ei. Ce se întâmplă aici?

Şi abia atunci recunoscu maşina.

— Mulţumesc.

Grae se întoarse spre ea, în timp ce copiii coborau din maşină.

— Mulţumesc din inimă. Dacă ai vreodată nevoie de ceva...

Îi zâmbi larg.

— De încă un rând de lemne, poate?

Şi chiar atunci Nick deschise uşa căsuţei ei.

15

Max se opri la jumătatea potecii şi ascultă. Aproape de fiecare dată, după o infecţie, avea şi mai mult de tras cu urechile. Îi ţiuiau şi pocneau şi, o dată, timp de trei zile şi trei nopţi, îi răsunase în urechi vajnicul concert al unui cor bărbătesc. Dar astăzi urechile îi erau înfăşurate într-o pătură călduroasă de linişte. Era ca şi cum s-ar fi uitat pe-o fereastră – văzând copacii care se legănau alene, un câine cu gura deschisă, o poartă care se trântea. Trecu pe lângă casa familiei Lehmann – Casa Ascunsă, aşa se numea, nu observase până atunci – şi îşi aşeză scăunelul în faţa casei acoperite cu stuf de vizavi. Pereţii acesteia erau din cărămidă bătută de intemperii, brăzdată de linii trandafirii, întunecată de vânt. Acoperişul era cenuşiu şi înclinat, împletit cu sfoară, amintind de cocul unei bătrâne doamne.

— Ce faci?

Era Elsa, aplecată peste umărul lui, studiind locul unde ar fi trebuit să fie casa soţului ei. Max îşi ridică privirea spre faţa ei. Trandafiriu şi roz palid şi castaniu, iar ochii ei, cioburi de albastru.

— Pe noi ne laşi pe dinafară?

— Îmi pare rău.

Clătină din cap. Încercase, își dori să-i spună, dar era imposibil să-i găsească locul. Elsa se întoarse. Simțea acut prezența spatelui ei, undeva în stânga, întrezărea gleznele, gambele ei, decupate de fusta de bumbac. Știa că se uită la casa lor, o studiază, și apoi, fără să mai spună nimic, plecă.

Există artiști, scria Henry, *care fac greșeala de a-și fixa un etalon al frumuseții. Aleg să picteze doar acele lucruri care sunt în conformitate cu acea idee. Aceasta este atitudinea criticului, nu a artistului. Dacă încerci să compari această atitudine cu cea a lui Degas, Manet, Monet sau Pissarro, care s-au îndreptat cu toții spre natură ca niște copii, în căutare de noi frumuseți, și a căror operă sugerează că frumusețea e pretutindeni, atunci vei descoperi că un critic nu te duce nicăieri, în timp ce toți ceilalți sunt precum un râu care te poartă oriunde îți dorești să ajungi.*

Max se gândi la Helga și la portretele ei, pe care nu le mai avea. Erau primele lucrări ale lui de care se simțise mândru, primele tablouri care-i aparțineau cu adevărat. Helga Gau. Prietena și tovarășa sa de joacă. Fiica familiei de pescari care locuia alături. Era o fată subțire, zveltă, cu părul tăiat drept, ca o cutie pătrată, cu chipul de culoarea nisipului. Merseseră împreună pe bicicletă, pescuiseră țipari cu năvodul, și apoi, într-o vară, sosise și o descoperise schimbată. Era o nouă lumină în ochii ei și îi crescuse părul. Când mergea, șoldurile ei, încă înguste, se legănau ușor dintr-o parte în alta. Helga era singura persoană care n-a părut să observe vreodată că surzise. Îl striga, îl ocăra când nu venea și îi atingea

braţul. Acum îşi răsuci bicicleta pentru a fi faţă în faţă cu el, lăsându-şi capul într-o parte ca şi cum şi-ar fi picurat cuvintele într-o lingură.

— Vino.

Max nu era sigur că-i plăcea această fată nouă şi alunecoasă, dar îşi scoase bicicleta din şopron şi îi umflă cu râvnă cauciucurile. Helga rămase în picioare, privindu-l, cu părul ei blond fluturând în bătaia vântului, şi, când fu gata, urcă în şa şi porni în viteză pe cărare. Max goni după ea, privindu-i spatele drept, felul în care umerii ei păreau să coboare, astfel că gâtul arăta mai lung. Pedalau în forţă pe cărarea care venea dinspre port şi, când aceasta se întrerupse, îşi săltară bicicletele ca pe nişte cai deasupra povârnişului, până când ajunseră la drumul care ducea spre Neuendorf.

Lui Max i se spusese atât de des să nu meargă la Neuendorf, unde plaja fusese luată cu asalt de nudişti, încât se trezi uitându-se peste umăr. Dar Helga mergea înainte. Pedala repede, fără să se uite în urmă, aşa că Max lăsă vântul să-i bată din spate şi recuperă, puţin câte puţin, până când ajunseră să meargă unul lângă altul. Cămaşa ei era strânsă pe piept, din cauza vântului, şi acolo se conturau, ca şi cum răsăriseră peste noapte, o pereche de sâni mici. Max se uită în pământ, surprins că se putuse schimba în lipsa lui, şi, stânjenit, îşi fixă privirea pe arcul roţii din faţă. După o secundă, era întins cât era de lung.

— Nătângule.

Helga sări să-l ajute.

— Uită-te pe unde mergi.

Şi, când se ridică şchiopătând, descoperi că se zgâriase pe tot braţul.

— Vino, zise ea, studiind rana, o s-o spălăm.

Își lăsară bicicletele rezemate de o dună de nisip și fugiră spre mare. Max se ghemui în apa de la mal și își lăsă brațul în bătaia valurilor. Apa sărată îl învălui în cercuri și pielea îl ustură, dar când își trase brațul, îl durea și mai rău. Își aruncă cizmele din picioare, își scoase cămașa peste cap și intră în apă. Pantalonii scurți i se udau pe măsură ce înainta, firele de păr de pe burtă i se electrizară din pricina frigului și, deși era sigur că Helga îl striga, nu se întoarse. Aproape c-o simțea urmându-l, simțea curentul stârnit de trupul ei în marea nu foarte adâncă, și inima îi bătea mai tare pe măsură ce înainta. Degetele ei, își închipui, trebuie să fie la câțiva centimetri distanță de scobitura spatelui lui, și se scufundă, dând din picioare ca să evite atingerea ei, și abia când ieși îndrăzni să-și întoarcă privirea.

Helga era încă pe plajă. Ținea o mână streașină la ochi și, chiar în spatele ei, un cuplu de nudiști se juca cu mingea. Păreau soț și soție, chiar și fără haine pe ei, cu trupurile solide și marcate de trecerea timpului, care se completau când se întindeau și aruncau mingea. Păreau uniți, aruncând, prinzând, aruncând din nou mingea, în timp ce picioarele le rămâneau fixate ferm în nisip. Max se întinse pe spate, lăsându-și capul în apă. Se răsuci și se cufundă în apă și, când își ridică din nou privirea, Helga își scosese fusta. Rămăsese în lenjeria albă și se descheia la cămașă. Max începu să calce apa frenetic. Nu trebuie să înoate spre ea, dar nici nu se simțea în stare să o ia în sens opus. Sub cămașa albă, Helga purta un maiou alb, și sub maiou – tocmai și-l trăgea peste cap – nu se afla nimic decât pieptul ei proaspăt înmugurit.

O undă fugară întrerupse ritmul lin al jocului nudiștilor, când mingea îi scăpă bărbatului din mână și se rostogoli spre mare. Max râse și se lăsă să plutească pentru o clipă și, când se uită din nou, femeia recupera mingea, cu trupul dintr-odată elastic atunci când se aplecă s-o culeagă. Helga își scoase lenjeria, lăsând-o peste restul hainelor făcute morman și apoi intră în apă, alăturându-i-se, înotând deasupra valurilor care ajungeau până la genunchi. Max își simți trupul încordându-i-se în apă, cuprins de un val de energie, ca și cum i s-ar fi injectat minereu de fier. Helga înota spre el și, pe măsură ce se apropia, el se simțea din ce în ce mai învârtoșat. Voia să-și strecoare mâna în pantalonii scurți și să se descarce în mare, apăsarea bumbacului, interdicția erau mai mult decât putea îndura, dar ea se apropia de el, iar el era atât de paralizat încât de-abia își amintea cum să se mențină la suprafață.

— Salutare.

Se învârtea în jurul lui, ca un delfin, cu chipul ei pistruiat, cu nasul cârn, acoperit de stropi strălucitori, cu părul încă lucios și uscat, cu vârfurile zdrențuite. Îl privi o clipă și apoi îi puse mâinile pe umeri și, fără vreun avertisment, îl împinse în apă. Nu avusese timp să tragă aer în piept și gâfâia, cu ochii deschiși, privindu-i trupul gol, alb ca rădăcinile plantelor sub apa mării. Se luptă și se zbătu, sufocându-se, lovindu-i genunchii, până când mâinile ei își slăbiră strânsoarea și, râzând, ea se dădu la o parte. Max trebui să se lupte să-și stăpânească lacrimile. Trupul lui era vlăguit, erecția îi pierise și, în loc să strige, se întoarse și înotă înapoi, cu gesturi largi, abătute. Când se opri, se întinse pe suprafața

mării, privind în sus spre cer, liniştindu-se, întinzându-şi braţele şi picioarele cât mai departe de corp. Rămase mult timp astfel, privind din când în când în jur spre a vedea cât se depărtase de plajă, până când nu-i mai rămăsese nimic de făcut decât să se întoarcă la mal. Îşi găsi cămaşa şi cizmele unde le lăsase, dar teancul cu hainele Helgăi dispăruse.

— Erai prea tânăr, desigur – zise Klaus aplecându-se spre Max – spre a apuca să lupţi în primul război?

Erau acasă la Gertrude, bând sherry, înfruntând aerul grădinii şi ţânţarii de la ceasul înserării.

— Da...

— Eu aveam paisprezece ani când a început războiul.

Klaus se lăsă pe spătarul scaunului, pufăind din trabuc.

— Dacă aş fi fost mai tânăr, aş fi putut să-l evit. „Slavă Domnului", spunea mama la fiecare aniversare, „că am avut mai întâi fetele", şi e adevărat, faptul că eram cel mai mic dintre cei patru copii probabil că m-a salvat.

— Tata a luptat... zise Max, dar Klaus continua să vorbească, amintindu-şi de ziua când împlinise şaptesprezece ani, ziua când rugăciunile maică-sii se dovediseră zadarnice.

Ziua în care mărşăluise spre front, convins că efortul său avea să încline balanţa.

— Dar după şase luni eram înapoi acasă, neajutorat ca un copil, slab şi nenorocit, iar tot corpul meu... – o să-ţi placă asta, Max – căpătase cea mai deschisă nuanţă de verde.

— Ai fost rănit? întrebă Gertrude.

Rostind cuvântul, simți un mic fior – *rănit*, ca și cum în momentul acela ar fi înțepat-o un ac.

— N-a fost rănit, îi zise Elsa. Dar Klaus a petrecut o noapte întreagă lângă un bărbat care murise de tuberculoză și, după asta...

— Nu mi-am dat seama...

Klaus părea să vorbească pentru sine.

— Eram atât de epuizat încât nu mi-am dat seama că murise.

Gertrude își îngustă ochii, fixând foița cafenie a trabucului lui. Îl îndemnase să-l aprindă ca să alunge musculițele.

— După ce s-a terminat războiul, am mers în Alpi, la Aroza, la o cură. Stăteam pe terasă, mâncam, dormeam, citeam, lăsam soarele să-mi încălzească pieptul gol. Dar noaptea... Să te văd ce crezi despre asta – se întoarse înspre Gertrude –, visam doar scene din război. Cai despicați, tineri care se prăbușeau în morminte de mâl. Țipetele mele amenințau să trezească întreg sanatoriul, așa că doctorul meu m-a mutat într-o cămăruță în spatele clădirii, o cameră gândită inițial ca depozit pentru mobilă pe timp de ploaie. Și acolo, în locul patului meu de puf, am dormit netulburat pe o scândură de lemn.

Se uită la Gertrude, cu o sprânceană ridicată.

— Așadar – oftă el când ea nu zise nimic – am dormit pe scândură, am hălăduit prin păduri ca să mă epuizez și în fiecare zi mă cântăreau și mă hrăneau cu lapte și smântână până când m-am îngrășat și m-am bronzat și-am devenit atât de chipeș încât m-au declarat vindecat.

Max îl privi. Într-adevăr, era chipeș. Un bărbat scund, cu chipul măsliniu, cu părul negru, deși

trebuia să aibă în jur de cincizeci de ani, abia începând să încărunţească.

— Dar întotdeauna ai fost precaut, îi atinse Elsa braţul.

— Da, zise el, ca pentru a o liniști. Deşi n-am putut niciodată să mai beau un pahar cu lapte după asta.

— Şi trabucurile? îl întrebă Gertrude. Sunt la recomandarea medicului?

— Gertrude – Klaus îi aruncă o privire întunecată –, există o interpretare psihologică, nu-i aşa, pentru nevoia de a trage întruna din trabuc?

— Poate că mama ta nu te-a alăptat? îl provocă Gertrude. Sau te-a înţărcat prea târziu?

Aşteptă să vadă cum va răspunde provocării, dar, cu toate acestea, mulţumi cerului că locuinţa ei dădea spre mare. Nu voia ca locuitorii din Steerborough să se simtă justificaţi în bănuiala că psihoanaliza era de fapt doar o formă de pornografie. Ar necăji-o dacă nu i s-ar mai cere sfatul în privinţa strângerii de fonduri, dacă ar fi scoasă de pe lista localnicilor care pregăteau, de fiecare dată, murături şi prăjituri spre a le vinde la sărbătorile din sat.

— Max, se întoarse Elsa spre el, tatăl tău a fost rănit? În primul război?

Pentru o clipă, Max crezu că ea se referea, poate, la celălalt război. Prea recent pentru a se putea vorbi despre el.

— Da, zise. A luptat la Loos şi picioarele i-au fost străpunse de schijele unei grenade mari.

Străpunse, repetă Gertrude în gând, dar nu mai simţi acelaşi fior în pântec.

— A suferit o operaţie pentru a fi îndepărtate schijele şi fragmentele de os, dar nu exista ser în

spital, şi mama a trebuit să stea lângă patul lui şi să se asigure că nu face tetanos. Dacă înghiţea greu, era un semn. „Ajutor! Ajutor!" a strigat mama, când, după câteva ore, el a încercat să vorbească şi, deşi n-a făcut tetanos până la urmă, ea a insistat să fie mutat într-o rezervă de o singură persoană.

Aceasta era o anecdotă pe care tatăl lui o povestea de fiecare dată când era întrebat despre pantofii săi ortopedici. Erau grei şi cu talpa groasă, cu mai multe straturi de negru, şi guvernul îi oferea o nouă pereche în fiecare an, chiar şi în 1938, după ce-a fost arestat.

Dar Max nu le spuse propria sa poveste. Povestea despre cum îşi pierduse auzul. Mai întâi la o ureche, apoi la cealaltă, la numai treisprezece ani. Maică-sa trimisese la Rissen după doctor, dar acesta era plecat.

— Are o infecţie la ureche, îi spusese ea tatălui lui, care promisese că va găsi pe cineva dispus să vină.

Toată noaptea Max zăcuse în pat, ţintuit de o durere ca fierul înroşit.

— Eşti bine?

Maică-sa pusese o mână pe el, dar el nu auzea nimic, doar vuietul şi freamătul sângelui care-i răsuna în urechi. Mai avusese infecţii, dar aceasta era altfel, aceasta se întindea de la o ureche la cealaltă.

În zori, fură treziţi de un bocănit în uşă.

— Cine sunteţi?

Maică-sa fu alarmată să vadă un bărbat îmbrăcat în costum de vânător, cu un arc în spate.

— Sunt doctorul, zise el şi le explică faptul că fusese la un bal mascat, spre a sărbători nunta de aur a unchiului şi mătuşii sale.

Îl consultă pe Max. Se uită în urechile, în ochii lui, în gât, dar, ca și doctorii care veniră după el, nu putu să facă nimic.

Helga îl aștepta în șopron, cu părul încă ud, cu ochii strălucindu-i în întuneric. Max își împinse bicicleta înăuntru și o sprijini de a ei și, chiar când se întorcea, Helga întinse mâna spre el.

— Vino, spuse, și, deși el nu-și amintea ca vreunul dintre ei să se fi mișcat, într-o clipă era lipită de el, iar degetele ei îi atingeau pielea, alunecând de-a lungul mâinilor lui, în jurul gâtului și strecurându-i-se sub cămașă.

Găsi cele trei firicele de păr care îi răsăriseră în iarna aceea, parcă într-o încercare zadarnică de a-i ține de cald, și apoi mâinile ei i se plimbau pe piept, mângâindu-l și ciupindu-l, înțepându-l cu unghiile. Max rămase neclintit, prea îngrozit să se miște, speriat că ea s-ar putea opri, că și-ar putea aminti că e el, și apoi mâna ei coborî, strecurându-se sub elasticul pantalonilor lui; atingându-i pielea, rece, netedă și umedă la pipăit, osul șoldului, ieșit în afară, coapsa pe care i se făcuse pielea ca de găină. Aproape că se prăbuși peste ea, și apoi cealaltă mână a ei se strecurase acolo, zăbovind caldă pe pântecul lui, coborând înspre centrul ființei lui, învârtoșat în pantalonii scurți.

— Helga...

Nu știa dacă strigă sau vorbește în șoaptă, așa că își îngropă fața în părul ei, opintindu-se, în timp ce ea îl mângâie o dată, de două ori... și el avu senzația că explodează, încordându-se ca pentru un salt și repliindu-se la fel de repede. I se înmuiară genunchii

şi, în timp ce se lăsa să alunece, se uită la ea şi văzu că era pierdută, privind în gol, dincolo de el, la nodurile şi buclele de pe pereţii şopronului.

Max era aşezat pe podea, ghemuit în colţ, iar deasupra lui erau suspendate pânze de păianjen. Se simţea acoperit de o substanţă lipicioasă, care se coagula pe măsură ce se răcea. Helga îşi strecură mâna în coşul de la bicicleta maică-sii şi scoase un prosop. I-l întinse cu un zâmbet sfios, iar el simţi că se înroşise tot când îl luă, ştergându-se, mulţumindu-i când i-l înapoie. Ea îl strânse şi îl puse la loc în coş.

— Mulţumesc nespus, zisese el, dar abia mai târziu, întins în pat, încercând să retrăiască senzaţia dată de atingerea ei, îşi dădu seama că el nu o atinsese nici măcar cu un deget, nu o sărutase şi nu îi mângâiase părul.

Max se trezi devreme în dimineaţa următoare. Alese o carte şi se întinse în grădina comună din dreptul potecii care ducea spre mare. Îşi ridica privirea în căutarea ei după fiecare rând, şi când, la ora unsprezece, ea nu apăruse, bătu la uşa bucătăriei, să întrebe de ea.

— E plecată la Stralsund, îi spuse mătuşa ei, a luat vaporul, se întoarce abia mâine-noapte.

— Mulţumesc, zise el şi se simţi stânjenit la culme în timp ce se dădea înapoi.

Max merse cu bicicleta până la Kloster, de-a lungul potecii abrupte ce urca, lăsând în urmă podişul, până când vedeai întreaga insulă întinzându-se dinaintea ta în vale. Pe coastă creşteau tufe de grozamă galbenă şi parfumul acestora îl învălui în

timp ce urca ultima porțiune a dealului. Își lăsă bicicleta și fugi, gâfâind, până în vârf. Acolo se găsea o bancă pentru vizitatori, dar trecu de ea, până când ajunse, clătinându-se, pe stâncile de la capătul celălalt. De-acolo, în loc să privească panorama insulei, cercetă zarea, căutând Danemarca, Suedia sau coasta Rusiei, aflate la o zi distanță cu vaporul.

16

Nick părea stingher în micuțul palat al bucătăriei de la Fern Cottage, cu cești și farfuriile aliniate pe un rând, cu cănile orientate toate în aceeași direcție.

— Unde ai fost? întrebă. Te aștept de secole.

— Îmi pare rău...

Lily clătină din cap.

— Habar n-aveam... Am crezut că ești prea ocupat...

Îi observă pantalonii, nu chiar albi, dar pe-aproape, de culoarea smântânei groase.

— Și nu-mi vine să cred că ai lăsat ușa descuiată.

— Oh, Nick!

Simțea tristețea pe care o simte un copil neînțeles.

— Vino încoace.

O trase în brațe și ea simți curbele coastelor lui, pieptul atât de cald încât o ardea prin cămașa de bumbac.

— Mi-ai lipsit.

O sărută cu atâta pasiune, încât ea trebui să se dea înapoi și, în acel moment, îl văzu întinzându-se să tragă draperia înfloratã.

— Nu aici, șopti ea, prefăcându-se scandalizată, așa că el mai că o luă pe sus și o duse la etaj.

Scara era atât de îngustă încât aproape că alunecară pe covorul vechi, aşa cum o ţinea, cu amândouă mâinile pe şoldurile ei, pe jumătate ridicând-o, pe jumătate împingând-o. Lily rămase şovăind în capul scării. E prea curând, îşi zise, şi descoperi că trebuia să-şi alunge din minte peretele despărţitor şi gândul la Em şi Arrie, la Grae.

Urmă un moment de tăcere, ceremonios, în timp ce ea trăgea draperia şi Nick îşi scotea pantofii.

— Am putea să lipim paturile?

Îi pierea fiorul firav de dorinţă, dar Nick începu s-o dezbrace, răsucind-o în acelaşi timp spre a se putea vedea în oglinda măsuţei de toaletă.

— Priveşte-te, îi spuse, şi se văzu acolo, albă ca varul în lumina înserării, cu sânii mai rotunzi, cu sfârcurile mai trandafirii decât erau vreodată când era singură.

Oare se schimba în prezenţa lui, se întrebă, şi se uită la gropiţa apetisantă care se contura la extremitatea coapselor ei, care îşi schimbau forma în funcţie de oscilaţiile ei de greutate.

— Nu-i aşa că eşti frumoasă? Vezi?

Lily îşi privi chipul. Nasul îi era ars de soare, părul prins la spate, cu fire răzleţe care i se încolăceau după urechi. Cele două jumătăţi ale corpului ei nu păreau să se potrivească, rotunjimile netede, palide, care ai fi zis că nu erau făcute decât pentru sex, şi, în contrast, chipul ei rumen, concentrat. Închise ochii şi se cufundă în propriul trup, acceptându-şi voluptatea, tinzând spre fântâna înflăcărată de dorinţă care aştepta în adâncuri.

— Deschide ochii, o îndemnă Nick, uită-te la noi şi, deşi trupurile lor erau într-adevăr frumoase, unite

precum două valuri, ea nu putu ignora imaginea cunoscută a chipului ei.

Era ceva comic, ridicol, ca o persoană care își strecoară capul printr-o siluetă decupată din carton la un bâlci, așa că închise din nou ochii și se lăsă copleșită de senzația pură, dată de primul fior fierbinte al trupului lui într-al ei, ca fragmentele unei explozii solare, străbătând cerul nopții.

Puțin mai târziu, stăteau întinși sub păturile și cearșafurile paturilor acum unite, privind cum scade lumina, dincolo de draperii, până când camera fu cufundată în întuneric.

— Ați obținut contractul? îl întrebă. V-au dat răspunsul?

Nick aprinse veioza.

— Nu, încă n-au luat decizia. S-ar putea să ne mai țină în așteptare încă o săptămână.

Lily începu să se îmbrace.

— Vrei un ceai? Sau... am putea ieși să bem ceva?

— Da, privi Nick în jur. Da, hai să ieșim.

Norul care se adunase trebuie că se îndesise, pentru că, atunci când ieșiră pe alee, era întuneric beznă.

— Isuse – Nick o prinse de braț –, nu văd nimic.

Rămaseră nemișcați, așteptând ca întunericul să se despice și să-i lase să treacă.

— Sst, făcu ea, deși erau înconjurați de zgomote. O auzi? Auzi marea?

Nick întinsese un braț în față și înainta pe pipăite.

— Vino sau nu mai ajungem în veci. Or să anunțe că se închide în timp ce noi căutăm crâșma.

— OK.

Îl luă de braț și, în timp ce dădeau colțul, calea le fu luminată de fereastra casei de alături. Draperiile

încă nu fuseseră trase şi Lily îl văzu pe Grae cu copiii aşezaţi la masă, jucând cărţi la lumina unei veioze. Îşi întoarse repede privirea.

— Când am ajuns, şopti ea, mai degrabă spre a-şi aminti sieşi, o ţineau într-un scandal... Nu ştiu ce s-a întâmplat, dar, într-o noapte... au avut aşa o ceartă... Ei bine, n-am mai văzut-o pe soţie de atunci.

Nick se întoarse ca să se uite pe fereastră.

— Aşa se întâmplă la ţară. N-au nimic de făcut, aşa că, în lipsă de altă distracţie, oamenii vin acasă şi-şi bat nevestele.

— Ei bine...

Lily fu încercată de un sentiment de vinovăţie.

— Dacă nu cumva ea era cea care-l bătea pe el?

Şi Nick izbucni în râs.

Pe podeaua de la The Ship[1] dormeau doi duläi. Erau întinşi între uşă şi şemineu, aşa că Nick şi Lily trebuiră să treacă peste picioarele lor ca să găsească un loc.

— Uită-te şi tu la locul ăsta! zise Nick şi cei cinci bărbaţi aşezaţi la bar, cu halbe de bere neagră gata să fie date pe gât, se uitară cu toţii la ei.

— Sst, se încruntă Lily, dar era adevărat, cârciuma arăta incredibil de desuet.

De tavan atârnau sfori şi năvoade şi capcane pentru animale. Cârciumarul de-abia se distingea în grota întunecată din spatele barului.

— Ce poartă?

Nick vorbea doar din colţul gurii, de parcă în felul ăsta cuvintele lui ar fi răsunat mai puţin strident.

1. În traducere: „Vaporul".

— Pare a fi un corset!

— Mă duc eu să iau băuturile, insistă Lily.

Bănuia că Nick o să se uite lung, dar, aşteptând, se trezi ea însăşi uitându-se ţintă la barman, cu faţa roşie ca sfecla, cu părul rar pieptănat peste cap. Peste puloverul lui cu model, cândva alb, acum negru de murdărie, purta, strâns cu şireturi, ceva ce nu putea fi decât un corset medical.

— Da? o smulse el din meditaţie. Ce doriţi?

Lily se uită în ochii lui tulburi şi îşi dădu seama că acel corset era singurul lucru care-l ţinea în picioare.

— O halbă cu bere şi... şi...

Aproape ca un avertisment privind pericolul consumului de alcool, barmanul mai luă o duşcă din halbă.

— Şi un suc de mere, vă rog.

În cârciumă era o atmosferă sufocantă, din cauza focului pe care erau îngrămădiţi buşteni acoperiţi de cenuşă. Nick şi Lily se aşezară la masa de lângă fereastră, lăsând curentul să-i învioreze, alungând fumul care se încolăcea şi învăluia toată încăperea.

— Suntem în iunie, protestă Nick, iar Lily, simţind că trebuie să apere acest sat, satul lui Lehmann, unde până acum se simţise perfect în largul ei, zise, mai arţăgos decât ar fi vrut:

— E bolnav, pentru Dumnezeu! Poate că i-e frig.

Nick ridică din sprâncene şi rămaseră tăcuţi, privind ţintă spre câini, care dormeau unul peste altul, cu labele ca nişte suporturi de aramă, cu limbile roz de-un cot. Visau, cel mai probabil, că zac pe un platou deşertic sau că privesc cum planează deasupra lor păsări de pradă. Sau poate că vânau iepuri peste

dune de nisip, salivând şi ţâşnind când aceştia le scăpau.

Lângă ei, pe perete, era o mică galerie de fotografii şi, de fiecare dată când Nick se ducea la bar, Lily se uita la feţele pescarilor. Harry, Kitner, Seal, Dibs şi Mabbs şi Mops, toţi cu pălăriile de marinar. Era o fotografie a vechiului feribot cu lanţ care trecea un elefant peste râu, în timp ce un alt elefant rămăsese pe mal, cu trompa în aer, cu gura deschisă, ca şi cum nu putea accepta faptul că singura creatură aidoma lui din întreg ţinutul Suffolk îl părăsea.

Nick dădu pe gât ce mai avea în halbă, când barmanul anunţă că e ora închiderii, şi acelaşi grup de cinci bărbaţi îi urmări cu privirea când se ridicară să plece.

— Mai e o cârciumă unde putem merge mâine. Mai sus.

Lily îl luă de braţ spre a-l conduce când ieşi în întuneric, dar el se opri şi se uită de jur împrejur, ca şi cum încerca să adulmece marea.

— Nu sunt sigur că pot să rămân *tot* weekendul, zise.

— Ce vrei să spui?

— Sst, o aud.

Ascultară.

— Pare furioasă...

Şi Lily îşi ridică privirea spre bolta grea, fără vreo stea sau vreo rază de lună, şi speră că avea să înceapă o furtună.

— Oricum, ce ai atât de important de făcut, îl întrebă, când porniră din nou, încât trebuie să pleci de îndată ce-ai venit?

— Lily.

Nici măcar nu-l putea vedea, îi simţea doar strânsoarea degetelor pe braţ.

— Lucrez, e o perioadă foarte aglomerată. Acesta – adăugă după o clipă – e un sat pentru pensionari, şi eu *n-am* ieşit la pensie.

În casa lui Grae era întuneric acum, şi, de jur împrejurul pajiştii, ca pentru a-i da dreptate, toate casele erau cufundate în întuneric.

— Nu încui niciodată uşa? o întrebă Nick când Lily apăsă pe clanţă, dar, fără să-i răspundă, ea intră, lăsându-l s-o urmeze.

Materialele lui Nick erau întinse pe masă, hârtia gradată era desfăşurată peste muşama, precum şi stilourile lui marca Rotring, linia, elasticele cu care se juca atunci când era în pană de inspiraţie.

— Ascultă, zise ea, copleşită de tristeţe, te rog, ascultă.

Şi întinse mâna spre scrisorile lui Lehmann, în plicurile lor bej şi violet, şi alese una.

Draga mea El,

Ai comandat o scrisoare de dragoste şi exact asta o să primeşti ; nu trebuie să crezi nicicând că sunt supărat pe tine din cauza deciziei tale. Eram doar puţin exasperat de faptul că te-ai răzgândit de atâtea ori. Dar n-o să se mai întâmple. N-o să mă mai îndoiesc niciodată de dragostea ta, câtuşi de puţin. Din creştetul capului tău, cu părul tuns scurt, până în vârful unghiilor tăiate şi mai scurt şi până în tălpile picioarelor tale cu degeţele minuscule, de la un capăt la altul şi până în adâncul sufletului tău, îmi eşti foarte dragă, cu sau fără curaj, indiferent dacă deciziile tale sunt înţelepte sau nu, nimic din toate astea nu va conta.

Lily își întoarse privirea spre Nick, care asculta, cu capul în pământ, cu fruntea încreţită.

El a mea,

Tocmai a sosit o telegramă de la tine. La ora nouă seara. Aşadar, la trei ore şi jumătate după ce a fost trimisă. E un sentiment minunat pentru mine să ştiu că acum te întinzi în pat la aceeaşi oră cu mine, şi că dimineaţa ta va fi şi a mea.

— Uite, îi spuse Lily, întinzându-i harta, i-a făcut un plan al fiecărei camere în care a stat.

Urmă o pauză în timp ce Nick îl studia.

— Cum naiba, zise el încet, crezi c-or să te ajute toate astea la lucrarea ta? În ritmul ăsta o să-ţi ratezi teza – părea destul de tulburat – şi ai muncit atât de mult.

Începu să-şi strângă lucrurile, punându-le cu grijă la loc în geantă, şi, când termină, merse la baia de la etaj şi Lily îl auzi spălându-se pe dinţi.

Întinse mâna după o altă scrisoare.

Dulcea mea Elsa,

Zac la sute de kilometri de tine, cuprins de o furie pe care nu ţi-o poţi închipui, aşteptând acele scrisori pline de alinare care ar trebui să fie purtate ca vântul la mine. Cum să-mi pot închipui viaţa ta când n-o mai împărtăşeşti cu mine şi nu ştiu nimic despre cum îţi trec zilele, cu excepţia camerelor în care ţi le petreci. Ai doar două datorii în acest răstimp. Prima şi cea mai importantă este să ai grijă de tine. A doua este să-MI scrii. Orice altceva, prânzul la familia Mendel, ceaiul de după-amiază, vizitele pe care i le faci Evei, toate acestea trebuie lăsate la coadă. E inadmisibil ca în mai mult de o săptămână

să primesc doar trei sau patru vederi şi o telegramă în chip de scuză. Până la următoarea scrisoare lungă. Furios, dar încă al tău, L.

Nick citea, nu în patul ei, ci în cel alăturat. Era dezbrăcat, cu cearşaful roz, sub pătura bej, încreţit peste piept. Lily rămase în prag, privindu-l, stingher în mijlocul lenjeriei pastelate, ca lupul din *Scufiţa Roşie*, deghizat şi jucând rolul bunicuţei.

— Ce e? zise el, ridicându-şi privirea.

— Nimic.

Ea clătină din cap şi, scoţându-şi hainele, se strecură în patul ei.

— Bun, zise el atunci, stingând lumina dintre ei. Noapte bună.

— Noapte bună.

Lily se simţi atât de singură încât trebui să-i întoarcă spatele şi, murmurând strofe pe care şi le amintea vag, se chinui să adoarmă.

17

Când ajunse acasă, Max avea desenate pe coala de hârtie încă o casă și jumătate. Adăugase un bungalow, simplu ca structură, cu acoperișul identic cu cel al unei case de pe Church Lane pe care o pictase deja. Trecuse apoi la o căsuță, cu ferestrele ca niște sprâncene ițindu-se sub acoperișul de stuf, dar se oprise din pricina ploii, la început o bură, și apoi, ca o umbrelă care cedează, căzuse în rafale. Max așteptă sub un copac, adăpostind sub haină sulul prețios, cu mânecile trase, cu spatele încovoiat în ploaie, și apoi se dăduse bătut și o luase la fugă. Nu-l deranja să fie udat de ploaie. Ceea ce-l obosea era încercarea de a o evita și, când ajunse pe veranda casei lui Gertrude, era transpirat și gâfâia.

Îngrijorat, desfăcu sulul. Nu avusese de suferit, avea doar o urmă ușoară pe una dintre margini, care putea fi acoperită de un tufiș, dar, desfășurând hârtia, observă că aproape epuizase suprafața colii. Mai era loc pentru două, poate trei case, și, întorcându-se să se uite pe fereastra semiopacă, observă siluetele tulburi ale unui pâlc de acoperișuri nezugrăvite. Max își atârnă haina în cuier, își netezi pantalonii și intră. Casa era cufundată în tăcere, dar cumva plină de agitație, ca și cum la etaj ar fi

muncit o armată de oameni. Intră pe vârfuri în sufragerie. Masa era proaspăt lustruită, după mirosul care-i dădea târcoale, şi, pe un mileu împletit din in şi dantelă se afla o vază cu un aranjament floral. Max tocmai se apropiase cu nasul de el, inspirând parfumul amărui, când o observă pe Gertrude, ghemuită lângă uşa care dădea spre grădină. Cocul ei cărunt îi aluneca într-o parte, prins neglijent într-o clamă de lemn, şi pe chipul ei, pe jumătate întors spre el, se citea o expresie atât de concentrată încât Max nu îndrăzni să se mişte. Sub privirea lui, ea ridică mâna şi aruncă o minge de cauciuc cu mare precizie. Mingea ţâşni în sus şi, în zborul ei, stârni o serie de mişcări frenetice, căci Gertrude se aruncă în forţă şi apoi, victorios, ştergând podeaua, prinse mingea care cădea.

— Mai bine! exclamă ea şi aruncă din nou mingea.

Aceasta zbură pieziş, şi până şi Max îşi dădu seama că ea n-avea să ajungă la timp lângă şemineu şi s-o prindă înainte să cadă.

— Mă rog...

Îl observase acum şi Max admiră faptul că ea se îmbujoră aproape imperceptibil.

— Alf sigur a exersat.

Gertrude ridică un pumn de bile de metal opac şi, luând o punguţă de pe masă, le răsturnă înăuntru.

Dacă nu înveţi să te faci invizibil, în mod sigur vei fi observat. Ce rost are să-ţi faci griji în privinţa asta? Lucrul de căpătâi este să găseşti cel mai bun unghi pentru a desena ceea ce vrei să desenezi. Ascultă, eu pot să-ţi tot spun să deschizi crochiul ăsta sau să îl umbreşti pe acela, dar o descoperire pe

care o faci pe cont propriu face cât douăzeci de mii de lucruri învățate de la alții, chiar dacă e o descoperire pe care au făcut-o toți ceilalți. Dar, cu toate astea, o școală e cel mai bun loc în care să-ți expui desenele criticilor, să depășești rutina tehnicii, precum un pianist care exersează la infinit gamele. N-ai putea pur și simplu să o faci și să scapi de grija asta?

Tatăl lui Max nu avea încredere în școli. Își dorise ca urmașii lui să-și dezvolte propriile talente. Mama lui făcuse lecții cu ei în camera copiilor și urmaseră guvernante din Elveția, Anglia, Franța și Scandinavia, care îl învățaseră tot ceea ce știau. Mary îi explicase structura de bază a limbii engleze până să împlinească cinci ani, și, în anul când împlinise doisprezece ani, Mique, o fată plinuță din Avignon, îi dăduse să citească un roman franțuzesc. Îl studiaseră împreună în salonul albastru, citind fiecare pagină pe rând.

Exista o școală în sat, cam la doi kilometri distanță. Era o școală mică, al cărei director era un anume *Herr* Reeder, și unde totul, o informase acesta pe mama lui Max, „se făcea ca la carte". Max mergea acolo timp de o săptămână în fiecare vară, să vadă dacă făcea progrese cum se cuvine, și, când sosea acolo, în ultimele zile toride ale lui iunie, colegii îl întâmpinau surprinși. Puțini îl mai țineau minte de la un an la altul și, de fiecare dată, îl împungeau și îl îmbrânceau, punându-l din nou la încercare pentru a ști unde să-l încadreze.

— Vreau să știu, îi spunea maică-sa la întoarcere, dacă exercițiile au fost ușoare.

Exercițiile erau ușoare și plicticoase pe deasupra, astfel încât, o dată, terminând mai devreme, Max își

ridicase privirea și îl văzuse pe *Herr* Reeder scoțându-și una dintre șosete. O trăsese peste mână și stătea acolo, aplecat deasupra ei, cârpind-o, în timp ce elevii scriau concentrați.

Max nu-i spusese lui Klaus Lehmann că tatăl lui era ofițer. Lehmann ar ști, spre deosebire de Gertrude, că, spre a deveni ofițer, tatăl lui trebuise să se convertească. Era imposibil să promovezi în armată dacă aveai vreo pată la dosar, iar să fii evreu era pata cea mai rușinoasă. Max îl auzise pe tatăl lui repetând aceste argumente în timp ce lucrau amândoi în atelierul din pivniță la dulapul în care urma să-și pună schițele, la sertarele largi și adânci care se îmbinau cu zimți.

— De ce să înduri ofensele care li se aduc evreilor când creștinismul e o continuare firească a credinței tale? E o greșeală, îl dojenise mama tatălui lui, să rămâi evreu doar din mândrie.

Mai apoi îi spusese cu blândețe:

— Dacă ai de gând să te convertești, de ce să aștepți până după ce faci armata? Atunci o să fie prea târziu.

Așa că tatăl lui Max fusese botezat și, ca și celorlalți tineri ofițeri, i se oferise un cal. Îi spusese Applesnout și își împărțise sendvișurile cu carne de vită cu el. Își iubise calul și se bucurase de privilegiile aferente, dar Max bănuia că regretase întotdeauna decizia de a se converti.

Gertrude îl aștepta în partea de jos a scărilor.

— Vrei să mănânci? îl întrebă și se puseră amândoi pe treabă, așa cum obișnuia să facă și cu Kaethe, tăind și amestecând, ciocnindu-și umerii ca niște buni prieteni în timp ce pregăteau cina.

18

Lily își promisese că nu-i va face cu mâna, dar, în momentul în care mașina lui Nick cotea pe lângă pajiște, mâna îi țâșni involuntar și, ca o proastă, strigă:

— Pe curând!

Nick claxonă, speriind un bătrân care stătea lângă gardul viu din fața casei, și, ambalând motorul, acceleră și dispăru.

Lily se întoarse în casă. Se așeză la masă și începu să mâzgălească furioasă cu stiloul. Era limpede, bătuse un drum de 160 de kilometri pentru o partidă și acum, ei bine, o pornise înapoi spre casă. Lily luă o coală curată și, mai calm, cu linii mai blânde, desenă o hartă a camerei: fereastra cu cele opt ochiuri de geam, șemineul, policioara din ceramică. Schiță contururile canapelei, amintindu-și cum, când Nick se așezase pe ea, pătura îi învăluise trupul într-un giulgiu de lână. Se uitase la ea, cu sprâncenele ridicate, parcă întrebând „Vrei să rămân aici?". Lily desenă masa, cele trei scaune masive, rafturile de cărți din nișa unde se afla porțiunea cea mai subțire din peretele despărțitor dintre casa ei și cea de alături.

— Ce faci?

Era Em, care o privea din prag.

— Bună.

Nu le auzise intrând.

— Vino să vezi, zise Arrie, care se apropie târşâindu-şi picioarele. Ne-am luat maşina nouă.

Lily se ridică şi le urmă în pragul uşii deschise, unde era parcat un Renault 5, identic cu al ei.

— E ca o flotă, zise şi îşi închipui cele două maşini călătorind în tandem, ca nişte aristocraţi scăpătaţi.

— A noastră are un semn, însă, îi arătă Arrie, şi geamul ăsta nu prea se închide.

— Ei bine, uitaţi-vă la a mea.

Lily le arătă semnele de pe propria maşină, zgârietura care apăruse ca din senin într-o noapte, locul gol unde ar fi trebuit să fie oglinda din dreapta.

— E mai bună decât cea veche a noastră, totuşi.

Arrie mângâie capota şi Em îi aruncă o privire ofensată.

Grae apăru, deschizând poarta, răsucind cheile pe deget.

— Bun, cine merge la o plimbare?

— Eu, eu.

Fetele se urcară şi, pentru o clipă doar, Grae privi înspre Lily. Fetele lăsară geamul în jos şi o priviră şi ele, cu ochii mari şi senini.

— Te rugăm, vino, te rugăm.

— Ar trebui să lucrez, zâmbi Lily, dar mulţumesc.

— E sâmbătă? încercă Em.

Grae aştepta, răsucind încă pe deget inelul de la chei.

— Ei bine? întrebă el, ca şi cum n-ar fi fost limpede că răspunsul ei era nu, şi, pentru o clipă,

toţi o fixară cu privirea, pe jumătate zâmbind, pe jumătate abia îndrăznind să spere.

— OK, vin, atunci.

Lily dădu fuga în casă să-şi ia geanta. Ce fac? Ce se întâmplă? Dar asta n-o împiedică să se grăbească.

Noua maşină avu nevoie de un răgaz în care se înecă şi îi muri motorul până să pornească. Inima lui Lily, care bătea năvalnic, fu cuprinsă de un tumult sfâşietor şi Lily trebui să se uite pe fereastră ca să se liniştească. Nimeni nu scoase o vorbă în timp ce ieşeau din sat, pe singurul drum drept, încetinind în dreptul câmpului spre a vedea purceluşii nou-născuţi, cel puţin zece la fiecare scroafă.

— Stânga sau dreapta? întrebă Grae când ajunseră la răscruce.

— Dreapta, strigară fetele, dar nu părură să observe că el o ţinu tot înainte.

Grae continuă să meargă în sensul opus mării până când văzură turla unei catedrale gigantice, cu un trunchi masiv încununat de un turn ca de castel, ce străjuia deasupra întregului ţinut.

— Vrea cineva să intre? propuse Grae, dar fetele, întinse pe locurile din spate, în timp ce soarele le lumina pielea cu urme de nisip, strâmbară din nas.

Grae îşi continuă drumul pe sub o boltă de stejari, cu coroanele împletite, şi ai fi zis că ramurile lor arcuite formează tavanul unei peşteri.

— Oooo, suspinară fetele când intrară sub bolta de verdeaţă, şi „Oaaaa" când ieşiră din nou la lumină.

Acum de-o parte şi de alta a drumului se vedeau lanuri aurii de porumb, legănându-se în adierea vântului, tivite cu maci roşii şi portocalii, cu miezul negru, frumos ca un ochi.

Catedrala rămăsese pe stânga şi ei făcură un ocol, gonind de-a lungul unor poteci mărginite de garduri vii, în timp ce fetele se ridicaseră în capul oaselor, uitându-se după vreo căprioară sau vreo vulpe.

— Odată am văzut o bufniţă pe drumul ăsta, îi zise Em.

— Da, dar asta se întâmpla noaptea, o atenţionă Grae.

— Şi un iepure, adăugă Arrie. Aici e o potecă pentru iepuri.

Intrară într-o pădurice atât de deasă încât nu vedeau decât crengile de jos şi pământul pe care se întretăiau rădăcinile copacilor, frunze putrezite şi petice verzi de iarbă.

— Uite acolo unul, şi-acolo.

Unde te uitai vedeai o forfotă de lăbuţe albe, spinări alb-cafenii şi picioare din spate care ţopăiau grăbite, căci o întreagă colonie de iepuri ieşise din ascunziş. Arrie număra frenetic, dar, până să ajungă la douăzeci, ieşiseră din pădure şi se întorceau la drumul principal.

— Marea, marea.

Fetele se aplecară în faţă şi Lily se gândi ce bizar era să fii însoţit de acest cor, în care totul căpăta rezonanţa unei teme muzicale. Era liniştitor, oarecum, şi te scutea de grija de a face conversaţie. Se uită la Grae – la chipul lui acoperit de praf, întrezărit din profil, la mâna pe care o ţinea pe volan, la gulerul alb al tricoului pe care îl purta pe sub cămaşă – şi se simţi uşurată că nu trebuia să facă nici un comentariu.

Coborau foarte încet la vale, pe poteci înguste, încadrate de garduri vii înalte, chinuindu-se să vadă,

printre stâlpii porților, un petic din ținutul mlăștinos ce cobora spre mare.

— Uite!

Dar drumul făcu un nou ocol printr-un sat, trecând prin fața unei biserici asemănătoare cu cea din Steerborough, cuibărită între ruinele unei biserici mai mari. În sat mai existau un magazin cam cât un șopron, o cârciumă cu zăbrele la ferestre și, cum coteai pe o cărare ce ducea spre plajă, un hambar uriaș plin de lume. Fish & Chips[1], scria deasupra, și ușile lui dădeau spre mare. Afară se aflau mese și scaune, ocupate toate, și pe fiecare masă tronau farfurii pline ochi cu mâncare.

— Sper că vă e foame, zise Grae, și în acel moment ieși o fată rumenă în salopetă, cu o tavă.

— Chefal! strigă și o familie cu șase membri îi făcu cu mâna.

Lily, Grae, Em și Arrie se așezară la coadă să comande. Cod cu cartofi prăjiți, eglefin cu cartofi prăjiți, pâine cu unt, mazăre. Mazărea era pe post de verdeață care să orneze farfuria.

— Fac eu cinste, propuse Lily, știind deja că oferta ei e sortită eșecului.

— Nu, clătină Grae din cap, noi te-am invitat.

Lily scotea o bancnotă din portofel.

— Lasă-mă măcar să plătesc partea mea.

I-o întinse și mâinile lor se ciocniră, când Grae încercă să refuze bancnota. Degetele lui erau aspre și crăpate, ca și cum ar fi fost pe jumătate lemn, dar erau calde și vibrante și transmiseră un impuls electric de-a lungul brațului ei.

---

1. Pește cu cartofi prăjiți.

— Dacă eşti sigur, zise ea, simţindu-se parcă paralizată, şi, în aceeaşi clipă, îşi dădură amândoi seama că fata de la tejghea îi privea, calmă, cu o umbră de zâmbet în colţul gurii.

— Mulţumesc, zise Lily şi îşi puse banii la loc în portofel.

Când mâncarea fu gata, ieşiră din restaurant, departe de parcare, de chelneriţe, cu feţele lor asudate, care strigau un nesfârşit pomelnic de nume, luând-o pe o coastă abruptă, de unde coborâră spre plajă. Plaja era joasă şi cobora brusc spre o mare cafenie, agitată. De-a lungul coastei în semicerc se vedea Steerborough, gălbui, turtit, şi, dincolo de el, Eastonknoll, cu farul său şi silueta hotelului Regency. Nu voia să vadă centrala nucleară, cu domul său ireal scăldat în lumina soarelui, aşa că se întoarse spre mare, zăngănind tava cu băuturi, ceai şi apă fierbinte pe care o ţinea în mână.

— Aici.

Ceilalţi se cuibăriseră lângă faleza nu foarte înaltă, unde tocmai îşi întindeau prânzul pe o fâşie de nisip. Faleza din spatele lor se curba spre vârf, brăzdată de fâşii de roşu de rugină, ocru, boia şi nucşoară. Din crestele înclinate, cu mici defileuri create de alunecările de nisip, ţâşneau smocuri de iarbă. Grae îşi aşezase tava sub o ieşitură care părea într-un echilibru destul de precar.

— O să cadă, zise el, observând privirea lui Lily, dar probabil că nu chiar azi.

Em şi Arrie înfulecau bucăţelele albe de peşte, aluatul auriu, cartofii topiţi şi, de îndată ce terminară, fără a mai sta să-şi tragă sufletul, începură să urce pe faleză. Transformară panta într-un tobogan, dându-şi

drumul pe spate, ridicând o peliculă fină de praf la fiecare nouă alunecare. Lily se rezemă de o mică dună, lăsându-şi picioarele să se încălzească între pietrele netede şi cenuşii.

— Acesta a fost cândva cel mai mare oraş de pe coasta de est, zise Grae şi se uită la ea. Oameni din toată lumea veneau să facă negoţ aici.

Lily măsură plaja cu privirea. Văzu trei bărcuţe trase pe prundiş şi, dincolo de ele, nimic altceva decât singura stradă din sat.

— Aici era un oraş înconjurat de un zid, cu porţi, şi un palat regal, cincizeci şi două de biserici, capele, spitale, chiar şi o pădure. Acolo – spuse Grae şi arătă spre faleza din spate – se pot vedea ultimele rămăşiţe din zidul exterior.

Lily râse.

— De unde ştii toate lucrurile astea?

Se întoarse spre el.

— N-aş fi zis că eşti genul pasionat de istoria locală.

Îşi regretă cuvintele de îndată ce le rosti. Cumva, era un comentariu tipic londonez şi era cu totul nepotrivit.

— De la Em.

Grae se înroşise.

— A făcut un proiect pentru şcoală, există şi un mic muzeu...

Rămaseră cu privirea aţintită spre întinderea de apă.

— Bănuiesc că ruinele sunt toate îngropate acolo, încercă ea s-o dreagă. Fermele şi turlele bisericilor.

— Da. Unii oameni spun că, dacă vii pe plaja asta la miezul nopţii, se aud clopotele care anunţă ora fixă.

Lily simți c-o trece un fior.

— Zău acum, râse.

Între timp, marea se liniștise. Era atât de frumos încât Lily simți că tresare ceva în ea, ca și cum însăși inima ei se supunea atracției mareei.

— Bănuiesc că totul s-a întâmplat încet?

Lily își aminti de casa înaltă de pe malul râului, cu sacii de nisip așezați grămezi pe post de baricadă. Văzuse un an mâzgălit deasupra a ceea ce trebuie să fi fost o linie marcând nivelul apei. Probabil că fuseseră inundații și atunci. În 1953.

— Da, se întinse Grae, închizând ochii din cauza soarelui. Puțin câte puțin, de-a lungul ultimului mileniu. Și apoi, din când în când, pleosc.

— Pleosc, repetă Lily și, chiar atunci, un bulgăre de pământ se desprinse și-i căzu lui Grae în cap.

Lily își puse mâna la gură. Simțea că e gata să izbucnească în râs, simțea că nu se mai poate stăpâni, și apoi, spre ușurarea ei, văzu tresăltând umerii lui Grae. El se ridică și se uită la ea și, clătinând din cap, începură să râdă în hohote, cu lacrimi, în timp ce se chinuiau să iasă de sub bolta falezei.

— Doamne, zise Lily, când fu în stare să vorbească.

Grae își șterse lacrimile din colțul ochiului.

— Isuse, zise și se strecură la loc ca să mai ia o gură de ceai rece.

— Așadar – Lily, tremurând încă de râs, își simțea stomacul slăbit și moale –, ești de-aici, atunci? De fel?

— Nu.

Grae privi în altă parte.

— De la treizeci de kilometri distanță, în interiorul peninsulei. Când eram copii, veneam aici în excursii

de-o zi. Sue – făcu o pauză şi totul încremeni –, ... hm...

Tuşi.

— Soţia mea... A văzut un anunţ cu casa în ziar. Tot ce văzuserăm până atunci fusese jalnic... la ce preţuri cereau. Ştii cum e când stai cu chirie. Şi trebuia să ne mutăm... trebuia să plecăm, să facem o schimbare.

Se răsuci şi rămase întins pe burtă, cu mâinile şi picioarele răsfirate ca şi cum ar fi naufragiat.

— Isuse, zise, şi apoi rămase tăcut.

Lily se ridică şi coborî înspre ţărm. Em şi Arrie, cu poalele fustelor vârâte în chiloţi, alergau odată cu valurile, gonind marea care se retrăgea şi apoi întrecându-se cu valurile care se spărgeau de ţărm. Poalele fustelor erau îmbibate de apă acolo unde se desprinseră, şi picioarele lor subţiri căpătaseră o nuanţă albăstruie.

— Vă transformaţi în sirene, le zise, dar ele continuară.

— Plăcintă cu mere!

Strigătul uneia dintre chelneriţe fu purtat de vânt până la ea, reluat, un moment mai târziu, exasperat, asudat, ostenit şi unsuros.

PLĂCINTĂ CU MERE!

19

Gertrude făcea parte din comitetul de organizare a expoziției de istorie locală. Expoziția urma să aibă loc în Sala Gannon, pentru a marca jumătatea secolului, deși jumătatea de secol se împlinise în urmă cu trei ani. Propunerea îi aparținuse reverendului Leweth care, cu o toamnă înainte, în timp ce săpa în grădină, dezgropase gâtul și toarta unui vas străvechi. Pe acesta era pictat un chip grotesc, ca de demon, și un expert de la Lowestoft apreciase că data de pe la 1410. Entuziasmul stârnit de această descoperire îl făcuse să pună un anunț lângă izlaz prin care ruga pe oricine deținea relicve din trecutul satului Steerborough să le aducă la o expoziție de istorie locală. Fuseseră aduse multe lucruri inutile și lipsite de interes, dar printre ele – și lui Gertrude îi revenea sarcina de a le sorta – erau câteva obiecte care meritau să fie expuse. Exista o colecție de oase fosilizate, câteva dintre ele de elefant, care fuseseră descoperite pe plajă, și de asemenea o bucată de granit, deși cea mai apropiată sursă de granit era tocmai la Aberdeen. Exista o ghiulea de bronz rămasă de la Bătălia din Soul Bay, o arhivă a velierului *Nina* care naufragiase în Darwich Bight în 1894. Gertrude urmări cu degetul numele victimelor și

tresări văzând de două ori numele Wynwell. Bert şi Alfred Junior, înecaţi la trei mile distanţă de propriul lor cămin. Unul dintre ei trebuie să fi fost străbunicul lui Alf, dat fiind că, după cum ştia de pe placa memorială din interiorul bisericii, bunicul lui fusese unul dintre cei paisprezece bărbaţi din sat care-şi dăduseră viaţa în primul război. Mai erau o frigăruie, un cârlig pentru păsări şi o amplă colecţie de unelte agricole şi din gospodărie care datau de câteva sute de ani. Erau şi monede, multe dintre ele descoperite în mâlul de pe fundul râului la reflux, şi, printre ele, trei şilingi din timpul domniei reginei Elisabeta I. Mai era şi costumul de botez purtat de barcagiul ieşit la pensie, al cărui nepot conducea acum barca în locul lui, şi costumul, ca şi barcagiul, tocmai împlinise nouăzeci şi şapte de ani.

Expoziţia era programată pentru jumătatea lui iulie şi urma să ţină un weekend prelungit. Reverendul dorise ca totul să dureze o săptămână, dar membrii clubului de badminton, care se întruneau să joace în Sala Gannon în serile de marţi şi joi, protestaseră. Gertrude fu revoltată, mai ales că ea una nu vedea scopul badmintonului, dar pastorul punctă faptul că taxele percepute de la acest club acopereau ziarele, ceaiul, laptele şi salariul femeii de serviciu, Betty Wynwell, care mătura şi făcea curat acolo pentru pescarii care foloseau încăperea în timpul zilei.

Gertrude stătea în faţa ferestrei largi a casei parohiale şi scria etichete cu informaţii despre fiecare articol. Oare ce era acela un cârlig pentru păsări? se întrebă, dar continuă. Ace. Ace pentru împletit. O cavilă pentru despicat odgoane. Mai era un obiect

misterios, cu marginile teşite, acoperit cu pete roşii şi verzi de rugină. Aceasta fie era o leasă, fie era cu totul altceva şi fusese donată de o persoană numită astfel.

În timp ce lucra, Gertrude se gândi la Alf. De trei săptămâni încoace continuaseră să joace bile. Băiatul făcea progrese uimitoare, aruncând şi prinzând cu deosebită îndemânare, dar începea s-o îngrijoreze gândul că s-ar putea să nu fie de ajuns. Săptămâna asta avea să recurgă la un pachet de cărţi de joc. O să-l înveţe să joace Racing Demons[1] şi spera că acest joc, cu tensiunea pe care o presupunea, cu nevoia de a trânti cât mai repede cărţile pe masă, ar putea să-i smulgă un nou cuvânt.

Max îşi examină noul sul de hârtie. Hârtia de tapet era lucioasă şi tare, cumpărată de la furnizorii de materiale din Eastonknoll şi transportată cu bicicleta până la locul pe care începuse să-l considere, în sinea lui, acasă. Astăzi, îşi zise, va începe cu casa lui Alf. Îşi aminti cum degetul băiatului se plimbase de-a lungul râului, trecând de coliba barcagiului, aşa că porni, cu sulul la subsuoară, cu vopselele într-o geantă petrecută pe spate. Mergând, se uita la colibele pescarilor – la năvoadele încurcate, la scândurile de la uşi, unele vopsite în albastru, altele mânjite cu negru rezistent la sare. Numele pescarilor erau scrise deasupra uşii – Blucher, Kitner, Child, Seal, Sloper, Mop şi Mabbs. Şi apoi îşi aminti de povestea doamnei Wynwell, despre cum îşi mutaseră casa în interiorul peninsulei, despre cum o puseseră bucată

1. Joc de cărţi în care contează foarte mult viteza de reacţie.

cu bucată într-o roabă și o transportaseră. Se întoarse înspre estuar, cu gândul să facă un ocol pe movila străjuită de localul The Ship, când observă silueta unei femei, cu părul prins în coc, cu brațele încolăcite în jurul corpului, încercând să se încălzească. Era îmbrăcată în haine de culoare închisă, purta ciorapi negri, în care picioarele ei păreau subțiri ca de pasăre, aproape comice sub fusta plisată – femeia se întoarse puțin și Max își dădu seama că era Elsa.

— Elsa! strigă, lăsându-și vocea purtată în neant, și, spre surprinderea lui, ca prin farmec, Elsa se întoarse spre el.

Max îi făcu cu mâna și, după o clipă de ezitare, ea ridică mâna și îi răspunse. Rămaseră acolo, privindu-se, în timp ce între ei se învârtejeau, țipând, pescărușii, și apoi, ca într-un gând, se întoarseră amândoi spre gura râului și începură să meargă. Din când în când, își aruncau câte o privire, distingându-și din ce în ce mai bine chipurile pe măsură ce râul se îngusta, până când ajunseră fiecare pe unul dintre pontoanele de lemn între care circula bacul.

Mai întâi Max nu văzu barca și simți un nod în gât, dar era acolo, ascunsă pe malul dinspre Eastonknoll, și iată-l pe barcagiu ridicându-se ca s-o ajute pe Elsa să urce în barcă. Elsa stătea în mijlocul bărcii, cu fața spre el, acoperită de spatele larg al bărbatului care vâsli împotriva curentului spre jumătatea râului și se lăsă apoi purtat de apă. Max înaintă pe pontonul lui, simțind construcția clătinându-se sub greutatea sa, alunecând puțin și cutremurându-se apoi când bacul se izbi de ea. Barcagiul se aplecă s-o ajute pe Elsa. Nu-l observă pe Max, pândind în spatele lui, întinzând la rându-i mâna Elsei, așa că, pentru o

clipă, Elsa avea amândouă mâinile ocupate, ceea ce făcea încercarea de a coborî din barcă mai dificilă în loc s-o uşureze.

— Mulţumesc.

Elsa îşi eliberă mâna, scoţându-şi portofelul ca să plătească, şi, acum că erau faţă în faţă, Max o conduse cu sfială de-a lungul pontonului, până pe uscat. Merseră în tăcere pe lângă marginea portului, până la capătul estuarului, unde se afla un pâlc de case albe, construite deasupra mlaştinii. Casele semănau cu nişte berze, pe catalige, cu pântecele de cărămidă acoperite de noroi, cu aripile tivite cu ferestre şi scânduri subţiri. Până acum lui Max nu-i trecuse prin gând să le picteze. Nu păreau să facă parte din sat, dar, în timp ce se îndreptau spre capătul estuarului, unde pământul arid, presărat cu chimen dulce şi haşmaciucă, era înlocuit de mâl, apoi de mlaştină, apoi de nisip, îşi închipui sulul său de hârtie, o răsfirare de alb, desfăşurându-se delicat pe fundalul de cafeniu şi verde al pământului tare.

— Îţi voi arăta care e preferata mea, zise Elsa, ca şi cum în ultima jumătate de oră n-ar fi vorbit decât despre case, şi, atingându-i mâneca, trecură împreună prin faţa ceainăriei, pe lângă casa vopsită cel mai recent, pe veranda căreia se afla o masă cu scaune, pe lângă atelierul de bărci, magazinul de sare şi şopronul în care se conservau heringii.

Trecură de Little Haven, unde, îi zise ea, vicarul venea să-şi petreacă vacanţa în fiecare an, strângând gospodăria parohială colţ cu Church Lane şi mutându-se cu toată familia la cinci sute de metri mai la vale. Elsa se opri lângă casa aflată cel mai la est. Albă cândva şi aproape pătrată, era pe catalige mai

înalte decât restul şi uşa de la intrare dădea spre mare. *Casa de la malul mării*, citi Max, şi, sub această plăcuţă, o alta mai mică: *De închiriat*. Un rând de trepte conduceau spre pridvorul de lemn, de pe balustrada căruia se jupuia vopseaua, iar deasupra acestuia se afla o terasă.

Elsa puse piciorul pe prima treaptă şi, când Max se uită spre ea, îi zâmbi şi se îndreptă spre uşa de la intrare. Max o privi lipindu-şi faţa de geam şi apoi, cuprins de nelinişte, o văzu apăsând pe clanţă.

— Vino, îl chemă ea, şi Max o urmă.

Înăuntru se aflau o masă lungă de lemn, un bufet pe care erau atârnate ceşti şi, chiar în spate, o scară de lemn care urca, în linie dreaptă, spre un chepeng prin care se filtra lumina.

— Alo? strigă Elsa spre camera de deasupra, deşi ştiau amândoi că nu e nimeni acolo, aşa că ea începu să urce pe scară, lăsând să i se vadă picioarele, cu tibia lungă şi subţire. Repede, schiţară buzele ei când ajunse sus. E minunat.

Cu o singură mână, ţinând încă sulul de hârtie în cealaltă, Max porni să urce scara clătinându-se. Elsa stătea în picioare lângă o masă rotundă acoperită cu o faţă de masă. Chiar în spatele ei se afla un pat, acoperit de o cuvertură, cu două grămezi de perne care se aplecau una spre cealaltă. Părea atât de moale încât aveai impresia că, dacă îţi lăsai un braţ peste pătură, te scufundai cu totul în ea, dispărând fără urmă. Max se grăbi să iasă pe balcon. Închise ochii pentru a mai zăbovi o clipă pe umbra abia prefigurată între rotunjimile pernelor şi, când îi deschise din nou, se trezi în largul mării. Nu mai era nimic între el şi orizont, doar apă, licărind în fâşii

azurii şi cenuşii. Max trase adânc aer în piept, apoi Elsa veni şi i se alătură. Braţul, la fel de subţire ca gamba, îi atârna atât de aproape de el încât Max simţi că îi zvâcnea tot pieptul de dorinţa de a o atinge. Era ca o boală, îşi dădu el seama, ca durerea din visele lui, şi se văzu pentru o clipă la volanul acelei maşini, căutând drumurile şi răspântiile care duceau spre casa ideală. Max fixă cu privirea linia subţire care separa cerul de mare, o muchie de umbră, doar puţin mai adâncă unde se despărţeau cele două nuanţe de albastru, dincolo de care marea se revărsa spre următoarea porţiune de uscat. Într-o zi ca aceasta era limpede că Pământul e rotund. I se vedea capătul, descriind o linie curbă, şi chiar atunci, întocmai cum sperase, întocmai cum visase, Elsa îşi lipi mâna de braţul lui. Se întoarse spre ea.

— Uşa! zise ea. Vine cineva.

Elsa se uită spre camera din spatele lor, ca şi cum căuta un loc unde s-ar fi putut ascunde, patul, dulapul, şi apoi îşi veni în fire şi îi lăsă braţul.

— Cred că ar fi mai bine să cobor.

Clătină din cap, amuzată de propria-i spaimă, şi dispăru grăbită. Max rămase pe marginea chepengului. Nu voia s-o calce pe mâini, aşa că aşteptă până când ea nu se mai văzu şi începu să coboare scara, treaptă cu treaptă, întorcându-se nerăbdător când atinse podeaua. Dar jos nu era decât Elsa, care stătea în faţa uşii de la intrare.

— A fost doar vântul, zise, apoi îi întinse mâna şi îl trase afară.

Max simţea încă atingerea mâinii Elsei. Îl durea când se gândea la asta, simţea o durere acută, dar,

chiar şi aşa, se agăţa de acea senzaţie. O rememora, simţind că i se răsuceşte stomacul, că scapără ceva în aer, atunci când degetele ei se împleteau cu ale lui. Avea o mână uşoară, cu oasele conturate prin piele, dar palma ei îţi transmitea încredere. Max era aşezat în faţa Casei de la malul mării, desenându-i conturul, cu atât de multe gânduri în minte încât nu mai vedea aproape nimic. De două ori schiţă coşul de metal şi de două ori îl şterse. Exasperat, apăsă atât de tare creionul pe hârtie încât îi rupse vârful. Pescăruşii planau deasupra lui, cu gâturile întinse, îndoindu-şi picioarele pentru a ateriza. Cum o fi, se întrebă, să ai permisiunea să atingi acel umăr oricând îţi doreşti. Klaus, îşi zise, şi alungă din minte imaginea bărbatului. Avea să fie plecat la Londra, zisese Elsa, până la sfârşitul săptămânii şi Max se lansă deodată într-un vârtej de linii îndrăzneţe, schiţând treptele, balustrada şi uşa de la intrare.

20

Lily îl evită pe Grae în zilele următoare. Se întorcea cu spatele când el trecea prin fața ferestrei, prefăcându-se cufundată în ceea ce făcea, și apoi își petrecea următoarea oră cu gândul aiurea, întrebându-se dacă nu cumva el se uitase pe geam și-i zâmbise, pentru a fi întâmpinat de figura ei distantă, din profil. Cu un efort imens își impuse să revină la scrisori.

Draga mea El,

Azi-dimineață m-am trezit brusc și mi-am făcut griji pentru tine. Dar apoi m-am liniștit. E mult prea devreme ca să se fi întâmplat ceva. Aici a nins și pe crengile din fața ferestrei mele s-au așternut forme greoaie, fantastice. Te rog, te rog, nu te lăsa convinsă să renunți la vizită. Cât privește sfatul medicului, și am încercat din greu să mă abțin de la a spune asta, cred că se ÎNȘALĂ amarnic. A trecut mai mult de o lună de când ai pierdut copilul... și ești tânără și sănătoasă și, cât despre riscul de a face o infecție pulmonară aici la munte, e o idee la fel de absurdă. Te-ai fi molipsit de o infecție pulmonară de la mine dacă era s-o faci. Zău așa! Mă tot întreb dacă nu cumva mama ta a stat de vorbă cu doctorul și l-a atras de partea ei. Desigur că înțeleg, vrea să te țină

la Hamburg, dar eu am nevoie de tine aici. Am muncit din greu și planurile preliminare pentru sanatoriu sunt aproape gata. Poți să te uiți la toate cât timp ești aici, ca tovarășa mea. Astăzi m-am uitat la camera în care o să stăm. Includ aici un plan al ei ca să te simți de două ori acasă când vei sosi. După cum vezi, dacă stai în pat, o să poți să te uiți la munți, unde zăpada s-ar putea să înceapă să se topească până atunci. Acum, îmi promiți că o să-ți păstrezi forțele pentru drum? Aș prefera să nu te duci la petrecerea Gerdei, dar, dacă simți că trebuie să te duci, atunci nu dansa. Ar putea să-ți facă rău.

Te rog, poți să-mi aduci o sticlă de fixativ și un aparat de sudură, și de asemenea cartea lui Einstein despre teoria relativității? Ai grijă de tine, de dragul meu, al tău, L.

Lily despături harta. Camera era mare, cu o anexă alăturată, cu trei ferestre înalte pe trei părți. Înăuntru se afla un birou, și Klaus desenase portretul Elsei, tronând pe birou. Patul, după cum spusese, era așezat cu fața spre fereastră și în el se aflau Klaus și Elsa – două siluete ca două perii de coșar –, îmbrățișați.

Lily se întinse după scrisoarea următoare.

Mulțumesc pentru fixativ și aparatul de sudură, dar unde e cartea lui Einstein și, mai important chiar, unde ești TU? O să-i scriu mamei tale și o să insist să-ți dea voie să vii și, totodată, trebuie să începi s-o avertizezi că, într-o bună zi, vom pleca definitiv. Știi că am dreptate când spun asta, nu? Oare eu sunt singurul care și-a dat osteneala să citească într-adevăr Mein Kampf, *cu excepția celor din familiile Semmel și Liebnitz, desigur, care au plecat deja? Dar ar trebui să vorbești și tu cu mama*

ta despre perspectiva plecării. Ar putea să vină la noi de îndată ce ne-am instalat şi să te ajute în gospodăria încărcată pe care o s-o avem. Ieri la prânz m-am întâlnit cu o femeie care îi tot dădea cu patriotismul ei faţă de Ţara-mamă, iar eu stăteam acolo, înghiţind cu noduri, în timp ce ea aştepta un semn de aprobare din partea mea ! Aveam un început de migrenă şi asta mă făcea şi mai susceptibil ca de obicei, dar mai târziu, ca o răsplată pentru că mi-am muşcat limba, am întâlnit un arhitect pe nume Hermann care şi-a făcut deja planuri să se mute la Londra. S-ar putea să fie în măsură să ne ajute cu un sfat şi o să fie un contact preţios dacă ne hotărâm să ne mutăm acolo. De asemenea, şi nu trebuie să-i spui asta fotografului, nu sunt deloc mulţumit de pozele cu apartamentul pe care le-a trimis. În primul rând, a mutat totul, şi, aşa cum trebuie să faci portretul unei persoane fără să-i schimbi înfăţişarea, nici n-ar trebui să rearanjezi o cameră. Din poze lipseşte tot ceea ce e înfrumuseţat pe viu de lumină. Ei bine, cel puţin nu te-a pozat pe tine şi n-a omis toate lucrurile importante. Şi, încă o dată, te implor să fii înţelegătoare şi să NU dansezi când te duci la bal. Totodată, nu te duce la cinema sau la plimbare. Sunt sigur că rişti să răceşti dacă te duci. Aş prefera să dormi până târziu duminica. Stai numai să vezi tot ce ţi-am pregătit... numai grozăvii ! Ai grijă, dragostea mea, şi nu sta departe de mine. Al tău, L.

Probabil că Elsa îl vizitase pentru că, pentru un răstimp de câteva luni, nu mai erau scrisori şi apoi, când se reluau, erau din vara anului 1933 şi Klaus se afla la Londra. Lily se gândi să-i scrie lui Nick, să-l implore să nu lucreze prea mult, să se ducă sau

să nu se ducă la cinema, dar, în loc de asta, lăsă stiloul să-i alunece pe hârtie, construind o structură de cărămidă în miniatură. Ce aştepta, de fapt, de la el? Sau el de la ea? Simţi o uşoară invidie gândindu-se la vieţile strâns împletite pe care le duceau Elsa şi Klaus. Bărbaţii pe care-i cunoştea ea nu păreau a simţi nevoia să pună stăpânire atât de deplin pe femeile din viaţa lor. Nu voiau să le ia în căsătorie şi nu ţineau să aibă neapărat copii, aşa că femeilor le revenea sarcina de a dori totul, de a continua să tânjească şi să dorească şi să îşi croiască drumul spre viitor.

Când îl cunoscuse pe Nick, ea îl învăluise în aura unui posibil viitor. Călătorii cu avionul şi vaporul, mânuţe şi picioruşe de copii, un acoperiş, dar el interzisese astfel de discuţii, nu era dispus să facă planuri pe mai mult de-o lună, şi acum, după patru ani, Lily îşi dădu seama că poate avusese dreptate. Mirajul speranţelor ei se spulbera şi, pentru prima dată, ea îl vedea aşa cum era de fapt.

Dragă Nick, îi scrise, cuprinsă de angoasă, ca şi cum, chiar în acel moment, îşi pierduse credinţa. *Îmi lipseşti. Iartă-mă...* Trebuia să şteargă „Iartă-mă" sau să recunoască faptul că nu-i mai simţise lipsa până atunci. *Nu cred că am fost foarte fericită în Londra*, încercă să-i explice. Se văzu urcând şi coborând, cuminte, treptele colegiului ei, adunând informaţii, transmiţându-le mai departe, înconjurată de coloane, curţi interioare şi sticlă, gări, monumente şi guri de aerisire. *Nu vreau să spun că...* Se născuse la Londra, dar, până la douăzeci şi şapte de ani, rareori părăsise oraşul şi se văzu aşezată pe stâlpul din ghips decojit al porţii casei din West London în

care crescuse. Obișnuia să stea acolo, după ore, uitându-se la oamenii care veneau, osteniți, de pe drumul principal, și apoi o vedea pe maică-sa, cea mai ostenită dintre toți, cărând plasa de cumpărături, având întotdeauna un fir dus la ciorapi. Când se gândea la Londra, se gândea la locul acela cald și șubred, la gustul de șerbet pe care i-l lăsa bățul de lemn dulce, la spuma pe care o făcea când îl cufunda din nou în șerbet.

Treptele largi ale acelei case se îngustau pe măsură ce coborau spre pivniță, o altă lume, delimitată de țevi de scurgere, și, când se ținea după maică-sa până la ușa laterală, o năpădea mirosul îmbătător de coacăze, purtat de vânt. Maidanul era întunecat și umed și mirosea, aproape imperceptibil, a iarbă – un miros de iarbă și urină despre care nu știai niciodată sigur de unde vine. Dar, dincolo de el, până la calea ferată, se întindea o grădină asemănătoare unei jungle. Lily iubea grădina, răgetul de leu uriaș al trenului, și era mândră de rubarba care îi venea până la brâu, înțepându-te cu tijele păroase dacă încercai să te strecori pe lângă ea. Brațe lungi de papucul-doamnei se chinuiau să iasă la lumină de sub frunzele ei, târându-se și agățându-se cu coatele lor minuscule, până când țâșneau deodată într-un mănunchi de flori portocalii.

Lily cunoștea fiecare bucățică din strada ei, era de-a casei, era stăpână pe pavaj, simțea că magazinul din colț era al ei. Inspiră și încercă să regăsească mirosul de praf și boia, simțind chiar și acum chițăitul moale al linoleumului când deschideai ușa. Dar maică-sa se mutase de acolo de îndată ce Lily plecase la facultate. Găsise un apartament luminos

și însorit aflat la ultimul etaj, în Kilburn, fără igrasie, fără grădină, fără nici unul dintre mirosurile care îi aminteau lui Lily de casă. O șocase această mutare, mai mult decât ar fi putut spune în cuvinte. Presupusese întotdeauna că locuiseră acolo, în acel beci deprimant, pentru că nu se puteau duce în altă parte.

— Lily, LILY!

Un pumn îi bătea în fereastră și, când își ridică privirea, o văzu pe Em, cu Arrie cuibărită lângă ea. Lily se duse să deschidă ușa.

— Mama noastră s-a întors, zise Em, cu fața numai zâmbet, și Lily văzu lângă mașina lui Grae, blocând jumătate de alee, Volvo-ul lung și prăfuit pe care-l văzuse parcat acolo la sosire.

— Grozav.

Se întoarse să intre înapoi în casă, dar fetele se ținură după ea, cocoțându-se pe canapea când ea se așeză. Era tocmai pe mărimea lor și rămaseră așezate acolo, cu spatele drept, ca doi bătrâni. După o clipă, Arrie merse și dădu drumul la televizor.

— Oare mama voastră n-o să...? N-ar trebui să fiți...? încercă Lily.

Dar fetele rămăseseră cu ochii la ecran, la un desen animat care te băga în sperieți, și știa că ar fi trebuit să se așeze în fața lor dacă voia să le smulgă din transă.

Draga mea El, citi, în mijlocul zgomotului asurzitor, surprinsă să descopere că această scrisoare fusese bătută la mașină. Scrisul era îndesat și stângaci, literele gri, groase, își lăsaseră urma pe dosul paginii, și, în loc să pară oficiale, cuvintele păreau intime, chinuite, purtând amprenta efectivă a degetelor lui Lehmann.

Dă-mi voie să-ți povestesc cum îmi petrec zilele aici. În fiecare dimineață am lecția de engleză și apoi mă urnesc, gonind prin Londra, întâlnindu-mă cu oricine reușesc. Ieri am avut o zi efectivă de muncă. Am vizitat redacția Architectural Review[1], *ceea ce a fost un succes, și am nevoie să-mi trimiți urgent fotografii ale camerelor pentru copii pe care le-am proiectat pentru soții Bermann. Aici are loc o expoziție în cadrul căreia e prezentat un salon pentru copii de-a dreptul jalnic, așa că sunt convins că lumea ar vrea să vadă unul mai reușit. Și te rog, draga mea El, nu considera tot ceea ce-ți scriu un reproș. Încerc doar să-ți amintesc de lucrurile importante. În după-amiaza asta m-au vizitat două doamne englezoaice, să-mi solicite un proiect pentru un alt sanatoriu, asupra căruia trebuie să păstrăm secretul. Ca răspuns la întrebarea ta despre doamnele de aici, dat fiind că mă întrebi cu atâta gelozie, trebuie să recunosc că desăvârșita lor lipsă de interes în ceea ce mă privește e destul de alarmantă. Văd uneori apariții deosebit de frumoase, purtând cele mai elegante ținute, dar îmi dau impresia că sunt lipsite de suflet. Așa că nici una n-a reprezentat nici cea mai mică primejdie și poți sta liniștită în privința asta. Te rog, nu-mi duce dorul prea mult, o să fiu în curând alături de tine, și nu-ți face griji dacă nu primești în fiecare zi scrisorile de la mine. Mă doare să știu că înseamnă atât de mult pentru tine. Din toată inima, al tău, L.*

Începând cu aceasta, scrisorile erau scrise la mașină și Lily descoperi că-i lipsea scrisul maiestuos,

1. Revistă de arhitectură care apare la Londra din 1896.

arabescurile şi buclele în cerneală neagră. Se obişnuise să se chinuie să înţeleagă sensul unui cuvânt schiţat prea în grabă, îi lipsea satisfacţia resimţită când descifra ceva ce i se păruse iniţial teribil de obscur.

Dragă Elsa,

Mă bucur atât de mult că ai hotărât să nu te duci la Hiddensee. Dacă tânjeşti după aventură, mai aşteaptă puţin şi o să ai parte de asta în curând. Ţi-am scris la Vitte pe când credeam că eşti în drum spre acel loc, dar nu era nimic important, doar un meniu, costiţă de porc, cartofi copţi, budincă de orez şi pâine şi unt, ca să vezi ce bine mă hrănesc. Azi-noapte am visat că eram la cârma feribotului de Stralsund, trecând strâmtoarea dinspre Hiddensee. Barcagiul, bătrânul Kolwitz, m-a lăsat să iau cârma şi eram atât de fericit, simţind pe faţă bătaia vântului, stropii împroşcaţi de marea rece, şi apoi m-am trezit şi am descoperit că eram dezvelit şi mă aflam într-o cameră englezească, neîncălzită. Nu pot să mă gândesc încă la întoarcere şi trebuie să rămân cât timp continuă să se întâmple lucruri aici. Între timp, ai mare grijă de tine şi încearcă să duci o viaţă cât mai activă şi mai plină de delectări. Al tău, L.

Fetele împinseseră canapeaua în faţă şi foloseau spaţiul din spatele ei pe post de magazin. Lily le privi, întrebându-se ce căutau acolo, când mama lor era alături, şi apoi, prin perete, acoperind zgomotul reclamelor, auzi vocea femeii.

— NU, NU vreau!!

Lily îngheţă, cu ochii la Em, care se uita la ea de sub adăpostul oferit de pătură.

— Ieşi!

Se auzi un țipăt, urmat de o bufnitură și de țârâitul a ceea ce părea a fi telefonul.

Em se făcu nevăzută.

— Arrie, întrebă ea, jucându-se mai departe, aveți mazăre congelată?

Urmă o pauză și apoi Arrie răspunse solemn:

— Asta face douăzeci de lire.

Lily se ridică și opri televizorul. Regretă pe loc decizia ei. Acum se auzea vocea lui Grae, ca un mârâit înfundat, acoperită de țipetele nevesti-sii.

— Nu vreau! Nu vreau!

Se auzi târșâitul a ceea ce părea să fie un scaun și apoi niște zgomote mai puternice, de ai fi zis că s-au luat la bătaie. Chiar când era gata să pornească din nou televizorul, Em ridică privirea deasupra baricadei oferite de canapea. Se uită la Lily, cu buza tremurând de plâns, și apoi, în spatele ei, ascunsă vederii, Arrie începu să plângă.

— Arrie...

Lily se târî de-a bușilea înspre ea, ușurată că putea să facă ceva.

— Ieși de-acolo. Haide.

Era ca și cum încerca să scoată o pisică din ascunziș și, în cele din urmă, cele două fete veniră să se cuibărească în brațele ei.

Lily le ajută să se încalțe, legându-le șireturile și încheind cataramele, deși știa c-o pot face și singure. Arrie stătea cu capul în pământ, ștergându-și din când în când nasul cu mâneca, și Em o privea cu acel aer curios și distant cu care copiii privesc pe cineva care suferă. Lily le deschise ușa și țâșniră afară. Cădea o burniță foarte subțire, călduță, dar

Ethel era afară, în capot, în dreptul porţii. Părul ei era ud la vârfuri şi chipul îi strălucea.

— E o zi frumoasă să mergi să înoţi, îi strigă lui Lily, dar Em şi Arrie îi întorseseră spatele şi se pregăteau să traverseze pajiştea.

Lily porni după ele. De-a lungul aleii, paralel cu râul şi ieşind în stufăriş. Mergeau în şir indian de-a lungul scândurilor văruite, ascultând foşnetul rogozului şi ploaia care stârnea cercuri pe suprafaţa bălţilor tulburi.

Dinaintea lor se întindea marea. O masă uriaşă, cenuşie de apă, atât de vastă încât se revărsa pe trei părţi în întâmpinarea cerului. Lily trebui să se oprească şi să admire privelişte, să recunoască efectul pe care îl avea asupra ochilor ei, şi se întrebă dacă poţi să te obişnuieşti vreodată să vezi orizontul după ce ai trăit o viaţă întreagă într-un spaţiu închis.

— Vino, o strigă Em.

Părăsise poteca şi mergea anevoie pe un drum lat, acoperit de iarbă. Arrie o luă la fugă după ea, chinuindu-se să ţină pasul, dar Lily nu se îndura să lase marea în urmă. Ceaţa învăluia dunele de nisip şi, deasupra ei, cenuşiul era înlocuit de alb. Când Lily se uită în urmă, spre potecă, fetele dispăruseră.

— Em? le strigă ea. Arrie?

De-o parte şi de alta pământul era presărat cu grozamă, adâncituri şi movilite de culoare verde-închis. Înainta încet, uitându-se dintr-o parte în alta, aşteptându-se să-i sară în faţă, gata să se prefacă surprinsă. Dar nu erau nicăieri şi se trezi căutându-le cu privirea de-a lungul firelor de apă care cădeau în heleşteie încremenite, întunecate, din care creşteau

copaci întregi, pe jumătate scufundați. Oare unde erau? Se întoarse și apoi, între tufișuri, văzu deschizându-se o potecă. O luă pe-acolo și se trezi la capătul unor trepte. Erau trepte care duceau la un vechi buncăr, cu învelișul de beton pe jumătate ascuns, cu colțurile stând să cadă, ca roase de șoareci. Lily puse piciorul pe prima treaptă și strigă, iar sunetul vocii ei păru să fie amortizat de pereți.

— O clipă, strigă Em ca răspuns, venim.

Nu era nimic care să sugereze o invitație în vocea ei, așa că Lily dădu ocol buncărului, aplecându-se să se uite prin deschizăturile dreptunghiulare, ca niște ferestre pentru arcași, care dădeau spre mare. Chiar sub ea se întrezăreau siluetele ghemuite ale lui Em și Arrie, aplecate deasupra unui soi de altar. Își schimbă poziția, făcând cât mai puțin zgomot, ca să se poată uita la ele dintr-o parte și văzu că așezau biscuiți, scoși dintr-un pachet pe care ultima dată îl văzuse la ea acasă.

— Venim, strigă Em, întorcându-se înspre scară și, în timp ce se îndreptau spre ieșire, Lily văzu că își construiseră un pat făcut din saci de plastic, saci negri, mototoliți, așezați pe lung, cu un sac negru așezat la căpătâi pe post de pernă.

Perna era umplută cu haine, din care mai ieșea câte-un colț pe podeaua cenușie și umedă, și deasupra ei se aflau patru biscuiți cu fulgi de ciocolată și migdale.

— Lily?

Fetele țopăiau căutând-o.

— Unde să mergem acum?

Dar până să le întrebe ce făcuseră și dacă nu era ceva periculos, fetele goneau de-a lungul unei poteci

acoperite de iarbă care ducea spre moară. Lily o luă la fugă după ele, în timp ce ploaia care se înteţise îi bătea pieziş în faţă, împiedicând-o să vadă limpede. Când le prinse, stăteau în picioare, cu limba scoasă, prinzând atât de multe picături că ar fi putut umple un pahar.

Lily îşi lăsă şi ea capul pe spate şi chiar atunci se auzi un scrâşnet ca de metal îndoit şi începu să toarne cu găleata. Zgomotul făcut de revărsarea cenuşie, cu picături uriaşe cât nestematele, împroşcând şi căzând cu ecou era atât de puternic, încât părea de prisos să încerce să găsească un refugiu şi o luară la fugă, cu mâinile şi picioarele strălucind de apă, ieşind de la adăpostul oferit de moară.

Strigau ca nişte mici războinici, sărind dintr-o parte în alta, şi Lily se ţinea după ele, pe jumătate orbită de ploaie, cuprinsă de o bucurie nebună, al cărei motiv n-ar fi ştiut să-l explice. Dar apoi, la fel de brusc cum începuse, ploaia se potoli. Apărură petice de albastru şi o rază de soare străpunse cerul cenuşiu. Se opriră între dune şi se scuturară, storcându-şi părul, ştergându-şi apa de pe faţă cu dosul mâinilor.

— O să apară curcubeul, zise Arrie şi toate trei se uitară spre Eastonknoll, unde, parcă răspunzând chemării, dinaintea lor se înfiripa un arc de culoare, limpezindu-se, lărgindu-se, până când acoperea întreg estuarul, cu un picior plantat lângă coliba barcagiului, cu celălalt gata să alunece în mare.

Se descălţară şi o porniră spre casă, cu ochii aţintiţi asupra curcubeului, care le îmbia să pornească în căutarea comorii ascunse. Când ajunseră în parcare, se opriră şi rămaseră ţintuite în faţa casei

stinghere de lemn, privind culorile care începeau în sfârşit să păleasca. Din hainele lor îmbibate de apă ieşeau aburi, aşa că se grăbiră să parcurgă ultima bucată de drum. În timp ce străbăteau pajiştea, Lily observă că Volvo-ul dispăruse. Aleea era goală, cu excepţia celor două Renaulturi, cu spatele turtit, parcate una lângă alta. Em şi Arrie o luară la fugă. Lily le urmări cu privirea, aşteptând să le vadă ajunse în faţa uşii, şi apoi, cu capul în pământ, îşi continuă drumul. Nu avusese de gând să se uite pe fereastră, dar în ultimul moment cedase, şi imediat, şocată, îşi întorsese privirea. Camera fusese devastată. Masa zăcea răsturnată, pe podea erau împrăştiate cărţi şi jucării, şi în acel moment îl zărise pe Grae, care avea o tăietură sângerândă pe faţă.

Lily încuie uşa şi rămase rezemată cu spatele de ea. Îi întâlnise privirea lui Grae, când el îşi ridicase ochii spre fete, ca să le zâmbească şi să le asigure că nu-i decât o zgârietură, şi în acel moment el o observase şi o avertizase cu o vehemenţă care-ţi dădea fiori să nu intre pentru nimic în lume.

21

Max începu să viseze Casa de la malul mării. În unele vise urca de unul singur acea scară abruptă și privea în zare, înconjurat de ape, dar, cel mai adesea, acolo era însoțit nu de Elsa, cum ar fi vrut, ci de Gertrude, ținând-o de mână, simțindu-și brațul inundat de un val fierbinte de dorință. Rătăcea dintr-o cameră în alta împreună cu ea, strângându-i mâna puternică într-a lui, în timp ce admirau priveliștea, și apoi se cufundau în acel pat moale, iar ea își elibera mâinile din strânsoarea lui, desfăcându-și părul cărunt din coc, lăsându-l să se reverse în șuvițe aspre, ce-i veneau până la mijloc. Uneori se trezea, cu cămașa de noapte scăldată în sudoare, și încerca din nou, încerca s-o regăsească pe Elsa în vis.

În noaptea aceasta, în loc s-o caute, începu să construiască un dulap din scoici. Avea compartimente minuscule, tivite cu iarbă sărată, umerașe din alge și sertare de sidef. Uite, strigă, făcând un pas înapoi ca să-l admire, dar cea care îl luă de mână fu Helga. Helga, în rochia ei verde, în ziua în care se logodiseră. Dăduseră o petrecere de logodnă pe 21 iunie, o petrecere de solstițiu în aer liber, iar mama lui și mama Helgăi pregătiseră fiecare o terină de

țipar. Țipar gătit cu ceapă, făină și apă, astfel că bucățile de carne cenușie răsăreau dintr-un amestec transparent. Vedea fragmentele de schelet, șira spinării frântă, înotătoarele îmbibate de apă și simțea pe limbă fiecare îmbucătură. Aveau și somon, prins și afumat de tatăl Helgăi, dulce și portocaliu ca un jeleu, și chifle mici, rotunde, cu o crustă crocantă cu semințe de floarea-soarelui și miezul cald de cocă moale. Mai erau boluri cu legume murate, varză, morcovi și păstăi cu oțet; au băut bere și, apoi, lichior gălbui din niște pahare mici. Petrecerea se mutase în grădina comună din spate și de-acolo pe alee, de-a lungul potecii, ajungând pe plaja cu nisip moale. Fratele Helgăi fugise de colo-colo să adune scaune de răchită de plajă, pe care să încapă două persoane, și, după ce mâncaseră, Helga îl întorsese cu fața spre ea și îi spusese că-l iubește, având încă impregnat în piele un iz de ceapă călită.

Uneori, Max petrecea toată noaptea urcând scara, ținându-se cu mâinile de fiecare treaptă, gata să atingă tavanul cu capul, dar, cumva, neajungând niciodată la etaj.

— Dragoste, iubesc, *Ich liebe liebe* dragoste...

Auzea cuvintele, plutind, ușoare ca un fulg, și Elsa era cea care le rostea, care îl aștepta să vină.

Elsa pe care o vedea acum zi de zi. Venea și se așeza lângă el în timp ce picta – mai întâi Casa de la malul mării, apoi mica flotă de colibe care se întindea de-a lungul mlaștinii. Nu aducea vorba despre Klaus, dar el știa de la Gertrude că apăruseră probleme cu biblioteca – balanța înclina spre proiectul unui alt arhitect – și, între timp, proiecta o terasă pentru

o doamnă din Pimlico, astfel încât câinii ei să nu mai trebuiască să coboare două rânduri de scări până afară.

— E o ruşine, zise ea. Un om aşa de talentat ca el.

Elsa îl urmărea pe Max în timp ce acoperea sulul cu alb. Lemn alb, nori albi şi nisipul alb al dunelor care se unduiau între acestea. Terminase ceainăria, incluzând în desen capetele oamenilor, liniile vălurite de pe firmă, muşcatele din fereastră. Tocmai se gândea să urce treptele dinspre cârciumă, spre a se apuca de baraca în care locuiau doamna Wynwell şi Alf, când o maşină trecu încet pe lângă el, croindu-şi drum printre aluviuni şi pietre şi oprindu-se lângă treptele din faţa Casei de la mare.

Din maşină ieşi o femeie, ţinând în braţe un bebeluş şi târând de mână un copil care abia începea să umble şi apoi un bărbat coborî de la volan şi se întinse. Mai era o femeie, mai în vârstă, care tocmai deschidea uşa de la verandă, în timp ce de pe bancheta din spate copiii ţâşneau ca pe arcuri. Max se îndreptă spre ei. Un copil striga, cuprins de entuziasm, pentru că descoperise o plasă pentru ţipari atârnată între piloni, în timp ce un altul, întrezărit prin uşa de sticlă de la intrare, o luase la fugă pe scară, de unde avea să sară, fără îndoială, cu cizmele în picioare, în mijlocul cuverturii de pe pat.

Femeia intră şi începu să despacheteze coşurile de mâncare, luând căni de pe bufet, verificându-le cu degetul să vadă dacă erau curate. Deasupra lui, pe terasă, apăru femeia mai tânără, cu bebeluşul sprijinit pe umăr, oprindu-se şi privind în larg.

— Nu, vru să strige către ea. Asta e casa mea.

ERA casa lui. Nu își dăduse seama de lucrul ăsta până atunci.

— Elsa, strigă, disperat, uitând că plecase. Elsa!

Și abia atunci observă fețele vizitatorilor, uitându-se lung la el, cu un aer îngrijorat.

În noaptea aceea, rămase treaz în camera lui cufundată în tăcere și se gândi la Kaethe. Nu la Kaethe pe patul de moarte – încercă să nu se gândească la asta –, ci la sora care-i fusese alături în toți acești ani. Energică și semeață, inteligentă, puternică, salvându-l, oferindu-i un cămin, scriindu-i în fiecare săptămână în perioada cât fusese în lagăr. Dar, oricât încercă să se agațe de această imagine a ei, începu să i se stingă în brațe. Palidă, slăbită, îngrețoșată de propriul miros, se chinuise unsprezece luni până să moară. Chipul îi deveni o rețea de riduri argintii, părul i se înăspri, mâna îi rămase piele și os. O dată Max o surprinse privindu-se într-o oglindă ovală pe care o ascunse grăbită în pat și înțelese că, întocmai ca și el, se gândea la mama lor, ducându-și ultimele zile într-unul dintre dormitoarele de la Buchenwald, chinuită de febră, emanând un miros greu, fără nimeni care s-o îngrijească sau s-o ia în brațe, fără nimeni căruia să-i pese măcar cum o cheamă.

— N-ar fi trebuit să lăsăm să se întâmple asta, se tângui Kaethe. Să mâncăm și să râdem și să putem să uităm de asta minute în șir.

Întinsese mâna și-i strânsese cu putere brațul.

— Să nu crezi asta. Îmi promiți?

Max aprinse lumina. Era o oglindă agățată pe perete și se uită în ea. Nu, nu avea chipul tatălui său. Tatăl fusese mai brunet, mai solid, mai chipeș decât fiul, deși aveau aceleași sprâncene rebele,

aceiaşi ochi căprui şi acelaşi ten palid. Şi, desigur, pantofii tatălui lui, căptuşiţi cu fâşii groase de piele, îl făcuseră să pară neobişnuit de înalt.

Jos Meyer purta aceşti pantofi, oferiţi de guvern în fiecare an, indiferent dacă avea sau nu nevoie de o nouă pereche. *Pentru rănile suferite în bătălia de la Loos. O pereche de pantofi, negri, numărul 42.* Jos Meyer, veteran de război, decorat pentru curaj, botezat după ritul creştin. La început li se acordase un tratament preferenţial eroilor de război. Lui Jos i s-a permis să-şi continue activitatea ca avocat, în momentul în care multora li se revocase licenţa, şi familia Meyer continua să trăiască, netulburată, la Heiderose.

— De ce să emigrăm?

Discutaseră problema.

— Atâta timp cât n-o ducem atât de rău aici. Să plecăm fără nimic, fără a avea perspectiva unui loc de muncă. Fără a spera la nimic...

Se uitaseră la Max, deja în vârstă de douăzeci şi patru de ani, şi el ştiu că se întrebau cum avea să se descurce el, fiul lor handicapat. Kaethe se mutase în Anglia, avea un apartament la Londra, pe care îl împărţea cu o tânără infirmieră, Gertrude Jilks, şi le scria regulat, povestindu-le despre orele pe care le ţinea şi despre cât de mult îşi iubea profesia.

Şi apoi, într-o noapte, Jos dispăru. Rămăsese să lucreze până seara în Hamburg, promisese că se va întoarce în dimineaţa următoare, dar când mama lui Max îl sună, nu-i răspunse nimeni. Sună din nou la miezul nopţii, la trei dimineaţa, în zori, şi apoi verişoara ei, Marie, o sunase să-i spună că propriul ei soţ, care lucra la bancă, fusese arestat.

— Ce putem să facem? Nu putem face nimic?

Mama lui fusese cuprinsă de disperare. Alte rude şi soţii sunară să o anunţe că soţii lor fuseseră arestaţi şi, cu fiecare apel, ea devenea din ce în ce mai neliniştită, revenind asupra argumentelor care-i convinseseră să rămână, blestemând festa care li se jucase, prin faptul că li se asigurase un trai îndeajuns de suportabil tocmai ca să nu plece. În noaptea aceea, în întreg Hamburgul, prăvăliile evreieşti au fost devastate şi jefuite, sinagogile au fost incendiate şi nimeni nu ştia când aveau să-i revadă pe cei arestaţi.

Dar în seara zilei următoare Jos se întoarse.

— E în regulă.

Se clătina puţin pe tălpile pantofilor ortopedici, cu faţa şi gâtul umbrite de un început de barbă.

— Totul e în regulă.

Dormi puţin, mâncă, dar nu vru să le spună nimic.

— Nu.

Clătină din cap, însă, chiar în timp ce spunea asta, se uită în jur, neliniştit, şi puse o pernă mare deasupra telefonului, ca şi cum receptorul ar fi avut urechi. Mai târziu, coborî în pivniţă şi Max îl urmări în timp ce alegea scânduri ca să facă o ladă. Tăie cu ferăstrăul, dădu cu rindeaua şi dăltui, decupând zimţii şi şlefuind canelurile până când lada fu gata.

— Tu o să pleci primul, îi spuse lui Max şi aşezară în ladă picioarele şi cele două tăblii netede ale mesei lui Max. Aşteaptă.

Jos îşi lăsă mâna pe braţul fiului său şi se întoarse cu tabloul de Renoir care stătea atârnat deasupra şemineului din salon. Desprinse pânza din ramă, desfăcând cu grijă cuiele care o fixau pe lemn, şi, după ce fu întinsă, cu colţurile încreţite, o strecură

între tăblia mesei și singurul său sertar. Se potrivi perfect acolo, chiar deasupra scrisorilor lui Max.

— Kaethe o să aibă grijă de tine până venim noi.

Doi ani mai târziu, într-un lagăr de prizonieri de pe Insula Man, Max cunoscu un bărbat, un anume domn Guttfeld, care îl întrebă dacă era rudă cu avocatul Joseph Meyer.

— Da.

Max simți că-i îngheață sângele în vine.

— Sunt fiul lui.

— Am fost arestați împreună, continuă bărbatul, în noiembrie 1938, și îi spuse povestea acelei nopți. Era acasă, în pat, în apartamentul lui de pe Esplanaden, când îl trezi o bătaie în ușă.

— Deschide!

La început, soldații cerură pe un ton politicos să-i vadă actele, privindu-l în timp ce le împăturea la loc, după care, asta fiind rezolvată, îl luară pe sus și-l târâră pe scări. Fu aruncat într-un camion. Era întuneric, dar putea să distingă alte siluete, zăcând acolo unde căzuseră. Reuși să se ridice, clătinându-se, și să se tragă în spate, înainte ca alți douăzeci, poate patruzeci de oameni să fie împinși înăuntru. Unii dintre aceștia se împiedicară de buza de metal a camionului, trăgându-i și pe cei care veneau în urma lor, astfel că, atunci când camionul ieși în sfârșit din oraș, era plin cu oameni accidentați, care gemeau de durere, prea înghesuiți pentru a putea sta în picioare. Era aproape unu dimineața când camionul se opri.

— JOS!

Toată lumea începu să se foiască.

— JOS! ACUM! strigară soldaţii şi începură să-i zorească, trăgându-i jos de membre sau de păr, lovindu-i pe cei căzuţi, până când se ridicau.

Guttfeld stătuse în spate şi abia atunci îl observă pe Joseph Meyer, recunoscându-l drept avocatul care câştigase un proces important pentru compania de textile a vărului lui. Îl luă de braţ şi săriră amândoi, aterizând împreună, în picioare. De-aici fură obligaţi să meargă pe jos, prin pădure, şi să tot meargă, pe o distanţă de cel puţin zece kilometri.

— L-am pierdut pe tatăl tău din ochi apoi, zise Guttfeld, dar când ne-au permis în sfârşit să ne oprim, era lângă mine, cum ne aliniaseră.

Se aflau în mijlocul unei poieni din pădure, înconjurate de pini, înalţi şi răsfiraţi. Pe pământ zăceau ace de pin putrede, care răspândeau un miros de o dulceaţă lemnoasă, jilavă, apăsătoare, şi nu era nimic care să tulbure liniştea nopţii. În depărtare se vedea gardul de sârmă ghimpată al unui lagăr. Şi apoi o maşină ieşi în trombă pe porţile acestuia şi din ea sări un ofiţer SS.

— Se plimbă foarte încet înaintea noastră, studiindu-ne, privind fiecare chip istovit. În primul rând, ne spuse, nu trebuia să pomenim nici un cuvânt despre ce se întâmplase în noaptea aceasta, dacă nu voiam să li se întâmple ceva celor dragi nouă şi, în al doilea rând, trebuie să facem tot ce ne stă în puteri să ne evaporăm. „Să vă evaporaţi din Germania." Pocni din degete şi apoi un bărbat, un prizonier, îi şopti ceva vecinului lui, doar un cuvânt, din colţul gurii, şi, nici nu terminase bine, că se dădu un ordin şi fu scos din rând. Un soldat îl lovi cu putere, secerându-l, şi apoi un altul ieşi în faţă

şi-l călcă pe cap. Se auzi sunetul osului fracturat, cum îi trosniră nasul şi obrazul, şi apoi primul bărbat, încă nesatisfăcut, îl lovi într-o parte. Coastele îi plesniră, omul scoase un geamăt, şi, când m-am uitat din nou, murise. Acum toţi stăteau drepţi, cu bărbia în aer, cu pieptul împins înainte, privind drept în faţă. Stăteam neclintiţi, abia îndrăznind să respirăm, în lumina zorilor. Păsările începură să cânte, crengile copacilor foşneau în bătaia vântului, şi apoi, în sfârşit, la răsăritul soarelui, au venit cu două căruţe şi ne-au adus supă. M-am simţit recunoscător pentru acea supă, atât de recunoscător...

Guttfeld îi întoarse spatele, cuprins de dispreţ pentru propria persoană. Şi apoi, amintindu-şi:

— Tatăl tău. E aici?

— Nu.

Max clătină din cap. Îi apăru dinainte perna apăsată pe telefon, ca şi cum greutatea ei ar fi putut să-i salveze.

— Nu.

Tatăl lui nu se evaporase din Germania şi, în momentul acela, ştiu că n-avea să-l mai vadă niciodată.

22

Lily plecă în timp ce fetele erau la şcoală. Aşteptă să audă pornind, înecat, motorul maşinii lui Grae şi să-l vadă cotind după pajişte. Repede îşi strânse materialele într-un dosar, notiţele, cărţile şi scrisorile, schiţele pe care le făcuse Klaus pentru fiecare cameră. Îşi îndesă lângă ele propriile desene, proiectul pentru o extensie la clădirea Heath Height Flats a lui Lehmann. Desenase o terasă cu promenadă, cu locuri amenajate pentru jocuri de cărţi, un labirint cu animale sculptate din tufişuri de merişor şi, în mijloc, o fântână care să se reverse într-un bazin albastru strălucitor. Exista o junglă de bambus şi un crâng de oleandru şi, la fiecare etaj al clădirii, ataşase terase largi, de lemn, de pe care coborau scări.

Toată săptămâna Lily îl evitase pe Grae şi, în mod neobişnuit, fetele se ţinuseră şi ele la distanţă. Acum azvârli o geantă cu haine în maşină şi, aruncând o ultimă privire spre mare, spre linia înaltă, dreaptă, care se îngroşa acolo unde atingea cerul, ieşi de pe alee.

Cea mai apropiată gară era un simplu pasaj de nivel, cu două peroane şi o poartă albă de lemn care bloca accesul. Lily opri în mica parcare pentru

navetişti şi traversă calea ferată, grăbind pasul când se afla pe şine. Nu mai aştepta nimeni altcineva şi, pentru o clipă, se gândi, cuprinsă de speranţă, că poate pierduse trenul, dar apoi se auzi un cântec ascuţit, ca de sirenă, şi, cu o sclipire de lumini portocalii, se lăsară barierele. Maşinile din ambele sensuri se opriră, aşteptând răbdătoare, ca nişte ponei după un gard, şi apoi trenul apăru şuierând. Lily se strecură pe un loc lângă fereastră. Erau doar trei vagoane şi acesta era la dispoziţia ei. Repede, înainte de a fi absorbită de un miraj de câmpuri, copaci şi pământ întins, deschise dosarul şi îşi scoase ceva de lucru. Odată cu foile scoase şi scrisoarea de la Nick.

Dragă Lily... Citise deja scrisoarea de mai multe ori, dar nu se putu abţine să n-o recitească. *Am obţinut contractul! Ne aşteaptă nouă luni de muncă neîntreruptă! Sunt încântat, Tim e încântat. Ai putea să te bucuri şi tu puţin? Îndeajuns de mult cât să vii acasă şi să pui de ceai? Dar, serios vorbind, nu putem angaja pe nimeni care nu are pregătirea necesară. Aşa că ai de gând să vii şi să-ţi susţii lucrarea sau ai aplicat pentru o slujbă de chelneriţă la* The Ship *? Ar avea nevoie de tine, asta-i sigur, dar sunt alţii care au mai mare nevoie de tine. Te aştept în weekendul ăsta, dacă nu cumva te-a sechestrat tipul care-şi bate nevasta, caz în care îţi doresc mult noroc. Ne vedem atunci. Cu drag, N.*

Lily reciti scrisoarea. Cu cât o citea mai des, cu atât simţea nevoia s-o recitească, sperând să descopere un înţeles ascuns. Sunt alţii care au mai mare nevoie de tine. Era vorba despre Nick sau se referea la restaurantul din Covent Garden unde fusese chelneriţă

atâţia ani? În cele din urmă, împinse scrisoarea la o parte. Susţinerea era în dimineaţa următoare. Deschise dosarul şi începu să studieze desenele, imaginându-şi cum avea să le aranjeze pe pereţii sălii de clasă, cum aveau să arate, o reprezentare a viziunii ei, o completare concretă şi plină de empatie a lumii lui Lehmann. Îşi revăzu notiţele, numele, datele şi teoriile, încercuite, marcate şi subliniate. Liste şi casete, majuscule şi semne de exclamare, săgeţi care indicau câte o descoperire. Trenul trecea pufăind pe lângă un cătun aflat pe estuar, cu vele albe fluturând în bătaia vântului, cu apa atât de limpede încât părea să aibă consistenţa nisipului. Lily îşi lipi faţa de fereastră. Aveau să ajungă în curând la Ipswich şi urma să ia trenul intercity, lung şi alunecos. Avea emoţii la gândul de a reveni la Londra, de a coborî acele trepte de metal la metrou, de a împinge uşile grele de la intrarea în blocul ei, de a auzi scârţâitul broaştei când se închideau. Pentru a se linişti, începu iar să citească scrisorile lui Lehmann. Se întorsese la Hamburg şi-i scria Elsei din casa lor dezafectată, iar Elsa, se părea, locuia singură la Londra, într-o cameră situată în apropiere de Goodge Street, aşteptându-l să vină.

Micuţa mea El londoneză,

Nu-i uşor să te anunţ ce progrese am făcut, pentru că nu prea am făcut. Funcţionarul de la biroul pentru emigrări mi-a zis că-mi va aproba cererea, dar că mai întâi va trebui s-o recupereze de la autorităţile superioare, unde a trimis-o chiar el, acum trei săptămâni ! Aproape că mi-am ieşit din fire de nerăbdare. Am luat prânzul cu mama ta, care mi-a

citit scrisoarea tocmai primită de la tine. A fost atât de încântată că i-ai scris, dar eu am fost şocat de modul în care descrii situaţia noastră. Ai uitat că aceste săptămâni se vor sfârşi în curând ? De asemenea, biletul pe care mi l-ai trimis azi e rodul unei neînţelegeri. M-ai întrebat recent dacă nu cumva am uitat pe jumătate de tine şi eu ţi-am răspuns, în glumă, „cel mult, jumătatea mai mică". Şi tu ai luat-o de bună. Oh, Elsa L., ce-ar trebui să fac ca să te fac fericită ? Ei bine, desigur că ştiu şi nu trebuie să-ţi pierzi speranţa. Între timp, ai studiat engleza ? Există o nouă metodă, Engleza de bază, *cred că ar trebui s-o încerci. Vreau să te revăd, cu totul, foarte curând, şi optimistă. Te iubesc, nu uita. Al tău, L.*

Aţi spus vreodată „te iubesc" fără s-o simţiţi? Aceasta era una dintre întrebările dintr-un chestionar din ziar pe care îl citea uneori Lily. „Nu. Niciodată" era cel mai frecvent răspuns, expresie, i se părea ei, a unei anumite mândrii. Îi amintea lui Lily de toate ocaziile în care abuzase de aceste cuvinte. Îşi dorise să le spună pentru a vedea ce efect ar avea asupra ei dacă ar fi cu adevărat îndrăgostită, dar fusese şocată prima dată, când băiatul faţă de care simţea o stranie şi intensă indiferenţă se întorsese, uluit, spre ea.

— Da, spusese el, şi eu te iubesc, şi Lily simţi înflorindu-i pe chip un zâmbet neîncrezător.

Dominic, aşa-l chema. Dominic Barton şi lui Lily îi trebuiseră două luni ca să-şi ia inima în dinţi, chiar în săptămâna în care împlinea cincisprezece ani. N-avea de gând s-o facă. S-a jurat că n-o să mai pronunţe acele cuvinte, dar descoperi că erau irezistibile.

— Te iubesc, spusese, privind spre pieptul alb și neted al unui băiat care era în ultimul an de ceramică la Camberwell și, chiar în timp ce o spunea, se întrebase, „N-ar fi minunat dacă ar fi așa?".

Dar când l-a întâlnit pe Nick, totul s-a schimbat și și-a dat seama că abia când iubeai cu adevărat o persoană cuvintele deveneau greu de rostit. Îl va aștepta. Nu se putea ca el să se teamă. La urma urmei, Nick fusese cel care o ghidase spre North London, care o somase să oprească în fața clădirii Lehmann, care o sărutase când se aprinseseră luminile. Cât de curând el avea să-i spună că o iubește și, eliberată astfel, propria ei declarație avea să țâșnească nestăvilită. De-a lungul primului an Lily așteptă. Își imagina, uneori în fiecare zi, că el era pe punctul de a-i spune, de a șopti cuvintele în timp ce erau întinși în pat, de a le lăsa să se împrăștie printre picături în timp ce stăteau amândoi în ploaie. I se păru că le aude în decursul unei plimbări într-o toamnă, în timp ce coborau, fluierând, Kite Hill, și apoi, de aniversarea lor, la un an de când se sărutaseră, Lily își luă inima în dinți și îi șopti cuvintele la ureche. Nick îi strânse umărul, zâmbi și apoi, tresărind la țârâitul subit al telefonului, se grăbi, stângaci, să răspundă.

În luna următoare, Lily s-a mutat la Nick. N-a existat nici o invitație, nici un strigăt de aprobare când ea a anunțat c-o va face, doar presupunerea, în momentul în care proprietarul i-a mărit chiria, că ar fi mai la îndemână dacă s-ar muta la el. Se sfătuiseră unde o să-i pună tablourile, hainele, trusa de duș, chiar și punga cu vată, și, ocupată cu planurile de a extinde dulapul de haine până la

colțul peretelui, ea a uitat că exista ceva ce nu fusese rostit.

El a mea,

Astăzi, încă o dată, sunt frustrat și îngrozit de propria mea cerere. Hârtiile mele s-au întors la autoritatea superioară ! Un apel imediat din partea mea s-a soldat cu o nouă întâlnire, urmând să aibă loc mâine la prânz, ceea ce nu va face, probabil, decât să încetinească și mai mult lucrurile. Așa că vizita mea la minister nu poate avea loc mai devreme de vineri. Dacă totul merge bine, o să-ți trimit o telegramă. Pur și simplu, nu mai e atât de ușor să-ți păstrezi calmul. De două zile vremea e oribilă, a turnat așa tare încât ai fi zis că mama și tata au venit în vizită de la Berlin ! Azi e mai bine, dar mi-am trimis haina de iarnă la Zirkov, la curățat și recondiționat. Așa că măcar o persoană are de câștigat din faptul că mă aflu aici.

Al tău, întotdeauna, L.

Lily sună la ușă, doar un țârâit scurt, de avertisment, în timp ce-și căuta cheile.

— Nick? strigă din hol, dar nu era nimeni acolo.

Lily rămase locului și se uită în jur.

— Nick? repetă, doar ca să se asigure, și aproape că roși văzând cât de mult casa lor îi semăna lui.

Cu linii lungi și zvelte, cu podele elegante, de culoare deschisă, cu pereți albi, și o bucătărie la fel de bine utilată ca un vas de război. Existau uși bleumarin care mascau totul, astfel că, dacă porneai în căutarea unei linguriță sau a frigiderului, nu exista nimic care să-ți ofere cel mai mic indiciu.

Lily se descălță și își lăsă geanta pe podea. Se simți deodată înfierbântată și plină de praf. Avea nisip între degetele de la picioare și particule de polen auriu i se impregnaseră în pielea din dreptul gambelor. Pantofii aruncați pe podeaua descoperită aduceau cu un tablou de Van Gogh. Își turnă un pahar cu apă și se minună de presiunea cu care țâșnea apa de la robinet, de greutatea paharului neted, de întinderea imaculată de oțel a blatului de gătit, ca și cum le vedea pentru prima dată.

Nu era destul loc în apartament pentru o baie, doar pentru un duș, într-o cabină de sticlă, situată în colțul dormitorului. La Fern Cottage se obișnuise să lenevească în apa cu rugină, visând cu ochii deschiși, fără să se gândească la ceva anume, dar aici, în dușul cât un gât de sticlă al lui Nick, își simți trupul trezindu-se la viață. Umerii ei, brăzdați cu diverse nuanțe de bronz, păreau să scârțâie și să ofteze sub jetul de apă și zâmbi văzându-și picioarele, atât de palide în dreptul coapsei, închizându-se la culoare pe măsură ce coborai spre laba piciorului. Chipul ei, reflectat în oglinda din baie, era plin de pistrui de la soare și își dădu seama că nu fusese în stare să se vadă pe sine în toate săptămânile cât lipsise. Aceasta era oglinda în funcție de care se evalua, oglinda în care credea, pe care și-o închipuia a fi singura adevărată, ca și cum toată lumea care o vedea o privea prin aceasta.

Se înfășură într-un prosop alb, gros, și se întinse în pat. Probabil că femeia care făcea curat venise chiar azi, totul era împăturit la dungă, cu dichis, abajurul ei vechi, cu mărgele, cu un fir dus la volan, fiind singurul semn că aceea era jumătatea ei de

pat. Închise ochii și se lăsă învăluită de sunetele care urcau din stradă, de motoarele care torceau oprite la semafor și de ciripitul păsărelelor din singurul copac de pe stradă. Nick probabil că e la lucru, își zise, căscând, uitându-se la ceas, auzind metroul care trecu, cu zgomot, pe linia din spatele caselor de vizavi. Ar trebui să se ridice, să deschidă dulapul, să-și descopere hainele pierdute, să se îmbrace. Nick avea să stea la lucru până târziu, avea să fie tot timpul la lucru. Nouă luni, zisese în scrisoare, și ea știa că asta însemna un an. Lily închise ochii. Motociclete, biciclete, mașini, un tropăit grăbit de tocuri, foșnetul sandalelor cu talpă joasă, sunetul ascuțit al cauciucurilor. Se auzi o ușă trântindu-se, cu un etaj mai jos, și, în răstimpul de liniște care urmă, Lily adormi.

— Unde să le pun? răsună un glas de femeie și apoi o altă voce, mai joasă, nu a lui Nick, nici a lui Tim:

— Poți să le pui aici.

Lily se ridică în capul oaselor. Prosopul era umed pe ea și, în pătratele gri de pe cuvertură, ca o umbră, acolo unde stătuse întinsă, se întipărise conturul trupului ei.

— În regulă, se auzi din nou acea voce ascuțită, urmată de zgomotul cunoscut al ușii de la intrare.

Lily se uită la ceas. Era chiar trecut de șase și o luă cu frig. Aruncă repede prosopul, trase pe ea halatul negru al lui Nick și, foarte încet, în cea mai mare liniște, crăpă ușa. La început nu auzi nimic, dar apoi, ieșind în hol, auzi pe cineva în bucătărie, târșâindu-și picioarele pe pardoseală, auzi scârțâitul

uşilor de la bufet. Se întindea înainte, chinuindu-se să vadă ceva, când paşii se întoarseră hotărât în direcţia ei. Se refugie rapid în dormitor. Hainele ei zăceau vraişte pe podea, fără vlagă, şi, cu mai multă energie decât ar fi fost nevoie, ea le ridică şi le aruncă din drum. Uşa cu lambriuri a dulapului se deschise cu uşurinţă şi înăuntru se aflau fuste şi rochii, o haină de iarnă care atingea jumătatea de sus a pantofilor. Lângă ele, pe rafturi suprapuse, se aflau cămăşile lui Nick. Fiecare dintre ele era sigilată în ţiplă, cu pieptul la înaintare, încheiată până la gât, şi înclinându-se prea adânc, precum chelnerii, cu braţele ascunse la spate. Lily luă una dintre ele, înfăşurată în folie nou-nouţă, strălucitoare, şi, privind-o, se gândi la lada plină cu jucării din colţul camerei lui Grae, la păpuşi şi la ursuleţii jerpeliţi, cu piesele Lego împrăştiate printre ele.

Lily se ridică pe vârfuri să-şi agaţe hainele de bară, amintindu-şi motivul pentru care atâtea articole de îmbrăcăminte rămăseseră nepurtate. Prea strâmtă sau prea scurtă sau prea lungă. Prea subţire, prea decoltată, dar nici una dintre ele nu era, parcă, într-atât de irecuperabilă, încât s-o arunce, aşa că le păstra de ani de zile. În cele din urmă alese o pereche de pantaloni de in negru, care se şifonau de îndată ce te aşezai, şi o cămaşă legată în talie. Era o cămaşă pe care o încercase de multe ori. Arăta drăguţ pe umeraş, cu buline şi fără mâneci, dar chiar şi acum, în timp ce-o lega, răscolea după altceva. Zări ceva alb şi tocmai se întindea să ia umeraşul când sună telefonul.

— Holly, sunt Nick.

Cine naiba era Holly?

— Nick, eu sunt.

Sau uitase cumva cum o cheamă?

— Lily! Ce faci...?

I se tăiase respirația, la propriu, ca și cum ultimele vești despre ea fuseseră că a dispărut pe mare.

— Îmi pare rău, vreau să spun, doar că...

Începu să râdă.

— Te-ai întors. Grozav. Bine ai venit acasă.

— Unde ești? întrebă Lily. Voiam să vin să te văd.

— Oh... Nu-i nevoie.

Nick părea absent.

— Ascultă, e cumva acolo o persoană pe nume Holly? Trebuie să vorbesc ceva cu ea.

— S-ar putea.

Lily scoase capul pe ușă și o strigă.

— OK. Vin imediat, răspunse vocea nevăzută și Lily așteptă în timp ce se auzea cum se oprește robinetul și se închide ușa de la bufet și apoi, foșnind ușor, în hol apăru o fată cu părul lung și blond.

Zâmbi când luă receptorul în mână.

— O sută de pahare, da, zise, perfect impasibilă. Nu, Pauline îi așteaptă jos. Desigur, iar eu tocmai fac chiflele.

Nick trebuie să-i fi spus ceva apoi, pentru că toată fața îi fu luminată de un zâmbet. Zâmbi din toată ființa, legănându-se, împingându-și șoldul într-o parte. Lily se uită lung la ea – la șuvițele ca melasa din părul ei, la abdomenul ei plat, zărindu-se de sub betelia blugilor.

— Bun, altceva?

Lily întinse mâna șovăielnic.

— În regulă. Ne vedem mai târziu, pa.

Holly apăsă pe buton și, zâmbind încă, îi întinse telefonul mut.

— Mersi, zise şi, făcând o piruetă pe sandale, dispăru.

În grabă, cuprinsă de furie, Lily formă numărul.

— Nick?

Dar îi răspunse Tim.

— Salutare, Lil, zise. Unde eşti?

— Sunt... în Londra, acasă. Nick e pe-acolo?

— Nu, să vedem. A plecat... acum o jumătate de oră. Auzi, vrei să-ţi spun un banc?

— Ei bine...?

— O femeie se duce la un spital din Suffolk. E dusă pe dată să i se facă o radiografie. E consultată, i se fac analize, e întinsă pe pat. La sfârşitul programului îi spune doctorului: „M-am gândit că ar trebui să vă spun, azi-dimineaţă am venit doar să vă anunţ că prietena mea nu poate veni".

— Ha, ha.

— Ce îşi notează un doctor din East Anglia în foaia de observaţie după ce a consultat un pacient care nu ştie să scrie şi să citească?

— Nu ştiu.

— NPS, începu să râdă Tim. „Normal pentru Suffolk." E adevărat. E un termen medical care se foloseşte.

— O să-l sun pe mobil.

— Ne vedem mai târziu, atunci, şi, încă chicotind, Tim închise.

— Nick?

Lily îl prinsese. Părea să gâfâie.

— Unde eşti?

— Aici.

— Cum adică?

— Chiar aici, zise el şi chiar atunci ea auzi cheia în broască.

Lily o porni de-a lungul holului, cu telefonul la ureche.

— Ce faci? spuse, în timp ce el intra, împingând uşa cu umărul.

— Sunt bine.

Îi văzu zâmbetul acum, mişcările buzelor în timp ce vorbea, şi, în scobitura braţului stâng ţinea un buchet uriaş de flori. Trandafiri, roşu-închis, cu o revărsare de boboci, un caleidoscop de spirale, cel puţin o sută, adunate într-un tot unitar.

— Bună, spuse ea, închizând telefonul, şi, chiar când se pregătea să-l îmbrăţişeze, cuprinzându-i cotul îndoit şi hârtia creponată în care erau învelite florile, Holly ieşi pe nesimţite din bucătărie şi îi luă buchetul din mână.

— O să încep să aranjez astea, zise şi-i lăsă singuri.

Nick o privi.

— Bună, zise şi apoi se uită în jos la geanta ei, abandonată, plină de praf, blocând holul.

Ridică din sprânceană.

— Şi asta unde-o laşi?

Lily se ridică pe vârfuri să-l sărute, zâmbind.

— Mă bucur să te văd, zise, dar sărutul ei era rece.

Luă geanta, înşfăcă pantofii şi, fugind cu ele în dormitor, deschise dulapul şi le aruncă, cu ciudă, înăuntru. Un pantof aterizâ printre cămăşile lui, celălalt cu talpa în sus. Se dădu înapoi, cu un aer vinovat, şi se uită în jur, dar el era în bucătărie, îl auzea stând de vorbă cu Holly, auzi scârţâitul unui scaun când el se întinse să dea jos vazele de flori.

— Pot să vă ajut? întrebă Lily din prag, asigurându-se că se încheiase la toţi nasturii.

Holly desfăcuse hârtia şi tijele verzi şi ude ale trandafirilor se rostogoleau pe blatul de gătit.

— Lily...

Nick o îndemnă să intre.

— Da. Isuse. Lumea trebuie să înceapă să apară într-o jumătate de oră.

— Lumea? întrebă ea, înclinând din cap spre Holly. Bună, n-am făcut cunoştinţă, de fapt.

— Ne-am gândit să dăm o mică petrecere, să sărbătorim obţinerea contractului, doar cu câţiva oameni...

Holly tăia capătul fiecărei tulpini, curăţând-o de frunze, punându-le în apă.

— Bună, zise.

— Nick, mă aşteaptă o zi grea mâine.

Nick o privi impasibil.

— Mă rog, zise. Acum e prea târziu.

Lily simţi un gol în stomac.

— Ce vrei să spui?

Dar el se întorsese deja spre Holly şi, împreună, verificau lista cu ce mai aveau de făcut.

— Bun, Pauline aduce vinul. Flori, mâncare, şerveţele, scrumiere? Cred c-ar fi mai bine să deschidem toate geamurile. Lily?

Dar ea desfăcea deja obloanele.

O jumătate de oră mai târziu, camera era plină de zarvă. De jur împrejur se găseau platouri cu chifle şi somon afumat şi castroane cu legume crocante, fistic şi caise Hunza uscate. Aşezaseră flori în fiecare locşor liber. Creau o atmosferă de sărbătoare, de Crăciun chiar, cu tonurile lor de roşu şi verde.

Tim se ameţise deja.

— Arăţi grozav, îi zise lui Lily, cu ochii sclipind, slobod la gură. Probabil că e NPS.

— E în regulă, zise Nick la nouă şi jumătate, or s-o taie în curând, trebuie să mai şi mănânce.

Dar la zece şi jumătate Holly începu să facă sendvişuri cu pâine prăjită şi brânză. Răsturnă coşul de pâine şi goli frigiderul şi toţi începură să se alinte pe lângă ea, cerând încă o porţie.

Lily se duse în dormitor şi-şi luă geanta. Se uită, abătută, la lucrurile din ea, la dosarul cu desene, la notiţe şi cărţi şi stilouri. Era prea târziu, oricum. Nick avea dreptate, dar, într-un ultim efort optimist, le întinse pe noptieră, cât mai aproape de pat. Exista o şansă, infimă, ca ideile conţinute acolo să plutească înspre ea şi s-o inspire în decursul nopţii.

În cele din urmă rămaseră doar ei patru. Ea şi Nick, Holly şi Tim.

— În sănătatea noastră, toastă Tim. În sănătatea mea!

Şi apoi, încă râzând, aţipi.

— Ar fi mai bine să plec, zise Holly. Îl iau cu mine.

— Eşti o comoară.

Nick se ridică de pe canapea.

— Cum ne-am fi descurcat fără tine?

— Chiar, cum? zise ea şi, salutând-o scurt pe Lily, lăsă braţul lui Tim să îi înconjoare umărul şi îl împinse spre ieşire.

— Aşadar, de cât timp este...? Nu ştiam că ai angajat pe cineva.

— Doar de-o săptămână.

Nick o luă de mână.

— N-am mai putut aştepta, aveam nevoie de cineva, înţelegi?

— Da, zise Lily. Într-adevăr, aveai nevoie de cineva.

Se sprijini de el, gânditoare, aşteptând, ascultând muzica pe care o alesese Holly, o compoziţie jazz prelungă, cristalină, de flaut. În cele din urmă începu să-i amorţească braţul.

— Nick? zise, dar, când se întoarse spre el, văzu că adormise.

23

Max se afla la gara centrală din Hamburg cu o valiză mică, verde, lângă el. În fundul buzunarului interior de la haină se afla un portofel care conţinea bancnota de zece mărci la care avea dreptul.

— Să începi să cauţi o locuinţă pentru noi, zise taică-său. O să venim curând.

Peste tot oamenii şopteau acelaşi cuvânt. Curând. Cuvântul părea să alunece pe şine, trecând de marginea peronului cenuşiu.

— Curând, curând.

Max se uită în jur, la curierii care ţineau în mână mapele şi bifau numele oamenilor de pe listele lor.

— Escrocii de la bursă, cei care exploatează poporul...

Cântecul tinerilor nazişti îi veni în minte văzând copiii palizi, îmbrăcaţi prea gros, care se urcau în tren.

— Când sângele evreilor va ţâşni sub cuţit – Max văzuse buzele lor schiţând aceste cuvinte în timp ce defilau –, atunci totul se va schimba în bine.

— O să venim doar dacă nu găsim nici o altă cale de ieşire.

Nu. Max clătină din cap. Dar știa că maică-sa se gândește la grădina lor, la pădurea de dincolo de lac. La scară și la capul scării, la ferestrele de la mansardă care dădeau spre câmp.

— O s-o păstrăm în siguranță pentru tine.

Văzu cum i se aburesc ochii din cauza lacrimilor pe care și le stăpânea.

Max urcă în tren. Era pus în aceeași oală cu ei acum, cu escrocii și exploatatorii, și și-o imagină pe Helga privindu-l, cu nasul ei cârn lipit de geam, ușurată. Ajunse în dreptul unei ferestre și se întinse să-i atingă fața maică-sii și, chiar atunci, limba ceasului atârnat de acoperișul gării anunță ora plecării.

— Transmite-i dragostea noastră lui Kaethe.

Se întindeau amândoi spre el și apoi trebuie să se fi auzit un șuierat. Max îl simți reverberând, acut, în toată ființa sa, și, odată cu el, ca o mare de păsări, gurile celor de pe peron se căscară, alarmate. Max văzu zgomotul, degetele și gâturile întinse, și apoi trenul se puse în mișcare. Fețele se estompară, pete albe încadrate de negrul pălăriilor, și copiii din vagon se uitară în jur, ca și cum nu se așteptaseră, cu adevărat, ca trenul să plece.

Max se împletici până la locul lui. Lângă el stătea un băiat cu o vioară, cu degetele albe pe fundalul tocului îmbrăcat în pânză. Era mic, n-avea mai mult de doisprezece ani, dar, când îi întâlni privirea, Max văzu o scânteie de entuziasm în ochii lui.

— N-am fost niciodată în Marea Britanie, zise el când Max când se așeză, apoi inspiră adânc.

În timp ce-și sorbea ceaiul, Max se întrebă ce s-o fi ales de acel băiat. Se numea Walter Lampl și

mergea în Kent. Acolo se afla o şcoală, creată special pentru refugiaţi.

— Părinţii mei, îi zise Walter, or să vină în curând. Şi dacă nu pot... – urmă un moment trecător de îndoială – să mă ia înapoi acasă, vreau să spun, atunci pot să se angajeze la şcoala aceea. Mama e profesoară de pian şi tata...

Oare ce slujbă îşi putea găsi tatăl lui Walter?

— Tata ar putea să-şi găsească de lucru ca bucătar.

Walter Lampl fusese un însoţitor bun de-a lungul acelei călătorii, vorbind din când în când, zâmbind adesea şi izbucnind în plâns doar atunci când ajunseră la Hook of Holland şi văzură un panou mare, alb, pe care scria „Ajutaţi evreii din Germania". Şi Max trebui să-l ţină de braţ în timp ce traversau podul mobil şi se urcau pe vapor.

— Bună dimineaţa, am venit doar să mă schimb.

Era în dimineaţa expoziţiei locale şi Gertrude se trezise de la şase.

— Ceai?

Max vru să se ridice să caute încă o ceaşcă, dar Gertrude se îndrepta deja spre scară.

— Nu, n-o să am timp să beau.

Când se întoarse, purta o rochie de vară cu imprimeuri, strâmtă şi înflorată, destul de diferită de costumele ei obişnuite, largi şi încheiate cu nasturi. Se opri în faţa oglinzii din hol.

— Ei bine...

Ţinea ace de păr în colţul gurii şi avea capul înclinat într-o parte. Cuvintele ieşeau stâlcite, de neînţeles pentru el.

— Avem şaptesprezece prăjituri Victoria, trei duzini de fluturaşi şi o tavă de gogoşi cu brânză, încă o tavă de prăjiturele pentru ceai şi trebuie să mai vină mâncare!

Întorcându-şi privirea spre el, văzu că părea încordat, dar ea era în culmea entuziasmului şi nu se putea opri.

— Când te gândeşti că ne-am făcut griji că n-o să ne ajungă mâncarea! Oricum, Mavis şi Peter fac sendvişuri, nu-i mai opreşte nimeni, şi, când mă întorc, o să pun de ceai. Uite, e aproape zece.

Se întoarse spre Max.

— Vrei să mă însoţeşti?

Max arătă, dezarmat, înspre ceaiul abia început.

— Oh, te rog. Dacă mă duc singură, sigur o s-o iau la fugă. Ce mă fac dacă-mi luxez glezna?

Simţi un fior de încântare în faţa puterii propriului trup.

— Nu vreau să umblu şchiopătând în următoarele trei zile.

Max şi Gertrude se îndreptau spre Sala Gannon. Max părea să se fi micşorat cumva, fără nimic în mână, fără geanta din spate, fără sul.

— Te simţi bine? zâmbi Gertrude, sperând să-i transmită o parte din buna ei dispoziţie, dar Max îşi lăsă capul în pământ.

Cerul era înnorat, de un cenuşiu apăsător, şi, când ajunseră lângă pajişte, începu să plouă. Cu picături subţiri, ca nişte suliţe, rare şi calde. Genul de ploaie care nu i-ar fi convins să stea acasă, spera Gertrude, dar care să-i facă pe trecători să poposească în sala de gală.

În fața Sălii Gannon se adunase deja o mulțime serioasă, care forfotea și sporovăia, așteptând să se facă ora zece și jumătate.

— Poți să intri cu mine dacă vrei, îi șopti Gertrude. N-o să se supere nimeni.

Oare de ce îl trata ca pe un copil, îmbiindu-l cu favoruri mărunte, exact cum obișnuia să facă și Kaethe?

— Nu, zise Max, o să aștept.

Își bătu buzunarul cu mâna spre a-i arăta că avea destul mărunțiș.

Elsa și Klaus se adăpostiseră sub un copac. Max se îndreptă spre ei.

— Cum merge treaba la Londra? întrebă, făcând un efort.

— E un dezastru.

Klaus clătină din cap.

— Am un maistru imbecil și muncitori care iau o pauză de prânz de două ore. Cum putem să facem vreun progres așa?

Elsa se uita în pământ. Avea un jerseu pe umeri, crem, cu broderie, și, sub cutele moi ale țesăturii, brațul ei rece aproape că-l atingea.

— Un dezastru, un dezastru.

Și apoi Klaus începu să râdă.

— Ajunge. N-o să mai pomenesc nici un cuvințel despre asta. Am promis. Nu-i așa, draga mea El?

Elsa își strecură brațul sub al lui și îl strânse lângă ea.

— Dar, în ceea ce te privește pe tine... – i se adresă Klaus lui Max –, ai luat o decizie înțeleaptă. Ai optat pentru o vacanță activă. Aud de la Elsa că pictezi satul. Mi-ar plăcea să văd tabloul când e gata.

Chiar atunci se deschiseseră uşile Sălii Gannon şi toţi începură să se scotocească după cei doi penny cât era taxa de intrare.

— Da, desigur, zise Max, în timp ce înaintau.

Îşi închipui că Elsa uitase, probabil, să pomenească faptul că nu inclusese şi casa lor.

Sala suferise o transformare. Un şir de mese şerpuia de jur împrejurul încăperii şi pe toate mesele şi măsuţele se aflau exponatele, aranjate şi cu etichetă. Printre ele erau răsfirate bucheţele de flori. Clopoţei, grozamă, şerpariţă şi iarbă-neagră, cinci-degete, măceş şi orz sălbatic. Erau aşezate, tulpină cu tulpină, în recipiente minuscule de sticlă, flacoane de medicamente, pahare de vişinată, urcioare.

Max întinse mâna spre o colecţie de monede. Unele erau desăvârşite, fără vreun semn sau vreo crestătură, în timp ce altele erau roase, înverzite şi prăfuite. *Vă rugăm, nu atingeţi.* Avertismentul se afla chiar în mijloc şi Max se dădu înapoi, simţind nevoia de a cântări fiecare obiect în palmă pentru a-l vedea cu adevărat.

Pe masa următoare se afla o pereche de saboţi olandezi. Din lemn de culoare deschisă, împodobiţi cu roşu, dar unul era puţin mai mare decât celălalt. Max şi-i închipui plutind pe apă, cu mici catarge răsărind din talpă, dar se putea la fel de bine să fi fost abandonaţi de vreo familie venită în vizită şi descoperiţi a doua zi pe plajă.

Max mai înaintă puţin şi se trezi lângă Elsa. Ea tocmai citea o copie a acordului din 1577, care îi dădea barcagiului dreptul să circule pe râu în schimbul unei taxe. Max cercetă textul de aproape. Era limpede că era scris în engleză, dar avea atâtea

înfloriturі, prescurtări şi bucle, încât renunţă şi se îndreptă spre locul unde Gertrude prezida asupra unei mese pe care erau expuse o capcană de şoareci şi o ţepuşă. În spatele ei, în dreptul unei ferestruici, se servea ceaiul de dimineaţă. Checul fusese tăiat felii şi aşezat pe farfurii verzi cu alb şi gogoşile şi prăjiturelele pentru ceai fuseseră unse cu unt. Patru mese de cărţi erau acoperite de feţe de masă de in, şi doamna Wrenwright de la atelierul de ceramică se îndrepta deja spre una dintre ele, cu un sendviş cu ou şi creson într-o mână şi o ceaşcă de ceai în cealaltă.

Klaus se uita la un exemplar din *Doomsday Book*[1]. Îl studia cu atenţie, în timp ce oamenii se înghesuiau în jurul lui şi treceau mai departe. Max se opri în faţa unui panou cu fotografii şi apoi – aproape ca şi cum ar fi chemat-o, prin puterea gândului – Elsa era din nou lângă el. Împreună se uitară la o fotografie reprezentându-l pe bătrânul barcagiu stând lângă coliba sa şi avându-l alături pe nepotul său, înalt şi deşirat, care se ocupa acum de bac. Jos în port pescarii erau strânşi la un loc, cu tichiile lor ascuţite de lână, cu frânghiile împletite redate în fiecare detaliu, cu profiluri frumoase în fotografia alb-negru.

Max se aşeză la o masă cât timp Elsa aducea ceaiul şi, în timp ce-o aştepta, îşi alungă din minte amintirile de la Heiderose, chipul grădinarului cu mustaţa sa stufoasă, fetele care lucrau la fermă, cu cozile împletite prinse în creştet. Ce se alesese, se întrebă, de Georg, băiatul care venea pe bicicletă

1. Arhivă a primului recensământ organizat pe teritoriul Angliei, compilată în 1086, în timpul domniei lui Wilhelm Cuceritorul.

pentru a le aduce corespondenţa de la Rissen şi fiul cel mic al tâmplarului care îşi îndesa pâinea cu marmeladă pe care i-o dădeau în pantalonii scurţi?

— Ţi-am ales o prăjitură pentru ceai.

Elsa aşeza ceştile pe masă şi, în timp ce rememora fiecare imagine, Max îşi zise că, acum, chiar şi imaginea unui copil în *lederhosen* devenise un simbol al decadenţei şi urii.

24

Duminică, Nick propuse o plimbare în Hyde Park. Lily citea, întinsă în patul lor, încercând să nu se gândească la facultate. La efortul de a găsi un loc unde să-şi atârne desenele, la aglomeraţie, la expresia chinuită a coordonatorului ei când o prinsese din urmă pe scară. De ce, o întrebase, nu-i răspunsese la mailuri?

— Nick...

Lily se ridică în capul oaselor.

— Te simţi bine?

— Da.

Părea irascibil.

— Vreau să spun...

Lily schiţă un zâmbet.

— Atâta doar că, în toţi anii de când ne cunoaştem, niciodată, dar niciodată n-ai propus să ieşim în parc.

Nick se uită la ea.

— Asta e pentru că... – vorbea apăsând fiecare cuvânt, ca şi cum meditase serios asupra subiectului –, de obicei, până să apuc s-o fac, mi-o iei înainte.

Se priviră cu răceală.

— În regulă, zise ea, hai să mergem.

Hyde Park era uscat şi arid. Se vedeau petice de pământ lipsit de vegetaţie, ovale pleşuve, acolo pe

unde trecuseră prea mulţi oameni, jucând *rounders*[1] în linia întâi.

— Mă gândesc, zise Lily, păşind pe iarba firavă, care i se frângea sub picioare, să păstrez căsuţa. Ar fi păcat să renunţ la ea, când aproape că am terminat cu lucrul. Am putea să ne petrecem luna august acolo sau ai putea să vii în vizită când iei o pauză?

Nick continuă să meargă, cu privirea aţintită spre lac.

— Cum o să-ţi permiţi s-o ţii?

— Da, ştiu.

Lily nu voia să-i spună. Dar le scrisese celor de la bancă, în urmă cu o lună, şi făcuse un împrumut.

— Nu înţeleg.

Nick se încrunta, chinuindu-se să vadă ceva ce-i scăpa lui Lily.

— Ai nevoie de experienţă, ţi-am oferi chiar şi un salariu. Ce-i drept, nu foarte mare.

— Da.

Lily se simţi cuprinsă de tristeţe. Aproape că ajunseseră la Serpentine şi se auzea încă zgomotul traficului, vuind pe Park Lane.

— Poate o să-mi iau o slujbă pe perioada verii în Steerborough. S-ar putea să aibă nevoie de cineva la magazin sau aş putea să mă angajez chelneriţă şi să servesc ceai cu gogoşi şi smântână. La Eastonknoll au nevoie de oameni.

— Glumeam, să ştii, când ţi-am scris despre The Ship. De unde atracţia ta pentru...

— Servitul la mese?

Tonul ei era tăios.

---

1. Joc asemănător baseballului.

Înaintară tăcuți, trecând pe lângă oamenii care mergeau fără o țintă anume, aruncând firimituri de pâine rațelor. La capătul lacului, în zona unde era traversat de un pod, se afla o cafenea unde se opriseră odată, când abia se cunoscuseră, și băuseră ceva. Luaseră, fiecare, un suc de fructe, tulbure și cald, servit fără gheață, și, când venise nota, li se tăiase amândurora respirația. Nick o cuprinsese cu brațul și-i șoptise la ureche:

— O să te aduc aici de ziua ta dacă nu ești cuminte.

Devenise o glumă între ei, un pavilion, improbabil, al iubirii lor, dar acum, cu capetele în pământ, trecură grăbiți pe lângă el, ieșind pe alee.

— Încotro?

Lily se opri pe pod, privind peste drum, spre Kensington Gardens.

— Să ne întoarcem sau o luăm înainte?

Dar nici unul dintre ei nu părea capabil să hotărască.

Lily avea o geantă uriașă, plină cu haine de vară; prosoape și cărți, și sandale, o pălărie de pai, cu borul ușor îndoit. Nick o privea în timp ce îndesa din ce în ce mai multe.

— Dar o să vii sigur weekendul viitor?

Lily încercă să dea impresia că își lua atâtea lucruri de dragul lui.

— Da, încuviință el, irascibil. Da, vin.

Mașina lui Lily o aștepta în parcarea din gară. Stătea stingheră, cu capota prăfuită și cu parbrizul mânjit de o dâră de găinat de pescăruș, care căpătase o consistență verzuie. Cu toate astea, se simți

foarte încântată s-o vadă și îmbrățișă cu căldură volanul în timp ce traversa podețul de la trecerea de cale ferată și ieșea la șosea. Recunoștea deja gardurile vii, câmpul cu porci imediat cum luai curba și, la orizont, catedrala supradimensionată și pilonii amenințători ai turnului de apă. Lily se opri la magazinul din sat să ia pâine și lapte și, de la tejghea, fără să se poată abține, câte un ou Kinder pentru Arrie și Em. Afară studie vitrina, căutând vreo ofertă de slujbă. Se ofereau case spre închiriat, o bicicletă, o mașină de spălat de vânzare, și pe ușă era un bilet scris de mână.

S-a găsit o sumă de bani în Palmers Lane.
Dacă vă aparțin,
VĂ ROG,
contactați-o pe doamna Townsend la Ferma Veche.

Lily citi acest anunț de două ori, cu mâna la gură, uitându-se după cineva căruia să-i poată împărtăși povestea, dar nu se vedea nimeni, cu excepția unei bătrânici firave care putea, la fel de bine, să fie chiar doamna Townsend. Repetând mesajul în minte, râzând de fiecare dată când ajungea la cuvintele VĂ ROG, porni, foarte încet, de-a lungul străzii.

Era un miros neplăcut la Fern Cottage. Mirosea a aer închis, a mucegai chiar, ca și cum toată acea mobilă cafenie nu fusese menită să suporte atâta căldură. Puse de ceai și se îndreptă spre camera de zi. Pătura alunecase de pe canapea și draperiile erau pe jumătate trase. Lily își lăsă privirea să alunece de-a lungul bibliotecii. *Să ne distrăm tricotând,*

Scoici ornamentale şi, preferata ei, *Vinuri, siropuri şi tonice*, o carte de reţete adunate de Institutul pentru Femei. Preţul original era de 5 şilingi, dar, la un moment dat, la vreun târg de vară din vremuri apuse, fusese vândută la preţul redus de 2,60. Lily deschise ferestrele şi măsură parcul cu privirea. Nu văzu pe nimeni cunoscut. Erau două femei întinse lângă un cărucior şi un bărbat care se ţinea după un copil de doi-trei ani care se dădea pe tobogan. Aranjă repede pătura la loc, îndoind-o, înfoind pernele şi ridicând de jos vaza de flori, din care se evaporase apa, iar tulpinile erau pe jumătate mucegăite.

În bucătărie ceainicul uitase să se oprească şi nori albi de abur se revărsau în ferestre, învăluind camera într-o ceaţă deasă. Lily îşi făcu ceai cu ultimul deget de apă clocotită şi îl luă cu ea în grădină, lăsând uşa şi ferestrele deschise ca să se aerisească puţin. Era neobişnuit de ordine în grădină. Nu era nimic întins pe sârmă la uscat, nici o bicicletă, şopronul era gol şi închis cu zăvorul. Lily se aşeză lângă zid. Entuziasmul îi pierise. Nu-i venea s-o recunoască, dar sperase că întoarcerea ei acasă avea să fie întâmpinată cu bucurie. De braţele larg deschise ale copiilor, de sporovăiala lor şi, în spatele lor, de zâmbetul liniştit al lui Grae.

Stătea cu picioarele întinse în soare, cu faţa în umbră, simţind cum o învăluie parfumul dulce al unui trandafir căţărător. Din când în când, îşi ridica privirea spre casa lui Grae. Era limpede că nu era nimeni acasă, dar nu părea doar goală. Părea ferecată. Părăsită chiar. Oare unde puteau fi? Îşi simţea inima grea. Şi apoi îşi dădu seama. Fusese o greşeală să se întoarcă. Era singură aici, aceasta nu era casa

ei şi, pentru a-şi reveni şi a se gândi la altceva, vârî mâna în geantă şi scoase plicul cu scrisorile.

Draga mea El dragă,

E ultima seară când mă aflu aici, în apartamentul nostru pustiu, în dormitorul nostru pustiu. Mâine o să dorm la Greenberg's. Totul e strâns. Toată mobila şi toate cutiile au fost organizate şi împachetate în hârtie roşie şi, aşteptând aici, fără nimic altceva decât cuşărul, mă simt ostenit, dar şi uşurat. Mobila o să fie trimisă cât de curând şi vreau neapărat să fiu acolo, la Londra, când soseşte totul, ca să pot să ridic cuferele noastre, înainte de a fi duse într-un depozit. Nu poate să te mire faptul că ţi-am scris atât de puţin. Strângerea bagajului a fost o muncă de proporţii. A trebuit s-o supraveghez îndeaproape, altfel s-ar fi încurcat toate. Am reuşit, ca prin minune, să salvez frumosul tău material din dulapul cu lenjerie, dar cheia de la masa ta de scris a dispărut fără urmă. Acum, ceva ce aş vrea de la tine. Vreau să-mi scrii despre viaţa ta. Cum te înţelegi cu noile cunoştinţe pe care ţi le-ai făcut ? Despre ce vorbeşti cu ei şi în ce limbă ? Au căzut cu toţii sub vraja frumuseţii tale ? A părului tău castaniu şi a gropiţei de la ceafă pe care, din fericire, n-o poţi vedea, pentru că ţi s-ar urca la cap. Vreau să ştiu. Scrie-mi de îndată ce primeşti scrisoarea mea.

Cu dragoste (din inimă), L.

El a mea,

Azi, în cea mai liniştită duminică de când ai plecat, n-am primit nimic de la tine. Dl Field a venit să facem conversaţie în engleză şi discuţia noastră a

devenit atât de captivantă încât sunt sigur că a uitat să mă corecteze. Ieri, am mers din nou la biroul pentru emigrări şi de-abia dacă îndrăznesc să te mai plictisesc cu rezultatul, dar săptămâna viitoare trebuie să mă duc la Departamentul de Comerţ. Nu poate să mai ţină mult de-acum. Dar ştiu că în curând ne vom da seama cât de puţin am lăsat în urmă şi, odată ajuns lângă tine, cu timpul, nu va trebui să mai dăm ochii cu oameni care, după cum ai spus tu, atât de delicat, „ne sunt mai puţin dragi". Aici e o vreme minunată.

Cu toată dragostea, al tău, L.

Lily îşi petrecu după-amiaza în grădină, citind, reflectând, făcând câte un drum până la magazin. Îşi cumpără un măr şi nişte sos de spaghete şi, chiar înainte să se închidă, o îngheţată mare cu vanilie, cu ciocolată albă deasupra. Încet, foarte încet, făcea calea întoarsă spre pajişte şi, de fiecare dată când dădea colţul, era de două ori mai dezamăgită că nu vedea maşina lui Grae.

El a mea,

Ai început să citeşti ziare englezeşti ? Trebuie să înţelegi cum sunt formulate diferitele anunţuri pentru locuinţe. Avem de ales între hoteluri cu micul dejun inclus, la 6 lire pe săptămână, 9 lire pe săptămână pentru pensiune cu toate mesele sau un apartament mobilat unde ar trebui să ne gătim noi sau să mergem la restaurant, cu 5 lire pe săptămână. În cele din urmă, când o să ştim unde voi avea biroul, putem să ne luăm un apartament nemobilat şi să ne facem un adevărat cămin. Poate reuşeşti să găseşti

pe cineva care să te familiarizeze cu Londra, ceea ce îmi propuneam eu să fac și voi face, în curând. Trebuie să cunoști părțile bune și cele mai puțin bune, zonele frumoase și cele urâte, parcurile, centrul și unde e mai bine să stai. Cred că aici lucrurile sunt pe cale să se rezolve. Încă zece zile, cel mult. Ține-te tare, nu-ți pierde curajul.

Al tău, L.

Mai pe seară, Lily o luă pe jos spre moară. Merse de-a lungul podețelor bătătorite, zărind sporadic câte o siluetă în stânga ei, pe creasta movilei de prundiș, stând de strajă deasupra nivelului mării. Dar nu era nimeni pe cuprinsul mlaștinii și toată poteca era a ei. Mergea încet, alinată de foșnetul rogozului, trecând pe lângă un deal scobit, acoperit de păducel, ale cărui flori se împrăștiau în balta de dedesubt, lăsând petale albe, încununate de bule, pe suprafața lacului, ca într-o fiertură de vrăjitoare. Se așeză pe zidul din piatră măruntă de lângă moară și privi soarele care începea să apună deasupra câmpurilor din dreapta ei, luminând poalele norilor, tivindu-i cu trandafiriu. Se lăsă pe spate în timp ce, în jurul ei, cerul se schimba, din puf rozaliu în pastel, contopindu-se cu ultima geană de albastru a zilei. Și apoi, tresărind, își dădu seama că nu simțea deloc teamă. Oare e înțelept ce fac? E o prostie? Și se cățără pe zid, uitându-se de jur împrejur. Nu era nimeni și nu se zărea nimic pe o rază de câteva mile. Cât de straniu. Era o senzație nouă – să te simți în deplină siguranță – și Lily își dădu seama că, de câțiva ani buni, de fiecare dată când ieșea pe o stradă londoneză sau într-un parc, se aștepta să

fie atacată. Se uită în urmă și privelișteа aproape că-i smulse un strigăt. Cerul se preschimbase în aur. Licăriri și spirale și filigrane, atât de strălucitoare și incandescente încât, dacă le-ai fi văzut într-o ilustrată, ți-ar fi stârnit râsul. Lumina era reflectată în bălți, în râu, chiar și în mare, ale cărei valuri erau încununate cu aramă.

Aerul își schimbase consistența. Era grunjos, mai dens, din cauza întunericului, și îi simțea atingerea moale pe piele. Cu părere de rău, coborî de pe zid și se întoarse pe drumul pe care venise. Făcu stânga la un indicator cu o săgeată galbenă și porni pe o cărare abruptă. În curând cărarea se lărgi și ieși într-un luminiș de verdeață. În față se vedea o pădure, un ostrov de umbră, și, întorcându-se s-o ocolească, dădu cu ochii de partea din spate a buncărului, ai cărui pereți cenușii păreau să fi răsărit din pământ. Se opri să asculte, dar nu se auzea decât foșnetul frunzelor de rogoz. Foarte încet, se apropie și, aplecându-se în dreptul unei ferestre înguste, trase cu ochiul înăuntru. Se dădu înapoi brusc și de îndată se aplecă să se uite din nou.

În mijlocul buncărului o siluetă era îngenuncheată în fața unei lumânări. Chipul îi era acoperit de o barbă deasă, umerii îi erau înfășurați în zdrențe negre și degetele, care scotoceau după un alt băț de chibrit, erau groase și unsuroase. Îl cunoștea. Era bărbatul care ieșise din tufișul de grozamă. Bărbatul care o speriase. Lily inspiră adânc și continuă să se uite. Patul din saci negri de plastic era la locul lui și de jur împrejurul lui se aflau suluri de saci mari, negri, legați cu elastice, ca și cum gunoierul i-ar fi aruncat pur și simplu înăuntru. Bob the Bog. Em și

Arrie îl cunoşteau. Se prea poate ca tot satul să fi ştiut că locuieşte aici. Se vedeau castroane şi ceşti, şi pachete de biscuiţi pe jumătate începute. Chiar atunci bărbatul îşi ridică privirea. Lily se dădu înapoi. O văzuse, era sigură, dar n-avea ce face. Încet, ca să nu pară că fuge de el, se îndreptă spre mare.

Se urcă pe creasta pietruită şi merse de-a lungul ei. În zare tocmai se aprindea un foc şi, uitându-se în urmă, peste mlaştina plină de sare, i se păru că aude un buhai-de-baltă, al cărui cântec răsuna ca ecoul unei împuşcături. În cele din urmă îi apărură dinainte căsuţele de pe plaja din Steerborough, pe jumătate îngropate în nisip, şi ea porni pe podul de lemn, întorcându-se în sat, unde se aprinseseră luminile portocalii la aproape fiecare fereastră. Deschise uşa întunecată de la Fern Cottage şi aprinse lumina şi, în timp ce trăgea draperiile, îşi închipui propria fereastră strălucind ca un far în întuneric.

25

— Am închiriat-o.

Max simţi atingerea mâinii Elsei.

— E a mea!

Se aflau pe cea mai îndepărtată porţiune de uscat, la capătul estuarului, uitându-se în urmă. Era ora refluxului, întinderea de nisip era decupată în insuliţe unde copiii alergau dintr-o baltă în alta. Max se uită spre uscat, spre Casa de la malul mării, cu ferestrele deschise, cu treptele pe care erau aşezate siluete vesele.

— Vicarul închiriază în fiecare an Little Haven[1] pentru o vacanţă de două săptămâni.

Ochii Elsei străluceau.

— Little Heaven[2], aşa îi spun localnicii. Aşa că o să-i urmez exemplul şi o să mă mut în Casa de la malul mării la începutul lunii viitoare. Aş fi luat-o de mai devreme, dar era închiriată până atunci.

Se lăsă un moment de tăcere în timp ce stăteau neclintiţi, unul lângă altul.

— Pot să vin în vizită? întrebă Max.

— Dacă Gertrude nu-ţi va simţi lipsa.

---

1. În traducere: „Micul refugiu".
2. „Micul rai".

— Pentru o zi, vreau să spun.

Max își lăsă capul în pământ. Inima îi bătea să-i sară din piept. Oare închiriase Casa de la malul mării pentru el? Și, pentru a-și ascunde gândurile, se aplecă să ia o piatră de jos.

— Hai să mergem, zise Elsa și, scoțându-și sandalele, își lăsă degetele să se cufunde în nisip.

Era ca o budincă, precum aluatul crud al unei prăjituri și, sfios, Max își dezlegă șireturile de la ghete și își lăsă și el picioarele să se cufunde în nisip. Se îndreptară spre sud, pe pământul mișcător, alunecând înainte de a se lăsa înghițiți de nisip, privind în spate ca să vadă cum li se estompau urmele pașilor.

Oare soțul tău n-o să se supere? vru Max să întrebe, când o să audă că vrei să te muți din casa lui desăvârșită într-o colibă de lemn? Dar începea să-și dea seama că, în compania Elsei, dacă păstra tăcerea suficient de mult, ea ajungea, în cele din urmă, la ce-l preocupa pe el.

— Casa de la malul mării îi aparține unei anume doamne Bugg, îi spuse Elsa, în timp ce mergeau, împroșcând în jur, printr-un sân de mare, ce le venea până la glezne. De obicei stă aici, dar vara asta soțul ei este bolnav și trebuie să rămână la Londra ca să fie aproape de spital.

Nisipul se înălțase într-un ostrov lung și îngust și acolo se aflau trei băieți din sat care jucau crichet, desculți.

— A fost corespondent de război, dar acum scrie despre viața la țară. Mai presus de orice, vrea ca acest sat să fie păstrat așa. Conduce o campanie care să asigure locuințe și slujbe pentru oamenii din partea locului. Vara trecută a scris o piesă despre sat

şi ne-am dus cu toţii s-o vedem, localnici şi vizitatorii de weekend, şi am făcut haz pe seama noastră, fie că am vrut sau nu.

Elsa se îndrepta spre mare, ridicându-şi fusta. Max trebui s-o urmeze ca să audă ce spunea.

— I-am scris şi a răspuns că da, pot să iau casa. Nu-i place s-o ştie pustie şi lipsită de dragoste.

Max îşi dădu seama că erau priviţi. De doamne îmbrăcate cu bun-gust, care ieşiseră la plimbare, şi de un bărbat care arunca beţe unui câine. Fusta Elsei se udase şi cocul începea să i se desfacă. Se opri şi privi spre cer.

— Nu mă satur niciodată de privelişte, zise şi, în timp ce ea se arcuia şi îşi lăsa capul pe spate, Max trebui să se întoarcă, spre a rezista ispitei de a-i cuprinde mijlocul cu braţele.

Elsa, Elsa. Max se lăsă pe saltea, simţind cum i se răsuceşte în pântec durerea dorinţei pe care ea i-o trezea. Închise ochii şi, chiar când era gata să adoarmă, îşi dădu seama că-şi uitase casa. Încetase să mai caute, să se chinuie, să se zbată în fiecare noapte. O s-o caute, îşi promise, febril, şi se cufundă într-un somn adânc.

— Gertrude, făcu Max o încercare în dimineaţa următoare. Ştii vreo casă pe care aş putea să o închiriez?

— S-o închiriezi? se întoarse Gertrude spre el.

Făcuse ochii mari, pe buze avea o expresie ofensată.

— De ce-ai vrea să faci aşa ceva?

— Ei bine...

Max şovăi.

— Mi-ar plăcea să rămân în Steerborough şi m-am gândit... dacă te încurc, cumva.

— Dar încă nu mi-ai terminat tabloul!

Gâtul lui Gertrude părea nefiresc de lung, capul la fel de fioros ca al unei păsări.

— Termină tabloul, aşa ne-a fost înţelegerea, şi apoi – zâmbi spre a-i arăta că nu era lipsită de simţul umorului – vei fi liber să pleci.

— Îmi cer mii de scuze. Desigur.

Max uitase de tablou, care zăcea rezemat de perete, adunând praful.

— O să mă apuc chiar acum.

— Nu fi caraghios. Când eşti gata, când ţi-ai terminat pictura.

Gertrude se ridică şi Max observă că-i tremurau mâinile.

— I-am promis lui Kaethe că o să te rog să rămâi. I-am promis şi am de gând să-mi ţin promisiunea.

— Da... Credeam doar că...

— Nu, spuse Gertrude, pe un ton ferm, şi ieşi din cameră.

Gertrude fu şocată când îşi dădu seama că tremura. Se aplecă deasupra ceainicului, lăsându-l să şuiere, îngreţoşată de gândul că răstălmăcise ultima dorinţă a lui Kaethe. Dar Max o luase pe nepregătite. Urmărise cum evolua pictura lui şi, după întinderea spaţiilor goale şi după inventarul caselor din mintea ei, părea că mai are săptămâni întregi de lucru.

— Îmi pare rău, şopti, învăluită de abur, şi îşi aminti cât de mult îl antipatizase pe Max la sosirea lui în Londra, când stătea de dimineaţa până seara

în apartamentul minuscul, pe care îl împărţeau ea şi Kaethe.

Kaethe se zbătuse pentru el, îşi cheltuise timpul şi dragostea pentru a-l face să se simtă acasă şi abia când Max fusese trimis în lagăr, iar Kaethe i se alăturase la adăpostul de război pentru copii, prietena ei avusese din nou timp şi pentru ea. Poate că fusese o greşeală să-şi ia un an liber, îşi zise, să lase în urmă grijile celor care-i erau încredinţaţi, care o puteau distrage de la propriile griji, dar, după moartea lui Kaethe, părea nefiresc să continue ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Gertrude turnă apa în vas, neatentă, împroşcând stropi fierbinţi şi opărindu-şi piciorul, în timp ce-şi repeta, pe un ton calm, exersat îndelung, că era firească dorinţa de a-ţi iubi semenii, indiferent dacă ei voiau să fie iubiţi sau nu. Era firească, dar nu neapărat în interesul lor, şi, luând ceainicul, trecu în camera alăturată.

— Doamnă Wynwell, strigă, aşteptând la capătul scării. Doamnă Wynwell, sunteţi acolo?

Se auzi zgomotul unei saltele bătute şi vocea doamnei Wynwell răsună de undeva de sus.

— Tocmai fac paturile, zise, şi apăru, o clipă mai târziu, roşie la faţă.

— Vreţi să-i spuneţi lui Alf că nu-i nevoie să vină azi?

Gertrude zâmbi, pentru a-i arăta că nu era nimic grav, nu era supărată, dar, cu toate acestea, doamna Wynwell o privi, alarmată.

— Totul e în regulă, insistă Gertrude. Spuneţi-i doar că nu e nevoie să vină.

Doamna Wynwell se încruntă.

— Cum credeți dumneavoastră, zise și, pășind mai apăsat decât era nevoie, urcă din nou scările.

Gertrude se așează în fotoliul ei. Ce-avea să facă acum? Se simțea cu desăvârșire părăsită și își dori să se fi copt murele, pentru a se putea strecura între tufe, înțepându-și degetele în timp ce culegea, cât să umple un coș, mânjită de suc și de sânge, până când avea să se sature. Pe masă se afla o carte cu rețete. *Vinuri, siropuri și tonice.* Gertrude o răsfoi, furioasă. Vin de agrișe, vin de păducel, vin din spanac, păstârnac, păstăi de mazăre. Trifoi sălbatic... Bere de urzică... Păpădie – considerată a fi un tonic. *Adunați un galon de capete de păpădie*... Simpla formulare îi trezi un zâmbet și, luând un coș mare, ieși pe potecă.

Gertrude culese păpădii toată dimineața. Le căută prin tot satul, adunându-le mănunchi, cele mai bătrâne lăsându-se smulse cu ușurință, cele mai tinere pline de sevă, alunecându-i printre degete. Hoinări pe Mill Lane, de-a lungul străzii principale, luând-o peste pod și ținând-o așa până la izlaz. Era o zi minunată, scăldată în albastru și auriu, cum existau doar în Steerborough, o zi în care nu puteai fi trist. Puteai să încerci, să îți încordezi maxilarul, să rămâi indiferent la ce se întâmpla în jur, dar apoi în aer răsunau trilurile păsărilor, se auzeau copite de cai. În jur plutea un miros dulce-sărat și, Gertrude trebui să recunoască, era greu să rămâi supărat.

Ajunse acasă la ora prânzului și răsturnă florile în oala cea mai mare pe care o avea; plină de puful galben, oala părea o copaie cu pui de găină.

— Un galon, murmură și ieși din nou.

De data asta se îndreptă spre pajiște, colindând loturile din spatele terenului de tenis, ieșind la

mlaştină, până aproape de dune, unde găsi păpădii din belşug, în formă de steluţe, aninate de mal, plutind printre movilele de iarbă de pe poteca de sub Hoist Wood. De data asta era sigură că a strâns destule flori. Le răsturnă în oală şi, când se întoarse să-şi caute şorţul, dădu cu ochii de Alf.

— Salutare.

Se simţi caraghios de încântată să-l vadă, aşezat la locul lui obişnuit.

— Scuze că am întârziat.

Foarte încet, Alf scoase ceva din buzunarul pantalonilor scurţi. Gertrude întinse mâna şi Alf făcu un pas şi-i puse o floare în palmă.

— Mulţumesc.

Păpădia se ofilise aproape, cu petalele închise, cu tulpina zdrenţuită şi jilavă.

— Mulţumesc.

Şi, pentru ca el să nu-şi dea seama cât de mult însemna acest gest pentru ea, o aşeză cu mare grijă în oală, alături de celelalte.

Rămaseră neclintiţi timp de zece minute, Alf studiindu-şi picioarele, Gertrude cu mintea golită, pentru prima dată, de orice gând, şi apoi ea se ridică.

— Ne apucăm să facem vinul?

Alf se ridică şi Gertrude găsi pagina cu reţeta... *Fierbeţi un galon de apă*... Puse două ibrice la fiert şi umplu o cratiţă, sperând că adunate aveau să dea cantitatea necesară şi, în timp ce aşteptau, munciră cot la cot, rupând tulpinile. *Turnaţi apa fierbinte peste flori*, se spunea în următoarea instrucţiune, şi, foarte încet, ea turnă apa din primul ibric. Din oală se ridică o aromă proaspătă, de pârg, de arşiţă şi vară, şi seva amară a tulpinilor. După ce puse apa

din următoarea cratiță, amestecul căpătă consistența unei supe. Gertrude turnă mai cu grijă acum, apăsând florile cu o lingură de lemn. Găsi o spatulă pentru Alf și, împreună, începură să bată și să amestece. Păreau doi alchimiști, pe cale să obțină aur, amestecând și stârnind scântei minuscule. Gertrude se lăsă într-o parte să studieze rețeta. *Lăsați trei zile*... Trei zile! De-abia se apucaseră și, ca și cum vreuna dintre membrele Institutului pentru Femei ar fi încercat, binevoitoare, s-o consoleze, urma... *amestecând din când în când.*

— Peste trei zile, îi zise lui Alf – îi trecu prin minte că doar se prefăcea a fi un adult –, vrei să vii să mă ajuți? Va trebui s-o strecurăm, să adăugăm zahăr, coajă de lămâie și... – verifică rețeta –, ghimbir bătut.

Cum de-i scăpaseră aceste instrucțiuni? Își lăsă privirea să alunece în josul paginii și văzu că urma să aibă nevoie de dopuri de plută, ceară, sticle și un beci răcoros, de care nu dispunea.

— Ei bine, zise, cu voce tare, care-i graba? Sâmbătă după-amiază, o să facem atunci.

Alf își ridică privirea spre ea și-i zâmbi, și Gertrude văzu că-i dădeau primii dinți definitivi. Erau mari și pătrați și ea se întristă la gândul că, atunci când vinul de păpădie avea să fie gata, fizionomia lui se va fi schimbat.

Elsa și Max stăteau pe pod, ca doi braconieri care își pândesc prada. Se mutaseră alți oameni cu chirie în Casa de la malul mării. Un grup de acuareliști, doi bărbați și două femei, care stăteau în fiecare zi toți la un loc, pictând același peisaj. Max se

întrebă dacă își evaluau lucrările, dacă își comparau tehnicile, făcând aprecieri reciproce, sau dacă unul era maestrul și ceilalți, discipolii, care se lăsau călăuziți. Elsa înaintă timid. Vino, spunea privirea ei, dar Max rămase în urmă. Cei patru erau așezați cu fața spre Eastonknoll, spre aflorimentul pe care era situat orașul. Nu ținea morțiș, își zise Max, să vadă patru reprezentări ale farului. În curând Elsa se apleca peste umărul lor, punând întrebări, ascultând răspunsuri pe care nu reușea să și le închipuie. Max se gândi la pictura lui. Pe Palmers Lane era o ușă verde de plasă pe care își dorea s-o picteze. Dacă te apropiai și îți lipeai fața de ea, plasa dispărea și se întrezărea o grădină de legume nespus de bine îngrijită, cu straturi aliniate de varză și conopidă. Stătuse în fața ei în această dimineață, amestecându-și culorile pentru ziua care începea, întrebându-se cum putea reda concreteța plasei, lăsând totodată să transpară o sugestie a ceea ce era dincolo și apoi se ivise Elsa.

— Te rog, spusese, mă simt singură.

— Desigur.

Max se ridicase în picioare.

— Desigur.

Și începuse să-și strângă lucrurile.

26

Se făcu vineri şi Nick nu apăru. Pe Lily o cuprinse furia, apoi se simţi uşurată şi atât de preocupată de întrebarea dacă ar trebui să-l sune sau nu încât abia pe la cinci observă că poştaşul îi lăsase ceva la uşă. Era un plic mare, dublu, care trebuie să fi sosit cât era plecată, ascuns de o tulpină încurcată de Senecio, care crescuse lângă şanţul de scurgere. Plicul era cafeniu şi uzat şi, pe spatele lui, Nick mâzgălise un mesaj: *A sosit asta pentru tine, mi s-a părut c-ar fi important*. Lily îl întoarse, observând, surprinsă, că-i fusese trimis din Suffolk. Nu cunosc pe nimeni aici, şi simţi un nod în gât, gândindu-se la Grae. *Scuze, scuze,* scrisese Nick pe marginea plicului. *N-o să pot ajunge weekendul ăsta. Din motivele cunoscute. Poate următorul? SUNĂ-MĂ. Cu drag, N.*

Lily se opri în bucătărie şi desfăcu sigiliul cu degetul. Pachetul părea moale şi gol, dar, când îl răsturnă, pe frigider căzură grămăjoare de plicuri bej. Plicuri mici şi îngălbenite, cu adresa bătută la maşină. Doamnei Elsa Lehmann. Erau douăsprezece cu totul şi mai era un bileţel adresat lui Lily, scris pe o coală de hârtie de caiet, cu cercuri decupate pe margine, unde fusese desprinsă de pe arc.

Dragă domnişoară Brannan,

Am găsit aceste scrisori dosite pe undeva şi m-am gândit că v-ar interesa. Sper să vă fie de folos.

Cele bune,

A. Lehmann

Lily desfăcu scrisorile, netezindu-le marginile boţite. Prima avea data poştei din septembrie 1953, iar restul se întindeau pe perioada toamnei acelui an. „Dnei Elsa Lehmann. Casa de la malul mării, Steerborough." Lily privi adresa, o citi cu voce tare. Steerborough. Simţea o neaşteptată plăcere să vadă numele satului scris negru pe alb, deşi, desigur, ştiuse că soţii Lehmann locuiseră aici. De asta şi venise. Cu sfială, scoase prima scrisoare. Purta antetul „Architect", în engleză de data aceasta, şi în colţ era o adresă din Londra, din NW3. Dar mai întâi trebuia să găsească acea casă, nu mai putea aştepta nici o clipă, şi, punând pachetul pe un raft, lăsându-l pe mai târziu, îşi luă pantofii în picioare şi ieşi în fugă pe uşă.

Casa de la malul mării. O văzuse. Revedea tăbliţa cu ochii minţii. Fugi până în mijlocul pajiştii şi coti. Oare unde era? Tăbliţe, porţi şi verande îi defilară pe dinainte, şi apoi, iat-o, coliba albă pe catalige. Ultima casă din sat. Lily o luă la goană în direcţia ei. Trecând de The Ship, coborând dealul care ducea spre port şi apoi urcând din nou pe faleză. Sub ea se vedea parcarea. O întindere plană de bălţoace şi pietre, separată de mlaştină de un râu tulbure, încărcat de mâlul întunecat purtat de reflux. Se vedea o furgonetă cu îngheţată şi un grup de copii care pescuiau raci şi, pentru o clipă, i se păru că le vede pe Em şi Arrie, agăţate de capătul podului.

Râul făcea un cot și revenea, pornind în întâmpinarea estuarului, și în mijlocul buclei pe care-o descria se înălța, albă și compactă, casa. Părea urâtă de aici, cu trunchiul bătut de intemperii, cu picioarele groase înverzite de mucegai. Sub pântecul ei era legată o barcă și, alături, zăcea o bicicletă ruginită. Lily își croi drum de-a lungul râului. Un rând de trepte de lemn duceau spre o verandă și, în fereastră, era un anunț: *De închiriat.* Veranda era din sticlă, ca și ușa de la intrare, și înăuntru se vedea o bucătărie cu o masă lungă și un bufet plin cu farfurii. Dincolo de ea, drept în față, se vedea o scară abruptă care ducea spre un chepeng. Lily își lipi fața de geam, uitându-se înăuntru, lăsându-și capul într-o parte, și apoi ușa se deschise și ea se împiedică și alunecă înăuntru. Sări în sus și se întoarse, dar nu era nimeni înăuntru.

— Hei, strigă, ca și cum venise în vizită, și, cu inima galopând, traversă camera. Hei!

Se opri sub chepeng și, mușcându-și buza, începu să urce.

Camera de deasupra ei era impresionantă, cu o masă rotundă și imagini cu flori pe fiecare perete. Lily se opri, cu picioarele pe ultima treaptă, și, răsucindu-se, descoperi că se afla într-o barcă. Având un perete de lemn până în tavan și înconjurată de apă pe trei părți. Înăuntru se afla un pat, un dulap, și îi trecu prin minte că locuise într-o lume minusculă, cafenie, când ar fi putut să se afle aici, navigând în larg. Își veni în fire, apoi își aminti că era o intrusă și coborî în grabă. Străbătu în viteză camera, se strecură pe ușa de la intrare și abia afară se opri să-și tragă suflul. Foarte încet străbătu parcarea. Se

opri în dreptul podului şi se uită lung la copii, prea îngrijiţi şi dichisiţi ca să fie cei pe care-i căuta ea.

— Em? strigă. Arrie?

Dar, în loc să se uite spre ea, ei îşi aruncară undiţele în râu, scuturând costiţa atârnată ca momeală, ridicând aceiaşi crabi cenuşii.

Draga mea Elsa, citi Lily, scăldată în lumina soarelui care apunea în dreptul ferestrei ei. *Credeam că până acum o să te întorci lângă mine, la Londra, altfel n-aş fi plănuit o astfel de colaborare cu Kett. Dar, dacă nu terminăm munca acum, atunci va trebui s-o facem vara viitoare, şi vara viitoare mi-o rezerv pentru noi. Aşa că, dragostea mea, cum îţi place să locuieşti într-o colibă? Mi-aş dori să fiu acolo cu tine, dar, ca întotdeauna, trebuie să obţin aprobarea pentru aceste planuri, trebuie să mă apuc de proiectul pentru familia Bermann şi de scaunele pe care am promis să le proiectez pentru familia Jones. Ai grijă de tine, scrie-mi despre cum îţi petreci FIECARE clipă din zi. Vreau să ştiu că te bucuri de tot ce-ţi poate oferi această viaţă, singura pe care o avem.*

Vara viitoare, se gândi Lily, vara viitoare Lehmann o rezervase pentru ei şi, cuprinsă de un subit elan de energie, sări şi o porni la fugă de-a lungul pajiştii. Deschise cu putere uşa cabinei telefonice şi-şi vârî mărunţişul în aparat.

— Nick, spuse, înainte aproape ca el să fi răspuns, îmi lipseşti, să ştii.

Se lăsă o pauză la celălalt capăt al firului.

— Bun.

Părea încântat.

— Vino şi rămâi câteva zile aici.

Își dădu seama că petrecuse ultimele luni tot încercând să-i spună lucrurile pe ocolite. Era infinit mai ușor să-l roage pur și simplu să vină.

— Fă-ți o rezervare. Trece-o în agendă, dacă-i musai. Privește-o ca pe un angajament de serviciu.

— E rezervat, zise el. Mulțumesc, o să încerc să ajung vinerea viitoare... pe la șase.

— Încearcă, șopti Lily în receptor. E o seară minunată... Dacă ai fi aici, am putea să ne plimbăm pe plajă...

— Lily, zise el, sunt în mijlocul unei întâlniri.

— Oh. Atunci, ne vedem weekendul următor?

— Mai sună-mă până atunci.

De ce? se întrebă Lily. Ca să-mi poți spune ce-a mai intervenit și te împiedică să ajungi?

— Pe curând, atunci.

Fisele nefolosite căzură din aparat. Le adună. *Sunați la 999. Așteptați lângă zid...* Biletul era încă acolo și, într-un colț, semnul pe care-l făcuse ea. Își căută stiloul și adăugă încă unul, un L mic chiar în mijlocul paginii. Deschise ușa cabinei telefonice și, în acel moment, avu senzația stranie că era urmărită. Oare biletul era verificat? Venea cineva în fiecare seară să se asigure că e încă acolo? Și apoi se opri. Hârtia. Era aceeași. O coală de caiet, ruptă de pe un arc de aceeași mărime ca biletul pe care-l primise de la A. L. Lehmann în ziua aceea. Lily se uită spre mlaștină. Simți că i se încrețește pielea capului. Probabil că existau mii de caiete de aceeași mărime, se găsea câte unul la fiecare chioșc de ziare, și, pentru a arăta că nu-i era frică, ieși hotărâtă din cabina telefonică și porni în jos înspre mare.

Frumusețea priveliștii o lua prin surprindere de fiecare dată. Orizontul care ți se deschidea pe neașteptate dinainte când treceai de ultimul deal. Îți deschidea ochii, îți alina inima, te țintuia locului, de fiecare dată. Plaja era aproape pustie. Fusese o zi mai răcoroasă, prima, după o săptămână lungă, fierbinte, de soare și, parcă ghiftuiți de atâta plăcere, vilegiaturiștii păruseră ușurați să se țină departe de plajă.

Lily se așeză pe nisip. Era ora fluxului, care înghițea o bună bucată din țărm, revărsându-se înalt și lin până la o margine prunduită de pe plajă. Strânse pietre într-o grămadă acoperită de sare și se gândi că nu mai petrecuse niciodată atâta timp de una singură. În copilărie fusese aproape întotdeauna cu mama ei, care își rezerva intervale îndelungate de timp pentru ele două. Dorind probabil să compenseze lipsa unei familii, maică-sa păruse pornită să-i umple întregul univers.

— Eu, îi spusese odată, când Lily o întrebase despre taică-său, promit să te iubesc, să te îngrijesc și să-ți fiu alături, și-i întinsese un rotocol de spaghete cu vârful furculiței.

Când își amintea scena, Lily se imagina într-un scaun pentru bebeluși, înconjurată de tufișuri de rubarbă care se izbeau în geam, dar știa că trebuie să fi fost mai mare, așezată pe unul dintre scaunele cu fundul galben care se înghesuiau în jurul mesei. Mama ei *avusese* grijă de ea, îi *dedicase* fiecare minut din timpul ei, astfel că deveniseră de nedespărțit, petrecând uneori un weekend întreg împreună desenând și stând în casă și citindu-și cu voce tare cărți de la bibliotecă, în cuibul jilav al camerei de la stradă. În lunga vacanță de vară, hoinăreau prin

Portobello Market, adunând bucăţi de material de la tarabe, răscolind într-un maldăr de geci ca să pescuiască o garnitură de mătase roz. Croiau haine pentru păpuşile lui Lily, cearşafuri şi pături, tricotau fulare şi apoi, când mai crescuse, cumpărau costume, rochii, blugi măsuri mari şi dădeau fuga acasă să le taie şi să le modifice, folosindu-se reciproc ca modele, însăilând şi descosând, căutând foarfecele, în timp ce din televizor se auzeau glume şi râsete înfundate. Lily se gândise că ar putea să se înscrie la colegiul de design vestimentar, dar sfârşi la şcoala de artă, în celălalt capăt al Londrei, şi, când i se oferi o cameră într-un apartament situat în spatele colegiului, se hotărî să se mute cu trei prietene.

— O să fie bine.

Faţa maică-sii era umflată de plâns.

— Desigur că e hotărârea bună.

Şi începu, deşi nu era neapărată nevoie, să separe cuţitele de furculiţe. Lily nu-şi închipuia cum avea să se descurce maică-sa şi, la început, o sunase de mai multe ori pe zi, promiţând s-o viziteze în fiecare weekend, trimiţându-i bileţele, dar, curând, se lămuri că atâta atenţie era de prisos. În loc să fie devastată, maică-sa fusese întinerită de plecarea lui Lily. Vându beciul şi cumpără apartamentul de la ultimul etaj, îl zugrăvi în galben şi, în câteva săptămâni, deşi ar fi putut la fel de bine să fie un an întreg, îl cunoscuse pe Clive şi se căsătoriseră. Acum de-abia dacă-şi mai vorbeau. Mama lui Lily îi promisese s-o iubească şi să aibă grijă de ea, nu toată viaţa, se părea, ci doar până la optsprezece ani. Gândul acesta o stânjenea pe Lily, o întrista, ca şi cum, în toţi acei ani, ea o

ținuse pe maică-sa în loc. Acum maică-sa începuse să călătorească, plecase în India cu Clive.

— Aveam alte griji când eram tânără, o auzi Lily declarând impasibilă la o petrecere de rămas-bun și ultimul semn de la ea fusese o vedere, semnată de amândoi, cu o imagine decolorată a templului de la marea sfântă din Chivanundra.

Lily se ridică și se întinse. Se întuneca, lumina pălea pe mare și vântul aducea un iz slab de mâncare gătită. Dinadins nu cumpărase nici un fel de provizii, sperând că, dacă n-avea nimic pregătit, o să-l facă pe Nick să vină, și acum, mergând cu vântul în față, se gândi la bufetul gol-goluț, la cartonul de ouă din frigider, pe jumătate gol, la morcovii veștejiți. Putea să facă o omletă cu un fel de salată, își zise, și apoi, chiar când ocolea dunele, văzu un fuior de fum care se înălța de la un foc.

Venea dinspre șirul de colibe de pe plajă, majoritatea nefolosite, căci nisipul spulberat le bloca ușa. Câteva se cufundaseră atât de adânc sub nivelul plajei încât oamenii petreceau jumătate de vară dezgropându-le, ca să poată intra să bea o ceașcă de ceai. Iată-l din nou, mirosul de cârnați, de carne și mirodenii și, adulmecând ca un câine, se lăsă purtată de simțul olfactiv. Mergea grăbită, oprindu-se doar să-și scuture pantofii, și apoi dinainte îi apăru o mică siluetă, fugind cu o legătură de vreascuri. Lily o urmă, în liniște, prin nisip, și, ocolind un povârniș acoperit de tufișuri, dădu cu ochii de un luminiș întins, plan, unde ardea un foc. Fata lăsă din mână vreascurile, se întoarse și Lily văzu că era Arrie. Se făcu nevăzută și apoi ușa uneia dintre colibe se deschise și apăru Grae, încadrat de un dreptunghi

de lumină. Uşa era albastră pe dinăuntru şi, în spatele lui, ea observă colţul unui pat.

— Em, strigă el, Arrie, şi, neştiind ce altceva să facă, Lily se îndreptă spre foc.

Grae făcu un pas înainte, mijind ochii în întuneric, şi apoi, apărând ca din senin, fetele săriră pe ea, îmbrăţişând-o, ajungându-i până în talie.

— Te-ai întors, spuseră. Te-ai întors.

Lily râse.

— De-abia dac-am lipsit.

— Vrei să iei cina cu noi? se atârnă Em de braţul ei. Frigem nalbe.

— Oh, se uită ea înspre Grae, aplecat deasupra focului. Dacă e destul pentru toţi.

Grae se întoarse spre colibă. Îl văzu aplecându-se, deschizând nişte cutii, scoţând o ceaşcă. Era o anume lentoare în mişcările lui şi îşi aminti cum îi tresăltaseră umerii, fără să scoată un sunet, înainte de a izbucni în râs. Desfăcându-se din braţele fetelor, îl urmă. Coliba era minusculă, cam de trei metri pătraţi, cu două rânduri de paturi suprapuse incorporate în perete. Înăuntru se aflau o masă, un aragaz cu un singur ochi, un ibric, rafturi de cărţi, chiar şi o vază cu flori.

Lily rămase în prag.

— Aici locuiţi?

Înghiţi în sec, nedorind să arate că era şocată.

Grae se îndreptă de spate, cu un şir de cârnaţi în mână.

— Nu, nu locuim aici. Din cauza legii consiliului parohial, care nu permite acest lucru.

— Dar trebuie să ştie cineva?

Pisica tărcată cu alb şi negru sări de pe unul dintre paturi, răsfăţându-se în timp ce se atingea de piciorul ei.

— Atâta timp cât nu se plânge nimeni, ridică Grae din umeri. O să vedem cât timp rezistăm aici.

Se uită la ea și Lily văzu cicatricea subțire de pe obraz.

— O să fie nostim pe timp de iarnă.

— Glumești, nu? spuse, fără să se gândească.

— Da, zise el și-i întinse o ceașcă.

Se întoarseră lângă foc și Grae dădu fiecăruia câte un cârnat pe o țepușă.

— Țineți-i deasupra focului, zise el, și răsuciți întruna.

Așteptară până când cina li se făcu scrum. Mâncară restul cârnaților vârâți între felii de pâine, cu mere și nalbe topite, care căpătaseră forme bizare.

— E minunat aici, zise Lily, în timp ce Grae scormonea în foc, și, imitându-le pe fete, luă un cuțit bont și începu să cioplească bețe, desfăcând coaja subțire, tăind capetele, pentru a face țepușe.

Vă place să stați într-o colibă pe plajă? își dori să le întrebe. E o aventură pentru voi? Dar ce se făcea dacă fetele spuneau că nu, nu le place. Că le e dor de camera lor, de grădină și de mama lor. Așa că rămaseră cufundați în tăcere, privind stelele ce picurau raze de cleștar până când, într-un final, Em și Arrie se înfășurară în pături și se făcură covrig pe nisip.

— Le duc eu înăuntru.

Grae se ridică și o luă pe Em în brațe. Lily îl urmă cu Arrie, simțindu-i obrăjorul catifelat lipit de al ei. Așezară fetele în pătuțuri și rămaseră nemișcați o clipă, înghesuiți în camera îngustă, cu mâinile goale acum, stingheri. Lily făcu cale întoarsă și rămase privind deasupra dunei, ascultând vuietul mării, care se înălța dincolo de ea.

— În seara asta e liniştită, zise, şi apoi Grae întinse mâna şi-o atinse.

Se simţi străbătută de o văpaie sfâşietoare şi minunată, în fracţiunea de secundă cât mâna lui zăbovi asupra ei şi apoi se retrase.

— Credeam că aţi plecat din sat, zise.

— Iar tu – Grae îşi lăsă capul în pământ –, tu chiar ai plecat.

— Doar pentru câteva zile.

Râse şi râsul îi sună tremurat.

— Dar... începură amândoi în acelaşi timp şi, fără să ştie ce avea de gând să facă, ea întinse mâna.

Grae întinse şi el braţul şi-i luă mâna. Atingerea lui îi înfioră tot braţul şi apoi el o trăgea înspre el, îmbrăţişând-o, cuprinzându-i capul în mâini, lăsându-şi degetele să-i alunece pe obraz, pe gât, în jurul urechilor.

— De ce nu m-ai găsit? întrebă, dar, înainte ca ea să apuce să răspundă, gura lui era lipită de a ei, cu răsuflarea lui dulce ca aerul, cu barba caldă şi aspră, care-i zgâria bărbia.

Apoi o împingea în iarba înaltă şi moale, iar sub mâinile lui, care i se strecurau pe sub haine, Lily îşi simţi trupul electrizat. O mângâia, îi frământa trupul, şoptindu-i vorbe la ureche, iar ea îşi zise că nu exista plăcere mai mare pe lume. Oare cine a inventat asta? se întrebă. Cine a inventat sexul? Mirosul pur al trupului lui, dogoare şi sare şi fum de lemne, împletite cu dorinţă. Şi apoi el se opri. Îşi îndreptă braţele şi se aplecă deasupra ei.

— Te simţi bine?

— Da, râse ea, da.

El îşi îndoi coatele şi se întinse lângă ea. Ea îşi lăsă ritmul respiraţiei să încetinească, imaginându-şi

stelele care se roteau și cădeau din cer pe măsură ce ei începeau să-și vină în fire.

— Ia-o încet, zise el, părând c-o spune pentru sine.

Rămaseră întinși unul lângă altul, privindu-se lung, ca și cum, până atunci, le fusese interzis să se privească, și apoi se sărutară și suspinară, și șușotiră ore în șir, până când nu-și mai simțeau buzele.

— Cred c-ar fi mai bine să plec, zise Lily, când începu să se lumineze de ziuă.

— Rămâi să dormi cu mine.

El nu-i dădu drumul, dar ea și le închipui pe Em și Arrie studiind-o, cu un aer furios, peste doar câteva ore.

— Culcă-te în patul de deasupra atunci.

Îi ghicise gândurile, așa că stinseră focul, care mocnea încă, și se târâră în colibă. Grae trase zăvorul și, oprindu-se în culoarul îngust dintre paturi, pentru un ultim sărut, Lily se cățără în patul îngust și căzu într-un somn de plumb.

Când se trezi, Lily nu reuși să-și dea seama unde se află. Soarele se revărsa în încăpere printr-o ușă deschisă și peretele din dreptul patului ei era de lemn. Se întoarse și fu gata să cadă pe podea și apoi își aminti că era într-o colibă. Se auzea un radio și zdrăngănit de vase. Recunoscu fluieratul lui Grae, pe care-l auzise în timp ce el lucra, și apoi pisica sări în pat și o privi cu ochii ei galbeni. Se întinse după ea, dar animalul se zbârli, cu un aer disprețuitor, și sări pe podea. Lily rămase în pat, cu privirea în tavan. Cum putuseră să petreacă atâtea ore împreună și să lase atâtea lucruri nerostite?

27

Nu poți înțelege lucrurile decât desenându-le încontinuu, îi scrisese Henry chiar la începutul corespondenței lor, și Max se întrebase dacă, după ce pictase mai mult de jumătate din sat, n-ar trebui să adauge și câțiva oameni. *Dacă ești sigur că vei fi înfrânt, îndreaptă-te spre înfrângere cu zâmbetul pe buze și oricât de des e nevoie*, îl sfătuise Henry. *Renunță la orice idei convenționale despre cum ar trebui să arate un cap. Dacă arată ca un cartof cu ochi, pictează-l întocmai așa. Ai putea încerca să consideri scaunul și silueta un singur obiect. Reverența ta dinaintea figurii umane mi se pare un fel de trac. Aceasta e silueta. Privește-o ca și cum ar fi un boț de lut. Dar, și acum mă refer la schița ta numită „Helga", de ce s-o desenezi atât de vag și de ce să nu-i pictezi și părul?* Dar Max nu avusese de ales. Părul ei păruse cioplit în marmură, îi stătuse pe frunte ca o pălărie. Șterse la el până când rămăsese doar o umbră, și apoi, mai târziu, când o rugase să-l lase să încerce din nou, ea îl intimidase și nu mai putuse continua.

— Tatăl tău... îl iscodi ea. E adevărat că a fost ofițer?

— Da. A luptat la Loos, iar după asta, când şi-a revenit... Şi-a riscat viaţa ca să devină cercetaş.

— Dar a fost făcut ofiţer?

Părul ei era împletit în cozi. Atârna peste un colţ al tabloului lui ca o frânghie. Max ştia ce-l întreba ea de fapt şi, trădând nici el nu ştia pe cine, îi povesti despre convertirea tatălui său, despre stagiul militar, despre calul Applesnout.

— I s-a acordat o medalie pentru curaj.

— Asta ştiam.

Se uită la el de parcă ar fi fost tâmpit.

— Ştim cu toţii asta. Toţi cei de pe insulă. De restul nu eram sigură...

Şi, cu un aer absent, îşi încolăci coada în creştet.

— Mama ta, zise ea, mai încet, dacă mama ta este... – ezită, neîndrăznind să pronunţe cuvântul –, atunci, negreşit, şi tu eşti.

Max se simţi împovărat. Lăsă creionul din mână şi se aşeză lângă ea, întinzându-se să-i ia mâna în a lui.

— Părinţii mei sunt persoane tolerante, cu vederi largi, n-o să-i deranjeze acest lucru. Copiii noştri...

Helga îşi retrase mâna.

— Da, zise. Da.

După câteva clipe, Max se ridică şi continuă să deseneze, dar era zadarnic, părul ei arăta ca un şnur de draperie şi, în cele din urmă, acceptă că n-avea rost să continue.

Cum era vremea în ziua aceea? Cum arăta cerul? întrebă Henry. *Arată-mi, iarba era verde şi crudă? Sau galbenă şi uscată?*

După o săptămână, Helga trecu cu bicicleta pe dinaintea ferestrei lui. În spatele ei fiul unui pescar,

Gottschalk, devenit pescar la rândul lui, deținând o parte dintr-o barcă. O prindea din urmă, conducându-și bicicleta doar din genunchi, și, din felul cum își lăsa Helga capul într-o parte, Max ghici că îl îndemna să se grăbească. Max sări și deschise ușa de la intrare, ocolind părul și ieșind pe alee. Dar Helga și pescarul ei tocmai dădeau colțul, cu spițele roților strălucind ca un ceas solar, cu roțile ca o fulgerare neagră. O luă la goană după ei, până la colț, dând ocol brutăriei, dar dispăruseră.

Max înghiți ultima îmbucătură din sendvișul cu ou, pe care i-l pusese Gertrude la pachet și i-l strecurase în geantă. Era pe Palmers Lane, aproape de capăt, în fața casei Teal, cu ferestrele uriașe ca de capelă, care dădeau spre un câmp. Al doilea sul era pe terminate. Încet, își zise, măsurând coșul din ochi, dacă n-o lua mai încet, va trebui să se întoarcă acasă. Pereții casei Teal erau de culoare roșu-aprins, acoperișul era rotund ca un melon. Îi amintea de șeful de la vechea sa firmă, unde ținuse contabilitatea după ce se terminase războiul. I se dăduse o săptămână concediu după moartea lui Kaethe și, deși își propusese, nu le mai scrisese să le explice de ce nu se întorsese la lucru. Cu puțină chibzuială, putea să trăiască din cât economiseseră el și Kaethe, și apoi, avea poate să facă exact ceea ce îi promisese lui Kaethe că n-o să facă, să se întoarcă la Heiderose și să vadă ce mai dăinuia.

Pe 1 septembrie începu să plouă. Începu devreme, în timp ce Max se îmbrăca. Rămase la fereastră, gândindu-se la cheia Casei de la mare. Era lăsată în grija unei anume doamne Cobbe, care locuia pe

Church Lane, la numărul 17. Ea avea să meargă acolo în cursul dimineții și să facă o curățenie generală și apoi, la prânz, Elsa putea să se mute oficial în casă. Desigur, doamna Cobbe putea să-i lase cheia acolo, dar ea insistă ca Elsa să vină și s-o ia, ținea morțiș ca totul să se facă așa cum se cuvine.

— Ei bine, îi zise Gertrude lui Max, Elsa Lehmann a împachetat o mulțime de lucruri. Cărți și farfurii și două valize enorme cu haine. Va trebui să scot mașina din garaj și s-o ajut cu mutatul. Ea zice c-o să se descurce, c-o să le ia pe rând, și bănuiesc că, atunci când vine Kett să se apuce de lucru, ar putea să-i pună cutiile într-un cărucior.

Max o privi intrigat.

— Kett. Constructorul din partea locului. Lucrează la casa Lehmann. Reface treptele, o idee de-a lui Klaus, ca să dea un aer mai elegant scărilor.

Gertrude râse și clătină din cap.

— Ce alt motiv ar fi putut avea să se mute într-o colibă?

— Nu mă gândisem la asta.

Se încruntă și se răsuci cu spatele.

Spre prânz ploaia tot nu se potolise și Max, nemaiputând să suporte tensiunea așteptării, își trase pălăria pe urechi și ieși. Nu-și luă sulul cu pictura, de teamă să nu fie distrus de ploaie, așa că hoinări prin sat, adunând informații, alegând culori văratice pentru ultima casă de pe Palmers Lane. Devenise satul lui, își zise, și era adevărat, puținii oameni pe care-i întâlni îl salutară sau îi făcură cu mâna, grăbindu-se ca să nu-i ude ploaia. Max închise ochii. Voia să se pună la încercare, să-și dovedească sieși că știa fiecare centimetru din alee și din gardul viu, fiecare

cotitură şi fiecare copac ce-şi răsfira coroana spre drum. Încet, se aplecă înainte, lăsându-se călăuzit de celelalte simţuri, de pământul pe care-l simţea sub tălpi, de mirosul fiecărei grădini, până când faptul că ajunsese la drum întins îl vesti că-şi atinsese ţinta. Se întoarse şi deschise ochii. Iarba era tunsă, din câmpul de grâu rămăsese mirişte a, rogozul fusese tăiat la nivelul solului. Gardul terenului de tenis era năpădit de rugi, pe care din loc în loc se vedeau mure, şi peste tot plutea mirosul de fum de lemne, care se încolăcea printre stropii de ploaie.

Max începu să-şi croiască drum de-a lungul potecii. Marea i se deschidea chiar în faţă, o întindere de argint, subţiată de o străfulgerare neaşteptată de soare. Max ocoli marginea unui câmp până când ajunse la păduricea unde poteca făcea un cot, readucându-l în interiorul coastei, scurtând printre coline şi peste movile de verdeaţă, şi scoţându-l la mlaştina plină de sare, chiar deasupra morii. Acolo lucrau trei bărbaţi, reparând acoperişul. Max o coti pe o potecă mai îngustă şi se trezi lângă gura unui post de observaţie, a cărui siluetă cenuşie, masivă, răsărea stingheră din pământul străvechi. Max se strecură înăuntru, ca un melc care se retrage la loc în cochilie, şi, oprindu-se lângă una dintre ferestruicile înguste, se întrebă care dintre oamenii din sat stătuseră acolo, cu rândul, zi şi noapte, gata să vestească apariţia duşmanului. Nici măcar o casă din Steerborough nu fusese bombardată, şi poate că tocmai datorită acestui mic buncăr, germanilor le fusese prea teamă să vină aici. Max se sprijini de unul dintre pereţi. Astăzi nu avea energie pentru nimic altceva decât pentru întâlnirea cu Elsa şi se uită din nou la ceas să vadă

dacă nu cumva se făcuse în sfârşit unu. În cele din urmă, ieşi la suprafaţă şi, fără să se uite spre muncitori, o luă de-a lungul şanţurilor pline de apă şi de-acolo pe poteca netedă care mergea în paralel cu marea.

Pe suprafaţa apei se aflau trei lebede, albe şi uriaşe, a treia având încă pete cafenii pe penaj. La apropierea lui, începură să bată din aripi şi, cu un efort suprem, se ridicară şi-şi luară zborul. Max culese o tulpină de rogoz şi o folosi ca să-şi croiască drum de-a lungul râului, prin mâl şi trestii, ieşind pe pod, care era blocat de o poartă pentru vite, singurul obiect făcut de mâna omului dintre Casa de la malul mării şi mare.

Geamul uşii de la intrare tremură când ciocăni în el. Era trecut de unu, dar nu era nimeni înăuntru. Apăsă clanţa, dar uşa era încuiată. Max se retrase înspre dune. Soarele îşi înteţea dogoarea, ploaia se oprise, iar el se întinse în iarba aspră, privind cum i se întăreşte noroiul de pe pantofi, cum i se usucă dârele negre din jurul manşetelor de la pantaloni.

— Dumnezeule mare!

Gertrude se temu că descoperise un cadavru, cu picioarele pe jumătate îngropate în nisip.

Max îşi netezi hainele.

— Ziua bună.

Se uită la soare, şocat să-l vadă în jumătatea opusă a satului, suspendat deasupra turlei bisericii. Se ridică şi rămase în picioare lângă ea, cu steluţe de secărea prinse de haine.

— Ei bine, e înăuntru, oftă Gertrude. S-a instalat cu totul.

Max se întoarse spre Casa de la malul mării, dar Gertrude îl prinse de braţ.

— N-am mai văzut plaja, zise ea, de câteva zile bune.

Oare ce vedea era o umbră sau Elsa însăşi, aşezată în fereastră, întinzându-se să-i facă semn cu mâna?

— Hai să facem o plimbare.

Şi, neputând să se abţină, Gertrude începu să-i scuture florile de pe mâneci.

Max o lăsă să-l conducă. De-a lungul plajei, ocolind micul golf alungit.

— E un bătrân în sat, locuieşte lângă pajişte, îi spuse Gertrude. Sunt cincisprezece ani de când n-a mai venit să vadă marea. „N-am timp", zice.

Max încuviinţă, deşi îi era imposibil să-i urmărească buzele şi să meargă în acelaşi timp.

— Doar noi, londonezii, credem că trebuie să ne închinăm naturii zi şi noapte, continuă ea. Pentru nimic în lume, n-am putea să trecem pe lângă o tufă de liliac sau un merişor sălbatic fără să ne oprim să-i inspirăm parfumul. Le-am dus dorul, ăsta-i adevărul, şi, când oamenii de la oraş se retrag aici, îşi petrec restul vieţii încercând să recupereze. Mătuşa mea, ştii, cea care mi-a lăsat casa, ieşea la plimbare în fiecare zi, până când a împlinit nouăzeci şi unu de ani.

Max fu gata să-şi piardă echilibrul în timp ce urcau poteca îngustă, trecând pe lângă pontonul unde era ancorat bacul. Gertrude îl prinse, trăgându-l în sus, şi şoldurile li se izbiră cu putere.

— Scuză-mă, zise ea, eliberându-i braţul.

Max se uită pe furiş în urmă. Casa de la malul mării nu se mai vedea. În stânga sa era doar un teren mocirlos şi nu se putea merge decât înainte.

Max își imagină orele care aveau să se scurgă în absența lui. Lumina care pălea, roiurile de musculițe, și și-o închipui pe Elsa resemnându-se cu faptul că el n-avea să mai vină.

În cele din urmă, ajunseră la pod și o luară înspre uscat, pe lângă calea ferată. Poteca străbătea un șir de dealuri și poposea în sat. Gertrude se oprea din când în când să culeagă câte o mură, zâmbindu-i cu dinții înnegriți de suc. Nu-și vorbeau și, încet-încet, în timp ce pășeau învăluiți în lumina amurgului, Max începu să se liniștească. Se resemnase cu prezența lui Gertrude acum și cu faptul că, la revenirea în sat, avea să fie prea târziu să meargă în vizita propusă. Dar Gertrude nu se opri la răscrucea spre Marsh End.

— Mașina, zise ea. Am lăsat-o în port, așa că o luară spre mare.

Era o senzație stranie să se cufunde în scaunul de piele, să se sprijine de o pernă, să simtă cum ploaia, sarea și lumina zilei păleau pe măsură ce înaintau pe alee. Pregătiră cina cot la cot, fărâmând cartofii, frigând cotlete, culegând pătrunjel și roșii mici și dulci de pe un vrej din spatele casei. Max puse masa și Gertrude veni cu farfuriile și, în aceeași clipă, își ridicară privirile și înclinară din cap, împăcați. După cină jucară cărți, un joc, și apoi încă unul, iar Gertrude, entuziasmată de victoriile repurtate, insistă să-i citească dintr-o antologie de poezie din Suffolk. Îi citi o poezie, din care el nu înțelese nici un cuvințel.

> Voi, sârme strălucitoare, cu trup mlădiat,
> Câte nopți fără somn mi-ați mângâiat!

Era, îi explică ea, o poezie despre tricotat.

Nici nu m-aţi părăsit în zile înnorate,
Ţinând duşmanul hâd, Plictisul, de mine departe:
Dându-mi alinare caldă şi tăcută
Ce, fără a-mi osteni mintea sau trupul,
Le lasă să-şi plătească mai înalt tributul:
Tinzând spre aer pur sau rugăciune mută.

Era trecut de zece acum şi Max privi spre întunericul de afară.

— O să urc să citesc ceva, zise, ridicându-se, şi Gertrude se ridică şi ea.

— Da, ai dreptate, şi, unul după altul, urcară scările să meargă la culcare.

Max se trezi într-un nor de lumină. Uitase să tragă draperiile şi primele raze ale soarelui îi băteau în geam.

— O să vii să mă vezi?

Cuvintele Elsei îi răsunară în urechi şi nu-i veni să creadă că lăsase să-i scape prima ocazie.

Îşi trase repede ceva pe el, ceasul arăta cinci şi jumătate, şi, tiptil, se strecură jos. Prima gură de aer curat îi dădu o stare de euforie. Lumina dimineţii era albastră, abia desprinzându-se din întuneric, şi cerul era punctat de stoluri întunecate de păsări migratoare. O luă la fugă pe potecă, până la colţul unde se afla casa Lehmann, pustie, şi de-acolo traversă pajiştea. Era încă noapte acolo, dar râul se trezise la viaţă. Bărci minuscule treceau dintr-un capăt în altul, descărcând năvoade cu peşti, în timp ce pescăruşii se învârteau, gălăgioşi, pe deasupra lor.

Max se adăposti în umbra colibelor, sărind de la un pilon la altul, cu ochii aţintiţi asupra ferestrei Casei de la malul mării, unde ardea o lumină. Lumina, era sigur de asta, îi era adresată lui. Se grăbi spre ea, lăsând aerul să-i umple plămânii, oprindu-se să-şi tragă răsuflarea doar când ajunse pe scările de lemn. Urcă pe verandă şi bătu la uşă, aşteptând, şi apoi apăsă pe clanţă şi intră. Camera de la parter era pustie.

— Elsa?

Se vedea un pătrat de lumină în capătul scărilor şi se prea putea ca ea să-l strige de sus. Lăsând mâinile şi picioarele să-l poarte pe scări, îşi trăia visul aievea. Urcând, simţind funia caldă sub palma lui, până când, orbit de lumină, ajunse sus.

Văzu dulapul, masa rotundă cu scaunele, patul desfăcut. Dar Elsa nu era acolo. Pe pat se afla o carte. Se îndreptă spre ea şi se aşeză. Era nouă, nerăsfoită, cu coperta lucioasă.

Anne Frank
Jurnalul unei tinere fete
Un extraordinar document despre adolescenţă

Max privi chipul fetei. Avea părul negru pieptănat cu cărare pe-o parte, ochii rotunzi, cu albul pur, şi gura cu buza de sus plină şi cu o expresie încrezătoare, amintindu-i oarecum de o raţă. Max deschise cartea. În interiorul copertei se afla fotografia unei case cu patru etaje, de-abia lăsând vreun locşor pentru cărămizi între ferestre, şi, alături, o altă fotografie, reprezentând un palier şi un raft cu mape.

Şi apoi Elsa urcă prin chepeng. O văzu gata să ţipe, punându-şi mâna la gură, înainte de a-şi da seama, în secunda următoare, că era el.

— Îmi cer mii de scuze, sări Max. N-am putut să vin mai devreme şi voiam să-ţi urez...

Elsa purta o cămaşă de noapte cu volănaşe la umeri şi avea părul desfăcut. Veni spre el.

— Cât e ceasul?

— Îmi cer scuze... începu el din nou.

— Nu-i nimic.

Îi întinse mâna.

— Nu puteam să dorm.

Max era prea aproape de ea acum şi, neştiind cum să se retragă, se aşeză. Elsa se aşeză lângă el. Patul scârţâi şi se clătină, gata să-i arunce la un loc, şi, încordându-şi fiecare muşchi, Max păstră distanţa. Elsa se întinse după carte şi priviră amândoi chipul luminos al fetei.

— Poate că e mai bine că n-am avut copii.

Ea tremură în cămaşa de noapte subţire şi Max zise:

— Ar trebui să plec.

— Da. Mulţumesc.

Îşi lăsă mâna pe braţul lui.

— Să fii fericit, îi şopti şi apoi, ca şi cum tocmai i s-ar fi năzărit ceva, se aplecă spre el şi-l sărută.

Max rămase încremenit, simţind încă atingerea buzelor ei pe obraz, şi în clipa următoare o trăgea spre el. Îi sărută creştetul capului, sprâncenele, atât de drepte şi de grave, şi pleoapele largi. Ea nu-i opuse rezistenţă, aşa că îi sărută vârful nasului, bărbia, gâtul. Îngenunche dinaintea ei şi îşi lipi capul de pântecul ei, simţindu-i căldura trupului prin cutele materialului. Iar apoi ea îl sărută la rândul său. Îi sărută fruntea, bărbia nerasă, gâtul, umerii, braţul, urechile. Apoi Max o cuprinse cu braţele şi o trânti

pe pat şi, frenetic, începu să-şi smulgă hainele. Îşi aruncă cizmele din picioare, trăgând de şireturi, îngrozit, implorându-l pe Dumnezeu, pe oricine ar fi fost, să nu-l oprească. Simţi lacrimi în ochi, incapabil s-o privească, temându-se că felul în care se dezbrăca o îndepărta de el. Dar, când se întoarse, ea stătea în genunchi dinaintea lui, goală, cu trupul la fel de subţire ca al unei fetişcane, cu sânii desăvârşiţi, descriind o curbă perfectă.

— Dar vezi, zise ea, privind în jos, n-am avut niciodată copii, iar Max întinse mâna spre ea şi, încă târând o şosetă după el, cu cămaşa pe jumătate descheiată, o conduse spre pat.

Se prăbuşiră în pat întocmai cum Max îşi închipuise că va fi, şi deschise gura şi râse de bucurie în timp ce trăgeau cuvertura peste ei.

28

Casa de la malul mării, Steerborough, Suffolk. Lily întinse scrisorile pe masă, mângâindu-le, savurând senzaţia, simţind totul mai acut după o noapte nedormită. Se simţea ameţită, gândindu-se la Grae, la atingerea mâinilor lui, la dulceaţa limbii lui când i se strecurase printre dinţi.

Elsa, draga mea soţie, scria Lehmann în 1953. *Azi-noapte am visat că mă paraşutam în Germania, cum am făcut în ultimele luni ale războiului. Ne înghesuiam lângă uşă, gata să sărim, când se aprinse lumina verde în avion. Am căzut în întuneric, cu paraşuta deschizându-se deasupră-mi, cu rucsacul suspendat sub mine de sfoară, şi, în visul meu, întocmai cum s-a întâmplat atunci, am plutit, purtat de vânt, imponderabil, neştiind unde urma să aterizez. Iată-mă deci, suspendat deasupra Germaniei, un loc din care făcusem atâtea eforturi să plec. Şi apoi m-a cuprins cea mai bizară senzaţie. Mintea mi s-a despărţit de trup. Părea să plutească deasupra mea, întrebând parcă: „Cine-o fi nebunul acesta? Oare ce face?". N-am mai avut niciodată acea senzaţie de atunci, până în noaptea trecută, când m-am trezit brusc năpădit de ea. E totul în regulă? Mă gândesc la tine acum, întocmai ca atunci, şi, mai presus de orice,*

sper că înveți în sfârșit să fii fericită, așa cum ești, trăind în coliba ta deasupra plajei.

Draga mea,

Sunt atât de bucuros că te descurci fără mine și că fânțarii rezistă cel puțin ispitei oferite de glezna ta stângă. Aici avem o grămadă de treabă, mai ales dacă te gândești la vremea când mă temeam că n-o să găsesc pe nimeni dispus să mă angajeze. Așa că acum trebuie să-mi amintesc să fiu recunoscător. Sammel, Liebnitz, Koenig au plecat de mult în America, dar eu unul n-aș putea s-o iau de la capăt pentru a treia oară. Și, știu, nici tu n-ai putea. Sper că starea de spirit pe care o transmit scrisorile tale e cea adevărată. Nu ezita să vii aici dacă te simți singură, dar e greu să te simți singură în Steerborough, știu. E minunat să primesc scrisori de la tine și acum le primesc atât de repede. Mai ții minte când te dojeneam că lași să treacă prea mult timp între scrisori sau te somam să scrii scrisori mai scurte și mai dese, ca să n-ai nevoie să-ți tragi sufletul după o scrisoare-monstru? Îmi pare rău că am fost atât de sever cu tine, draga mea El, dar, de la început, n-am putut îndura gândul că poți trăi fără mine și acum, după douăzeci de ani de căsnicie, nu-l pot suporta decât pentru un răstimp de câteva zile. Dacă pot, o să iau trenul și-o să vin la tine sâmbătă. Vrei să mergi în întâmpinarea bărcilor de pescuit și să-mi cumperi plătici pe care să le fierb? Mi s-a făcut, deodată, poftă de una și de creveții aceia cafenii pe care-i vând în port. Ca și fânțarii, am o slăbiciune pentru glezna ta dreaptă. Și, desigur, pentru pulpele,

coatele şi încheietura ta. Ţine-le învelite bine, de dragul meu.

Al tău, L.

În timp ce se întindea să ia următoarea scrisoare, Lily o observă pe Ethel în colţul aleii. Se clătina, încercând să-şi menţină echilibrul, cu capetele de la cordon fluturându-i în vânt. Lily deschise fereastra.

— Vă simţiţi bine?

Ethel se îndreptă de spate la auzul vocii lui Lily. Făcu câţiva paşi greoi înspre ea.

— Nu-i nimic plăcut în asta, îi zise. În a îmbătrâni.

— Nu, zise Lily, deşi spera să existe ceva, orice. Mergeţi să înotaţi?

— Aşa voiam, se încruntă Ethel. Mi-e bine de îndată ce sunt în apă, doar la intrare şi la ieşire... Se întâmplă din senin, ştii, să-mi pierd echilibrul, la naiba.

— Aşteptaţi puţin...

Lily dădu fuga sus şi-şi înhăţă costumul de baie. De la cusături se scuturară vârtejuri de nisip fin. Îl înfăşură într-un prosop şi ţâşni pe uşă.

Străbătură împreună pajiştea. Ethel mergea clătinându-se alături de ea, cu corpul ţeapăn, cu picioarele drepte. Îi amintea lui Lily de un pui, cu părul ei alb ca puful şi ovalul descris de halatul ei, legat în talie, ca un ou. Pe măsură ce se apropiau de plajă, Lily îl căută cu privirea pe Grae. Colibele erau undeva în dreapta ei, ascunse de coama dunelor.

— Ne vedem mai târziu?

Grae o privise în ochi, cu degetele aproape atingându-i mâna, şi amândoi ştiură că asta însemna în cursul după-amiezii sau seara, nu într-o jumătate de oră, înainte să apuce să se schimbe.

— Aşadar, intri în apă? o întrebă Ethel, lăsându-şi halatul să cadă pe nisip.

Lily îşi scoase blugii. Cămaşa ei era şifonată, încheiată doar pe jumătate, îmbibată cu mirosul de fum şi aer curat. Îşi simţi degetele alunecându-i pe piele în timp ce-şi scotea restul hainelor, închizând ochii pentru o fracţiune de secundă ca şi cum ar fi simţit atingerea lui.

— Gata? tuşi Ethel şi, înroşindu-se, Lily îşi trase costumul pe ea.

Cu sfială, se luară de mână şi se îndreptară spre ţărm. Apa era rece ca gheaţa. Era ora fluxului şi curând, prea curând, înaintau prin apă, se cufundau, îşi întindeau braţele. Lily simţi ca o arsură apa care-i intra pe sub costum, un jet rece în dreptul buricului, ace de gheaţă în cupele sutienului.

— O să fie în regulă acum, zise Ethel, dându-i drumul la mână şi pornind voioasă în larg.

Lily fu răsturnată de un val. Se zbătu şi se sufocă, luptându-se să iasă şi, când ieşi la suprafaţă, îi era cald. Se lăsă pe spate, cu braţele şi picioarele întinse, ca o stea de mare, cu soarele bătându-i în faţă, şi apoi, din senin, se simţi năpădită de o senzaţie de fericire pură, strălucitoare. Sentimentul fu atât de intens încât o trecu un fior pe şira spinării, reverberând în degetele de la mâini şi de la picioare, înspăimântând-o. Se întoarse, încercând să localizeze capul ca de focă albă al lui Ethel. O văzu pe coama unui val, şi porni într-o tentativă de craul, cu gura închisă, cu ochii mijiţi în soare. În cele din urmă, o prinse din urmă. Călca apa oprită dinaintea unui hotar nevăzut, cu braţele larg întinse, sprijinită pe coama unui val. Lui Lily îi trebui un moment să-şi

dea seama că era goală-goluță. Costumul ei portocaliu plutea lângă ea, agățat de un șnur, și, imediat sub suprafața apei, trupul i se relaxa, alb și fericit.

— Baia mea cu sare, zâmbi Ethel, nimic nu se compară cu asta, și Lily, simțindu-se prea îmbrăcată, lăsă să-i alunece bretelele negre de la propriul costum și și-l scoase.

Apa o împresură, trezindu-i dorința de a sări și de a face piruete și i se păru atunci că stratul subțire de nailon pe care-l purtase fusese de fapt o platoșă care-o împovărase.

— Asta e ceea ce mă ține în formă, îi zise Ethel și se lăsă pe spate, pe perna unui val.

— Așadar, de cât timp locuiți aici? o întrebă Lily.

— De cât timp? Ne-am mutat... Să vedem, eu am optzeci și patru de ani, trebuie să tot fie vreo douăzeci de ani. De când a ieșit soțul meu la pensie.

— Și... El este...?

— Oh, nu. A murit la scurt timp după aceea. Dar, drept să-ți spun, nu ne-am înțeles niciodată. Am un prieten minunat. Locuiește la Stowminster. O să-mi facă o vizită în weekendul ăsta.

În cele din urmă, reveniră spre țărm, târându-și costumele după ele, zăbovind în apa puțin adâncă pentru a și le trage pe ele. Lily îi întinse brațul când se ridicară și păși împreună pe pământul uscat.

Draga mea El,

Știu că o să fii furioasă pe mine. Nu pot să vin și-mi pare rău. Lily stătea în cada roșie de rugină, mâncând pâine prăjită, încercând să descifreze literele tipărite, gri, din scrisoarea lui Lehmann, pe care o sprijinise de robinet. *Te rog, nu lua absența mea*

drept un Semn. Am primit un telefon urgent şi am fost rugat să arunc o privire la căsuţele muncitorilor din Sussex şi, de-acolo, să merg la Hambledon, să verific un zid care era construit de fapt în alt loc decât trebuia. De îndată ce termin, voi lua primul tren. Te-ai mai uitat la cum merg lucrările la casă? A început Kett lucrul? E totul acoperit şi protejat? Ce mai face acea fiinţă bizară, Meyer, cu sulul lui de hârtie? Cred că e foarte generos din partea ta că mai vorbeşti cu el după ce ne-a trecut casa cu vederea. Te rog, iartă-mă. Îţi acord cinci minute în care poţi fi supărată pe mine şi apoi vreau să-mi scrii şi să-mi spui că totul e uitat.

Lily se sprijini de peretele căzii. O năpădiră gânduri legate de Nick. „Ticălosul", bombăni, ca şi cum el fusese cel care-o înşelase şi, ocărându-l, încercă să-i alunge chipul din gând. Dar în minte i se derulau toate momentele în care o desconsiderase, o păcălise, o ţinuse în suspans, refuzând să spună ceea ce, în mod evident, îşi dorea cel mai mult să audă. Îşi văzu chipul reflectat în şirul de plăcuţe identice, decupat în pătrate înguste şi stângace, şi, încercând parcă să se purifice, îşi turnă şampon în păr şi începu să-şi bată urechile cu palmele făcute căuş. Mai târziu, simţindu-se pedepsită îndeajuns şi frântă de oboseală, urcă la etaj şi se cuibări în patul dublu, cu scrisorile.

Draga mea El, citi. *S-ar părea că retrăiesc toate momentele importante din viaţa mea. Azi-noapte am visat că eram la o mare masă rotundă, cu un grup de înalţi ofiţeri. Eram acolo în calitate de membru al armatei britanice, venit spre a le cere să-mi predea aerodromul şi, în timp ce ei vorbeau şi tot vorbeau,*

incapabili să ajungă la un consens, cineva m-a bătut pe umăr. „Locotenent Lehmann...". Era un înalt ofiţer nazist, rugându-mă să ies la o discuţie între patru ochi. „Locotenent Lehmann," mi-a zis, „eu iubesc evreii. Am un văr de-al doilea care e evreu şi pe care l-am protejat pe toată durata războiului. Te rog, s-ar putea să se ia notă de astea când se va termina totul?". „Da", i-am zis, „se va lua notă de tot". Şi m-am întors la locul meu. După cinci minute m-a bătut altcineva pe umăr. „Putem avea o discuţie între patru ochi?". Era alt ofiţer nazist şi m-a condus şi el afară. „Sora celui mai bun prieten al meu era căsătorită cu un evreu," mi-a spus. „Am făcut tot ce-am putut pentru ea." Şi tot aşa. „Da," le-am zis, „se va lua notă de tot ceea ce aţi făcut". Aceşti oameni ştiau că se apropiau procesele pentru crime de război şi am simţit o plăcere ireală văzând teama întipărită pe fiecare chip. M-am uitat la ei, în uniformele lor elegante, cu fireturi şi decoraţii, încercând să zâmbească, dându-şi silinţa să pară civilizaţi, când, pentru ei, civilizaţia însemnase înrobirea şi exterminarea celor ca mine. Dacă ar fi avut o brumă de curaj – cuvintele fugeau pe dinaintea ochilor obosiţi ai lui Lily –, *m-ar fi împuşcat.*

— Lily, Lily!

Oare o strigase cineva? Avea impresia că aţipise doar câteva clipe, dar era deja trecut bine de amiază. *Dacă ar fi avut o brumă de curaj, m-ar fi împuşcat.* Descoperi cuvintele lângă ea, pe pernă, în scrisoarea pe care încă o mai ţinea în mână. Ascultă, dar nu se auzea nimic. Doar uguitul grav al porumbeilor care făceau gălăgie în copaci.

— Lily?

O striga cineva din pragul uşii din spate. Îi sări inima şi apoi rămase nemişcată. Nick? De-abia dacă îndrăznea să respire şi apoi uşa se trânti şi oricine va fi fost plecă. Foarte încet se dădu jos din pat şi se târî până la fereastră. Trei copii mici, cu găletuşe şi lopeţi, turnau rumeguş la poalele toboganului. Fugi în spate şi măsură grădina cu privirea. Dar nu era nimeni acolo. Cine fusese? Trebuia să ştie. Îşi trase blugii şi un tricou şi dădu fuga jos. Nu era nici o maşină parcată lângă a ei. *Lily?* Încercă să-şi amintească vocea. Grae? Poate că fusese Grae şi simţi o dorinţă sfâşietoare ca el să-şi fi făcut curaj să urce scările şi s-o fi găsit cuibărită în pat. Fugi înapoi în bucătărie şi îşi surprinse propria reflecţie în oglindă. Avea părul turtit într-o parte şi ciufulit ca un moţ de koala pe cealaltă. Priveliştea o ţintui locului, o făcu să râdă, îi aminti că era lihnită de foame şi, în loc să dea fuga spre pajişte, puse de ceai şi începu să-şi facă de mâncare. Una dintre copilele care se jucau la tobogan sau chiar mai multe e posibil să se fi numit Lily. Se aşeză cu omleta şi salata în grădină, încercând să mănânce încet, cu fiecare îmbucătură din ce în ce mai puţin încrezătoare că Grae avea să se întoarcă. Cum aveau să se salute? se întrebă, oare trebuiau să aştepte toată seara până să se poată atinge? Simţi un gol în stomac, un nod în gât, în timp ce văpaia dulce a soarelui şi foşnetul înfundat al valurilor îi dădeau o senzaţie de ameţeală.

La şapte, îşi luă o jachetă şi o sticlă cu vin şi, ca şi cum ar fi ieşit oficial pentru restul serii, încuie uşa. Se plimbă agale de-a lungul râului, trecând podul de lemn şi coborând cărarea care ducea spre

colibe. Uşa lui Grae era deschisă, o pată neaşteptată de albastru pe fundalul cenuşiu al lemnului. Afară era aşezată o măsuţă cu trei scaune şi, deşi pe masă se aflau o cană pe jumătate plină cu ceai şi o farfurie cu firimituri, nu era nimeni acolo. Lily se opri în pragul colibei, uitându-se înăuntru. Un raft cu cărţi, majoritatea pentru copii, un manual pentru maşină şi o istorie a coastei ţinutului East Anglia. Sub fiecare pat se aflau valize cu haine şi cutia oranj cu jucării pe care, îşi închipui Lily, fetele insistaseră s-o ia cu ele. Pe podea, ca şi cum ar fi fost livrat, zăcea un exemplar din *Village News*. Lily îl ridică de jos. Urma să aibă loc o expoziţie Millenium – cu fotografii din Steerborough. Urma să fie deschisă publicului, pentru o taxă de 20 de penny, timp de trei zile, în weekendul dinainte de prima luni din august. „Aşteptăm orice ajutor sau sugestii. Contactaţi-i pe Alf şi Cassie Wynwell." Dedesubt scria, cu litere negre, îngroşate:

Un exponat-surpriză.
Tombolă. Ceaiuri.

O mână se lăsă greoi pe umărul ei. Lily tresări, scăpând ziarul din mână, deşi, chiar în timp ce-o făcea, ştia că e Grae. Se întoarse şi dădu nas în nas cu el. Era atât de aproape încât de-abia îi putea distinge trăsăturile.

— Unde sunt? şopti şi, ştiind la cine se referea ea, Grae zâmbi larg şi o trase în patul de jos.

— Sunt plecate.

Îi sclipeau ochii.

— Sunt la mama lor. Rămân peste noapte acolo.

— Dar...

Lily simţea în acelaşi timp curiozitate şi dorinţă.

— Credeam...

Dar Grae o săruta, îi scotea hainele, desprinzându-se doar o clipă de ea să închidă uşa. Lily îl privi descheindu-şi cămaşa, trăgându-şi tricoul peste cap şi iată-l, pe jumătate gol, lângă ea, înghesuit în patul caraghios de îngust. Corpul îi era arămiu, de aceeaşi culoare cu părul, şi îi zâmbi în timp ce-şi arunca cizmele din picioare.

— Da, zise Lily, înainte ca el să se oprească şi să cântărească dacă era bine ce făceau, şi îl privi cu ochii larg deschişi, strălucitori, ca în transă.

Puţin mai târziu, rămaseră întinşi în pat, tăcuţi, admirând contrastul pe care-l făceau membrele lor alăturate, atingându-se cu vârful degetelor, care străluceau albe şi luminoase pe pielea lor.

Se întunecase când ieşiră din colibă.

— Am putea merge să bem ceva, propuse Lily, în timp ce Grae se uita în jur, căutând locul în care făcuse focul.

— N-am nici un ban.

— Am...

— Nu, zise el, ferm, şi apoi: O să fac focul.

Rămaseră tăcuţi, în timp ce el aţâţa flacăra, aplecându-se şi suflând ca să aprindă focul. Puse lemne pe foc şi curând erau învăluiţi într-un cerc de lumină.

— Uite ce e, sunt un intrus în sat, zise el. Nu sunt bine-venit la cârciumă.

— De bună seamă... tu...

— În Steerborough – părea furios –, fie faci parte dintr-una din familiile vechi, fie vii cu bani, destui cât să-ţi cumperi o a doua casă. Ştiu că ţie totul ţi se

pare idilic. Dar nu şi oamenilor adevăraţi. Oamenilor care au nevoie să-şi câştige pâinea.

— Şi eu am nevoie să-mi câştig pâinea.

Lily îşi imagină împrumutul din care trăia, ca un munte în miniatură, deschizându-se într-un hău pe măsură ce se apropia de vârf.

— Ei bine, ştii că l-au alungat pe Guinness din magazinul de artizanat?

— Guinness?

— Motanul nostru...

Grae clătină din cap.

— S-a ţinut după mine înăuntru şi a spart un urcior.

Lily pocni din degete, chemând motanul.

— Guinness!

O umbră întunecată se prelinse spre ea, încununată de o străfulgerare albă.

— Ai fost dat afară, banditule?

Ademeni animalul să i se aşeze în poală, simţindu-i năsucul umed, mustăţile răsfirate, când îşi lăsă capul în palma ei.

— Aşadar – întrebă Lily, tuşind –, ce s-a întâmplat cu casa voastră? A trebuit să vă mutaţi?

— Suntem la casa de vacanţă.

Simţea frustrarea din glasul lui.

— Toţi ceilalţi au câte una, de ce n-am avea şi noi?

Lily se sprijini de umărul lui. Eu sunt, ar fi vrut să-i spună, dar, desigur, Grae nu ştia cine e ea de fapt.

— N-am mai putut să ne permitem chiria, zise el într-un final. După ce a plecat Sue şi a trebuit să iau o maşină nouă. Aş fi putut să-mi reiau slujba de la

centrală, dar... Acolo se muncește în schimburi și atunci cine mai avea grijă de fete?

— Îmi pare rău.

Isuse, de ce trebuia ea să pună întotdeauna atâtea întrebări, când fuseseră atât de fericiți, întinși unul lângă altul, șoptindu-și dulci nimicuri în întuneric? Temându-se că nu se va putea opri, Lily se ridică și se duse să ia vinul.

— Așadar, cum se face că vorbești germana? o întrebă Grae.

Neavând un tirbușon, ea împingea dopul înăuntru cu degetul.

— Traduci scrisori? Asta a zis Emerald că faci toată ziua în camera ta.

— Ei bine...

Așadar, o urmărise.

— Am făcut germană la școală și eram bună la asta. Tata era de fel din Germania...

Nu-și propusese să-i spună lucrurile astea.

— A venit aici când avea doisprezece ani. Părinții lui l-au trimis înainte... Așa că bănuiesc c-o am în sânge.

Grae rămase tăcut lângă ea. Așteptând să continue.

— Era violonist. Se numea Walter Lampl.

Walter Lampl. Lily obișnuia să le repete acest nume străinilor pe care-i întâlnea sperând că vreunul dintre ei îl va fi auzit cântând, dar, în loc de asta, ei râdeau și-i spuneau că are mare noroc că și-a păstrat numele mamei.

— Cânta într-o orchestră și, când mama... Când au început să se vadă... el era deja însurat.

Se căsătorise la optsprezece ani cu o fată pe care o cunoscuse în școală. Nu putea s-o părăsească, asta ieșea din discuție. Nu se aveau decât unul pe celălalt.

— Atunci... ați petrecut mult timp împreună?

Lily încercă să pară degajată.

— Nu. Nu l-am întâlnit niciodată.

— Bun, încuviință Grae. Bun.

— Călătorea mult... în toată lumea.

— Și n-ai fost niciodată tentată să-i dai de urmă?

Ea clătină din cap.

— Nu știu de ce.

Rămaseră amândoi cu privirea ațintită asupra focului.

— Deși am mers odată în Germania. Într-un schimb de un semestru. Am fost într-o localitate numită Ulm. Cred că tata era originar din Hamburg, așa că a fost oarecum în zadar, și în Ulm, nu îmi dădusem seama, vorbeau un fel de dialect. Șvaba. Era ca și cum aș fi încercat să învăț engleza... nu știu... în Newcastle.

Familia la care mersese ea avea opt copii, șapte fete și, în sfârșit, un băiat, și tatăl avea un burdihan de toată frumusețea, tare ca o minge de fotbal, ca și cum încerca să mai facă un copil. O luaseră pe Lily de la gară cu o mașină cu trei rânduri de scaune, cu toții, cu excepția mamei, care nu se simțea bine, și, în timp ce copiii vorbeau și se certau, ea se gândea întruna la Sabine, partenera ei de schimb, ducându-se acasă însoțită doar de mama ei, cu metroul.

— Aveam doisprezece ani. Mă simțeam atât de singură. Chiar și cu toți copiii ăia. Chiar și după ce am învățat să vorbesc șvaba fluent. Îi scriam mamei în fiecare zi. Le-am scris tuturor persoanelor pe care le întâlnisem în viața mea.

Grae se întinse lângă foc.

— Ți-aș fi scris și ție dacă ne-am fi întâlnit măcar o dată. Și apoi o colegă de școală, Astrid, m-a

invitat să rămân peste noapte la ea acasă. Fuseserăm într-o excursie cu şcoala, merseserăm la ţară cu trenul şi, la întoarcere, trebuia să ne ia mama ei din gară. Îmi amintesc că am ieşit pe treptele de la gară, că mi-am văzut colegii urcându-se în maşinile părinţilor, văzând cum se răreşte mulţimea, aşteptând ca dintr-o clipă în alta Astrid să vină să mă bată pe umăr. Şi deodată am văzut că nu mai era nimeni. Am aşteptat în continuare. Sigur avea să-şi amintească şi avea să vină după mine. Aşa că am aşteptat. Nu m-am mişcat de acolo. Familia la care stăteam nu mă aştepta să mă întorc. Până a doua zi. Dar ea avea să-şi amintească. Sau mama ei avea să întrebe de ce nu venisem. Probabil că am aşteptat acolo ore în şir. Era o staţie de autobuz vizavi de gară şi, din când în când, dădeam fuga până acolo, dar nici un număr şi nici un nume de-acolo nu-mi suna cunoscut. Familia locuia într-o suburbie, într-un cartier cu case de cărămidă roşie, şi ştiam cum se numeşte, ştii cum e, când poţi să recunoşti ceva, dar nu reuşeşti să ţi-l aminteşti efectiv? Luasem autobuzul spre şcoală în fiecare zi, practic, dar întotdeauna împreună cu ceilalţi copii, şi citisem destinaţia scrisă pe autobuz, dar niciodată cu voce tare. Începea să se întunece. Erau oameni care se uitau la mine, mă studiau, aşa că am început să merg. Nu ştiam dacă merg în direcţia bună, şi apoi m-am trezit pe o autostradă. Nu era nici un trotuar şi maşinile goneau pe lângă mine. Deodată, am fost convinsă că Astrid îşi amintise, de bună seamă, aşa că m-am întors şi am încercat să găsesc drumul înapoi spre gară, dar, între timp, mă rătăcisem de tot. Şi atunci s-a întâmplat o minune. Mi-am văzut autobuzul. Donaurieden. Desigur, aşa-i

zicea. L-am prins din urmă şi-am urcat chiar când se închideau uşile. Dar n-aveam destui bani. „Vă rog, puteţi să mă ajutaţi?", am zis. N-aveam nevoie decât de 6 pfenigi. Dar nimeni n-a vrut să mă ajute. Erau o mulţime de oameni în autobuz şi se uitau cu toţii în podea. Era ca într-un vis în care ai vrea să ţipi, să ataci pe cineva cu un cuţit, dar, în loc de asta, rămâi complet nemişcat. Şi apoi mi-am amintit că aveam dreptul la un bilet redus. „Un bilet la jumătate," am zis, *„bitte,"* şi şoferul a ridicat din umeri şi mi-a dat un bilet şi am urcat.

Familia se pregătea de culcare când am intrat. La început, nu m-a observat nimeni. Am deschis uşa de la hol şi m-am aşezat pe un scaun şi apoi m-a văzut tatăl. „Ce s-a întâmplat?". A îngenuncheat în faţa mea. *„Was macht's, mein Liebchen?"*[1] M-a îmbrăţişat şi, nu m-am putut abţine, am început să plâng. Am plâns, şi-am plâns. Nu mă mai puteam opri. Mă îmboldea cu burdihanul lui şi apoi am izbucnit în râs pentru că era cel mai drăguţ om pe care îl întâlnisem vreodată. *„Meine kleine Mädlie..."*[2]. Mi-a adus un pahar cu lapte şi apoi m-a întrebat dacă sunt evreică. „Nu ştiu", i-am răspuns. Râdeam şi plângeam în acelaşi timp. „Tata a fost evreu." A încuviinţat, ca şi cum bănuise, şi, după asta, au fost atât de drăguţi cu mine. Fetiţă mică, îmi spuneau cu toţii, chiar şi femeia care a venit să gătească atunci când mama s-a îmbolnăvit. Mă sărutau şi mă alintau şi îmi făceau tot felul de cadouri şi, în ziua dinaintea plecării, m-au luat la cumpărături şi mi-au cumpărat un rând de haine.

---

1. În traducere: „Ce s-a întâmplat, drăguţa mea?".
2. „Fetiţă mică".

Grae avea ochii închiși, dar întinse mâna spre ea. Lily se așeză pe spate lângă el.

— Iartă-mă, n-am mai vorbit niciodată atât de mult. Mă rog, de câteva luni bune.

Grae o înconjură cu brațul.

— Dacă mai scoți o vorbă, te trimit înapoi în Germania, cu șase pfenigi în portofel.

— OK.

Se ghemui lângă el.

— Dar trebuie să mai spun un singur lucru.

— Doamne.

El își dădu ochii peste cap.

— Ce anume?

— Încă mă simt vinovată, dar n-am purtat niciodată hainele de la ei.

Dormiră sub cerul liber. Grae trase cele trei pături afară și făcură un pat moale, în care să te tot cufunzi. Auzeau marea în spate, vuind deasupra lor, și, de cealaltă parte a râului, luminile satului licăreau în noapte. Stelele se revărsau în cascade, înmulțindu-se de fiecare dată când se uitau spre cer, așa că, într-un final, Lily trebui să-și impună să se întoarcă pe-o parte, înconjurându-l pe Grae cu brațele, ca să poată adormi.

Pe ușa de la Fern Cottage era agățat un bilet. *Unde NAIBA ai fost?* Era scrisul lui Nick, cu litere mari, îngroșate de furie. *Te-am căutat după-amiază. Nu erai. M-am întors pe seară. NU ERAI. Am așteptat toată noaptea! E 9.30 dimineața și MĂ DAU BĂTUT.* Lily se uită la ceas. Era zece și zece și fusese cât pe-aci să-l convingă pe Grae să vină la ea să facă o baie. Intră și se așeză pe canapea. Ar trebui să-l

sune pe Nick, dar dacă se oprea și făcea cale întoarsă? O să-l sune peste o oră. O să fie aproape de casă atunci. Își lăsă capul în mâini, gândindu-se că devenise o mincinoasă. Rămase acolo, incapabilă să se miște, gândindu-se din când în când că Grae, care pregătea micul dejun, se întreba probabil de ce-i ia atâta timp să se spele pe dinți. În cele din urmă, se îndreptă spre cabina telefonică. Era altcineva înăuntru, o femeie care se plângea pe un ton certăreț că-i plouă prin acoperiș și, când își ridică privirea, părând a-și cere scuze, Lily clătină din cap și îngăimă că era în regulă.

— Nici o grabă, zise și o trecu un fior în timp ce se scotocea prin buzunare după mărunțiș.

29

Max apăsă metalul şlefuit al clanţei şi împinse cu toată puterea, de trei ori, înainte de a accepta faptul că Gertrude încuiase uşa de la intrare. Probabil că se trezise în zori şi că o verificase, dacă nu cumva îl încuiase pe dinafară cu bună ştiinţă? Neliniştit, dădu fuga la uşa din spate. Grădina era acoperită de picături de rouă, prinse ca nestematele de fiecare fir de iarbă, şi, în fiecare rond, ultimele flori ale verii erau închise, la adăpost de frigul dimineţii. Încercă uşa de sticlă şi uşiţa laterală şi apoi, descoperind că la fereastra bucătăriei nu era tras ivărul, încercă să se strecoare pe acolo. Aproape reuşise, era gata să atingă podeaua, când pulpana hainei i se agăţă de un set de tigăi. Cele trei obiecte se desfăcură din cui şi căzură, împrăştiindu-se pe podea. Max îngheţă, urmărind minutarul ceasului, trecând de la şapte şi douăzeci şi două la şapte şi douăzeci şi trei de minute, până ce se potoli zarva.

Îşi luă inima în dinţi şi urcă tiptil scările. Se aşeză pe pat şi îşi scoase pantalonii, cu manşetele şifonate, din care se scutură nisip. Îşi descheie cămaşa şi descoperi că-i lipsea un nasture, şi apoi elanul de pasiune în care-şi pierduse nasturele îl năpădi din nou. Se făcu ghem, scoţând scâncete din gât la

amintirea durerii şi plăcerii simţite. Elsa era acolo, ghemuită deasupra lui. Oare ce-l întreba? N-o auzea.

— Sst, gata.

Clătină din cap şi începu din nou să facă dragoste cu ea. Era ca şi cum cunoştinţele acumulate de-a lungul unei vieţi aşteptaseră să fie puse în practică, şi începu s-o sărute şi s-o mângâie până când îi sălta, râzând, în braţe.

Gertrude se simţea tulburată. Toamna. Adesea avea acest efect asupra ei. Era ceva tăios în aer, ceva care, cu doar o zi în urmă, nu fusese acolo şi asta îi trezi dorinţa să se apuce de ceva nou. Se hotărî să nu se mai gândească la Londra, unde era pe cale să înceapă cea mai aglomerată perioadă a anului, punând punct îndoielilor care ar fi putut să-i dea târcoale. Fusese sau nu fusese o decizie înţeleaptă să vină aici? Şi oare unde-o fi fost Max? De bună seamă, nu putea să doarmă încă, era aproape zece, şi, cuprinsă de ideea subită că s-ar putea să-i fie rău, mărşălui pe scări şi, după o bătaie uşoară în uşă, o deschise larg.

Hainele lui Max erau împrăştiate pe podea. Cearşaful era şifonat, cuvertura făcută ghem şi el era întins pe pat, cu toate cele la vedere, în mijlocul unui vârtej de pături. Gertrude închise uşa. Faţa îi era încremenită şi pământie. O să-l roage să plece de îndată ce se trezeşte, şi apoi îşi aminti de reputaţia ei ca psihanalist cu vederi largi. Ani de zile, se lansase în tachinerii îndrăzneţe – despre masturbare, invidia penisului, sex oral sau anal. Dar nu se aşteptase să dea peste un bărbat dezbrăcat în propria ei casă. Penisul lui Max îi apăru dinainte. Vârful lui, crestătura ca un ochi alungit.

Își luă coșul de răchită și plecă la cumpărături unde, aproape orbită de șocul a ceea ce văzuse, rămase privind lung afișul din vitrină, și uitând să intre în magazin. Trei pisicuțe aveau nevoie de un cămin. Cineva oferea o bicicletă spre vânzare, un cărucior Silver Cross în stare aproape perfectă. Pentru oricine ar fi fost interesat, se oferea un pulover de damă aproape gata, pentru care mai trebuiau trei sculuri de lână turcoaz. Se făcea reclamă la un curs de pictură în acuarelă. *Sunt așteptați începătorii*, scria, și, dedesubt, un desen reprezentând o tânără femeie care privea, foarte concentrată, o buturugă. Alaiul de penisuri păli pentru prima dată în decurs de o jumătate de oră. Se uită mai atentă la anunț. *În limita locurilor disponibile. Contactați-l pe T. Everson. Fern Cottage, lângă pajiște.*

Trebuia să cumpere ceva? Nu reușea să-și amintească. În schimb, o porni de-a lungul străzii. La început nu zări Fern Cottage, dar apoi o găsi, o căsuță minusculă situată pe colț. Bătu la ușa laterală și așteptă, întrebându-se dacă, acolo unde se spunea că nu cer experiență, însemna într-adevăr nici un fel de experiență.

— Da?

Cel care deschise era un tânăr cu aspect neîngrijit, cu o gaură în căptușeala uneia dintre mâneci.

— Am venit în legătură cu lecțiile de acuarelă... Dacă... mai aveți locuri.

Gertrude se simți stânjenită, stând așa, în stradă.

— Sunt cu adevărat începătoare.

Se uită în jur în timp ce spunea asta, sperând că el o s-o invite înăuntru.

— Oh, da.

Tânărul scotoci prin buzunar şi scoase un formular complicat, şifonat. Îl sprijini de tocul uşii şi apoi, dându-şi seama că nu avea nimic de scris, dispăru înăuntru. Gertrude aşteptă, evitând privirea vicarului care trecu pe lângă ea pe bicicletă, sperând că n-o observase.

— Bun.

Tânărul revenise.

— Puteţi să-mi spuneţi cum vă numiţi?

— Domnişoara Jilks, îi zise ea. Mai aveţi locuri?

El îşi răsfoi carnetul, împrăştiind petice de hârtie şi crochiuri cu siluete şterse, în negru şi gri.

— Cred că da.

Hotărâră să se întâlnească dimineaţa următoare la zece la pod.

— Ar trebui să vă plătesc în avans...? întrebă Gertrude, sperând să obţină mai multe informaţii, dar el păru atât de iritat de întrebare încât ea îşi băgă repede portofelul în geantă. Trebuie să aduc ceva cu mine? Vreun fel de materiale?

— Nu, zise el, ca şi cum asupra acestui punct era sigur şi îşi notă grăbit ceva în carneţel.

Max îşi fixase o ţintă. N-avea voie s-o viziteze pe Elsa până ce nu picta Ferma Veche. Ferma Veche şi Casa de la ferma veche aveau să constituie centrul picturii lui. Ajunsese la al treilea sul şi, dacă le lipea la un loc, ar fi înconjurat de patru ori camera lui. Max lucra repede. Uitând orice teamă că ar putea să termine prea repede. Lăsându-se purtat de sentimentul unei libertăţi subite, în mijlocul unei munci atât de minuţioase. Cărămizile pe care le picta erau trandafirii şi roşii, şi cafenii, ferestrele Crittal erau reduse

la linii ascuțite de metal în noile rame dreptunghiulare. Alături, căsuța fermierului era o construcție îngrămădită și bătută de vreme. Cu acoperișul jos, cu ușa înghesuită într-o parte. *Când pictezi un comic,* își aminti el sfatul lui Henry, *nu încerca să creezi un tablou nostim.* Și, concentrându-se asupra greutății acoperișului de stuf, pictă mai departe. Când termină, era trecut de șase și mai zăbovi puțin, așteptând să se usuce culoarea. Se lăsase răcoare și-și strânse haina în jurul lui, întrebându-se dacă în seara aceasta Gertrude avea să facă focul. Și apoi își aminti că Elsa îl aștepta. N-avea să fie acolo.

— Elsa Lehmann, îi zise lui Gertrude, ar dori să vadă scrisorile lui Henry. Crede că poate ar trebui să le public.

— Înțeleg.

Max se spălase și se îmbrăcase în haine curate, călcate. Își pieptănase și își îndreptase părul, își îmblânzise sprâncenele.

— „E mai bine," scoase el una dintre scrisori, „să te consideri un geniu, deși s-ar putea să nu fii?"

Gertrude consideră că e mai înțelept să nu răspundă.

— Se poate, încuviință ea. Depinde dacă trăiești într-o lume imaginară sau, pur și simplu, ai nevoie de puțină încurajare.

— În seara asta, zise Max, n-o să ajung la cină.

— Da, înțeleg.

Aștepta ca ea să-i dea binecuvântarea.

— Ei bine, n-o să te aștept. Dar, Max – îi zise în timp ce el era pe picior de plecare –, sunt scrisorile

tale, ca să le poţi publica? Vreau să spun, scrisorile nu sunt proprietatea celui care le trimite?

Max se încruntă.

— Chiar dacă persoana a murit?

— „Subiecte promiţătoare riscă să se dovedească un eşec pentru că te plictiseşti de ele în timp ce le pictezi."

Max se simţi obligat să-i citească Elsei măcar una dintre scrisorile lui Henry, ca să nu fi minţit cu totul.

— „Dacă simţi o prea mare admiraţie pentru o anumită persoană, atunci e greu să o pictezi cum se cuvine. Uită că ai orice fel de interes pentru subiectul pe care-l pictezi."

— Atunci de ce-ai mai vrea să-l pictezi? se încruntă Elsa. Şi cine era subiectul tău atât de promiţător?

Ocoli masa, venind lângă el, şi se rezemă de braţul lui.

— Când ai fost cel mai fericit?

Îi acoperi gâtul cu o ploaie de sărutări.

Max îi cuprinse faţa în mâini, îşi plimbă degetele de-a lungul maxilarului ei, în jurul orbitelor.

— Azi-noapte. Azi-dimineaţă. Acum.

— Nu, râse Elsa.

El îi mângâie gingiile cu degetul, lăsându-l să lunece pe dinţi.

— Spune-mi.

— Bine.

Max trase o coală de hârtie în faţa lui. Avea să-i deseneze harta. Avea s-o călăuzească în interiorul casei lui.

— Uite.

O trase lângă el, pe maginea scaunului.

— O iei pe drumul forestier de la Rissen, cel care trece printre grădina de zarzavat și pădure.

— Ce tot spui?

— Treci râul, e un pod de lemn, și acolo, la umbra a trei copaci uriași, o să găsești casa. Heiderose. A fost construită de o poetă germană și deasupra ușii stătea scris:

„Un ochi râde, altul plânge. Aceasta ne e soarta.
Viața e prea scurtă, Moartea e prea lungă."

Elsa își strecură brațul în jurul mijlocului lui.

— N-ai voie să-i duci dorul, îi spuse, clătinând din cap.

— Are două balcoane, de-o parte și de alta a ușii de la intrare, unde poți face plajă sau poți privi râul, și o terasă unde bucătăreasa curăță legumele când e cald. Dincolo de casă se întind câmpurile și, dincolo de ele, „pădurea cea mare". Dacă intri în pădure – pe aproape orice potecă ai apuca –, vei ajunge la un luminiș unde e un lac.

Lui Max i se părea că simte apa rece și întunecată cuprinzându-i degetele și auzea, aievea, cotcodăcitul găinilor de la fermă.

— Dar, dacă o iei pe orice potecă spre casă, n-o să ajungi aproape niciodată unde ți-ai propus.

Apoi, Max o conduse pe Elsa în interiorul casei. O conduse prin camera verde, cu mobila delicată, cu masa de joc, cu tabloul de Renoir atârnat încă deasupra șemineului. Înhăță o coală curată din sufrageria albastră, dominată de o masă rotundă. Pe zidul de deasupra ferestrelor înalte era un cuib de

rândunică şi, în timpul meselor, vedeai păsările coborând în zbor cu hrană pentru pui. Biblioteca era îmbrăcată în lambriuri şi dincolo de ea se afla camera de lecţii. De la fereastra acestei camere îl văzuse pentru prima dată pe Moş Crăciun. Fusese vestit de o bătaie puternică în fereastră şi de o voce răguşită care îl întreba dacă a fost cuminte. Moş Crăciun spusese ceva despre copiii cuminţi şi despre bătaie, dar, din fericire, plecase apoi, la fel de repede cum venise.

Max o luă la fugă pe scări, pe lângă dulapul cu lenjerie al maică-sii, un loc al frumuseţii şi ordinii, în care fiecare cearşaf şi fiecare faţă de pernă erau legate cu şnururi roz, pe lângă dormitorul ei, unde domnea de asemenea o ordine impecabilă, şi, dincolo de acesta, dormitorul tatălui său, un talmeş-balmeş de haine, cărţi şi hârtii. Acolo, în pereţii camerei lui, taică-său făcuse o firidă secretă. I-o arătase lui Max odată, când era mic, dar, câteva luni mai târziu, când o căutase, n-o găsise.

— Max?

Elsa îi pusese mâna pe umăr. Îl privea neliniştită.

— Te simţi bine?

— Da, dar...

Nu era sigur dacă visase sau vorbise cu voce tare.

— Dar tu, zise, scuturându-se, tu când ai fost cel mai fericită?

— Eu?

Văzu în privirea ei cum se întorcea în timp.

— Când m-am căsătorit, bănuiesc. În 1931 Klaus proiecta o casă pentru directorul Deutsche Bank şi era cea mai frumoasă clădire pe care-o văzuse cineva

vreodată. Abia ne căsătoriserăm, aveam optsprezece ani şi eram convinsă că ne aşteptau lucruri măreţe.

— Dar aici, nu a avut parte de succes până la urmă? Aţi plecat la timp. Aţi făcut tot ce aţi putut.

— Da, ai dreptate. N-am nici un motiv să regret.

Elsa privi în zare şi apoi, întorcându-se, îl conduse în pat.

30

Nick era pe autostrada M25 când îl sună Lily.

— Ce mama naibii! zise. Credeam c-ai murit.

— Îmi pare rău, nu. N-am murit.

— Ai fi putut fi oriunde, ai fi putut cădea în râu, într-un puţ... M-am gândit până şi că e posibil să te fi sechestrat tipul care-şi bate nevasta, ba chiar i-am bătut la uşă, râse Nick, exasperat, şi Lily simţi că i se face pielea ca de găină.

— M-am hotărât să merg cu cortul.

Trebuia să-i spună ceva.

— E o mică tabără pentru corturi pe plajă şi m-am gândit ca, măcar o dată...

— Pe plajă? Dar te-am căutat pe plajă!

— Ei bine, e mai încolo, într-o vâlcea. N-ai şti unde e, de fapt, dacă nu cunoşti zona...

Se lăsă tăcerea. Tulburată doar de vâjâitul asurzitor al maşinilor.

— Îmi pare sincer rău... spuse ea pe un ton rugător. Nick? Nu te aşteptam... Rămăsese pe vinerea viitoare... Dacă aş fi ştiut – o notă de vinovăţie se strecură în glasul ei, dându-i o tonalitate înaltă –, desigur, n-aş fi plecat.

— Am vrut să-ţi fac o surpriză.

Părea dezamăgit.

— Ei bine, bănuiesc că am reuşit.

— I-ai făcut o surpriză poştaşului, oricum, zise Lily, cu biletul pe care mi l-ai lăsat.

Pentru o clipă începură amândoi să râdă.

— Aşadar... weekendul viitor... dacă asta nu ţi-a tăiat cheful...?

— Să vedem.

Nick oftă din rărunchi.

— De fapt, drumul nu e atât de greu, acum că m-am cu obişnuit cu el, şi ştii... azi-noapte în timp ce umblam de colo-colo, căutându-te prin şanţuri, am văzut... Are ceva... satul, poate era doar din cauza întunericului, a faptului că n-are lumini stradale... ascultând valurile, îţi transmite ceva...

Lily începuse să tremure.

— Da.

— Poate ai dreptate. Poate ar trebui să iau o pauză mai lungă. Poate... Ahhh, LA NAIBA!

Urmă o pauză şi apoi un zgomot de aer comprimat.

— La naiba, tocmai m-a prins o cameră de la circulaţie. Asta înseamnă încă şase puncte penalizare pe carnetul meu.

— Îmi pare rău.

— Nu e vina ta.

— Vinerea viitoare? întrebă ea pe un ton blând. Şi te sun eu înainte?

— Bine. Dar, Lily...

Se lupta cu sine, se simţea în glasul lui.

— Nu ştiam că ai cort.

— Mi-am cumpărat unul. A fost un târg la primărie, o strângere de fonduri pentru misionari, culmea, şi eu... costa doar trei lire.

— Ei drăcie, cum arată?

— Păi...

Lily se uită pe fereastră și își dădu ochii peste cap, deși nu era nimeni care s-o poată vedea.

— E... Știi corturile acelea verzi din pânză, pentru cercetași, pe care trebuie să le legi cu șireturi ca să închizi ușa? Pânza de jos nici măcar nu e prinsă, așa că dimineața toate hainele mele erau împrăștiate pe-afară.

Dumnezeule, ce tot spunea?

— Dar, Nick – Lily dădu cu ochii de șirul de zerouri care licărea pe ecran –, îmi pare rău, banii mei sunt aproape...

Începu să se scotocească prin buzunare.

— Sunt pe punctul să...

Se întrerupse.

Convorbirea o costase mai mult decât cortul imaginar. O luă spre magazin și se uită în vitrină. Dar nu era nici un anunț care să ofere vreun cort. Doar un șir de case de vacanță de închiriat, cu pridvoare îmbietoare, acoperite de plante cățărătoare.

Lily adună diverse produse în coș în timp ce aștepta pe culoarul îngust. Biscuiți și pliculețe de ceai și un ziar cu fotografia unei tinere palestiniene, senine, cu ochii închiși la culoare, și o alta a masacrului pe care-l produsese pe o stradă din Ierusalim, după ce se aruncase în aer pe sine și șapte trecători. *SE POATE SPERA CĂ VA FI PACE?*, suna titlul și, dedesubt, cu litere mai mărunte, mai subțiri, o descriere a ceea ce-și propunea să facă armata israeliană spre a-și lua revanșa. Dar ce-avea să facă ea în privința lui Nick? se întrebă, însă, în loc să se hotărască, răsfoi ziarele. Știri interne și internaționale. Boli, secetă și violență, îndeajuns cât să radă aproape un

continent întreg de pe faţa pământului, chiar şi fără un nou război mondial.

Grae îşi instalase bancul de lucru în faţa colibei şi construia o scară. Făcuse schelăria, de sine stătătoare, versanţi triunghiulari care s-o susţină, şi acum o şlefuia.

— Iartă-mă, spuse Lily. Am întârziat.

Întinse ziarul pe masă şi începu să pună alimentele pentru prânz. Pâine, şuncă, măsline, brânză. Tomate roşii şi galbene care se aburiseră în cutia de plastic.

Grae lăsă fierăstrăul.

— Mulţumesc.

O privi ca şi cum nimeni nu mai făcuse vreun gest frumos pentru el până atunci.

Lily zâmbi. N-avea să pomenească despre Nick.

— Când se întorc fetele? întrebă în schimb, în timp ce el rupea un coltuc de pâine.

— La ora ceaiului, Sue o să le ia la ea din două în două weekenduri de acum înainte.

Instinctiv, Lily se uită la ceas. Era abia unu.

— Şi-a găsit o slujbă. Ca ajutor de porcar la Uggleswade.

Grae pufni.

— Asta înseamnă că se trezeşte la cinci şi nu poate să le ducă la şcoală.

Buzele lui schiţară un zâmbet, ca şi cum acesta ar fi fost, în sine, un lucru bun.

— E de prin partea locului?

— Da, a crescut la o fermă, care s-a dus între timp, desigur. Au vândut-o.

Lily îşi făcu un sendviş. Îi era atât de foame încât pereţii stomacului i se contractau în aşteptarea

mâncării. N-ar fi fost minunat să nu se rostească nici un fel de întrebări şi să nu dea nici un fel de răspunsuri? Mâncară în tăcere. Rupând pâinea cu degetele, luând şunca şi brânza cu mâna.

— E vreun camping pe-aici?

Lily scutură sâmburii de pe masă cu mâna.

— Da, e unul, chiar peste râu. De ce, te-ai săturat de atâta confort?

— Nu, doar... mă întrebam.

Era apă pe masă şi Lily luă o înghiţitură zdravănă.

Grae se uită la ea.

— Bătrâna care se ocupă de el, Dolly, e... Ei bine... De când a împlinit optzeci de ani, nu-i uşor să obţii un loc. A schimbat moneda, s-a întors la banii vechi. Dacă ai noroc, poţi să stai o săptămână cu doar o jumătate de coroană.

Grae se ridică şi îşi reluă lucrul, bătând cuiele cu lovituri mărunte, apăsate. Lily închise ochii. Îi putea vedea silueta prin lumina roşiatică ce-i bătea în pleoape.

— Uneori, i se pune pur şi simplu pata pe tine, continuă el, vorbind singur. Sue i-a oferit odată zece şilingi, dar nu, a zis ea, nu mai avea locuri.

După ce Grae întinse un strat de vopsea albastră pe lemn, o luară de-a lungul plajei spre centrală. Licărea, ademenindu-i, în curbura coastei, cu domul alb şi diafan ca sideful.

— Cum e acolo? îl întrebă Lily. Purtaţi măşti şi costume de protecţie?

— Nu, şovăi el. Dar trebuie să păstrez confidenţialitatea. A trebuit să semnez un acord înainte de a fi primit acolo.

— Serios?

Îl privi, alarmată.

— Nu. Nu fi caraghioasă. Oricum, am lucrat doar la cantină.

Își strecurară brațul unul în jurul celuilalt și merseră mai departe, târșâindu-și picioarele prin nisipul moale, presărat cu pietricele, cățărându-se pe peretele de prundiș, spre terenul solid. Acolo bătea vântul și își lăsară capetele în jos, obligați să meargă unul în spatele celuilalt, având dedesubt covorul de iarbă înaltă și auzind cum se învolbura marea de cealaltă parte.

— Vino.

Grae o luă de mână și fugiră la vale înspre râu și trecură podul care ducea la moară. Apa din lacul morii era aproape secată. Poteca din jur era brăzdată de șănțulețe. Fluturi albi se roteau chiar deasupra ferigilor, atât de aproape încât părea că poți să întinzi mâna și să prinzi unul în pumn. Lily se întinse pe zidul de granit. O întrebare după alta îi răsărea în minte și de fiecare dată își venea în fire, chiar în ultimul moment, și se abținea. Grae veni și se așeză lângă ea. Îi mângâie șuvițele de păr îmbibate de sare.

— Ar trebui să ne întoarcem, zise, dacă e să fac drumul dus și întors de la fermă.

— Oh, credeam că le aduce ea.

— Nu, se ridică el. De-asta mi-am luat mașină.

— Mda...

Se lăsă o tăcere ușor mohorâtă în timp ce se întorceau pe unde veniseră.

Lily culese un vrej de iarbă și începu să lovească tulpinile înșirate de-a lungul cărării.

— Îmi pare rău.

Grae se întoarse s-o ia de mână.

— Îmi pare rău, zise el, e încă... E... dificil.

O sărută, privind-o cu ochi umezi.

— Aici, arătă în lateral, ce zici?

Şi acolo, lângă potecă, era un luminiş, un cuib ascuns de ramurile pletoase ale unui copac.

Lily se uită în jur.

— Nu, zise, deşi n-ar fi ştiut să spună de ce.

Grae îi strecură o mână sub cămaşă, mângâind adâncitura făcută de fiecare coastă, lăsând degetul să-i alunece de-a lungul trupului ei, urcând şi coborând panta lină a sânului.

— Vino, zise şi, aplecându-se, o conduse pe sub bolta de ramuri, sub crengile noduroase şi desişul de frunze.

Înăuntru era întuneric şi răcoare. Se sărutară din nou şi, de data aceasta, Lily inspiră răsuflarea lui fierbinte, ţinând ochii deschişi în timp ce el îi închidea, cu un aer concentrat, lipind-o strâns de el, în timp ce îşi desfăcea cureaua.

Dragă Cathy şi Clare... Rubrica cu întrebări din partea cititorilor îi veni în minte în timp ce-şi netezea hainele. Îi tremurau picioarele, pe o fesă îi rămăseseră urme de aşchii, avea un braţ zgâriat, care-i amorţise. *E posibil să rămâi gravidă dacă o faci în picioare?*

„DA, ESTE", fusese răspunsul şi Lily se minunase, chiar şi atunci, la paisprezece ani, de forţa gravitaţională a spermei.

— Te simţi bine? îi strigă Grae.

El ieşise din peşteră şi se scutura de praf.

— Da.

Lily îşi croi drum afară şi i se alătură. El o luă de braţ şi merseră înainte, cu membrele uşoare şi destinse,

uniţi de fluidul intimităţii împărtăşite. Ajunseră la un alt pod şi şovăiră – dacă să coboare spre mare sau s-o ia pe cărarea care mergea spre uscat, unde iarba creştea atât de înaltă încât îi acoperea. Se aplecară şi o luară la fugă prin albia albă săpată de apă, străbătând în grabă un drum pentru căruţe, unde noroiul se întărise în munţi cafenii, care se năruiau. Mergeau împleticindu-se, alunecând din când în când în craterele lăsate de copitele cailor, râzând şi ridicându-se unul pe celălalt.

— Poţi să auzi privighetori în pădurile astea, timp de o săptămână, pe la sfârşitul lui mai, îi zise Grae în timp ce intrau într-un crâng, oprindu-se să admire trunchiurile înalte şi noduroase, crengile uriaşe, orizontale, culoarea intensă a frunzelor care nu lăsau să treacă lumina.

— Sst.

Ascultară, deşi era la câteva luni bune după perioada privighetorilor, şi apoi undeva, dincolo de ei, se auzi scrâşnetul jalnic al unor roţi de maşină. Grae se uită la ea.

— Cineva a rămas înţepenit, zise şi, luând-o la fugă spre capătul potecii, sări peste o poartă.

Lily îl urmă. Motorul bolborosea acum, ambalându-se şi apoi ţipând ca un animal în chinuri. Lily sări de pe poartă şi văzu dinaintea ei un Morris vechi, de culoare gri.

— Te descurci, amice? strigă Grae şi, când ajunse Lily, tocmai începea să împingă. Întoarce-o spre dreapta, strigă, şi şoferul, căruia i se vedeau doar picioarele, răsuci de volan.

Împinseră cu toată puterea, şi maşina, cu o zdruncinătură neaşteptată, ţâşni înapoi pe potecă.

— Mulţumesc.

Bărbatul îşi îndreptă spatele. Era între două vârste, cu părul cărunt şi des şi sprâncene zbârlite.

— Dumnezeule, tresări Lily, el e.

— Cine? întrebă Grae, întorcându-se spre ea, dar bărbatul se apropia de ei.

— Domnule Lehmann? zise Lily. Nu ştiam că sunteţi aici. Îmi cer scuze, nu vă amintiţi de mine.

Îi întinse mâna.

— Lily Brannan. Lucrez la teza... Mi-aţi trimis acele scrisori?

Domnul Lehmann o privi, încuviinţând.

— Vă dovediţi extrem de conştiincioasă venind până aici.

— Da, mă rog...

Râse, nedorind ca el să ştie că era exact pe dos.

— Am vrut să văd casa pe care... Lehmann... Casa proiectată de el. Şi apoi, mă rog – îi aruncă o privire lui Grae –, m-am luat cu altele.

Tăcu, sperând că el ar putea să-i mai spună ceva, dar bărbatul nu zise nimic, îşi întoarse doar privirea spre maşină.

— Vă mulţumesc foarte mult pentru că mi-aţi trimis acele ultime scrisori, continuă Lily. M-au ajutat atât de mult. Casa. E minunată. M-am uitat chiar şi înăuntru.

Lehmann oftă.

— Am o fotografie, făcută imediat după ce a fost construită.

Grae se legăna de pe un picior pe altul.

— Ar trebui să plec, zise el, dacă vreau să ajung la timp.

— Ne vedem mai târziu?

Lily îi atinse braţul.

— Mâine?

Grae se întoarse să plece.

— Bine.

— Vreau să spun... Dacă fetele...

Dar el o pornise grăbit printre parcele, spre primărie.

Domnul Lehmann îi ţinea deschisă portiera.

— Dacă doriţi s-o vedeţi?

— Da, zise ea, fotografia, şi urcă.

Lehmann conducea extrem de atent de-a lungul potecii brăzdate de şanţuri. Nici o persoană care conduce cu 8 kilometri pe oră, îşi zise Lily, nu poate să fie o ameninţare pentru o femeie. Într-un final, intrară pe strada principală şi de acolo, exact cum bănuise Lily, pe aleea cu pietriş. Lucrările la noua clădire de pe colţ evoluaseră considerabil de când o observase, cu adevărat, ultima dată. Pereţii ajunseseră până în dreptul etajului doi şi se puneau bârnele de lemn de la acoperiş. Un bărbat cu o cască pe cap, solid şi şi cu chipul bătut de vreme, îi salută.

— Alf, zise A.L. Lehmann şi opri. Ce mai faci?

Se aplecă pe fereastră şi expresia i se schimbă complet.

— Sunt bine.

Alf îşi lăsă capul într-o parte şi amândoi priviră clădirea, cu un fel de mâhnire.

— Sincer, bătrâne – rosti Alf agale –, n-o să arate chiar aşa de rău. Ai luat hotărârea bună, vânzând terenul.

Pe faţă i se aşternu un zâmbet.

— Dar n-o să ghiceşti ce mai vrea afurisitul să-i instalăm înăuntru. Stai să auzi asta, Bert. Un sistem de încălzire care poate fi operat din Londra. Când

pleacă în weekend, o să apese pur şi simplu pe buton şi, când ajunge aici, în casă o să fie cald şi bine.

Cei doi bărbaţi se priviră, scârbiţi, şi Lily se gândi la Nick şi la cât de încântat ar fi fost de invenţie.

Bert! îşi zise Lily, Albert Lehmann, şi merseră în tăcere de-a lungul aleii, cotind când ajunseră la capăt şi ieşind pe micul povârniş acoperit de iarbă de lângă Marsh End.

— De cât timp, îl întrebă, locuiţi aici?

— M-am născut aici şi apoi, mă rog, am avut norocul să mi se lase moştenire această casă.

— Da, încuviinţă ea. Ce lucru minunat. Şi faceţi drumul de aici la Londra şi înapoi cu maşina asta?

Se întoarse spre ea, părând să cântărească dacă ar trebui să se simtă jignit de întrebare.

— Nu, zise, vin cu trenul.

— Aha.

Lily coborî şi, ca din întâmplare, atinse capota caldă, gri a maşinii.

— Domnişoară Brannan?

El îi ţinea uşa deschisă.

— Lily, vă rog.

Şi intră după el.

În verandă se simţea un miros jilav. La fel ca în casă şi, pentru o clipă, Albert Lehmann se opri, pierdut, în mijlocul camerei. Oare unde se ducea, de fapt? se întrebă Lily deodată. Mergând cu maşina în inima mlaştinii?

— Fotografia, zise el. Ah, da.

Se răsuci încet pe călcâie. În cameră se afla un bufet plin cu rafturi şi sertare. Lily stătea în spatele lui în timp ce-l deschidea. Cutii de biscuiţi, şerveţele, vechi şi împăturite, şervete de masă, panglici,

umbreluţe şi paie de cocktail. Bărbatul se aplecă şi se uită într-un dulap şi apoi, la întâmplare, i se păru ei, trecu în bucătărie şi deschise cămara. Pe un raft se aflau un borcan cu marmeladă şi două sticle cu dop de plută, conţinând un lichid maroniu şi tulbure. Lily se uită peste umăr, cercetând încăperea. Deasupra şemineului era portretul unui tânăr, înalt şi slab, cu haine largi, conturate cu vopsea apoasă. Sub tablou, pe poliţa şemineului, se afla o cutie. Lehmann trebuie s-o fi văzut în acelaşi timp, deoarece, cuprins de un avânt subit, se duse şi o dădu jos de acolo. O aşeză pe masa ovală şi începu să caute în ea, scoţând grămăjoare de fotografii îndoite. Lily prindea câte o imagine cu coada ochiului – femei cu pălării, în bătaia vântului, şi siluete în uniformă, dispărând înainte de a apuca să vadă în ce tabără luptaseră. Undeva apărea un bărbat chipeş, în tonuri de sepia, ridicând, mândru, un ţipar, şi apoi o femeie cu părul negru, cu doi copii, cu o figură îndurerată, ţinând stângaci o bocceluţă în fiecare mână.

— Iat-o, zise el şi Lily întinse mâna, nerăbdătoare.

Dar fotografia nu înfăţişa Casa de la malul mării. Această casă avea un acoperiş înconjurat de o balustradă şi în peretele înclinat de sticlă din dreptul uşii se reflectau umbrele frunzelor.

— Unde se află această casă?

Lehmann stătea în pragul uşilor de sticlă, ca şi cum ar fi avut nevoie de aer, şi ea-l vedea din spate, chinuindu-se să tragă ivărul.

— Cum de mi-a scăpat?

Ivărul se ridică şi el deschise larg uşile.

— Nu mai există, zise. Casa a fost distrusă, acum cinci ani.

— Nu!

Lily simți că izbucnește în plâns.

— Cum așa?

— Am trecut printr-o... criză. Eu și fratele meu...

Lily îl întrerupse.

— Dar mai există planurile?

— Planurile s-au pierdut.

— Cum se poate?

Își dădu seama că țipa. Întoarse fotografia și văzu scrisul cunoscut, albastru-închis: *1950. Casa ascunsă.*

— Dar cum a fost distrusă?

A. L. Lehmann clătină din cap.

— Îmi pare rău, zise. N-ar fi trebuit să vă invit aici.

— Dar se știu atât de puține lucruri despre el. La Asociația Arhitecților, la RIBA[1], când am fost să mă uit în arhivă, aveau doar fotografii cu scaune și biblioteci. Câteva planuri pentru conversii de mansarde și clădirea Heath Height Flats. Nimic altceva. Am scris în Germania, la Hamburg, celor de la Arhivele istorice și de la Arhivele regionale și, cu excepția unor detalii despre o casă spectaculoasă care fusese deja demolată, numele său nu era pomenit nici măcar o dată.

— Toți arhitecții evrei au fost scoși din arhive – și apoi, aproape fără voia lui, bărbatul zise: Să vă fac o copie?

Se întinse peste masă să ia hârtie și stilou și, foarte minuțios, începu să deseneze. Avea fotografia sub ochi, dar desena aproape numai din memorie, schițând foișorul, scara, treptele ca niște vălurele care tulburau suprafața geamului.

---

1. Royal Institute of British Architecture.

— Iat-o, zise, când termină. Sper să vă fie de ajutor.

Lily ţinea hârtia cu grijă la piept în timp ce el o conducea spre ieşire.

— Aţi moştenit talentul tatălui dumneavoastră, zise, urmărind liniile fluide ale Casei ascunse.

— Da. Da.

Dar părea aproape furios în timp ce-i deschidea uşa.

— V-aş mai putea vedea?

Albert Lehmann ridică din umeri şi abia atunci Lily se gândi la scrisori şi îşi aminti că soţii Lehmann nu avuseseră copii.

31

În dimineața următoare ploua, dar Gertrude nu se lăsă intimidată. Dormise prost, așteptându-l pe Max, dar apoi trebuie s-o fi luat somnul pentru că, deodată, se făcuse ziuă și pălăria lui Max se odihnea pe masa de pe verandă. Tocmai cădeau primii stropi de ploaie, răpăind pe acoperiș, și, cum stătea acolo în cămașa de noapte, o cuprinse o neliniște acută că lecția de azi urma să fie amânată. La zece fără un sfert era ferm hotărâtă. Îmbrăcă impermeabilul de plastic, cu eșarfa asortată, și luă o umbrelă uriașă, care era de fapt umbrelă de soare. Umbrela îi bloca vederea, aruncând umbre pe o rază de aproape un metru în jur, așa că, la început, nu-l observă pe Alf, sprijinit de balustrada podului.

— Ce faci? îl întrebă, apropiindu-se ca să-l apere de ploaie, dar, în loc să-i răspundă, el clătină firul din undița lui, arătându-i o familie de crabi.

Crabii se agățau de o căpățână de pește, hărtănită și cenușie, și ea simți că i se întoarce stomacul pe dos, în timp ce Alf scutură cu grijă crabii într-un vas. Îi privi pentru o clipă, prinzându-se cu cleștii de marginile vasului. Alf aruncă din nou momeala. De data asta apăru un crab uriaș, cu picioarele păroase, cu spinarea roșie. Alf trase cu grijă undița până în dreptul podului,

dar acest crab era bătrân şi şiret şi, luând o ultimă îmbucătură, se lăsă să cadă la loc în albia râului.

— Nu credeam c-o să veniţi, zise tânărul, făcând-o să tresară.

N-avea umbrelă şi haina şi pălăria lui erau deja îmbibate de apă.

— Bună dimineaţa, zise Gertrude voioasă şi el întinse mâna în cercul adăpostit de sub umbrelă.

— Thomas... Thomas Everson.

— Ei bine...

Tânărul privi înspre mare, dar trebuie să-i fi observat expresia hotărâtă, pentru că adăugă repede:

— Ar fi cazul să începem.

Totul era cenuşiu în jurul lor. Iarba călcată, nisipul transformat în mocirlă. Gertrude încercă să ţină umbrela deasupra lui, dar era mai înalt decât ea şi în curând începu s-o doară mâna. Mergeau fără ţintă, cu trupurile ţepene ca nu cumva să se atingă.

— Am putea, sugeră Thomas, să alegem o scenă de interior. Aş putea să pregătesc o natură moartă şi am putea să bem un ceai.

— Da, aprobă Gertrude şi, cu umbrela la înaintare, escaladară grăbiţi dealul.

La Fern Cottage era o dezordine cruntă. Pretutindeni erau împrăştiate farfurii cu vopsele, ceşti, tulpini de flori mucegăite, felii începute de pâine prăjită.

— Îmi cer mii de scuze, zise el. A venit doamna Wynwell pe-aici, dar n-am putut s-o las să intre.

Gertrude căută un loc unde să se aşeze. Văzu un scaun vechi de trestie, plin de foi de hârtie, şi un taburet ros de molii. Începu să mute din cărţi pe podea, scoţând la iveală o scrisoare veche, ruptă şi un săculeţ de tutun.

— Aici era.

Thomas părea uimit.

Și apoi Gertrude fu cât pe-aci să se așeze pe un briceag mic și subțire, ascuns între cutele fotoliului.

— Ești ud leoarcă, îi zise, observând marginile roase ale puloverului lui, urmele lăsate de șosetele lui ude și, în următorul sfert de oră, îl ascultă învârtindu-se în camera de deasupra, trăgând sertare, închizând dulapuri și ocărând din când în când.

Apoi auzi un zgomot de rotile, semn că el muta patul.

Într-un final, coborî.

— N-am decât o șosetă, zise, scuzându-se, și tocmai mi-am dat seama că n-am lapte.

Gertrude îi privi piciorul cu oase fine, bolta înaltă, degetele lungi și albe.

— O să îngheți, zise. N-ai o pereche de papuci?

— Ba da.

Ochii i se luminară și apoi, ca și cum și-ar fi amintit ceva:

— Nu sunt sigur...

În schimb, făcu focul. Din fericire, lângă grătar erau grămezi de lemne, ziare și surcele. Le așeză într-o piramidă perfectă, în straturi suprapuse.

— Și acum, zise, chibriturile, pe care, spre ușurarea lui Gertrude, le găsi în vatră.

Thomas se așeză și privi flăcările. Din manșetele pantalonilor săi se ridicau aburi.

— Așadar, spuse el într-un final, ce să facem?

Adună vazele la un loc și ridică florile. Alese ce era mai bun din fiecare buchet și le rearanjă, încercând să le învioreze prin atingere. O crizantemă ofilită, cu petalele arse de soare, și o crenguță de mentă care-ar fi trebuit copilită.

Gertrude de-abia îndrăznea să se mişte. I se puse un creion în mână, o coală de hârtie aşezată pe un carton pe genunchi şi, în timp ce începea să schiţeze contururile, se gândi cât de apăsată era fiecare linie, cât de evidentă era fiecare greşeală.

Thomas se aşeză în faţa ei şi începu să deseneze. Scârţâitul creionului lui o liniştea. Focul ardea mocnit, afară ploua şi ea se lăsă absorbită de volutele vesele de pe fiecare petală a florii. Îşi închipui marginile unei cărţi de poveşti, cu margarete şi panseluţe ţinându-se de mână, şi în curând nu mai vedea nimic înainte, pierdută într-o amintire dintr-o altă epocă.

— Ei bine, zise Thomas Everson când ea se opri.

Se ridică şi veni lângă scaunul ei.

— Aveţi vreo întrebare?

Gertrude roşi. Şi un copil ar fi putut desena ce desenase ea.

— Pe săptămâna viitoare, atunci? propuse şi, văzând liniile ascuţite ale desenului lui, se aplecă în faţă să vadă ce făcuse.

Dar el fu mai rapid. Aruncă o privire grăbită asupra colii şi, făcând-o ghemotoc, o aruncă în foc.

— Trebuie să găsim ceva care chiar să vă intereseze, zise, înainte ca Gertrude să apuce să spună ceva, şi se îndreptă spre uşă. Credeţi că un şiling ar fi prea mult?

— Nu, desigur.

Gertrude îşi făcu de lucru cu portofelul.

— Pe marţea viitoare atunci, iar eu aduc laptele?

Max privi cerul de la fereastra Casei de la malul mării şi se întrebă cum avea să-şi încheie sulul. Erau trei căsuţe pe izlaz, aşezate ca nişte trepte pe marginea

pantei, şi spera să le adauge la casele deja existente pe o panglică lungă de cer albastru. Înălţase un cort, făcut din paravane şi umbrele, dar apa se revărsase în cascadă de pe acoperiş şi pătrunsese înăuntru.

— Poate să aştepte.

Elsa stătea lângă el, ţinându-l de mână, sub nivelul pervazului.

— Mâine s-ar putea să stea ploaia.

Se întinseră în pat, lipiţi în adâncitura saltelei.

— Spune-mi, zise ea, unde te-au trimis? În ce lagăr?

De trei zile trăiseră fiecare viaţa celuilalt, împărtăşindu-şi poveştile, asimilând fiecare trecutul celuilalt.

— Unde? Am fost trimis în Australia.

Începea să se deprindă cu asta. Cu a vorbi. Îşi simţea cuvintele aproape ţâşnindu-i pe buze.

— Făceam un curs de contabilitate. Kaethe mă înscrisese, spre a putea să-mi găsesc de lucru la o firmă de avocatură sau la o bancă. Eram într-o cameră cu încă trei bărbaţi când a intrat un poliţist şi m-a arestat. „Nu sunt un infractor", i-am zis, dar el mi-a răspuns că, în vremuri de război, existau infractori mai periculoşi decât hoţii şi asasinii. Mai întâi am fost dus la închisoare şi ţinut într-o celulă, apoi am fost mutat într-o baracă şi de acolo pe Insula Man. După numai câteva zile am fost transportat la Liverpool şi urcat la bordul unei nave. Eram în jur de două mii de oameni, toţi austrieci şi germani, imigranţi şi refugiaţi. Eram înghesuiţi în cală şi trebuia să dormim claie peste grămadă, pe trei niveluri. Unii dormeau pe podea, alţii pe mese de lemn şi cei mai norocoşi în hamacuri suspendate.

Oare Elsa ar vrea să ştie, se întrebă, cât de repede podeaua a fost acoperită de vomă şi cum cei mai

întreprinzători dintre ei, în cel mai pur stil prusac, au inițiat Comitetul Toaletelor? Erau zece toalete la două mii de persoane și astfel, se putea socoti, fiecare prizonier avea dreptul la șapte minute pe zi de stat la toaletă. Comitetul Toaletelor a instituit o ordine strictă, chemând oamenii pe măsură ce se elibera câte un loc. *„Drei Männer rechts ran zum pinkeln."* Trei bărbați în dreapta la urinat. Max fu surprins că aceste cuvinte îi erau încă întipărite în minte.

— Nu știam încotro ne îndreptam, continuă el. Și, cu cât oamenii erau mai în vârstă, cu atât se plângeau mai mult. Unul dintre ei a murit și apoi un altul, iar eu stăteam adesea treaz, gândindu-mă că sclavii aduși din Africa trebuie să fi avut parte de condiții cu mult mai vitrege. Cel puțin o treime din ei mureau în timpul călătoriei. Eu unul eram norocos. Aveam un hamac și aproape nimic altceva. Unii reușiseră să-și ia mici comori cu ei și, când au rămas fără ele, au suferit amarnic. Am făcut trei escale. Una în Takoradi, care era, din câte mi-am dat seama, un port nenorocit, a doua în Cape Town, unde tânjeam să cobor, și apoi la Fremantle în vestul Australiei, când mi-a fost prea rău din cauza unei infecții la ureche ca să pot urca pe punte să-l văd.

În sfârșit, după nouă săptămâni, am ajuns la Sydney. Îmi dau seama acum că am avut noroc să fim trimiși departe. Din toate punctele de vedere, am dus-o mai bine decât dacă am fi rămas. Soarele strălucea, aveam mâncare din belșug și eram în siguranță în lagărul de la Hay, pe malul râului Murrumbidgee. Dar nu ni se permitea să primim vești. Nici un fel de corespondență, și tăcerea era un chin.

Max își aminti de ziarele australiene și despre cât de superficial prezentau războiul. Erau pline cu rezultatele curselor de cai și descrieri sordide ale unor procese de divorț. În ziarele australiene, sexul era tabu, dar divorțul nu intra sub incidența nici unei legi. Redactorii profitau din plin de asta. Pantaloni, chiloței, uși deschise și soți care se întorceau pe neașteptate. Bărbații își citeau reportajele cu voce tare și arcurile de la pat scârțâiau. Uneori, puteai să spicuiești ceva informații despre război de pe ultima pagină. Bombardamentele asupra Londrei, grozăviile din Franța. Dar nu era nimic care să-i spună dacă sora lui era încă în viață, dacă părinții lui reușiseră să rămână în casa lor. Și apoi s-a ridicat interdicția și li s-a dat dreptul la corespondență. Scrisoarea lui Max a făcut trei luni până să ajungă la Kaethe și a mai durat încă trei luni până a primit răspunsul de la ea. Era în viață și, în săptămâna următoare, i-a scris din nou, precum și în cea de după. Era limanul și colacul lui de salvare, îi era mamă, tată și soră, singura persoană care-l mai lega de sine însuși.

— „Strigă Hay și fii voios", recită el cântecul pe care obișnuiau să-l cânte.

„Și te simți bucuros
Și nu vrei să mori.
Chiar dacă ți-ai da și haina
doar ca să vezi,
ca să mai guști o dată
pâinea cu unt minunată..."

— Așadar, ai fost fericit acolo, îl întrerupse Elsa.
— Da.

Nu c-ar mai fi contat, dar, acum că se gândea, chiar fusese.

— Am înființat o școală, îi spuse Elsei, simțindu-se ușurat deodată, năpădit de amintiri fericite. Puteai să înveți orice limbă și eu îmi exersam engleza în fiecare zi, jurându-mi că n-o să mai vorbesc niciodată germană.

Își ridică privirea spre Elsa și zâmbi.

— Am urmat un curs de matematici superioare. Existau cursuri de astronomie, caligrafie, de autori clasici. Printre prizonieri se aflau mai mulți doctori foarte bine pregătiți și toți m-au consultat pentru problema cu urechile. Unul a sugerat că era un dop de ceară care putea fi scos pur și simplu cu o seringă, un altul că era o boală numită Sindromul Ménière. În curând aveam să-mi pierd echilibrul, să intru în declin și să mor. Un alt doctor, care studiase de asemenea la Viena, mi-a zis că nu era absolut nimic în neregulă cu mine. Un refuz încăpățânat de a comunica, acesta a fost diagnosticul lui. Așa că, de-atunci înainte, m-am încăpățânat să-l ignor.

Englezilor le-a trebuit mult până să recunoască faptul că nu eram inamici sau spioni și, când au făcut-o, au trimis un maior, un evreu născut în Anglia, care să decidă cine ar trebui să se întoarcă. Eu am fost îmbarcat pe primul vas cu alte câteva zeci de oameni, majoritatea bărbați însurați. De data asta aveam o cabină doar pentru mine și eram servit de o armată de stewarzi chinezi. Îmi pregăteau baia și mă îmbiau cu înghețată și, când am ajuns la Cristobal, în Caraibe, căpitanul mi-a dat bilet de voie ca să pot merge pe țărm.

Max își aminti cum întregul oraș se transformase într-un bordel pentru americani, care păzeau Canalul Panama. În fiecare vitrină stătea câte o femeie, cu sânii goi, în lumina soarelui, cu chipul ascuns în umbră. Bărbații se plimbau de colo-colo, cântărind ce piept să aleagă, și, când ajungeau la o hotărâre, dispăreau înăuntru.

— Și ai avut bani la tine? îl întrebă Elsa. În Cristobal? Ai ales?

Veni lângă el, de cealaltă parte a mesei.

— Am avut atâția bani cât să cumpăr banane.

Bananele, auzise, erau o raritate în Londra și voia să-i facă o surpriză lui Kaethe. Dar bananele se copseseră în cabina lui și, în timp ce urcau pe Mersey, o mâncă pe ultima, maronie și moale, și azvârli coaja în portul din Liverpool.

Kaethe îl așteptase la sosire, dar, la început, părea că autoritățile n-or s-o lase să-l ia acasă. Călătoria îl zăpăcise, îl făcuse să creadă că va fi primit cu brațele deschise, că i se vor cere scuze chiar, dar n-avea să fie așa. Unde-i erau documentele? Ce căuta aici? Era apt să se înroleze în armată? Dacă nu, va trebui să fie internat din nou într-un lagăr. Îi trecu prin minte că ar fi trebuit să rămână în Australia, să se înscrie în Asociația Hay, ai cărei membri juraseră să se reunească în fiecare an, dar Kaethe încerca din greu să-i convingă.

— E inofensiv, le zise. Inofensiv! îi strigă ea în ureche și, când Max nici măcar nu clipi, ei se dădură bătuți și îl lăsară să plece.

În noaptea aceea Max zăcuse abătut în patul său din noua lor casă din Muswell Hill. În absența sa, Kaethe găsise tabloul de Renoir ascuns în sertarul

lui. Îl dusese la o galerie de pe Cork Street şi îl vânduse cu trei sute de lire. Negustorul zisese că era un Renoir de duzină, care nu făcea prea mult oricum. Dar banii îi ajunseseră să cumpere o casă cu două dormitoare şi Kaethe atârnase în hol, la loc de cinste, propriul ei portret pictat de Max.

Elsa îl înconjură cu braţele.

— Max...

Îi şoptea cuvinte pe care el nu le putea auzi.

— Max.

Se întoarse şi-o văzu râzând.

— Uite.

Arăta înspre dulapul din faţa lor, pe uşa căruia era lipită o etichetă. *Cearşafuri de schimb, pături, feţe de pernă şi veste de salvare.*

Max o sărută.

— Strigă Hay şi fii voios...

Încercă să fredoneze un cântecel vesel.

— N-ai învăţat niciodată să comunici prin semne?

— Nu.

Părea îngrozit de idee.

— Tata zicea că asta ar însemna că mă dau bătut.

— Nu te da bătut.

Elsa îl tachina, strecurându-şi degetele printre nasturii cămăşii lui.

— Nu te da niciodată bătut.

Şi se lipi de trupul lui îndoit, simţindu-i căldura, lăsându-l să-i asculte ritmul respiraţiei cu palmele.

32

Elsa, te somez să te întorci la Londra. Am nevoie de tine aici şi nu văd ce-ar putea să te ţină atât de ocupată. De bună seamă Kett n-are nevoie ca tu să supraveghezi casa în fiecare zi. Am primit un bilet de la el în care zice că munceşte cu spor, totul merge bine şi că i s-au dat cele mai detaliate instrucţiuni cu putinţă. Familia Mendel se dovedeşte o pacoste în ceea ce priveşte apartamentul de la mansardă, iar alde Greenberg – mă rog, alde „Green" ar trebui să le spun – vor să schimbe aproape tot din ceea ce hotărâserăm, bucătăria în faţă, o cameră de zi la etaj... Cel puţin doamna Benson e mulţumită de scaune şi m-a întrebat dacă n-aş vrea să proiectez un dulap pentru domnul doctor. M-am gândit că aş putea să fac un suport cu sertare care se trag, pentru ustensilele mai macabre, şi cu o policioară, îndeajuns de puternică şi de lată, care să gliseze şi pe care să poată examina bebeluşii care sunt aduşi la primul control. Includ alăturat o schiţă preliminară, asupra căreia poţi comenta când VII.

Al tău, lipsit de tine, L.

Lily pipăi în interiorul plicului, sperând să găsească schiţa lipită de margine, dar nu era nimic înăuntru.

Elsa, NU încerc să te necăjesc. Totuşi, ar trebui să pot pomeni cuvântul „bebeluş" fără să stârnesc o furtună şi am desenat copilaşul care orăcăia doar sperând că vei fi uşurată că tu n-ai belele din astea. Aşa că acum va trebui să vin să te consolez, asta e ceea ce voiai de fapt ? Eşti mai şireată şi mai vicleană decât aş fi bănuit până şi eu, deşi, desigur, mama m-a avertizat cu atâţia ani în urmă. „O fată frumoasă ca ea...". Aşadar, mă declar învins. Dacă eşti prea abătută spre a putea călători, atunci o să vin eu la tine. Pe vineri dar şi aşteaptă doar să vezi cum am de gând să te înveselesc.

Al tău, cuprins de nerăbdare, L.

Draga mea, desigur că o să am grijă cu inundaţiile. Dacă nu cumva sugerezi că n-ar trebui să vin ? N-o să risc să iau trenul, dar o să plec de-aici sâmbătă dimineaţă, spre a putea vedea măcar ce se întâmplă când maşina e luată de un taifun. Atunci, întocmai cum spui, o să parchez lângă The Ship *şi, dacă trebuie, poţi să vii să mă iei cu barca. Există o barcă legată sub casă ? Chiar se poate să plouă atât de mult ? Aici n-au fost decât nori şi, după cum ştim, fâşia noastră din Marea Baltică are întotdeauna o vreme mai bună ca oriunde altundeva. De-abia aştept să văd Coliba. Tot nu se ştie nimic de soţul doamnei Bugg ? Ai de gând să păstrezi casa tot anul ? Kett ar trebui să termine până la Crăciun şi atunci putem să ne mutăm înapoi la Casa ascunsă. Dacă se revarsă marea peste râu, ai putea să-mi pescuieşti nişte plătică de pe treapta de jos. Sau nişte plevuşcă şi s-o prăjeşti cu unt şi făină. Ai grijă de tine şi nu te lăsa pradă deznădejdii. Mă gândeam cum, în ultimul timp,*

lăsaseşi deoparte durerile vechi şi te lăudam în gând. Ar fi trebuit să ţi-o spun cu voce tare.

Cu dragostea dintotdeauna, L.

Lily strecură scrisorile la loc în plic, plicul cu adresa ei, caligrafiată îngrijit de A.L. Lehmann pe spate. *„Iartă-mă, iartă-mă,"* mâzgălise Nick pe una dintre margini, *„n-o să pot ajunge în weekendul ăsta."* Dar astăzi Nick era în drum spre ea, va fi trecut deja hotarul ţinutului Suffolk. Probabil că urca şi traversa în viteză panta pe Orwell Bridge, suspendat pentru o clipă, înconjurat din toate părţile de cer. Oare avea să observe că podul semăna cu un dinozaur, ghemuit pe picioarele cenuşii, cu capul alungit şi blajin, cu spinarea curbată, transformată în potecă?

Lily răsturnă firimiturile din coşul de pâine, clăti chiuveta. Deschise uşa din spate şi se uită în grădină. Straturile de flori erau năpădite de buruieni şi iarba crescuse. Oare era responsabilitatea ei s-o îngrijească? se întrebă şi trase de un vrej de volbură, îl auzi rupându-se, fără a se desprinde cu totul. Culese doi trandafiri galbeni şi-i puse într-un bol şi apoi, cu un nod în stomac, urcă. În cameră se aflau cele două paturi, cuviincioase şi despărţite, aşa că aşeză trandafirii pe măsuţa dintre ele. Acolo se afla deja o veioză, cu abajurul ornat cu flori caramel – capul unei mătuşi în vârstă, purtând încă tichia de baie, hotărâtă să ţină cele două paturi despărţite. Lily înfoie fiecare pernă, îndreptă cearşafurile şi apoi, ca şi cum ar fi făcut pur şi simplu ordine, aruncă o rochie peste oglinda măsuţei de toaletă, acoperind-o.

Când nu mai fu nimic de făcut, ieşi cu notiţele şi scrisorile în grădină. Luă cu ea o pătură şi câteva

pernuțe și o ceașcă de ceai, astfel ca, atunci când sosea Nick, s-o găsească lucrând cu râvnă.

Draga mea, da, cred că ar trebui să acceptăm invitația familiei Jilks la cină. Meyer mai e ÎNCĂ acolo? Și ce nostim că Gertrude și-a făcut un prieten. Oare Meyer nu se simte jignit? Și-a terminat proiectul în acuarelă? Voi sosi la doar câteva ore după această scrisoare și poți să-mi răspunzi atunci.

Tocmai m-am uitat în The Times *și am văzut necrologul lui Ronald Wilberforce (Sir!), care a fost superiorul meu la S.O.E*[1]*. Mi-a amintit de faptul că au trecut deja opt ani și eu încă aștept să dau raportul. Dacă oricine dintre cei de la Forțele Speciale ar fi arătat o urmă de interes, lucrurile ar fi stat cu totul altfel. Asta ar fi putut chiar să-i salveze viața bunului nostru prieten, Joseph Feuer. N-a fost niciodată interogat, nu i s-a cerut niciodată să dea raportul după șase luni de carceră, încă sufăr amintindu-mi de asta, gândindu-mă că nu i s-a mulțumit niciodată. Oare asta l-ar fi împiedicat, crezi, să se sinucidă? Draga mea, când vei fi o văduvă de optzeci și cinci de ani, îți dau permisiunea să accepți o medalie în numele meu. Nu drept compensație pentru casele mele, care au fost cu toate ocupate și distruse de cei care-au pus stăpânire pe ele, ci pentru a răscumpăra momentul în care mi s-a deschis parașuta și am aterizat în spatele liniilor inamice.*

Draga mea El, scumpa mea soție, așteaptă-mă, voi fi lângă tine în curând. L x

---

1. Special Operations Executive, organizație britanică din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, care a desfășurat acțiuni de spionaj și sabotaj în spatele liniilor inamice.

Lily tresări auzind un claxon. Sări dintre perne și dădu fuga la poartă.

— Nu pot să parchez.

Nick se apleca pe geamul lăsat în jos, uitându-se la spațiul pe care i-l lăsase ea.

— A cui e mașina asta?

Lily fixă capota plină de praf a Renaultului lui Grae. Cele două mașini erau atât de apropiate, parcate atât de exact, la aceeași linie, încât păreau gemene.

— Mașina ta s-a clonat, zise Nick sec și Lily se uită neliniștită după un alt spațiu de parcare.

— Ai putea să mergi până la bac, propuse ea. Treci de cârciumă și e o parcare drept în față. Îmi pare rău, strigă după el în timp ce Nick întorcea. Ține-o drept înainte. Oh, Doamne, oh, Doamne, oh, Doamne, murmură și fu cât pe-aici să fie răsturnată de o familie de bicicliști care luaseră curba fără să se asigure.

Îl aștepta pe Nick pe pajiște, așezată pe bancă, așteptându-se să apară din clipă în clipă. Oare unde-o fi fost? Se învârti încurcată de colo-colo și, simțind că nu mai are stare, o luă spre port în întâmpinarea lui. Trecu de The Ship, scrutând toată întinderea parcării, cu un amestec de iritare și neliniște. Cum se poate să se fi rătăcit? Și apoi îl văzu stând la coadă lângă furgoneta de înghețată, uitându-se la etichetele cu înghețată pe băț și la cornet, profiterol și înghețată cu batoane de ciocolată. Chiar în fața lui erau Em și Arrie. Lily rămase ascunsă lângă zid, așteptând ca fetele să comande, să plătească și să plece, lingându-și bețele de înghețată portocalie.

— Lily!

Îi făcea cu mâna, ținând o sticlă cu apă.

— Două ore şi douăzeci şi şapte de minute? Un record, nu-i aşa?

Veni spre ea şi o sărută. Fără să vrea, Lily se uită în jur, să vadă dacă fuseseră observaţi. Dar Em şi Arrie erau întoarse cu spatele, deveniseră două pete viu colorate care urcau panta albă a dunelor.

Lily îl conduse pe Nick în grădină.

— E frumos aici.

Rămase nemişcat, cuprins de uimire, şi ea îi explică faptul că, acum că nu mai stătea nimeni alături, grădina comună era în întregime a ei.

— Bănuiesc c-o să fie închiriată în curând altcuiva, zise şi, ca nu cumva să se ajungă la subiectul „individului care-şi bate nevasta", îl întrebă cum mergea cu munca.

— Binişor, oftă el. Dar există întotdeauna atât de multe lucruri care pot să meargă prost. Din senin se pare că nu mai putem să punem bârna lipită de tavan, aşa că acum clienţii...

Se opri şi clătină din cap.

— Ştii ce?

Se aşeză pe grămăjoara de perne.

— E bine. Cel puţin am obţinut proiectul.

— Şi Holly?

— Holly?

Pentru o clipă amândoi se priviră, descumpăniţi.

— E bine. Da...

Nick smulgea fire de iarbă.

— Avem noroc cu ea.

Şi, când îşi ridică privirea, chipul îi era netulburat.

— Aşadar, lucrezi încă? o întrebă, arătând înspre teancul de hârtii. Toate astea n-ar fi trebuit să fie predate până acum?

— Ba da, dar au zis că, dacă am nevoie de o prelungire, o pot preda la începutul semestrului viitor.

Nick se lăsă pe spate, rezemându-şi capul pe una dintre perne, şi îşi examină mobilul. Îl scuturâ încolo şi încoace.

— Nu e posibil să ai semnal aici?

— Nu ştiu. Poate în casă?

— Încă şi mai puţin probabil, aş zice.

Nick se ridică şi se plimbă de jur împrejurul grădinii, în bucătărie şi ieşind pe alee.

— Ai putea încerca să suni de la telefonul public, îi zise Lily, ţinându-se după el, şi-şi muşcă buza, încercând să-şi reţină un zâmbet.

Nick se opri în mijlocul pajiştii, cu ochii la ecranul telefonului.

— Era un apel foarte important?

Nick se uită la ea cu ochii îngustaţi.

— Fie, ai câştigat, zise. O să încerc să sun de la telefonul public. Ai mărunt?

Lily dădu fuga în casă. Zâmbea atât de larg încât se opri o clipă, şocată. Nu-şi dăduse seama cât de pornită fusese. Adună mărunţişul, vârându-şi mâna în căptuşeala genţii, răsturnându-şi portofelul, până când avea mâinile încărcate de monede de zece şi douăzeci, de solzii imponderabili ai bănuţilor de cinci. Când se întoarse, Nick vorbea deja la telefon.

— Sigur, sigur.

Refăcea legătura cu lumea reală.

— Spune-le că o s-o facem.

Lily îşi lăsă mărunţişul pe policioara de lângă el şi, în timp ce făcea asta, Nick îşi strecură braţul în jurul ei şi luă bileţelul din cabină.

— Da, știu asta, desigur, zise Nick, pe un ton mai blând, și ea îl urmări în timp ce citea: *Sunați la 999. Așteptați lângă zid...*

Rămase lângă el în timp ce Nick încerca să descifreze biletul, și apoi observă că fusese modificat, se făcuseră adăugiri de când îl citise ultima dată. Cruciulița pe care o făcuse fusese încercuită, L-ul era urmat de un R. Lily scoase un stilou din buzunar și scrise „Salutare" la capătul de sus și Nick, vorbind încă la telefon, ridică din sprâncene în timp ce ea așeza biletul la loc sub piatră.

— Spune-le că avem un contract.

Nick se întoarse cu spatele.

— Ar trebui să-l recitească dacă au nelămuriri. Uite ce e, Tim, pentru Dumnezeu – cei cinci penny erau înghițiți pe nemestecate –, mă întorc la birou luni dimineață și poți să mă suni oricând... Uite ce e, dacă nu răspund, lasă un mesaj și o să ies din sat ca să-l pot asculta. Da... Aici interferează cu ceva, probabil că e centrala... Da, Lily nu pomenește niciodată de asta, dar e un afurisit de reactor nuclear chiar pe coastă... Refuză să accepte asta, oriunde s-ar uita, vede doar zonele cu „extraordinarele frumuseți ale naturii".

Începu să râdă, legănându-și umerii, și ea își închipui cum avea să fie restul weekendului, cu Nick conducând dintr-un capăt în altul al autostrăzii A12, pentru a asculta mesajele de la Tim.

— Știi de ce mi-a fost poftă?

Nick îi încercui talia cu brațul.

— De ce? înghiți Lily în sec, în timp ce el îi șoptea la ureche:

— Vizita mea pur și simplu n-ar fi completă fără o halbă la crâșma aceea fantastică.

Luară băuturile în grădină, unde până şi câinii leneveau, învăluiţi în ultimele raze de lumină ale zilei. Într-un colţ acoperit cu pietriş se juca un fel de joc, bărbaţi şi femei râdeau şi aclamau, într-un ţarc.

— Ce fac? întrebă Lily.

Proprietarul, cu şorţul strâns în jurul trupului, se sprijinea de gardul terenului, cu un şir de halbe de bere neagră aliniate în spatele lui, pe zid.

— Joacă *boules*.

Se lăsă liniştea apoi, în timp ce un bărbat înalt se aplecă să arunce. Îşi legănă braţul de trei ori şi apoi azvârli mingea argintie cu boltă, lăsând-o să aterizeze şi să se rostogolească. Urmă un murmur înfundat de aprobare şi strigăte, „Bravo, Alf".

— El e Alf.

Lily îşi suci gâtul să-l vadă. Fără cască, Alf arăta neaşteptat de chipeş, cu părul des, de un alb strălucitor.

— Cine e Alf? întrebă Nick, dar barmanul tocmai gâjâia o remarcă zeflemitoare.

— Bilele alea îmi par cam ruginite, zise, şi Alf prinse momeala ca un băieţandru.

— Bile ruginite?

Se îndreptă de spate.

— Am avut de tras toată viaţa cu asta.

Şi ceilalţi izbucniră în hohote de râs.

Lily şi Nick se aşezară la o masă de lemn, lângă gardul viu, retezat, astfel că dincolo de el se vedea marea. Îşi zâmbiră şi ciocniră, apoi urmăriră mai departe jocul.

— Poţi să împingi aia puţin mai mult?

Alf dădea indicaţii să se ajusteze linia de demarcaţie şi, ca la un semnal, un alt bărbat se întoarse spre femeia de lângă el.

— Bănui că asta e ceva ce-a trebuit să zici nu doar o dată, Cassie.

— Că bine zici.

Cassie se uită înspre Alf şi se auzi un geamăt înfundat şi un fluierat în timp ce jocul se desfăşura mai departe.

— Arăţi bine.

Nick se întinse să ia mâna lui Lily în a lui.

— Da, zise ea, e probabil din cauza centralei care emite căldură.

Îi zâmbi glacial şi Nick îi susţinu privirea.

— Lily, sincer, e totul în regulă?

— Da, zise Lily şi, spre surprinderea ei, simţi că-i vin lacrimi în ochi. Sunt bine.

Dar îşi simţea toată fiinţa încrâncenată de furie, deşi ştia că n-avea dreptul să simtă decât vinovăţie.

— Sunt bine, sincer.

Era ca şi cum în sufletul ei se treziseră toate frustrările şi toată amărăciunea, toate dezamăgirile din ultimii trei ani.

— De ce, zise, cu obrajii arzând, nu-mi spui niciodată că mă iubeşti?

Mâna lui Nick zvâcni în a ei.

— Ce vrei să spui cu asta?

Lily se uită în jos. N-avea de gând să-l mai întrebe o dată.

— Uite ce e...

Nick îşi căuta cuvintele.

— Am crezut că e evident. Când te-am implorat să faci parte din companie? Când te-am rugat să te muţi cu mine?

Lily se abţinea cu greu să nu izbucnească în plâns.

— Nu era – se înfuriase şi el acum –, nu era limpede?

— Nu. Nu era limpede. De când „Poţi să-ţi aşezi hainele în desăvârşită ordine în dulapul ăsta" a însemnat... a însemnat... mai mult de-atât?

— Aşadar, de-asta ai făcut tot ce-ai făcut? Să-ţi iei lumea în cap. Să te ascunzi în pustietatea asta. Te-ai exilat doar ca să fii departe de mine?

— Nu, răspunse ea, în defensivă. NU. Pur şi simplu m-am săturat să aştept, asta-i tot.

— Ce?

Îi trecu prin minte că el, efectiv, nu înţelegea.

— Ce să aştepţi??

— Să fiu lăsată... Nu ştiu...

Îşi şterse lacrimile.

— Să fiu lăsată...

Nick îşi întinse amândouă mâinile spre ea.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti...

Vocea lui nu mai era decât o şoaptă şi chipul îi pălise. Tresărind, Lily îşi aminti că îl iubea.

— Mi-ar plăcea să fiu lăsată – înghiţi în sec – să visez puţin, să fac planuri, să îmi pot închipui un viitor. Dar n-am fost niciodată lăsată să fac asta. Nu puteam să pomenesc nici măcar de Crăciun mai devreme de, mă rog, de Ajunul Crăciunului, de fapt.

— OK.

Nick se strâmbă ca şi cum cuvintele i-ar fi fost smulse împotriva voinţei lui.

— Când mă gândesc la dragoste... la pasiune, mă gândesc la ce se întâmplă acum. La prezent. Am aşteptat să faci şi tu acelaşi lucru, Lily, să începi să trăieşti, să nu mai laşi viaţa să treacă pe lângă tine.

— Dar cum aş putea să fac asta?

Încercă să-şi tragă mâna dintr-a lui.

— Când n-am ştiut niciodată dacă o să fiu lăsată să...

Nu voia să fie obligată s-o spună.

— Să fii lăsată să ce?

— De mii de ani, nu ştiu, de mai mult timp chiar, femeile se căsătoresc, fac copii, întemeiază un cămin. Şi acum, nitam-nisam, se presupune că eu n-ar trebui să-mi doresc asta. Să mă prefac că e ultimul lucru la care mă gândesc.

Lily simţi că îi ardeau obrajii. Îşi smulse mâna dintr-a lui. Nu voise niciodată să fie obligată să spună lucrurile astea.

— Uite ce e, nici măcar nu ştiu dacă-mi doresc o căsnicie şi copii, dar aş vrea să existe o opţiune. În loc de asta, ce mi se oferă? Munceşte din greu, munceşte şi mai din greu şi poate, dacă ai noroc, o să ţi se ofere şansa să munceşti până te sufoci!

Nick se lăsă pe spătarul scaunului, privind-o.

— N-ai decât douăzeci şi şapte de ani. Isuse, unde arde? Femeile nu vor să aibă copii decât după patruzeci şi doi de ani, cel puţin.

— Nu mă refer la ceea ce e la modă.

Îi aruncă o privire furioasă.

— Nu eşti singurul care a citit *Hello*! Încerc doar să fiu sinceră. Dumnezeule – simţi un val de mânie –, ştiam c-o să mă faci să-mi fie ruşine.

Răsuflă cu zgomot.

— Detest, pur şi simplu, viaţa noastră, e atât de rece. Să nu avem nevoie unul de celălalt în nici o privinţă.

Se auzi un hohot de râs dinspre jucători. Lily se uită în jur, îngrozită de gândul că ar fi putut fi auziţi.

— Ei bine, dacă o deteşti...

Nick trase adânc aer în piept şi apoi, oftând, se ridică de pe bancă pentru a mai lua un rând. Unul dintre bărbaţi se apleca, încercând să-şi coordoneze mişcările umerilor în timp ce ţintea spre minge.

— Bravo.

Proprietarul se aplecă să vadă scorul.

— La ce distanţă a fost?

Îşi suciră toţi gâturile să vadă şi Cassie îşi depărtă arătătorul şi degetul mare cam un centimetru.

— 15 centimetri, zise ea şi bărbaţii se îndoiră de râs.

Încă mai râdeau când se întoarse Nick.

— Care-i poanta?

Luase încă o halbă de bere şi un pahar de vin alb pentru ea.

— Nimic, e o prostie, nici măcar nu-i nostim, dar Lily nu reuşi să-şi stăpânească un zâmbet când se întinse să ia paharul.

Băură în tăcere. Deasupra lor răsărise luna plină, albă ca laptele, şi încet-încet, în timp ce stăteau pe terasă, înconjuraţi de roiuri de musculiţe, bând pahar după pahar, se lăsă noaptea. Nu veni nimeni să le strângă paharele şi, de fiecare dată când unul dintre ei mai aducea un rând, cele goale erau împinse spre mijlocul mesei, până când se uitau unul la altul pe deasupra unui ocean de cercuri lucitoare. Jocul continuă, în lumina aruncată de ferestrele cârciumii, până când, într-un final, una dintre echipe ieşi victorioasă şi jucătorii începură să se risipească, bătându-se amical pe spate, indiferent dacă erau dintre câştigători sau învinşi. Nick şi Lily se ridicară, clătinându-se. Nick o luă de braţ şi ea se sprijini, recunoscătoare, de el, simţindu-se beată şi lipsită de

vlagă, ca şi cum cele câteva lacrimi vărsate i-ar fi stors toată energia.

De-a lungul aleii, departe de luminile cârciumii, domnea un întuneric mângâietor. Luna strălucea, imensă.

— Ce noapte, zise Nick, strângându-i mâna într-a lui în timp ce mergeau, împleticindu-se, de-a lungul pajiştii.

Se spălară în tăcere, împărţind baia, şi se urcară în paturile separate.

— Noapte bună, îi zise ea, zâmbindu-i deasupra abajurului în formă de bonetă şi se cufundă într-un somn tulbure.

Se trezi spre dimineaţă şi bău cu sete un pahar cu apă, auzind cum afară ploua. Sunetul ploii era înviorător şi prietenos, bătând în ferestre, şi ea bău ultimele picături şi se întinse la loc.

— Oh, Isuse, o trezi Nick.

— Ce e?

Se ţinea cu mâna de cap.

— Tim, gemu el. Am uitat să-mi verific mobilul. E numai vina ta, schiţă el un zâmbet, cu ideile tale revoluţionare. Dizolvarea feminismului. Demonstrând pentru dreptul femeii de a spăla vasele...

— Tacă-ţi fleanca, n-am zis aşa ceva.

Dar se simţi împăcată când trase draperia şi descoperi că ploua în rafale, cu picături mari şi cenuşii.

— Ai o scurgere, zise Nick, încă ţinându-se cu mâna de cap, şi ea se întoarse şi văzu o pată de sânge pe cămaşa de noapte. Era cât pe-aici să zic vino încoace – se întinse la loc –, dar poate-i mai bine să nu vii.

Lily dădu drumul la apă în baie. Se vârî în cadă şi şi-l închipui pe Grae, în coliba de pe plajă, şi pe

fete scuturând fire de lână, legănându-le pentru a-l face pe Guinness să sară de la un pat la altul. Se scufundă cu capul în apă şi se simţi năpădită de gânduri. Încă o lună de libertate îi stătea dinainte. Uşurare. Dezamăgire, uşurare. Avea o viaţă întreagă înainte în care să fie atentă.

— Dar nu pot să stea aici toată iarna...

Încercă să găsească o soluţie şi, când ieşi la suprafaţă, Nick o studia, gol, ridicând un picior ca să verifice temperatura apei.

— Ce ziceai?

— Vorbeam singură.

Şi îşi trase genunchii, ca să-i facă loc în cadă.

Era o umbrelă în dulap. *Umbrelă*. Avea o etichetă lipită de ea. *Nu folosiţi*. Lily era prea superstiţioasă ca s-o desfacă în casă. O scoase pe uşă.

— E mai bună decât nimic, îi strigă lui Nick, studiind găurile unde materialul se destrămase, şi ieşiră în ploaie. Nu vrei să mergem cu maşina mea până la drumul principal? întrebă ea, observând că Renaultul lui Grae dispăruse. S-ar putea să avem şi semnal lângă biserică

— E în regulă.

Nick îşi studie pantofii din piele moale.

— Pot să merg şi pe jos. Oricum, geanta mea e încă în portbagaj.

Chiar înainte de a ajunge la parcare, ştiură că se întâmplase ceva. Un grup de bărbaţi, aceiaşi care jucaseră *boules*, erau adunaţi în jurul maşinii lui Nick. Era singura maşină din parcare şi lângă ea stătea Grae, uitându-se pe geamul maşinii. Lily simţi un fior când dădu cu ochii de el.

— Care-i problema? întrebă Nick şi bărbaţii se întoarseră.

— E maşina ta?

— Da.

Nick se apropie cu paşi hotărâţi.

— S-a întâmplat ceva?

Lily întâlni privirea lui Grae şi se uită în altă parte.

— A venit apa mare azi-noapte.

Vorbitorul era Alf, campionul de la jocul de *boules*, care părea să deţină un loc special între ceilalţi.

— S-a întâmplat după miezul nopţii. Am anunţat pe toată lumea, le-am zis să-şi mute maşinile, dar n-am ştiut a cui era asta.

Se întoarse spre Lily şi-i zâmbi.

— Am văzut că a ta era la înălţime, în siguranţă, dar nu ştiam că amicul tău aici de faţă a venit cu a lui.

Nick privi cu ochii mijiţi în interior. Erau alge atârnate de volan şi nisipul se adunase pe fiecare portieră. În curbura scaunului se formaseră mici bălţi de noroi.

— Nu poţi să pleci nicăieri cu asta, zise Alf şi bărbaţii se întoarseră fiecare spre celălalt şi începură să vorbească şi să dea din cap.

Nick îşi vârî cheia în broasca de la portbagaj şi, cu un scârţâit asurzitor, îl smuci în sus. Geanta lui de piele zăcea într-o băltoacă şi o crustă albă începuse să se formeze la nivelul unde ajunsese apa.

— Se întâmplă odată la câţiva ani, continuă Alf, la flux, râul se revarsă. De-asta avem zidurile şi digurile, să împiedice apa să ajungă şi mai departe.

Lily simţi o mână umedă într-a ei.

— Bună.

Era Emerald, într-un impermeabil albastru strălucitor.

— Ești bine?

Lily se aplecă înspre ea.

— Ați fost inundați? Cum v-ați descurcat în colibă?

— Suntem bine, zise ea. Și, oricum, tata știa. A parcat mașina într-un loc sigur și a pus o scândură la ușă.

Lily se uită înspre Grae, care stătea nemișcat, privind-o pe Arrie bălăcindu-se într-o baltă plină de noroi.

— Se întâmplă doar când e lună plină, continuă Em. Tata spune că, dacă te concentrezi, dacă urmărești mareea...

Și, dându-i drumul la mână, fugi drept în baltă, stârnind un val care îi acoperi cizmele soră-sii.

Nick scosese geanta îmbibată de apă din mașină și încuia portbagajul.

— Ar fi mai bine să sun la AA[1], zise, cu o figură impenetrabilă, și îi salută scurt pe bărbații din parcare.

— Nu poți să pleci nicăieri cu asta, strigă unul dintre ei, nu la drum lung, oricum.

Și, aproape amuzați de această idee, clătinară cu toții din cap.

— Lua-l-ar naiba de sat prăpădit! înjură Nick de îndată ce nu-l mai puteau auzi.

— Dar asigurarea ar putea să acopere pagubele... încercă Lily. Adică, vrei să încerci măcar, pentru Dumnezeu?

— Dă-o naibii, o să trebuiască să mă remorcheze până acasă.

Lily îl aștepta în fața cabinei cât el vorbi la telefon. Cerul se lumina, ploaia se oprise. Era ca o pătură

1. Automobile Association.

care se ridica la margini, lăsând să se strecoare o mare de albastru.

— Or să ajungă, zise Nick, cam în două ore.

Se aşezară amândoi pe bancă.

— Ai putea să te întorci cu trenul? sugeră ea. Sau să iei maşina mea?

Dar el o privi atât de crunt încât nu mai zise nimic.

Stătură o oră pe bancă aşteptând maşina care urma să-l remorcheze. Lily aduse ceai, apă, paracetamol, o farfurie cu pâine prăjită. Nick căută prin geanta distrusă

— Aproape uitasem, zise el, strecurându-şi mâna într-un buzunar interior. Ţi-am adus asta.

Îi întinse o foaie împăturită.

— Mi-a trimis-o cineva pe mail şi m-am gândit c-ar trebui să ţi-o arăt.

Lily desfăcu hârtia. *SFATURI DE AUTOPROTECŢIE PENTRU FEMEI.* Şi, în timp ce citea, soarele ieşi de după nori şi lumină verdele ierbii. *DACĂ EŞTI ARUNCATĂ VREODATĂ ÎN PORTBAGAJUL UNEI MAŞINI, SPARGE FARURILE DIN SPATE, SCOATE-ŢI MÂNA PE ACOLO ŞI FLUTUR-O. ACEST PROCEDEU A SALVAT MULTE VIEŢI.*

Lily se uită la Nick.

— E din America, zise el.

Privea ţintă spre drum.

EXISTĂ TREI MOTIVE PENTRU CARE FEMEILE SUNT ATACATE.

1. NEATENŢIE. Trebuie să ştii încotro mergi şi ce se întâmplă în jurul tău.

2. LIMBAJUL CORPORAL. Ţine capul sus. Leagănă-ţi braţele. Stai dreaptă.

3. AFLAREA LA LOCUL NEPOTRIVIT LA MOMENTUL NEPOTRIVIT. Nu umbla singură noaptea.

— Mulţumesc.

Nu ştia ce să creadă. Nu îndrăzni să întrebe dacă era o glumă.

CUM SĂ NU FII VICTIMA UNEI AGRESIUNI:

Ia întotdeauna liftul în loc s-o iei pe scări. Scările sunt locul ideal pentru comiterea unei agresiuni. Dacă atacatorul are o armă şi nu te ţine captivă, fugi întotdeauna. Există doar o probabilitate de 4 la 100 ca atacatorul să te nimerească şi, chiar şi atunci, s-ar putea să nu fie un organ vital. FUGI.

Dacă ai parcat lângă o camionetă, urcă în maşină pe partea pasagerului. Majoritatea ucigaşilor în serie îşi atacă victimele trăgându-le în camioneta proprie în timp ce acestea încearcă să urce în maşină.

Uită-te la maşina ta. Dacă vezi un bărbat stând singur pe locul şoferului, întoarce-te în magazin.

Aveam de gând să trimit acest mesaj doar doamnelor: dar, băieţi, dacă vă iubiţi mamele, soţiile, surorile, fiicele, nu ezitaţi să-l transmiteţi mai departe. Paza bună trece primejdia rea. MAI BINE SĂ FII PARANOIC DECÂT MORT.

Lily izbucni în râs.

— Nu-mi vine să cred...

Şi începu să recitească mailul.

— L-am printat – Nick părea jignit – special pentru tine.

— Poate-ar fi fost mai drăguţ să-mi aduci flori...

— Ascultă – Nick se întoarse spre ea –, n-am vrut să te sperii, dar în noaptea aceea când am venit ca să-ţi fac o surpriză, când tu erai cu cortul... Sau unde oi fi fost... Am văzut...

Nick se cutremură.

— Am văzut un bărbat traversând pajiştea. Cred că a ieşit din cabina telefonică. La început am crezut că visez, dar s-a oprit chiar lângă maşină. Era un fel de vagabond. Zdrenţele murdare i se lipiseră de piele şi s-a uitat la mine... Nu ştiu, m-a speriat, şi când mă gândesc că tu nici măcar nu încui uşa...

— Bine, încuviinţă Lily. Bine.

Dar chiar atunci apăru camioneta de remorcare de după colţ şi Nick sări şi o luă la fugă spre ea, gesticulând şi dând indicaţii, strigându-i şoferului să întoarcă înspre mare.

— Este, însă? îşi zise ea. Este mai bine să fii paranoic decât mort?

Cu toate astea, împături cu grijă mesajul şi îl strecură în buzunarul de la blugi.

33

Max stătea pe izlaz pe o ploaie torențială. Ploua prea tare ca să poată lua măcar notițe. Examină peretele scund, ornat cu cremene, în straturi albastre și cafenii, și își propuse să nu uite de pietrele așezate cu grijă deasupra zidului. Dincolo de zid casele aveau un aer fantomatic, cu ferestrele reci și întunecate. Va trebui să le înfățișeze scăldate în lumina soarelui, să le lege de celelalte, spre a-și găsi locul în pictura lui. Se întoarse pe o scurtătură acasă la Gertrude, o potecă îngustă, plină de apă, mărginită de trestii și ierburi care-i veneau până la brâu. Ajunse, ud leoarcă, și fu surprins s-o găsească pe Gertrude așezată la masă, desenându-și propriul picior. Își scosese ciorapul și își cățărase piciorul pe un scaun.

— Bună, zise ea, roșind, dar nu-și lăsă piciorul jos.

— Te deranjez?

Max își desfășură sulul.

— Deloc, doar că nu te văd de obicei pe-aici la ora asta.

Gertrude își scoase celălalt ciorap și schimbă piciorul.

Repede, înainte ca imaginea degetelor ei de la picioare să i-l șteargă din minte, Max luă un creion și făcu o schiță a zidului, cu coșurile caselor, șirul

de ferestre de la mansardă și poteca. Pictă cerul, într-o revărsare de albastru luminos, ignorând imaginea ultimă a caselor, reci și jalnice, pe un fundal întunecat.

— O să fii aici sâmbătă? îl întrebă ea. La cină, vreau să spun?

— Da, răspunse Max.

Oare Gertrude știa că profitase de capriciile vremii ca să se furișeze în fiecare noapte din casă?

— Desigur c-o să fiu aici.

— O masă care să ne încălzească...

Vorbea singură acum.

— Supă, cred. Supă cremă de ciuperci sau de legume. Și plăcintă cu pui. O tartă cu fructe, poate... am putea să folosim merele care ne-au mai rămas...

Max încuviință. Voia să se întoarcă la amestecatul culorilor. Lumina soarelui și verdele-gălbui al ierbii dinainte de ploaie.

— O să ai ocazia să-l cunoști pe Thomas Everson. E ridicol...

Dar Max începuse să picteze fiecare pietricică și, deși simțea că vorbește, deși putea să audă zumzetul vocii ei, miezul fiecărui cuvânt îi scăpa în timp ce-și vedea de treabă.

Când își ridică în sfârșit privirea, ea terminase de desenat. Își pusese din nou ciorapii și studia desenul. Picioarele erau pictate în oglindă, ca două stane amenințătoare, cu degetele închipuind un lanț muntos. Max netezi ce mai rămăsese din sul și descoperi că hârtia bej de-abia ajungea până la capătul mesei.

— Ești aproape gata.

Gertrude ocoli masa și veni lângă el.

— Cât mai ai, șase-șapte case?

Max se uită la ea. Aşadar numărase, aşteptând ca el să termine, şi observă culoarea pe care o căpătaseră chipul şi gâtul ei, după o vară petrecută la soare.

— N-am uitat de înţelegerea noastră...

Gertrude clătină din cap.

— Nu-ţi face griji pentru asta.

— Dar am promis...

— E în regulă.

Îi întinse mâna.

— Eu sunt cea care a promis. I-am promis lui Kaethe c-o să-ţi găsesc ceva de făcut.

— Da.

— Şi am făcut-o.

Era un licăr de bucurie în privirea ei şi, repede, Max se uită în altă parte.

— Mulţumesc, zise el şi, pentru o clipă, se lăsă tăcerea.

— Tânărul meu prieten artist, spuse Gertrude. De ceva vreme facem lecţii de pictură după natură şi eu...

Părea nespus de fericită, cum nu mai fusese de dinainte de boala lui Kaethe.

— Eu l-am ajutat să-şi pună lucrurile în ordine. Să le sorteze, să le cureţe, să le pună etichete. De fapt, cred că s-ar putea să se fi molipsit de pasiunea întregului sat pentru etichete. Dacă o ţine tot aşa, va trebui să-i ofer ajutor specializat.

Gertrude începu să chicotească, asemenea unei fetişcane.

— Azi-dimineaţă, pentru prima dată în decurs de o lună, purta şosete asortate!

Casa era cufundată în tăcere când Max ieşi în noapte. Ploaia se mai potolise, dar bătea un vânt

năprasnic, scuturând crengile, învolburând frunze și păsări și gâze neputincioase în întuneric. Se furișă pe verandă și își croi drum prin vânt de-a lungul aleii. Vântul îi bătea drept în față, încercând parcă să-l facă să se întoarcă. Făcu douăzeci de minute până în port, agățându-se de ziduri și de garduri vii, încercând să meargă în curmeziș și apoi vântul își schimbă direcția și îl luă pe sus, împingându-l spre mare. Simți că, dacă și-ar fi întins brațele, vântul l-ar fi luat în zbor, dar, în loc de asta, se agăță de balustrada podului. Toate casele din jur erau pustii și cu ferestrele bătute în scânduri. Ceainăria se închisese pe perioada iernii, iar la colibe se trăseseră zăvoarele, până la primăvară. O rază palidă de lumină licărea dinspre Casa de la malul mării, o lumânare care parcă îl chema. Max o luă la fugă, înaintând cu greu cu vântul în față, prin apa care părea să țâșnească din pământ, formând băltoace cât niște lacuri sub pașii lui.

— Elsa! o avertiză el, lăsând să se trântească ușa de la intrare.

Elsa era în pat. Răsfoia o carte cu fotografii. *Israel: Formarea unei națiuni.* Îi fusese trimisă în acea dimineață de o prietenă. Max își scoase haina și jacheta. Începu să-și ridice puloverul aspru de lână, când observă că ea îl privea ca și cum ar fi făcut un număr de striptease.

— Da?

Stânjenit, își scoase pantalonii și ciorapii și, cu mâinile încă înghețate, îi cuprinse trupul toropit de somn.

— De azi în trei zile, spuse ea, o să fie aici.

— De azi în trei zile. Da.

Max trase plapuma de pe ea și începu să acopere cu sărutări fiecare suprafață și fiecare colțișor al

trupului ei, simţind dulceaţa de miere a dorinţei sale şi sângele zvâcnincu-i în urechi, ca o furtună.

— Să nu irosim nici o clipă.

— Fie.

Ea izbucnise în râs, şi trăsăturile i se dizolvau în semilune: ochii, pleoapele şi gura. Dragoste, iubesc, *ich liebe liebe* dragoste, îi cânta din toată fiinţa lui şi mult mai târziu înţelese ceea ce îi spusese ea.

Trei zile şi două nopţi şi una dintre ele trecuse deja. Se trezi şi se îmbrăcă în lumina cenuşie a dimineţii. Hainele îi erau umede şi se simţi înfrigurat şi abătut. Îşi lăsă capul în pământ şi făcu cale întoarsă, prin vremea câinoasă, pregătindu-şi vopselele şi pensulele, legând o casă de cealaltă cu o dâră neagră de zloată. Când coborî la micul dejun, Gertrude îl găsi desenând casa înaltă de cărămidă a cărei faţadă dădea spre râu.

— Ai fost deja pe-afară? îl întrebă, observând marginile înnegrite ale pantalonilor lui şi, în loc de răspuns, Max îşi trase haina pe el şi se strecură afară în ploaie.

Toată ziua se învârti de colo-colo, memorând secţiuni din clădire. Cele două ferestre scunde situate de-o parte şi de alta a uşii de la intrare, cactuşii înşiraţi la ferestre. În prag se afla macheta unei bărci, iar pe verandă era un colier din scoici prăfuite. Spre seară, Elsa îl găsi lângă colibele pescarilor.

— Ai promis – îi spuse şi se opri în faţa lui – că n-o să irosim nici o clipă.

Max o privi. Două zile, îşi zise, de azi în două zile... Se simţea copleşit de povara propriei încăpăţânări, dar nu reuşi să se lepede de ea. În loc de asta, dădu din umeri, fără să-i pese de vreme, şi

începu să facă măsurători cu degetele şi cu privirea, pentru a-şi putea întipări în minte proporţiile fiecărei clădiri. În cele din urmă, Elsa plecă. Spatele ei îngust era învesmântat în negru, avea capul plecat, încercând să ocolească bălţile. Nu. O urmări plecând. Te rog, nu. Rămâi. Dar nu se clinti din loc şi gândurile sale rămaseră nerostite.

Max lucră până în faptul serii, renunţând la lumina soarelui şi pictând furtuna. Era un sentiment plăcut să amesteci tonurile de cenuşiu şi negru, să găseşti un unghi din care să redai ploaia torenţială.

— Elsa Lehmann te-a ajutat cu vreun sfat? îl întrebă Gertrude, în timp ce făcea o pasienţă pe o măsuţă rotundă aşezată lângă şemineu.

— Elsa...

Numele îi atrase atenţia lui Max.

— Cu scrisorile tale. Ţi-a zis la ce editură le-ai putea trimite?

— Nu.

Max îşi dădu seama că uitase scrisorile lui Henry pe masa din Casa de la malul mării, că pictase ultima parte din sul fără ajutorul lor.

— Nu, îi răspunse Max. Nu s-a hotărât deocamdată care-ar fi cel mai bun loc unde să le trimitem.

— Înţeleg, încuviinţă Gertrude şi îşi continuă jocul.

Max se întinse pe pat şi privi apa care se scurgea pe geam, bosumflat, gândindu-se că ar fi putut să nu fie singur acum. Ar fi putut fi cu Elsa, ar putea să-i simtă trupul cuibărit în căldura trupului lui. În loc de asta, stătea sub două rânduri de pături, atât de groase şi de grele încât nu reuşea să se încălzească. Puţin câte puţin, îşi lăsă degetele să se întindă pe cearşaful îngheaţat şi apoi adormi, visând că fugea prin bălţi,

sperând să ajungă pe țărmul de la Hiddensee, deși, de fiecare dată, era purtat de curent. Stop, stop. Sertarul lui plutea, în derivă, pe lângă el și Max se aruncă după el și înăuntru se afla tabloul de Renoir, intact. Îl împinse înapoi spre casă, îl târî până în camera unde se afla masa lui și îl strecură într-un loc sigur. Picioarele îi ardeau acum. Încercă să le miște, să arunce pătura de pe el, dar, în loc de asta, se întorsese la negustorul de tablouri din Cork Street, simțind că-l trec toate apele în timp ce omul îi declara că piața e suprasaturată. N-o să ia prea mult pe acest Renoir de mâna a doua, când se ofereau atât de multe tablouri înstrăinate spre vânzare. Bărbatul o spunea ca și cum ar fi fost un mister, atât de multe opere de artă rămase deodată fără proprietari, din neglijență poate, din prostie? Și apoi chipul lui Kaethe, pictat în ulei, îl privea din capul scării casei lor. „Sunt singur", îi spuse Max, prin tavan, și, făcând un efort supraomenesc, se trezi.

Gertrude înghesuia aluatul în tavă. Era consistent și elastic, foarte plăcut la atingere.

— Alf?

I se păru că aude scârțâitul ușii de la intrare.

— Tu ești?

Băiatul era așezat pe verandă, scoțându-și cizmele. Părul i se lipise de cap, din breton îi picurau stropi de apă.

— La, la la la la la la laaaaaaa.

Cânta. Într-o desăvârșită armonie.

Gertrude îl urmări cum se opintea, notele crescând în intensitate în timp ce se chinuia să-și scoată cizma.

— La la la la la la la laaaa.

— Cum a fost la domnişoara Cheese? întrebă, dar băiatul îşi ridică faţa spre ea fără să-i răspundă.

Gertrude turnă umplutura de mere în forma de plăcintă şi începu să împacheteze aluatul.

— Vrei să pui tu masa?

Alf luă şervete din sertar şi trecu pătratele de pânză prin inelele de lemn. Aranjă cuţitele de la cel mai mare la cel mai mic şi lingura de supă la dreapta lor.

— Mulţumesc.

Gertrude ridică foaia de aluat, lăsând-o să se aştearnă peste mere ca o pătură. O crestă în părţi, picurând lapte deasupra şi o lăsă pe raftul din cămară să crească.

— La la la la la la laaaa, fredona Gertrude în timp ce fierbea puiul şi bătea făina cu unt pentru sos.

Atât de multe plăcinte, se îngrijoră ea, dar era prea târziu s-o ia de la capăt. Încercase să facă rost de peşte, dar, pentru că era furtună, pescarii nu putuseră să iasă în larg.

— Patru calcani, săptămâna trecută, îi zise unul dintre pescari, asta-i tot ce-am prins, şi se întorsese în Sala Gannon, aşteptând să treacă furtuna.

Thomas Everson sosi la şapte şi jumătate fix. Ţinea în mână o umbrelă neagră cu mâner în formă de baston şi avea toţi nasturii la cămaşă. Când îi deschise uşa, Gertrude observă că se schimbase vremea. Ploaia se oprise, vântul se potolise şi luna, vizibilă pentru prima dată de o săptămână, era plină.

— Max, strigă ea de la poalele scării, şi, enervată deodată de faptul că el n-o putea auzi, urcă hotărât şi-i bătu în uşă. Ne vin musafirii, strigă şi, luându-şi inima în dinţi, îşi vârî capul înăuntru.

Max era îngenuncheat pe podea, înconjurat de sulul cu pictura. Începea de la ușa ei – propria ei casă, cu pereții zmeurii – și străbătea satul în lung și lat, întinzându-se pe pat, pe podea, încrucișându-se când ajungea la port cu estuarul deasupra căruia planau pescărușii. Se vedea pajiștea, cu triunghiul său de verdeață, atelierul de ceramică, șirul de case cu acoperișuri roșii care cotea în Palmers Lane. Se vedeau acoperișuri albastre și pereți portocalii, o abundență de verdeață și flori mici și țepoase. Max desfășurase ultima porțiune sub fereastră și era pe jumătate țintuit după ușă.

— Am terminat.

Își ridică privirea spre Gertrude, și ea îi întinse mâna și-l ajută să iasă.

— E minunat.

Gertrude rămase locului, privind lung pictura, hornurile, fiecare având, în mod neașteptat, ceva aparte, giruetele, structurile elaborate de cărămidă. Se vedeau rândunici pe firele de telegraf, câinele familiei Dunnit, cu botul pe labe, găinile lor pestrițe scurmând în pământ.

— Am putea s-o expunem? Chiar acum? Thomas e jos... Am putea...

— NU!

Max se îndreptă spre ușă, dar Gertrude ținea mâna pe clanță.

— Lasă-mă să mă mai uit o dată.

Se vedea afișul cu Expoziția de Istorie Naturală, lipit pe zidul din fața magazinului și încă unul care anunța festivalul din prima luni din august. Punch și Judy. Standurile la care aruncai cu nuci de cocos. Tombolă cu schimb de daruri și jocuri. Se vedea

Sala Gannon, cu lemnăria învechită, care ar fi avut nevoie să fie refăcută. Dar ceea ce o luă prin surprindere pe Gertrude fură siluetele umane. Un băiat bătea mingea pe Mill Lane și două femei, dintre care una împingea un cărucior, sporovăiau în timp ce se plimbau agale pe pajiște. Trei bărbați stăteau în față la The Ship, părând destinși în hainele lor de vară, sprijiniți într-o rână, vorbind și făcând glume.

— Max.

Gertrude îl cuprinse cu brațul. Se așteptase ca viziunea lui să fie una tăcută, clădită din piatră, cremene și cărămidă.

— E cel mai frumos lucru pe care l-am văzut anul ăsta.

— Mulțumesc.

Max închise ușa și coborâră împreună.

Elsa se afla în hol, zâmbindu-i lui Thomas, în timp ce îi întindea mâna.

— Văd că voi doi ați făcut cunoștință, îi întrerupse Gertrude.

— Thomas Everson, Elsa Lehmann, iar acesta – se întoarse ca și cum ar fi prezentat un membru mai puțin proeminent al familiei regale – este oaspetele meu în vara aceasta, Max Meyer.

— Salutare. Bună seara.

Thomas se înroși și Gertrude turnă sherry pentru toată lumea.

— Așadar, ce te aduce în Steerborough? se întoarse Elsa spre Thomas. El răspunse că nașa lui, care murise la începutul anului, îi lăsase moștenire Fern Cottage.

— Părinții tăi au făcut o alegere bună, zise ea.

— Da. Tata a murit când aveam şapte ani şi, de atunci, e adevărat, oamenii au fost generoşi cu mine.

Urmă un moment de tăcere, în care, cu un aer grav, luară cu toţii o gură de sherry.

— În război? întrebă Elsa, şi Thomas răspunse că tatăl lui murise de pneumonie cu o lună înainte de începerea războiului.

— Să aşteptăm?

Gertrude se uită spre uşă.

— Până se face plăcinta...

De fapt, plăcinta începuse deja să capete o crustă şi aluatul se scufunda în umplutură.

— Să-l aşteptăm pe Klaus?

Elsa părea să fi uitat cu desăvârşire de existenţa soţului ei.

— Nu, desigur că nu. El ar insista să începem fără el. Îl aştept de la prânz. Probabil că a fost reţinut pe drum.

Gertrude veni cu supiera şi începu să le pună în farfurie.

— Mulţumesc, mormăi Max, dar era pierdut în lumea sa.

Îi ţiuiau urechile. Auzea pocnituri şi şuierături. Oare am ameţit? se întrebă văzând că i se legăna lingura dinaintea ochilor şi, încercând să-şi vină în fire, îşi zise: „Am terminat pictura, am terminat pictura".

— Încă o porţie?

Gertrude se apleca peste umărul lui.

Da, desigur, dar nu avea stare. Voia să ţâşnească afară în noapte, să lase furtuna să-i răsune în urechi, să privească fulgerele care brăzdau marea. Mâncă tot, ca un copil ascultător. Înfulecând bucăţi de plăcintă,

sos și pui, cremă de ouă, fructe. În cele din urmă, li se dădu voie să se ridice de la masă și rămaseră, stânjeniți, în fața șemineului în care nu se făcuse focul.

— După câte se pare, Klaus n-o să mai ajungă în seara asta, zise Gertrude.

— Nu, încuviință Elsa.

— Lăsați vasele.

Gertrude se întinse, semn că seara se încheiase.

— Betty o să vină mâine-dimineață.

— Așadar...

Elsa își luă șalul și haina.

— Ar fi mai bine să mă întorc, în caz că...

Thomas i se alătură.

— Aș putea să te conduc, și eu merg în aceeași direcție.

Max i se alătură, împleticindu-se, de cealaltă parte.

— Nu, zise, extrem de tare. Te conduc eu acasă.

Se lăsă tăcerea și apoi, toată lumea izbucni în râs.

— Poate că ar trebui să vin și eu? sugeră Gertrude, dar, cu toate astea, îi împinse pe cei doi bărbați pe verandă. Dacă nu te întorci până la miezul nopții, îi strigă lui Max, în timp ce o porneau pe alee, o să chem echipa de salvare, și Elsa se întoarse, făcându-i cu mâna și mulțumindu-i pentru că le servise atât de multă mâncare gătită.

— Mâncare gătită!

Gertrude clătină din cap și strânse chiar ea farfuriile.

Max dădu mâna cu Thomas la colțul pajiștii.

— Noapte bună, zise, spre a sublinia că de-acolo se despărțeau, și se grăbi s-o ia înainte cu Elsa.

Luna strălucea sus pe cer, dar, de îndată ce coborâră în valea care ducea spre port, se treziră

obligați să înainteze prin apa care le venea până la glezne.

— Îmi pare rău.

Max încercă s-o ia în brațe, dar ea se trase într-o parte, îndreptându-se spre șirul de ridicături dintre o fâșie de apă și următoarea. El o urmă stângaci, încercând să țină pasul, cu vântul care-i sufla din față, fluturându-i șalul ei în ochi. Într-un final, urcară pe pridvorul de lemn și vântul mai că-i suflă prin ușa de la intrare.

— Îmi pare atât de rău, încercă el din nou și Elsa își duse un deget la buze.

Se uită în jur. Camera era pustie. Ea fugi spre scară și începu să urce.

— Nu, strigă Elsa, zâmbindu-i în sfârșit, și, cuprins de o ușurare nebună, Max urcă după ea.

În cameră era frig. Ferestrele se cutremurau. Max îndesă butuci în soba de fier, așteptând să se aprindă, și, când se întoarse, Elsa se urcase, îmbrăcată, în pat.

— Vino, zise ea și îi întinse mâna.

Max își făcu loc lângă ea. Își frecă picioarele cu șosete de lână de degetele ei îmbrăcate în ciorapi de mătase și își strecură un deget prin butoniera de la bluza ei. Elsa își vârî mâinile în căptușeala mânecilor lui și își îngropă fața în cămașa lui.

— Mi-a fost dor de tine.

El o îmbrățișă atât de strâns încât începură să iasă aburi din haina ei de lână în carouri. Focul duduia în sobă și Max simți că se topește în așternut, simțind dogoarea trupului Elsei, înlănțuit de al lui, în timp ce degetele lor desfăceau cusături și șlițuri, trăgeau de maiouri și jartiere, cu sângele clocotindu-le în vene. Pe fruntea Elsei erau broboane de sudoare și fața îi ardea.

— Ce se aude? întrebă ea, în timp ce zăceau întinşi în pat, răcorindu-se, cu păturile aruncate deoparte, iar focul aproape se stinsese.

Max o privi şi văzu că era speriată.

— Totuşi, nu se poate să fi ajuns...

— Sst.

Elsa se prinse de braţul lui.

— Se aude din nou!

Se ridică şi se îndreptă spre chepeng.

— Dumnezeule!

Se uită spre el şi chiar în acea clipă Max simţi izbitura – casa se clătina ca şi cum ar fi fost lovită. Max îşi sumese pantalonii, trăgând de bretele. Se ghemui lângă ea şi se uită în jos, şi acolo, sub ei, mobila plutea în cameră în apa adâncă de aproape un metru. Masa, banca, scaunele cu spătar înalt, izbindu-se unul de altul în vâltoare. Max puse piciorul pe prima treaptă, dar Elsa îl opri, ţinându-l de cămaşă.

— Nu, strigă şi, chiar atunci, sertarul de sus al bufetului căzu şi se răsturnă.

Ceştile şi farfuriile mari şi mici stăteau în el ca într-o barcă; văzu cum coteşte spre scară şi se izbeşte de lemnul acesteia.

Max şi Elsa săriră speriaţi.

— Dumnezeule mare! zise ea şi fugi la fereastră.

Se aflau în mijlocul mării. Erau înconjuraţi din toate părţile de apă.

— AJUTOR! strigă ea şi camera se cutremură în urma unui nou şoc.

Max o cuprinse cu braţul şi îi arătă. Silueta albă a ceainăriei se pusese în mişcare. Se desprinsese de pe piloni şi se îndrepta spre ţărm. O urmăriră legănându-se, elegant, cu perdele de dantelă în ferestre,

o muşcată într-un ghiveci cu model, destul de aproape încât s-o poată vedea în timp ce plutea spre gura întunecată a estuarului.

— AJUTOR! strigară în cor, şi Max îşi ridică privirea spre acoperişul de deasupra lor pentru a vedea unde s-ar putea adăposti.

Little Heaven plutea acum, ridicată pe creasta valurilor, lovindu-se de casa vecină, o casă scundă, fragilă, târând-o după ea în goana ei spre ţărm.

Elsa şi Max dădură fuga la fereastra opusă şi se uitară în spate, la mare. Venea în forţă, val după val, îngropând dunele, inundând mlaştinile. La parter nivelul apei crescuse. Scaunele erau răsturnate pe spate, masa se scufundase, dar bufetul era încă la locul lui, legănându-se încoace şi încolo. Max îl fixă cu privirea, întrebându-se dacă îl puteau folosi pe post de plută, când observă o sticlă care plutea pe lângă el. Se lăsă pe buştenii scării şi, agăţându-se cu o mână de scândurile de deasupra, o pescui.

— Whisky!

I-o întinse Elsei. Ea desfăcu dopul şi luă o duşcă zdravănă.

— Am câştigat-o la tombola de la târg.

Max bău şi el şi, la fiecare zdruncinătură, mai luau o gură.

— Cearşafuri de schimb, pături, feţe de pernă şi veste de salvare! îşi aminti Elsa.

Se repeziră la dulapul de la capul patului şi găsiră vestele zăcând mucegăite pe un raft. Le traseră pe ei, zguduiţi de râs, în timp ce încercau să-şi încheie cataramele şi curelele şi când, într-un final, îşi reluară locurile de observaţie, văzură că doar casa lor mai rămăsese.

— Uită-te ce vedere avem acum.

Nu mai era nimic între ei și uscat, doar o întindere vastă, întunecată, de apă. Max se întinse să ia sticla, dar Elsa îl opri.

— Vreau să știi – își lăsă ea mâna pe pântec –, cred... sunt aproape sigură – ochii i se umplură de lacrimi – că mi-ai dăruit un prunc.

Max o strânse în brațe. Oh, dacă mareea ar fi putut să-și schimbe cursul, să poarte casa cu ea, să-i lase să poposească pe o fâșie de pământ bine ascunsă. Să-i ducă în Olanda, în Belgia, să îi ducă în Australia, unde puteau să înceapă a doua jumătate a veacului în pace.

34

Un grup de oameni se adunase să vadă cum maşina lui Nick era legată de camioneta de remorcare.

— Poţi să stai în ea, îi zise bărbatul de la AA, sau poţi să vii în faţă cu mine.

Nick îşi trânti geanta pe scaunul înalt ca şi cum şi-ar fi revendicat locul, iar Lily încercă să-l ia de mână.

— N-ai putea să rămâi?

— Ei bine... nu poţi să ceri ca maşina ta să fie remorcată pe o distanţă de 160 de kilometri şi apoi să rămâi la un picnic.

— Aşadar pe tine te salvează de fapt?

Certitudinea că el avea să plece îi dădu un sentiment de libertate şi îşi văzu propriul zâmbet reflectat în lentilele ochelarilor lui de soare.

— O să pierzi târgul, îi zise, şi expoziţia dedicată Mileniului.

— O să supravieţuiesc.

O sărută afectuos.

— Şi, Lily, te rog să nu deteşti viaţa noastră împreună.

Camioneta se puse în mişcare, părând un cuib de viespi, plin de agitaţie, cu modelul său cu pătrate

negre şi galbene, târând după ea maşina lui Nick, umilită, aproape spăsită.

Foarte încet Lily porni pe urmele lor pe deal. Şi acum ce fac? Îşi dădu seama că nu mai avea decât două săptămâni până îi când expira contractul de închiriere.

— De ce, o întrebase pe doamna de la agenţie, nu pot s-o mai ţin?'

Iar femeia îşi ridicase privirea, surprinsă.

— Mai e disponibilă doar până la 1 septembrie, repetă, iar Lily fusese obligată să iasă şi să se uite la anunţurile cu ferme şi căsuţe, şi hambare recondiţionate din vitrină, toate oferite spre vânzare la preţuri mai mari decât îşi închipuia că şi-ar putea permite vreodată.

Două săptămâni, îşi zise, şi încercă să-şi închipuie cum avea să fie întoarcerea acasă. Auzi ecoul metalic al uşii care se închidea. Se văzu pe sine, târându-şi genţile de-a lungul culoarului, temându-se să nu scape nici măcar o şosetă, şi ştiu, de îndată ce intră în dormitor, retrăind uimirea pe care i-o trezea zidul de haine aşezate în perfectă ordine, că nu se mai putea întoarce. Poate că vechea ei garsonieră era liberă. Oare putea risca să vadă rânjetul de pe faţa proprietarului în timp ce-şi căra lucrurile pe scări?

— Tot mai păstrezi tablourile alea? avea s-o întrebe în timp ce ea le târa pe scări.

Ar fi mai ieftin şi mai comod să rămână în Suffolk. Să-şi găsească de lucru, să găsească o locuinţă de închiriat. Căsuţa lui Grae era încă liberă... Aruncă o privire înspre ferestrele sale întunecate. Dar se opri, îngrozită de această perspectivă.

Lily se întinse cu faţa în jos pe canapeaua de la Fern Cottage, cu picioarele atârnate peste braţul

acesteia. Cântecul vesel al păsărilor se revărsa pe fereastra deschisă şi, cu un ochi întredeschis, zări lucirea de curcubeu care se înfiripa în colţul fiecărei ferestre. Ce-avea să facă? Pentru o clipă, se întoarse în casa copilăriei ei, alături de maică-sa, îngenuncheată lângă ea, făcând şiraguri de mărgele, colorând şi decupând, răsucind fire de lână pe discuri de carton ca să facă pompoane, cărora nu le găseau niciodată o întrebuinţare. Dacă maică-sa ar mai fi locuit acolo, ar fi putut să se întoarcă acasă şi apoi văzu apărând o umbră în prag. Se smulse din toropeală, amorţită, adunându-şi forţele pentru a se se ridica şi a se întoarce, să vadă cine era, când se simţi apăsată de greutatea unui alt corp. Se zbătu, cu gura îngropată în puful şi praful maroniu, şi apoi, descoperind că nu se putea mişca, ţipă din toţi rărunchii. Fugi. Chiar dacă are o armă, una la patru, patru la una, patru la o sută, şi apoi îşi aminti de cot şi îl eliberă din strânsoare. Îl coborî şi îl împinse în sus cu toată puterea.

— Ahhhh!

Grae zăcea pe covor, ţinându-se de coaste, în locul unde fusese lovit.

— Dumnezeule!

Se târî spre el.

— Grae, Dumnezeule, ce faci?

Grae se îndoi de durere.

— Grae.

Se aşeză lângă el, îl mângâie pe creştet, inspirând parfumul uleios, de tutun, al părului lui.

— Ce fac??

El o privi cu răceală.

— Încercam să te sărut.

Se trase într-o parte, strâmbându-se de durere în timp ce se ridica.

— Tare mă mai pricep să le aleg.

Ieşi din încăpere cu o expresie de dezamăgire pe chip.

— Grae... strigă ea, dar fără vlagă.

Rămase aşezată pe podea.

— Oh, Doamne!

Şi scoase darul lui Nick din buzunar, „SFATURI DE AUTOPROTECŢIE", şi îl rupse în bucăţi.

Ultima scrisoare a lui Lehmann zăcea deasupra teancului de cărţi din dreptul uşii. Data poştei abia se distingea. Noiembrie 1953. *Elsa. Ai avut dreptate. Drumul e blocat, pe jumătate scufundat, acoperit cu pământ de pe câmp. M-am dat bătut şi m-am întors acasă şi mâine o să fac o nouă încercare. Dar m-am gândit să-ţi trimit scrisoarea în caz că poştaşul are mai mult noroc ca mine cu drumul, dar, în primul rând, ţi-o trimit din obişnuinţă, pentru ca tu să ştii că, orice mi se întâmplă în viaţa asta sau în următoarea, mă voi gândi mereu la tine. Vreau să ştii că regret lucrurile pe care nu le-am putut face împreună, locurile pe care nu le-am vizitat, oamenii pe care a trebuit să-i lăsăm în urmă, pe cei mici, nepoftiţi, care au ales să nu vină. Dar, mai mult încă, sunt recunoscător pentru timpul care ne-a fost dăruit. Să nu fii niciodată tristă. M-ai iubit, şi asta a fost tot ceea ce am dorit de la tine.*

Lily reciti scrisoarea. Klaus Lehmann, 1900-1953. Oare ştia că avea să moară? Îşi strecură mâna în plic, dar acolo nu era nimic care să-i poată oferi cel mai mic indiciu. Se duse la baie şi se spălă pe faţă.

Bărbia îi era zgâriată în urma încăierării de pe canapea şi avea ochii roşii. Foarte încet începu să-şi perie părul. Lehmann, la volanul maşinii sale, pe drumurile inundate din East Anglia, pe urmele ultimei sale scrisori, în timp ce apa îi arunca în cale nămol şi pământ de pe câmp. Oare aşa se întâmplase? Sau suferea de ceva? Şi atunci îşi dădu seama şi fu şocată de faptul că nu fusese niciodată pe deplin sigură de asta. Grae nu era individul care-şi bătea nevasta. Credea că ştiuse acest fapt, dar acum îşi dădea seama că avusese întotdeauna o umbră de îndoială.

— Trebuie să-mi cer scuze.

Continua să-şi perie părul şi în curând firele începură să i se electrizeze, până când semăna cu un clovn, şi trebui să-l ude ca să-l îndrepte.

Lily o luă pe drumul ocolit ca să ajungă la Grae. Avea nevoie de timp ca să se liniştească şi ca să-şi alunge de pe faţă zâmbetul stânjenit care îi apărea de fiecare dată când se gândea la lovitura cu cotul şi la efectul pe care-l avusese. Trecu podul şi merse de-a lungul râului, plănuind să scurteze drumul pe lângă pilonii de apărare şi să coboare plaja până la coliba lui. Dar, de îndată ce ajunse la mlaştină, nu se putu opri. Era atrasă de un câmp de ciulini înfloriţi, cu puful alb ca un pat, şi de lemnul moale al podeţelor, de care se agăţau plase de sârmă ca un strat de muşchi. O năpădiră imagini ale lui Grae. Ochii lui albaştri care scrutau prin fereastra maşinii pline de apă, gura care încerca să-şi reţină un zâmbet. Îl văzu lucrând în grădina de la Fern Cottage, tăind cu fierăstrăul şi bătând cu ciocanul, cu fesul tras pe urechi, cu stropi strălucitori de ploaie pe

cămaşa ecosez. Şi apoi îi apăru dinainte chipul lui, aproape lipit de al ei, râzând, în tonuri de albastru şi gălbui, lobii delicaţi ai urechilor lui. O străbătu un val de dorinţă, care îi înmuie genunchii, şi apoi, amintindu-şi, îşi cuprinse cotul cu mâna şi se înfioră. Simţea durerea lui şi, închizând ochii pentru o clipă, gemu, cuprinsă de remuşcare.

Era aproape de moară. Cunoştea pământul acesta acum, întocmai cum ajunsese să cunoască fiecare bucăţică de asfalt, fiecare bordură de la fiecare colţ pe unde trecea în drum spre şcoală. Îngenunche să atingă panglica argintie de ierburi care creştea pe malul râului, culegând un mănunchi cu care să alunge roiurile de musculiţe care se învârteau în jur.

Apa din iazul morii era mare, încă umflată de mareea din noaptea trecută, şi, în timp ce se uita în jos la iaz şi apoi în sus, prin acoperişul plin de găuri al morii, fu cuprinsă de senzaţia că nu era singură. Încetează, îşi zise, văzând cu ochii minţii afurisitele de SFATURI DE AUTOPROTECŢIE, dar îngheţase de frică şi pulsul îi galopa nebuneşte. Cu grijă, fără un sunet, se întoarse spre uşă. Nu se vedea nimic acolo, doar mlaştina şi marea, şi un dreptunghi adânc de cer. Ieşi şi se întoarse, şi atunci îi văzu – omul din mlaştină, Bob, şi A.L. Lehmann, încleştaţi într-un soi de dans. Aveau profiluri identice, străjuite de aceleaşi sprâncene rebele.

— Ia-i, şuieră A.L. Lehmann şi, în timp ce se luptau, Lily văzu că încerca să strecoare nişte bani în palma celuilalt.

Bob se dădu înapoi, clătinându-se, cu bancnotele strecurate între zdrenţele negre de pe braţul lui, şi apoi, complet nemişcat, îl lăsă pe celălalt să-l îmbrăţişeze.

Lily ocoli tiptil moara şi o luă la fugă. Goni de-a lungul podeţelor şi străbătu în viteză poteca acoperită de iarbă, rostogolindu-se peste movilele de noroi până ce ajunse în pădure. Urcă mai încet spre poartă. Dinaintea ei se întindea drumul care ducea înapoi la primărie şi, după cum se aştepta, acolo se afla Morrisul cenuşiu, parcat pe jumătate în şanţ. Se opri şi îşi trase răsuflarea şi apoi, sprijinindu-se de capota decolorată, hotărî că avea să-l aştepte.

— Mă scuzaţi.

Trecuse cel puţin o oră şi Albert Lehmann mânuia stângaci cheia, încercând să descuie portiera maşinii.

— Ce i s-a întâmplat? întrebă Lily, ridicându-se de unde stătea, sprijinită de roată.

Lehmann se urcă la volan.

— A fost un accident, mormăi el, pe un ton furios. N-a pus el focul.

— Focul?

Lily se aplecase peste portieră, privindu-l prin geamul de la maşină.

— A vrut s-o păstreze. Proiectul tatălui nostru. Proiectul lui Lehmann, vreau să spun. În toţi acei ani, asta şi-a dorit mai mult ca orice.

Albert porni maşina.

— Şi apoi, când a descoperit... mă rog... i-a fost greu. El trăise în casă. Dar a fost un accident.

Se uită ţintă la Lily.

— A chemat chiar şi pompierii când focul scăpase de sub control, dar izbucnise un incendiu pe izlaz, nişte copii dăduseră foc la rogoz şi, când au ajuns, casa ardea şi el aştepta, cu mâinile în sân, lângă zid.

Lily nu reuşea să-l urmărească.

— Când a descoperit ce anume?

— Nimic, nimic.

Maşina se urnea, scoţând un sunet asurzitor în timp ce ieşea din şanţ.

— Dar mă refeream la tatăl tău. Ce i s-a întâmplat în 1953?

— N-a vrut niciodată să se întâmple aşa ceva.

Clătină din cap şi porni abătut pe potecă.

Lily cumpără patru îngheţate de la dubiţa Mr. Whippy şi o porni cu ele spre plajă. Păşi pe nisip, grăbindu-se fiindcă începeau să se topească, dar sosind victorioasă în dreptul colibelor cu toate cele patru îngheţate intacte. Însă coliba era pustie, cu obloanele trase, şi, când apăsă clanţa, descoperi un lacăt în uşă. Lily se aşeză la masă, rămasă acolo, cu cele trei scaune, şi, încet, pe rând, începu să lingă picăturile care se scurgeau de pe fiecare îngheţată.

— Tatăl nostru, îşi zise ea, proiectul tatălui nostru.

Aşadar, A. L. Lehmann şi Omul-mlaştinii erau fraţi. Robert şi Albert. Bob şi Bert. Şi îşi aminti de femeia din fotografie, cu un aer hăituit, ţinând în braţe gemenii înfăşaţi.

35

Gertrude era la casa parohială, împărțind pături și băuturi calde, în timp ce Betty Wynwell stătea la geam, așteptând să primească vești despre Alf.

— N-o să pățească nimic.

Gertrude îi puse în mână o ceașcă de ceai, la care adăugase și whisky, pe lângă lapte.

— E cu Mabbs, o să aibă grijă de el.

Dar simți un fior de neliniște în timp ce se uitau amândouă pe geamul întunecat.

Alf fusese cel care o trezise.

— Domnișoară Jilks!

Vocea lui i se părea cunoscută, deși nu-și amintea s-o fi auzit vreodată.

— E furtună.

Îi scutura umărul.

— Prietenii dumneavoastră sunt plecați.

Abia atunci își dădu seama că nu mai visa. Se ridică și trase draperia. Apa se revărsa în cercuri până la marginea pajiștii.

— Mă duc să-l trezesc pe Max.

Dar Alf zise că se trezise deja.

Băiatul o așteptă să se îmbrace, trăgându-și hainele peste cămașa de noapte, luându-și cizmele de cauciuc în picioare. Ținându-se de mână, porniră în grabă

spre port. Mergeau ghemuiți, orbiți de vânt, evitând pe pipăite copacii prăbușiți, până când dădură colțul și ajunseră în față la The Ship. Gertrude se așteptase să coboare cu efort dealul, să treacă podul care dădea spre mlaștină, să gonească printre pilonii roși ai caselor, până să ajungă la dune. Dar aici, cu o milă mai aproape decât se aștepta, se afla marea. O întindere cenușie și învolburată de apă li se desfășura dinainte.

— Alf?

Se întoarse spre el și Alf arătă spre un loc unde se vedea lumină în zare. Casa de la malul mării – stingheră, fără vecini, o umbră întunecată și masivă, cu jumătatea inferioară scufundată.

Rămaseră locului, privind într-acolo, și apoi apăru un grup de bărbați. Klaus Lehmann era în frunte, cu hainele în neorânduială, cu chipul descompus de îngrijorare. Bărbații târau o barcă. O împinseră în apă și, înainte să-l poată opri cineva, Alf țâșni de lângă ea și se urcă în barcă. Dick Mabbs luă vâslele, urlând la Klaus să se așeze, și, deși Gertrude îl strigă pe Alf, cerându-i să coboare, el îi întoarse spatele și rămase cu privirea ațintită asupra punctului luminos.

— Klaus, strigă ea, dă-mi-l!

Dar Klaus era întors cu spatele. Ceilalți bărbați rămaseră pe țărm, clătinând din cap, cu ochii îngustați, ca și cum ar fi înțeles, și apoi unul dintre ei se întoarse spre Gertrude și zise c-ar fi nevoie de ea la casa parohială, să se ocupe de cei care rămăseseră fără adăpost.

— Da, desigur.

Dar îi era teamă să plece. Urmări bărcuța înaintând, răsucită încoace și încolo de valuri, până când, într-un final, simțind privirile aspre ale bărbaților, se

întoarse și porni să urce dealul spre casa parohială, unde ardeau nenumărate lumânări, și toate membrele Institutului pentru Femei se învârteau de colo-colo cu prosoape.

— O să se întoarcă în curând, nu-ți face griji.

Gertrude își lăsă brațul pe umerii doamnei Wynwell și simți că femeia respira poticnit, încercând să nu izbucnească în plâns.

În spatele lor se deschise ușa și o familie cu cinci membri fu condusă înăuntru. Rămăseseră izolați într-un bungalow de vacanță în apropiere de podul Bailey și așteptaseră pe acoperiș, cu bebelușul înfășurat într-o plăpumioară, până când doi oameni din Eastonknoll veniseră să-i ia cu o barcă. Băiatul cel mare tremura și îi clănțăneau dinții în timp ce povestea cum văzuseră râul umflându-se de-o parte și de alta, ducând cu el bărci, balustradele de la debarcader și chiar și un om agățat de ceea ce părea a fi o ușă, strigând spre ei. Văzuse pui și cadavrul unei vaci și, în timp ce băiatul vorbea, maică-sa se tot uita de la un copil la altul, ca și cum nu-i venea să creadă că scăpaseră cu viață.

Elsa și Max stăteau la fereastra Casei de la malul mării, așteptând ca pilonii să cedeze. Nu se mai vedea nici o lumină pe uscat, furtuna trebuie să fi provocat o pană de curent și, din câte își dădeau seama, apa ajunsese până dincolo de The Ship, izolându-i pe locuitorii din Steerborough în perimetrul de deasupra pajiștii.

— Max, șopti Elsa, întinzându-se peste brațul lui. Uite.

Se întoarse și acolo se vedea o barcă, încercând să-și croiască drum spre ei. Era o barcă minusculă,

de-abia dacă se vedea, cu vâslele care tăiau valurile, cu prova care se izbea într-o pernă de aer de fiecare dată când cădea de pe creasta valurilor. În ea se aflau trei persoane, ghemuite pentru a se feri de spumă, înaintând cu greu spre Casa de la malul mării.

Elsa îl trase pe Max sub nivelul ferestrei.

— Copilul s-ar putea să fie al lui Klaus.

Îl privi în ochi şi, luând încă o gură de whisky, se aplecă şi strigă după ajutor.

Elsa fu prima care coborî. Max o privi urcându-se în barcă şi aruncându-se în braţele soţului ei. Le întoarse spatele şi coborî la rândul lui, şi abia când pescarul întoarse barca observă că cealaltă persoană din barcă era Alf.

— Eşti bine? îl întrebă, luându-i mâna udă într-a lui, şi Alf încuviinţă, privind cum dispărea silueta Casei de la malul mării în timp ce mareea îi purta înapoi spre uscat.

Lehmann era ud şi tremura atât de tare încât Elsa nu reuşea să-l facă să stea locului nici strângându-l cu amândouă mâinile.

— A încercat să înoate până la tine, îi zise Mabbs. A trebuit să-l pescuim cu promisiunea c-o să facem rost de-o barcă.

— Klaus – Elsa îşi lăsase capul pe braţul lui –, ne-am înţeles c-o să ai grijă de tine.

Evită privirea lui Max.

— Mama ta a avut dreptate să nu aibă încredere în mine.

— Nu.

Lui Lehmann îi clănţăneau dinţii.

— Să nu spui asta.

Max se aplecă spre el și-i întinse sticla de whisky, iar Lehmann o luă, deși fără a părea să-i observe prezența. Mai rămăseseră doar câteva picături, care se risipiră când el duse sticla la gură, clănțănind din dinți, și, instinctiv, Elsa și Max ridicară amândoi mâinile să-i țină sticla dreaptă. Oare cât avea să dureze drumul? Max scrută întunericul, dar nu se mai știa unde se termina apa și unde începea uscatul.

Gertrude și Betty Wynwell împachetau pături când, brusc, ușa se deschise.

— I-am salvat.

Era Alf.

— N-or să se înece.

Ochii și gura, dinții, până și părul, îi străluceau de mândrie. Maică-sa scăpă pătura din mână. Îl ridică în brațe și, pentru o clipă, Alf păru să uite că era unul dintre membrii echipei de salvare și-și lipi fața de gâtul ei.

Dick Mabbs, Max și Elsa intrară, susținându-l pe Klaus. Părea că nu se mai poate ține pe picioare și era alb ca varul. Îl întinseră lângă foc. Îi scoaseră hainele ude, i se aduseră haine uscate și fu înfășurat în pături, ca un copil. Gertrude încercă să-i dea ceai îndulcit, dar el tuși și se înecă și lichidul i se scurse din gură.

— Trebuie să chemăm un doctor, șopti Elsa, dar aflară că Eastonknoll era izolat din toate părțile de apă.

O femeie și băiețelul ei se înecaseră și trei bătrâne fuseseră văzute ultima dată când încercau să ajungă pe platou.

— Bea și tu niște ceai, îi zise Gertrude Elsei, care plângea fără să se poată opri, dar, când duse ceașca la gură, începu să vomite.

Pe chip i se aşternu o expresie extrem de stânjenită şi Max, care rămăsese ţintuit lângă ei, ca o santinelă, se întoarse atât de brusc încât până şi Lehmann, care zăcea între ei, păru să tresară.

— Iartă-mă, iartă-mă.

Elsa îşi lăsă mâna pe pieptul lui Klaus, vărsând lacrimi care, îşi închipui Gertrude, îşi croiau drum prin plămânii lui îmbibaţi cu apă.

— Arde, strigă ea, arde!

Elsa şi Gertrude îl mutară pe Klaus de lângă foc. Îi puseră cârpe ude pe faţă şi pe braţe, ştergându-i gâtul şi scobitura de la cot în timp ce el încerca să le împingă mâinile la o parte.

— Ce putem să-i dăm? întrebă Elsa.

Gertrude se uită în jur. Nu se găsea nici un medicament pe-acolo. Doar gogoşi, ceai şi pături. Dacă ar avea cartea cu reţete de tonice, ar putea să găsească ceva care să-i scadă febra.

— Max?

Îşi amintea doar o reţetă de sirop de tuse, cu oţet şi miere, şi un remediu împotriva eczemelor: rădăcină de măcriş amestecată cu untură. Gertrude îşi croi drum printre oamenii care mâncau, dormeau, vorbeau întruna, bine-dispuşi sau aflaţi în stare de şoc, şi se îndreptă spre uşa unde îl văzuse ultima dată.

— Max? strigă, prin întuneric, dar el plecase.

— Mareea se retrage!

Cineva veni cu această veste şi se împărţi ceai fierbinte, pentru a sărbători, însoţit de felii de prăjitură cu fructe şi gogoşi fierbinţi.

36

Lily stătea încă în faţa colibei de pe plajă când auzi muzică, purtată de vânt dinspre pajişte. Se ridică şi se întinse şi, în acelaşi timp, împinse cornetele pe care nu le mâncase între trestii. Unde-o fi fost Grae? Scrută zarea. Oare se aştepta să vină o nouă furtună? Şi, uitându-se înspre cerul senin, porni greoi printre dune.

Pajiştea fusese transformată într-un bâlci. Copiii, cu feţele pictate – fluturi, leoparzi, pisici şi clovni, monştri, bondari şi prinţese – fugeau de la un spectacol la altul. Câţiva îşi încercau norocul la popice, la *quoits*[1] sau încercau să dărâme nuci de cocos de pe stâlpi care se prăbuşeau când erau loviţi. Cei mai mici căutau pachetele în cutia norocoasă sau cumpărau bilete de 10 penny la tombolă. În spatele mesei se aflau două femei şi un bărbat care păzeau un bol cu fructe. Lily privi un băiat plătind şi luând în mână un clopoţel. De îndată ce sună, adulţii îşi puseră eşarfe la ochi şi începură să îşi rotească braţele. Le rotiră din ce în ce mai repede până când clopoţelul sună din nou şi atunci se opriră şi îşi cufundară mâinile în bol.

1. Joc care constă în aruncarea unui cerc care trebuie să aterizeze pe un ţăruş.

— Ghinion.

Bărbatul zâmbi, ridicându-şi legătura de la ochi.

— Două banane şi o pară.

Şi, ca premiu de consolare, pentru că nu câştigase la automatul uman, jucătorului ghinionist i se oferi o bomboană.

Era un tort a cărui greutate trebuia ghicită. O păpuşă care avea nevoie să-i ghiceşti numele. Şi apoi începu din nou muzica ale cărei acorduri o atrăseseră aici. O formaţie cânta chiar în faţa casei lui Lily. Fata de la bac cânta la microfon, purtând încă hainele de lucru, cizmele greoaie, blugii, un tricou cu mânecă scurtă, lăsând să i se vadă braţele bronzate. La orgă cânta un băiat cu părul alb strălucitor şi un altul, mai brunet, care cânta la saxofon.

„Acum îmi spui că regreţi,
Acum am pe altcineva,
Dar poţi să verşi râuri de lacrimi...
Râuri de lacrimi...
Căci şi eu am vărsat râuri de lacrimi din vina ta..."

Fata îşi ridică privirea când cântă cuvântul „râu" şi zâmbi, făcându-i pe toţi cei de pe pajişte să zâmbească odată cu ea.

Lily fredonă melodia în timp ce se uita la un stand cu haine. Scoase şorţuri cu buline, rochii cu trandafiri măsura 48 şi chiar mai mari, cămăşi vărgate în culori vii, cu manşetele călcate impecabil şi o haină de catifea verde cu revere în stilul anilor '70.

— O liră toate, îi strigă Ethel, care de-abia se vedea peste muntele de haine, şi Lily, în loc să le arunce la loc, scotoci după mărunţiş.

Puţin mai încolo, erau două mese unite. Erau încărcate cu abajururi, inele pentru şervete, cârpe de vase şi boluri. Pe iarba din jur erau împrăştiate şezlonguri şi o bicicletă veche, cu spiţe ruginite. Lily alese o tigaie mică de cositor cu un compartiment decupat în formă de floare. Nu ştia ce anume era, dar i se părea nespus de frumos. 35 penny scria pe etichetă şi Lily întinse banii.

— Oh, protestă vânzătorul. Tigaia pentru fiert ouă. Asta a rămas de la un alt târg. Acum e la 25 de penny.

Fereastra de la Fern Cottage era deschisă şi Lily îşi împinse achiziţiile pe fereastră. Ce Dumnezeu o să fac cu ele? se întrebă, dar nu rezistă tentaţiei şi se întoarse să caute şi altele.

În capătul opus al pajiştii tocmai avea loc tragerea la tombolă, numerele şi premiile fiind anunţate la un megafon – un coş de rufe de la Stoffer's, o sticlă cu whisky, cina pentru doi la The Ship! Şi apoi răsună fluierul şi copiii năvăliră din toate colţurile pajiştii în locul unde urma să aibă loc spectacolul cu Punch şi Judy. Se aranjară pe mai multe rânduri, aşezaţi turceşte, uitându-se în sus şi apoi omul cu Punch şi Judy apăru din spatele cabinei. Era înalt şi slab, purta un blazer în dungi şi avea nasul exagerat de coroiat, cum se cuvenea pentru slujba asta. Copiii se întoarseră spre el, cu feţele luminate, şi, după ce fură numai ochi şi urechi, bărbatul se întoarse în cabină. Lily se apropie să privească spectacolul. Trosc! făcu Punch. Oaa! făcu Judy. Mrr! făcu câinele. Uraa! strigară copiii când apăru poliţistul. Trosc! făcu Punch. Oaa! făcu copilul. Lily se uită după Em şi Arrie în mulţime, dar, dacă se aflau acolo, nu reuşea să le recunoască sub măştile pictate, oricât se uită după şuviţe răzleţe.

37

Vântul se potolise. Părea aproape cald şi Max se uită, uluit, în jur, la crengile copacilor, la hornurile răsturnate, la o colibă care zăcea pe-o parte pe pajişte. Trecu pe lângă doi pescari care duceau un bătrân într-un fotoliu şi un altul care îşi conducea soţia oarbă. Se aştepta să vadă că apa scăzuse, dar marea era încă acolo, întinzându-se de la cabana de lemn a familiei Wynwell, un talaz care părea pe cale să se retragă. Max îşi ridică privirea spre soare, o portocală mânioasă pe un cer cenuşiu şi acolo, sub el, răsărind din apă, se afla Casa de la malul mării, încă intactă.

Foarte încet o porni pe Mill Lane, dând colţul aleii care ducea spre casa lui Gertrude. Uşa de la intrare era deschisă, camerele erau încă în întuneric, iar el urcă şi păşi peste sulul lui. Se aşeză, înconjurat de coala de hârtie, adunându-şi lucrurile – hainele şi cizmele, vopselele, pălăria. Se uită în jur, căutând servieta cu scrisorile, şi îşi aminti că de-acum se descurca şi fără ele.

Oamenii treceau pe lângă el pe stradă, salutându-l în timp ce se grăbeau la treburile lor. Trecu pe lângă casa parohială, cu coşurile din care ieşea fum, cu lumânările care ardeau cu flacără mică, pe lângă biserică şi de-acolo o ţinu tot înainte până ce trecu de intersecţia cu calea ferată şi lăsă în urmă satul.

38

În fața primăriei era un poster care anunța expoziția dedicată Mileniului. Lily plăti taxa de 20 de penny și intră. Fusese instalat un perete alcătuit din paravane, acoperite de fotografii mărite, și iat-o, chiar în prima dintre acestea, în față la Fern Cottage, cu cheia în mână.

Dar fotografia n-o reprezenta pe ea. Înfățișa casa. *O arhivă fotografică a satului Steerborough*, scria pe afiș, și dintr-un capăt în altul al sălii erau înșirate toate clădirile din sat. Lily simți o fericire inexplicabilă, trecând de la o casă la alta, având dreptul să studieze, fără nici o interdicție, casele tuturor. Iată și Marsh End, încuiat și întunecat, cu Morrisul lui A.L. Lehmann parcat în iarba înaltă. Lily urmă cotul descris de Mill Lane, privind, prin gardurile de fier forjat, la pajiști cu fâșii de lumină și umbră, la o grădină cu statui, la o treaptă pe care se înghesuiau mai mulți câini. Examină temeliile clădirii care se construia. Fotografia fusese făcută de undeva de sus și, dincolo de cei patru pereți, Lily văzu un gard viu înnegrit și încâlcit. Ramurile se vedeau încă, de parcă ar fi fost stropite cu apă în ultimul moment, dar frunzele dispăruseră, iar iarba de dedesubt era pârjolită. Îi trecu prin minte că acolo se va fi aflat,

poate, Casa ascunsă. Dar cum se poate să fi fost ascunsă dacă era acolo? Se uită la un bungalow de lemn de pe Church Lane. Deasupra lui cerul era turcoaz, iar proprietarul, un bătrân, privea spre cameră dintr-o grădină cu nalbe, înalte de trei metri. Lângă ea se afla o altă grădină, concurând-o pe cea de alături, plină de condurul-doamnei şi maci, presărată cu flori de nu-mă-uita de culoarea cerului. Dacă ar fi putut să mai rămână încă un an aici... Ar putea să dea lecţii de desen după natură. Să se apuce din nou de pictură. Poate, dacă tăia din materialele pe care le luase, ar putea să facă feţe de pernă, şervete, haine pentru copii şi să le prezinte din nou, reinventate, la târgul de anul viitor. Sau ar putea să facă toate aceste lucruri şi să se angajeze şi la hotelul din Eastonknoll.

Era pe punctul să plece când observă un semn şi o săgeată care arăta spre o altă cameră. *Exponat special.* Se uită înăuntru şi văzu un grup de oameni care se aplecau deasupra unei mese acoperite de un geam. Un bărbat răsucea o manetă şi, după fiecare rotire, se înghesuiau cu toţii mai aproape, zâmbind, clătinând din cap, scoţând suspine înfundate. Lily se apropie şi acolo, mişcându-se ca un film rulat cu încetinitorul, era o pictură a întregului sat. Privi, în timp ce se învârtea maneta, casele, aleile, porţile şi gardurile vii, aproape neschimbate. Erau animale şi indicatoare, copaci şi flori, unele desenate minuţios, cu peniţa, altele o învolburare abstractă de culoare.

— Cine a pictat asta? întrebă.

— O persoană care a vizitat satul. Un artist. Max Joseph Meyer.

Bărbatul continuă să învârtă de manetă.

— Unul dintre puţinii care au avut norocul să ia lecţii de la Cuthbert Henry. Meyer a petrecut o vară aici în 1953.

Bărbatul o privi pentru o clipă.

— După câte se ştie, nu s-a întors niciodată.

Răsuci de manetă şi se ivi Fern Cottage, având alături căsuţa părăsită a lui Grae.

— Recent a avut loc o expoziţie a lucrărilor lui Meyer la Londra. O redescoperire a interesului pentru el de când a murit.

Erau plimbaţi pe străzi acum, pe lângă căsuţa cu acoperiş de stuf, verde de muşchi încă de pe-atunci, şi apoi cotiră pe Mill Lane. Lily îşi ţinu respiraţia. Casa ascunsă, avea s-o vadă, în sfârşit, în cele mai mici detalii, plină de culoare, dar acolo nu se afla nimic. Îşi ridică privirea, gata să întrebe, dar bărbatul învârtea cu spor. Se vedea coliba barcagiului, pontonul, barcagiul însuşi.

— Fiul lui Cuthbert Henry a găsit un teanc de desene, câteva dintre ele chiar foarte bune. A organizat o expoziţie la o galerie din Londra. Thomas Everson, poate că-l ştii? Locuieşte în sat. A organizat un vernisaj. Da, şi fraţilor Lehmann, nu ştiu de ce, Meyer le-a lăsat prin testament pământ în Australia, deşi n-au părut prea încântaţi! Dar asta mi-a amintit de sul. Mi-e ruşine să recunosc, însă, de câţiva ani buni, de fapt de când a fost demolată vechea Sală Gannon, pictura zace într-o cutie sub scenă. Aici, dacă te uiţi cu atenţie, poţi vedea unde au fost îmbinate bucăţile.

Lily se uită prin geam. Hârtia fusese întărită cu muselină, prin cusături bine ascunse.

— E lung de 37 de metri, declară omul, mândru, şi continuă să-l desfăşoare.

Iată şi The Ship, cabana de lemn de sub el, şi, întinzându-se de-a lungul zonei unde era acum parcarea, un grup de case albe de lemn pe piloni. Lily le privi apărând şi dispărând încet, întrebându-se ce s-o fi ales de ele, dorindu-şi să mai existe o ceainărie, arătând atât de îmbietor cu draperiile ei cadrilate, şi atunci văzu Casa de la malul mării, înfoindu-se ca o pânză de corabie. Era cu mult mai mare decât celelalte, ieşind înainte, cu girueta argintie, cu granule de nisip încrustate în treptele de lemn. Pe verandă era atârnată o plăcuţă. *De închiriat. Mobilată.* Lily îşi duse mâna la gură.

— Mulţumesc, îi zise bărbatului cu manivela şi ieşi în fugă din sală.

De îndată fu prinsă în mulţimea care examina plantele şi cărţile aşezate de-o parte şi de alta a uşii. Ea începu să împingă, frenetic, dar oamenii se întorceau şi o priveau cu un aer atât de uimit încât fu obligată s-o ia mai încet. Au dreptate, îşi zise, nu-i nici o grabă, dar descoperi că drumul era blocat din pricina unui joc în care se trăgea de frânghie. O frânghie era întinsă de-a lungul pajiştii şi Alf stătea la jumătatea ei, suflând într-un fluier, împărţind copiii pe echipe. Obligată să se oprească, Lily urmărea cum erau număraţi, împărţiţi, distribuiţi pe echipe.

— TRAGEŢI!

Se auzi fluierul şi Alf se plimba dintr-o parte în alta, strigând pe rând la fiecare echipă. Ei alunecau înainte şi înapoi ca un şarpe uriaş până când, într-un final, târând trupuşoarele după el, semnul de demarcaţie de pe frânghie trecu de linia trasă cu creta.

— DA!!

Un strigăt de triumf răsună din tabăra câștigătoare și Alf aruncă în sus o mână de dulciuri.

— Mai vrem, strigară copiii, țopăind în jurul lui. Mai vrem. Mai vrem.

Lily trecu peste frânghia abandonată. Culese o bomboană cu șerbet de lămâie și, întorcându-se spre port, o luă la fugă.

De închiriat, scria încă pe tăbliță. Dedesubt era afișat un număr de Londra. 8306 2506. N-avea nimic de scris. 8306 2506, își repetă în gând și, pentru prima dată, își dori să fi avut un telefon mobil.

39

Dragă Max, îi scria Gertrude, cu două zile înainte de Anul Nou, în 1954. *Îmi pare rău că trebuie să-ți dau o veste atât de proastă, dar Klaus Lehmann s-a stins din viață săptămâna trecută, marți, la ora 4 după-amiaza. Fusese externat din spitalul din Ipswich și se afla acasă, la Casa ascunsă, pe care-o iubea atât de mult, unde credeam cu toții că avea să-și recapete sănătatea. Dar apoi starea i s-a agravat și inima i-a cedat. Inima. Când, în tot răstimpul acesta, am crezut că plămânii erau problema. Îți scriu pentru că va avea loc o slujbă comemorativă și, totodată, pentru că Elsa, în starea delicată în care se află – știai că, după atâția ani, așteaptă un copil? –, are nevoie de sprijinul tuturor prietenilor ei. Am rugat-o să-ți scrie ea, dar e doborâtă de suferință. Spune că nu dorește copilul, că și-l dorea doar de dragul lui Klaus. Sunt sigură că, de îndată ce va naște, se va răzgândi, dar, dacă nu va fi așa, dacă Mama Natură nu se arată mai puternică decât disperarea, atunci m-am oferit să mă ocup eu de copil. Sper să dovedesc, în măsura în care pot, că până și cel mai nenorocos prunc poate avea o viață frumoasă.*

Aştept să aflu veşti despre tine şi sper să ne vedem săptămâna viitoare şi mulţumesc încă o dată pentru că ne-ai lăsat pictura.

Max îşi făcuse deja bagajul. Îşi luase bilet pentru Australia şi ştia când urma să plece vaporul, primise până şi o scrisoare de la Asociaţia Hay, care îl aştepta cu braţele deschise.

Strigă Hay şi fii voios,
Şi te simţi bucuros,
Şi nu vrei să mori...

Nu, îşi zise, nu mă iubeşte. N-avea să se răzgândească.

40

8306 2506. Lily formă numărul pentru a cincisprezecea oară în ziua respectivă şi, când se făcu legătura şi se auzi că sună, se uită pe geam, spre pajişte. Se lăsase seara şi standurile dispăruseră, scenele fuseseră strânse, mesele adunate. Ori Em fusese de serviciu la strâns gunoiul, ori cineva foarte conştiincios îi luase locul. Nu mai rămăsese nimic, nu se vedea nici un ambalaj de la dulciuri sau vreun pahar de plastic, nimic care să arate că avusese loc un bâlci. Doar iarba care nu mai era verde, ci cafenie, călcată de atâtea picioare după o vară însorită. Simţi că îi era dragă iarba, ca un prieten, şi speră, de dragul ei, că avea să urmeze, poate, o săptămână de ploaie.

— Aici Thomas Everson.

Pentru o clipă Lily nu reuşi să-şi amintească unde sunase.

— Oh, da. Vă sun în legătură cu Casa de la malul mării.

Thomas Everson păru surprins.

— De obicei nu există persoane dornice s-o închirieze în această perioadă a anului. Da, şovăi el, când Lily întrebă dacă o putea închiria pe o perioadă mai lungă. Va trebui să mă gândesc. Dacă o doriţi

pe o perioadă de câteva luni, atunci sunt sigur că putem găsi o formulă. E mai bine decât să rămână neocupată. Cunoaşteţi casa?

— Da, sunt în sat acum.

— Atunci poate că ştiţi că apa se revarsă uneori. Desigur că există tot felul de parapeţi acum, avertismente meteorologice şi chestii de-astea, paza de coastă, dar unii oameni au rezerve din cauza asta. Deşi, desigur, există şi o barcă. Cât v-aţi permite să plătiţi chirie?

Cât şi-ar permite să plătească? În mintea ei era un vârtej.

— V-ar conveni o chirie de 300 de lire pe lună? Atât cer de obicei în afara sezonului. Şi la asta se adaugă banii de telefon.

— Da, desigur.

Putea să câştige atât dacă se angaja chelneriţă şi tot îi mai rămâneau cel puţin patru zile în care să picteze.

— Ei bine, puteţi lua cheia de la o anume doamnă Cobbe, de pe Church Lane. O să facă puţină curăţenie înainte să vă mutaţi. Ar mai fi ceva...

— Da?

— Există o persoană... Cum să-i spun? Un prieten de familie, căruia îi place să doarmă în barcă. Nu vă speriaţi, n-o să vă facă nici un rău şi, dacă nu e prea mare deranjul şi dacă nu v-aţi supăra... puteţi să-i oferiţi un sendviş şi o ceaşcă de ceai din când în când?

— Da.

— Încercăm cu toţii, în sat, să avem grijă de el, ştiţi.

— Da.

Lily simţi că i se pune un nod în gât.

— Desigur. Nu mi-am dat seama...

Thomas Everson oftă.

— Ei bine, ne-am înţeles atunci şi lucrul cel mai important e că o să stea cineva în casă.

— Mulţumesc foarte mult.

Lily se simţea de parcă ţinea deja cheile în mână.

— Mulţumesc încă o dată.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, Lily coborî să-şi admire casa. Urcă scările şi-şi lipi faţa de geam. Înăuntru domnea o ordine neobişnuită. Se vedeau o învelitoare pentru ceainic, o spatulă, o lingură de lemn, până şi o perie de spălat vase, atârnate de cârlige cu etichetă. Erau etichete peste tot, una lipită lângă frigider. Lily se chinui să citească. *Frigider*, scria pe ea. Dar pe perete, evidenţiate de albul lemnului, erau tablouri cu flori, pete strălucitoare de culoare pe lambriurile îmbinate. Îşi lipi faţa de geam, încercând să prindă fiecare detaliu, când simţi că-i trece ceva pe lângă picior. Tresări aşa de tare că fu gata să cadă peste balustrada verandei şi apoi văzu că era motanul lui Grae.

— Guinness.

Îngenunche, scărpinându-l după urechi.

— Unde-i restul lumii, hm?

Guinness mieună şi începu să toarcă, înfiorat de încântare că era mângâiat.

— Vino, îi zise Lily şi, împreună, se îndreptară spre colibă.

O luară pe drumul mlăştinos din spatele plajei, pisica puţin înainte, cu coada atât de dreaptă, cu un strop de alb în vârf, ca un al treilea ochi. Trecură râul, se întoarseră prin trestiile înalte şi ieşiră sub dune. Lily simţi un gol în stomac, dar coliba era

încuiată, masa era goală şi în nisip rămăsese o grămăjoară de cenuşă.

— Unde-o fi?

Se simţi abătută.

— Unde-a fost toată noaptea?

Scotoci în buzunar după ceva de scris şi, descoperind că nu avea, începu să scrie un mesaj în nisip, cu degetul de la picior. U n d e m a ma... şi apoi, ştergând ce scrisese, desenă în loc un semn uriaş de întrebare.

Guinness se ţinu după ea până acasă. Intră agale în bucătărie şi o privi cu un aer rugător în timp ce punea de ceai. Ce-ar fi putut să-i dea? Citise undeva că laptele nu le face bine pisicilor, aşa că desfăcu o conservă cu ton şi răsturnă o parte din conţinut pe o farfurie. Sărăcuţul de el e hămesit, îşi zise, simţindu-se de două ori mai jignită de plecarea lui Grae, şi îi trânti deasupra pastele rămase din seara trecută. Guinness începu să toarcă în timp ce înfuleca tot, lingând sosul de roşii şi brânza, şi, când nu mai rămăsese nimic, porni săltăreţ spre camera de zi şi, văzând teancul cu materialele ei, se înghesui între ele şi adormi.

Lily se aşeză la masă cu ceaşca de ceai. Casa, grădina, pajiştea, toate păreau neobişnuit de liniştite. Îşi lăsă capul în jos. Cum trebuie să se fi simţit Nick? O copleşiră regretele şi încercă să şi-l închipuie aşteptând-o toată noaptea în faţa casei. Pe masă se afla un teanc de coli şi începu să scrie o scrisoare cu antet.

Casa de la malul mării
Steerborough
Suffolk

Adăugă o schiță a casei, cu treptele și pilonii, și terasa de deasupra, unde se afla o siluetă minusculă, privind în larg.

Dragă Nick,

Îmi pare rău pentru... ce s-a întâmplat în weekend. Se uită pe fereastră. Oare chiar îi părea rău? Nu știa, dar, deodată, nimic din ce se întâmplase nu părea să fi fost din vina lui. *Sper că drumul spre casă n-a fost prea greu de îndurat sau poate că acum tu și tipul de la AA sunteți cei mai buni prieteni? M-am gândit la ce mi-ai spus...* Începu să roadă capătul stiloului. *Să trăiesc clipa. Să mă las purtată de val. Oricum, nu știu de ce și nu-ți pot cere să înțelegi, dar m-am gândit să încerc să trăiesc clipa. Aici. Am închiriat o altă casă, cel puțin până la Crăciun. E un loc minunat* – desenă o săgeată care arăta spre partea de sus a paginii –, *cu vedere la mare și Nici Urmă de Cafeniu. Bănuiesc că o să vrei să vin să-mi iau lucrurile... Îmi pare rău. Îți jur că nu-mi propusesem să fac asta, dar trebuie să lămurim lucrurile.* Lily rămase mult timp privind pierdută scrisoarea. Simțea o durere în capul pieptului. *Bănuiesc că va trebui să lămurim lucrurile și cu banii. N-o să pot să plătesc două chirii.* Un sentiment de tandrețe față de el o copleși pe neașteptate. Aproape că simțea căldura umerilor lui în momentul când o îmbrățișase ultima dată. De ce i se împotrivise? De ce se lăsase copleșită de resentimente legate de tot ceea ce zisese și nu zisese el? Poate că-i era mai bine singură. *Mulțumesc pentru că ai avut atâta răbdare, Nick, și ne auzim curând.* Adăugă doi pescăruși la desen.

Cu aripile ca două sărutări, descriind câte un V pe cer. *Nu trebuie să-mi scrii. O să te sun. Cu drag, L.*

Marți dimineață, merse cu bicicleta până la Eastonknoll și o luă pe jos prin oraș. Era o ofertă de slujbă pentru un băiat sau o fată care să distribuie ziarele, cu vârsta cuprinsă între 13 și 73 de ani. Se căuta o vânzătoare la magazinul de îmbrăcăminte, dar anunțul din fereastra hotelului dispăruse. Lily împinse ușa. Mirosul de hotel al încăperii, de pâine prăjită, creton și covoare, o izbi de cum intră. Înăuntru era un soi de amvon, destul de scund ca să te poți sprijini pe el, și în spatele lui se aflau două fete.

— Mă întrebam, zise ea, dacă aveți vreun loc de muncă disponibil. Era un anunț pentru un post de chelneriță... În vitrină.

Una dintre fete zâmbi.

— N-avem nici un loc acum. Dar, de săptămâna viitoare, când multe fete se întorc la facultate, o să fie destul de lucru.

— Să revin atunci sau aș putea să completez un formular de pe-acum?

— În regulă.

Lily luă un stilou.

— Ai experiență în domeniu?

— Da.

Lily se aplecă deasupra pupitrului.

— Am lucrat patru ani într-un restaurant din Covent Garden.

— În Londra?

Fata părea impresionată și, deși știa că e ridicol, Lily se simți oarecum mândră de asta.

— Silver Service[1]?

— Da.

— Ziua sau noaptea?

— Poftim?

— În ce tură ai prefera să lucrezi?

— Mi-e indiferent. Nu. Seara.

Își imagină că poate avea să fie minunat să se întoarcă acasă la miezul nopții, să treacă în viteză podul de peste râu și să-i facă semn cu mâna lui Bob, omul mlaștinii, în timp ce trecea pe lângă ea în întuneric.

— Poți să revii lunea viitoare și directorul o să-ți spună tot ceea ce trebuie să știi.

Fata îi zâmbi și apoi se întoarse spre un cuplu în vârstă, care cobora agale scările arborând o eleganță extravagantă.

Lily se întoarse cu bicicleta la Steerborough, oprindu-se la magazin să ia mâncare pentru pisici și, nerezistând tentației, coborî cu bicicleta pe potecă și peste pod până ce ajunse în dreptul colibelor de pe plajă. Nu se aștepta la nimic, era sigură că locul avea să fie pustiu, dar, chiar dinainte de a le vedea, le auzi pe Em și Arrie sporovăind.

— Salutare!

Încercă să-și stăpânească emoția din glas. Fetele își ridicară privirea spre ea și apoi se reîntoarseră la teancul de sfoară și bețe.

— Facem un zmeu, zise Arrie și Em începu să lipească o formă de plastic pe un cadru din bețe.

Lily se lăsă pe vine lângă ele, cu un gol în stomac, îngrozită deodată de perspectiva de a-l

1. Cea mai înaltă calificare pentru chelnerii din restaurantele de lux.

vedea pe Grae, dar, când își ridică privirea, el stătea în fața colibei, sprijinit de tocul ușii.

Tremurând, se îndreptă spre el.

— Voiam să-ți spun, îi zise, legat de ce s-a întâmplat ieri... Îmi pare foarte rău, doar că m-ai speriat.

— Îți pare rău?

Privirea lui era rece.

— N-o să accept așa ceva, să fiu atacat.

— Desigur.

Lily înghiți în sec.

— De ce ai accepta așa ceva?

O privi, parcă avertizând-o.

— Nu știu la ce te referi.

— Tată.

Fetele îl înconjuraseră.

— Arată-i ce-am găsit. Arată-i.

Încercară să-i bage mâna în buzunar, dar Grae le-o luă înainte. Își scoase mâna din buzunar și o desfăcu, lăsând să se vadă o piatră mică, netedă. Pe ea era desenat, cu cerneală, un chip și, dedesubt, erau scrise cele patru litere ale numelui ei.

— Incredibil.

Lily luă piatra, atingându-i pentru o fracțiune de secundă palma cu vârful degetelor.

— Dintre toate pietrele de pe plajă.

Însă chipul nu era al ei. Rotund, cu un breton delicat, cu gene perfect desenate.

— Am găsit-o la Minsfurd.

Em își strecură mâna într-a ei.

— A fost o expoziție de frânghii de rufe și cineva avea un stand. L-am convins pe tata s-o ia.

— A fost minunat, zise Arrie. Și frânghia care a câștigat era de fapt în formă de cal, cu frâiele făcute

din sârmă pe care să poţi atârna rufele. Tata o să se înscrie şi el la anul. Nu-i aşa, tată?

Grae nu răspunse.

— Mama spune c-o să-l ajute. Dacă ne mutăm înapoi la fermă. Făcea o mulţime de lucruri înainte...

Îşi ridică privirea, plină de speranţă.

— Înainte să ne aibă pe noi, vreau să spun.

— Oh, hai, tati, ciripi şi Arrie. Mama a zis că-i pare rău.

Fetiţa legase o coadă la zmeu şi acum fugea cu el pe plajă.

— Uggleswade, Uggleswade. Putem să stăm la Uggleswade.

— Uggleswade, Uggleswade...

Em o luă pe urmele ei.

— Aruncă-l în aer, Arrie. Hai. Dă-i drumul.

Rămaseră pe loc, privindu-le pe fete sărind şi chiuind pe plajă, alergând după zmeul care se arcuia şi se răsucea, şi care căzu apoi pe nisip.

— Aşadar... zise Lily, mai faceţi o încercare.

Îşi aminti şi-i întinse piatra.

Grae o luă. Încuviinţă, cu fesul tras pe jumătate pe urechi, ocolindu-i privirea, şi apoi, în ultimul moment, o prinse de mână.

— Lily, şopti el, îmi pare rău.

Se auzi un chiot din direcţia fetelor şi apoi zmeul se înălţă.

— Trebuie să încerc din nou cu Sue, ştii.

— Da, zise ea. În regulă.

O sărută foarte încet şi apoi fetele se întoarseră în galop, cu zmeul plutind deasupra lor, cu coada fluturând în vânt.

Grae îi lăsă mâna.

— Pe curând.

Lily se aplecă să le îmbrățișeze.

— Pe curând, îi zise lui Grae, mai încet.

Trecu prin fața colibei și, uitându-se înăuntru, văzu că își strânseseră deja lucrurile.

Bicicleta ei era în locul unde-o lăsase, trântită pe o dună, cu conserva de Whiskas răsturnată pe-o parte în coș. Am uitat să le spun că Guinness e la mine. Rămase locului, privind conserva, știind că, dacă se întorcea, avea să izbucnească în plâns, dar când ajunse la Fern Cottage, găsi pisica dormind atât de adânc pe teancul ei de flori imprimate încât, oricât încercă, nu reuși s-o mute.

41

Dragă Max,

Îți mulțumesc din suflet pentru că ne-ai trimis adresa ta. Bănuiesc că o să vrei să afli că Elsa a născut gemeni! Puțin prematur, dar fără complicații, pe data de 22 mai. Elsa și-a revenit în mod spectaculos și, pentru a avea parte de ajutorul de care are nevoie (dat fiind că nu mai are nici o rudă în viață) s-a mutat cu mine la Marsh End. Copiii o duc de minune. I-a botezat Albert L. și Robert L. și sunt adorabili. Ți-aș fi scris mai devreme, dar, cu una, cu alta, n-am reușit să găsesc timp. Te rog, mai dă-ne vești și ține-ne la curent cu noua ta viață.

Cu cele mai bune gânduri, Gertrude Jilks.

P.S. Alf le e ca un frate amândurora.

42

Lily se trezise devreme şi făcea ultimele retuşuri la primul ei tablou înfăţişând cerul, când poştaşul îi bătu la uşă.

— Bună dimineaţa.

Îi întinse un colet şi ea îi mulţumi cu atâta patos încât el se fâstâci şi se întoarse să plece.

Dumnezeule, îşi zise, probabil că mă simt singură şi, pentru o clipă, rămase şocată în hol.

Coletul era de la Nick. *Dragă Lily...* Cu degetele pline de vopsea, lăsă urme pe scrisoare în timp ce răsturna conţinutul pachetului pe masă. Erau două pachete, înfăşurate amândouă cu un strat gros de folie protectoare şi Lily le luă în mână, pipăindu-le forma neregulată, în timp ce citea. *Te rog, Lily, nu veni să-ţi iei lucrurile. M-am gândit la ce mi-ai zis şi ai dreptate, de ce să nu ne facem planuri? Hai să începem cu Crăciunul. Am putea să mergem într-un loc deosebit cu ce obţinem din proiectul acesta sau aş putea să vin la Suffolk. Oriunde, serios vorbesc, cu condiţia să nu existe o canapea cafenie. Dar până atunci am nevoie să-ţi aud vocea. Desfă-ţi cadoul (a fost încărcat deja), urcă-te în maşină şi ieşi la şoseaua A12. Unde ai semnal, apasă tasta 1, ţine-o apăsată trei secunde, ascultă şi apoi, te rog, sună-mă.*

Lily își simți inima bătându-i să-i sară din piept în timp ce despacheta telefonul mobil. Era mic și argintiu. Cu mare grijă îl luă în mașină, îl puse pe scaunul din stânga ei, privindu-l aproape încontinuu să vadă când apar barele de semnal. Opri lângă câmpul pentru porci. Oare fătaseră din nou sau erau alți porci? Dar erau întinși în fața cocinilor, lipăind în noroi, cu o mulțime de micuți trandafirii guițând în jurul lor. Îi tremurau degetele în timp ce apăsa tasta 1. O ținu apăsată și duse telefonul la ureche.

— Aveți un nou mesaj, fu informată și apoi se auzi vocea lui Nick.

— Lily, eu sunt. Voiam să-ți spun ceva.

Vocea lui coborî și ea simți c-o ia cu frig și-apoi cu cald.

— Te iubesc, Lily. Mă auzi? Te iubesc.

Nick începu să râdă.

— Nu-i chiar atât de greu, ai dreptate. Te iubesc. Te iubesc. Mi-am dorit să-ți spun asta din noaptea în care ne-am întâlnit.

— Nu aveți alte mesaje, interveni robotul, dar Lily continuă să țină telefonul la ureche.

Rămase mult timp nemișcată, uitându-se la porci. Îi zâmbeau, era sigură de asta, chiar și cei doisprezece purcelușI înghesuiți în coastele mamelor lor.

— Nick?

Inima ei galopa.

— Am primit mesajul tău. Mulțumesc. Mulțumesc atât de mult. Ahh...

Nu, nu putea să-i spună asta robotului.

— Hai să ne vedem. Te aștept la Casa de la malul mării, sâmbătă seară. Te rog, vino. O să fie prima noapte pe care o petrec acolo. Așa că... O să

pregătesc o cină specială și, dacă e inundație din nou, parchează lângă The Ship și o să vin să te iau cu barca.

Își coborî vocea. Înțelegea de ce chestia asta crea dependență.

— Și, Nick, mulțumesc. Nu pot s-o spun acum... Dar...

Trase adânc aer în piept.

— Ne vedem atunci.

Mulţumiri

Aş dori să le mulţumesc lui Otto Samson şi A.W. Freud, pentru că mi-au trimis cărţile lor de memorii, *Moorfred* şi *Before the Anticlimax*, care s-au dovedit de mare ajutor. Aş dori să le mulţumesc totodată Sandrei Heidecker şi Katharinei Bielenberg pentru că au tradus atât de multe dintre scrisorile bunicului meu, Ernst Freud. Le datorez multe mulţumiri lui Wally Webb, pentru că m-a informat de existenţa sulului cu pictura, şi lui Richard Scott pentru că mi l-a arătat şi mi-a atras atenţia asupra corespondenţei dintre John Doman Turner şi mentorul său, Spencer Gore. Îi sunt extrem de recunoscătoare lui Frederick Gore pentru că mi-a permis să citesc aceste scrisori, oferindu-mi posibilitatea de a-l imagina pe „marele artist" Cuthbert Henry şi, totodată, lui Karl Kolwitz, care, fără a fi anunţat de sosirea mea, m-a primit cu braţele deschise pe insula Hiddensee şi a prins un ţipar pentru a mi-l oferi la prânz. Multe mulţumiri lui Shawn Slovo pentru că mi-a pus la dispoziţie o cameră liniştită în care să lucrez şi, ca întotdeauna, lui David Morrissey, pentru sprijin şi încurajări.